

PONSEN
... overdracht...

109E JAARGANG — NO.: 140 ZATERDAG 20 JUNI 1992

AMIGOE

Prèkè

Twee dictators op St. Maarten uit den boze

ANC en Pretoria geven elkaar schuld voor bloedbad:

De Klerk slaat op de vlucht uit zwart "woonoord" Boipatong

BOIPATONG - De Zuid-afrikaanse president F.W. de Klerk is zaterdag door een woedende zwarte menigte verjaagd uit het woonoord Boipatong, waar deze week een van de bloedigste incidenten uit de recente geschiedenis van Zuid-Afrika plaatshad.

De president was speciaal naar Johannesburg gevlogen om het zwarte woonoord ten zuiden van de stad, waar woensdagavond ten minste 39 mannen, vrouwen en kinderen in koelen bloede om het leven zijn gebracht, te bezoeken. Toen De Klerk in een auto Boipatong binnenreed scandeerden honderden zwarten "Ga weg moordenaar". Zij beschuldigden de president van medeplichtigheid aan het bloedbad. "Schiet, schiet dan", maanden de betogers de in paniek geraakte politieagenten aan, die nog een vruchteloze poging ondernamen de woedende menigte in te tomen. De betogers beukten op de gepantserde auto van De Klerk, die het hazepad koos. Zijn bezoek duurde slechts tien minuten. Zijn komst naar Boipatong was bedoeld om medeleven te tonen met de nabestaanden van de slachtoffers. De Klerk heeft donderdag beloofd een diepgaand onderzoek naar het bloedbad in te stellen en de daders te bestraffen.

India en VS praten over kernwapens

NEW DELHI - Hoge functionarissen van India en de Verenigde Staten (VS) hebben vrijdag nieuwe voorstellen besproken over het tegengaan van de verspreiding van kernwapens en verhoging van de veiligheid in zuid-Azië.

Maar India herhaalde zijn weigering toe te treden tot het Non-proliferatie verdrag en deel te nemen aan een regionale conferentie erover.

India heeft zich volgens Indiase functionarissen tijdens de tweedaagse besprekingen wel bereid verklaard tot bilateraal overleg, met hetzij de VS, hetzij Pakistan, India's grote rivaal op het subcontinent. 'De meningen zijn verdeeld over het resultaat van het overleg. Er zou niets substantieels uit voortgekomen zijn, zo werd verklaard.

Drie snuffelpuppies

■ *WILLEMSTAD — Deze drie lieve hondjes zullen later de schrik van Hato worden. En van de haven. Zij zullen namelijk opgeleid worden om onder moeilijke omstandigheden drugs op te sporen in vliegtuigen, scheepsruimen, auto's, bagage en vrachtladingen. De namen van de nog onwetende speurpuppies zijn nog niet bekend gemaakt. Procureur generaal mr Robert Pietersz van het Openbaar Ministerie staat naast de douaniers P. Provacia (midden) en D. Thokaay die vrijdag zijn geïnstalleerd als narcotica hondgeleiders. Zij volgden samen met twee volwassen nieuwe honden een opleiding van trainer D. Balentina. Op de achtergrond kijkt in uniformjas douane-prman Franklin Calmero toe. De fabel is: deze honden worden getraind door ze verslaafd te maken. Dit is echter beslist niet waar!*

Strijd weer opgelaaid, situatie steeds nijpender

Weinig kans op heropening luchthaven bij Sarajevo

ZAGREB - Servische milities hebben de Bosnische hoofdstad Sarajevo, ondanks de afspraak tussen de strijdende partijen om het vliegveld weer open te stellen, in de nacht van vrijdag op zaterdag opnieuw onder vuur genomen. Volgens de Kroatische radio zijn zowel het oude stadshart als de randen van de stad bestookt met zware Servische artillerie, staan vele gebouwen in brand en zijn er talloze gewonden gevallen. Ook in de vroege ochtend ging de strijd om Sarajevo in alle hevigheid door.

"Het regende de hele nacht granaten. De beschietingen zijn zaterdagochtend niet afgenomen", aldus een journalist van Radio Sarajevo, die eraan toevoegde dat er behalve wat brood niets meer te eten is. Het ergst worden de mensen in het district van het voormalige Olympische dorp Dobrinja getroffen, een woonwijk die vlak achter het vliegveld ligt. De afgelopen dagen is hier van straat tot straat gevochten en zijn de 35 duizend mensen in dit gebied het doelwit geweest van voortdurende beschietingen door Serviërs die de omgeving van het vliegveld in handen hebben.

Ook elders in Bosnië-Hercegovina kwam het opnieuw tot bloedige gewelddadigheden tussen Servische milities en Kroatisch-islamitische strijdgroepen. In de buurt van Bihac, in het Noordwesten van het land, zouden bij de gevechten zeker zeven mensen om het leven zijn gekomen. De aanval op het historische stadshart van de Middeleeuwse havenstad Dubrovnik in Kroatië is vrijdagavond laat gestopt. Volgens Radio Kroatië heeft de onophoudelijke regen van granaten zware schade aangericht.

Door het aanhoudende geweld in Bosnië-Hercegovina wordt het optimisme over een snelle heropening van het vliegveld van Sarajevo steeds geringer. De VN-vredesmacht heeft niettemin meegedeeld dat de Servische eenheden zaterdag het vliegveld zullen ontruimen, zodat het in gebruik kan worden genomen voor vluchten met hulpgoederen voor de bevolking van Sarajevo. VN-troepen staan klaar om het beheer over het vliegveld over te nemen, waarna de zo noodzakelijke hulptransporten voor de hongerende bevolking zouden kunnen beginnen, maar kunnen niets doen aan de opnieuw in alle hevigheid uitgebroken strijd.

De leider van de VN-vredesmacht, de Canadese generaal Lewis Mackenzie, verklaarde vrijdag zijn missie om de luchthaven onder beheer te krijgen, voort te zetten ondanks de gevechten. "Er zijn grote schotenwisselingen aan de gang", sprak Mackenzie zijn teleurstelling uit. "Geen van de partijen is haar beloften nagekomen", zei de generaal. Mackenzie zei dat het "naïef" zou zijn te denken dat de zestig VN-waarnemers die donderdag in Sarajevo arriveerden, het vliegveld waarlangs zich Servische artillerie bevindt, onder controle zouden kunnen brengen.

In totaal 83 VN-experts hebben de technische installaties van de luchthaven geïnspecteerd, waarna optimisme ontstond dat binnen enkele dagen de eerste vliegtuigen met hulpgoederen zouden kunnen landen. Maar de uitgebroken gevechten in het gebied verhinderden vrijdag zelfs dat de VN-manschappen konden worden bevoorraad of afgelost.

Inkatha-protest tegen onderzoek

■ *BOIPATONG - Aanhangers van de Inkatha Vrijheidspartij kwamen in Boipating in actie toen de politie de beschuldigingen nader wilde gaan onderzoeken dat de Inkatha achter de aanslag had gezeten op de zwarte armoewijk Boipatong in Johannesburg waarbij zeker 39 doden zijn gevallen. De Inkatha-aanhangers protesteerden dreigend tegen het politie-onderzoek.*

(AFP-satellietfoto)

BEIJING - Cambodja's prins Norodom Sihanouk heeft de radicale Rode Khmer er donderdag toe opgeroepen het VN-vredesproces in het land niet langer tegen te werken. Een aantal Rode Khmergroepen zou bereid zijn met de VN samen te werken voor de vrede.

In ÑAPA,

de weekendbijlage van de Amigoe van vandaag 20 juni 1992:

* SCHRIJFSTERS uit het Caribisch gebied komen binnenkort naar Curaçao om deel te nemen aan de derde Caribbean Writers Conference. Jocelyn Clemencia en Rosemary Allen zitten in het organisatie comité. Zij vertelden aan Nel Casimiri dat het in de bedoeling ligt om tijdens de conferentie Curaçao zoveel mogelijk 'in kaart te brengen'. pag.1

* VEEL WORDT er de laatste tijd gepraat en geschreven over de Antillianen en Arubanen in Nederland. En helaas gaat het daarbij dan meestal om negatieve zaken. Maar er zijn ook positieve dingen te melden, zoals het werk dat de organisatie *'Bazjan Karpata'* doet om jongere Arubanen en Antillianen in Nederland zoveel mogelijk aan de slag te helpen. Een artikel hierover van Eef Hermers op pag.3

* LEERLINGEN en docenten van het Radulphus College gaan het studiejaar afsluiten met een denderende musical die onder de titel: *'De luie lift'* op 23 juni in première gaat. In totaal 110 deelnemers spelen, zingen en dansen o.l. van regisseur Pieter Wiemers, zangdirigent Ramon Williams en choreograaf Jean Louis Cesario. Een voorproefje door Jeanette van Ditzhuijzen op pag.8

* Verder de rubrieken Buitenland, Tuinieren in de tropen, Onderwijs, Literatuur, de Kinderpagina, Techniek, Filatelie, Ziek en gezond en deze week een interessant Cryptogram.

Abonnees van de Amigoe ontvangen de tien pagina's tellende bijlage gratis; in de losse verkoop kosten krant en Napa samen één gulden.

Shamir: Arafat-bezoekers gaan cel in

VS keuren bezoek af van Palestijnse delegatieleden

JERUZALEM - De Israëlische autoriteiten zullen de Palestijnen Hanan Ashrawi en Feisal Husseini arresteren omdat ze donderdag in de Jordaanse hoofdstad Amman een ontmoeting hebben gehad met PLO-leider Yasir Arafat. Dat heeft de Israëlische premier Yitzhak Shamir vrijdag aangekondigd.

Shamir bestempelde het bezoek van Ashrawi en Husseini, die beiden deel uitmaken van de Palestijnse delegatie bij het vredesoverleg over het Midden-Oosten, als een "flagrante provocatie". De premier stelde dat de ontmoeting met Arafat strijdig is met de afspraken die in het kader van de vredesconferentie over het Midden-Oosten zijn gemaakt. Eerder op de dag had minister van Politie Ronnie Milo al laten weten Ashrawi en Husseini te zullen oppakken. "Het gaat deze keer om een opzettelijke overtreding van de Israëlische wet," zei de minister voor een gehoor van zakenmensen. De Israëlische wet verbiedt zowel Israëliërs als Palestijnen elk contact met vertegenwoordigers van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie PLO.

Lubbers neemt Luns niet erg serieus

DEN HAAG - De beweringen van oud-minister van Buitenlandse zaken mr Joseph Luns, als zou hij een plan tot een coup van Nederlandse generaals hebben afgewimpeld, worden door premier Lubbers niet serieus genomen.

Luns vertelt zijn verhaal in het donderdag verschenen boek "De wereld volgens Luns" van J.G. Kikkert. Op de vraag wat de premier van deze uitspraak vindt, zei Lubbers: "Ik laat het niet op me inwerken. Ik vind dat je er maar niks van moet vinden." Volgens Lubbers was het verhaal veel eerder bekend geworden als het enige relevantie bezat. "Wat moet ik ermee?", aldus Lubbers. Het is overigens ook maar de vraag of de premier het boek ooit zal lezen, zo bleek uit zijn woorden.

Rode Khmer ook naar Cambodja-conferentie

TOKYO - In Tokyo is zaterdag de internationale conferentie over het door oorlog verscheurde Cambodja van start gegaan. Alle bij het conflict betrokken partijen zullen zich rond de onderhandelingstafel scharen.

Eerder nog had Rode Khmerleider Khieu Samphan gedreigd de historische besprekingen te boycotten, omdat de internationale hulpverlening volgens de Maoïstische guerrilla-organisatie in feite neerkomt op illegale financiële ondersteuning van de Cambodjaanse regering. Deze beschuldiging is evenwel door president Norodom Sihanouk van de hand gewezen.

Aan de conferentie voor de rehabilitatie en de reconstructie van Cambodja wordt deelgenomen door ministers en functionarissen uit 32 landen. Tevens participeren twaalf internationale organisaties in het overleg dat maandag zal eindigen. Doel is onder meer om zeshonderd miljoen dollars bijeen te vergaren voor de wederopbouw van het door oorlog vernietigde land.

Mutaties in top van VN

NEW YORK - In de top van de Verenigde Naties doen zich verschillende mutaties voor.

De VN-gezant voor Afghanistan, Benon Sevan, keert terug naar New York om een nieuwe functie te aanvaarden in het VN-hoofdkwartier. Sevan wordt opgevolgd door adjunct-secretaris-generaal Sotirios Mousouris, die nu op het VN-departement voor Politieke zaken werkt. Voor Sevans terugkeer naar het hoofdkwartier werd geen reden gegeven. Verder neemt adjunct secretaris generaal Giandomenico Picco om persoonlijke redenen ontslag uit deze functie.

Gerechtelijk gevraagd naar vliegramp

Venetiaan: SLM is politieke draaikolk

AMSTERDAM - De Surinaamse regering moet een gerechtelijk onderzoek gelasten naar de betrokkenheid van de toenmalige SLM-directie bij de feiten en omstandigheden die in juni 1989 tot de vliegramp hebben geleid. Dit vindt het "Landelijk meldpunt opvang, begeleiding, nazorg nabestaanden overlevenden vliegramp Zanderij".

Het verzoek tot gelasting van het gerechtelijk onderzoek hebben afgevaardigden van deze organisatie vrijdag gedaan aan president Ronald Venetiaan. Het verzoek houdt verband met de via het ANP uitgelekte inhoud van het concept- onderzoeksrapport naar de vliegramp, die aan 179 mensen het leven kostte. In het concept staat dat de ramp het gevolg was van een fout van de piloot ('pilot error') en dat de SLM-directie mede-verantwoordelijk is voor het gebeurde, omdat ze naliet de vakbekwaamheid van de cockpitbemanning te onderzoeken.

Venetiaan heeft zijn minister van Justitie en Politie gevraagd het eindrapport "zo snel mogelijk" aan de regering te geven. Dit heeft de Surinaamse president gezegd op een persconferentie in Amsterdam. Het onderzoeksteam dat het concept opstelde, werd geleid door advocaat-generaal Soebhaas Punwasi, die tot de regeringspartij VHP behoort. De Surinaamse president ziet "geen enkele reden" om het rapport niet openbaar te maken als er geen beperkende internationale regels zijn.

Venetiaan ziet niet graag dat de nabestaanden en overlevenden van de vliegramp zich in de "politieke draaikolk" begeven die door ex-SLM-directeur Motilal "Atta" Mungra is gecreëerd. Mungra, exponent van de VHP, heeft onlangs gezegd niet schuldig te zijn. Het niet controleren van de vakbekwaamheid van de cockpitbemanning schuift hij in de schoenen van Piet Asin, hoofd van de Operationele dienst van de SLM, die tot de NPS (Nationale partij Suriname), ook een regeringspartij behoort.

"Dit geeft mij een indicatie van hoe Mungra de SLM heeft geleid", aldus Venetiaan. Op de vraag of de nasleep van de vliegramp consequenties kan hebben voor het voortbestaan van de regeringscoalitie, antwoordde Venetiaan: "Ik denk het niet, maar weten doe ik het ook niet". Volgens Venetiaan, die zelf NPS-er is, zal zijn partij de zaak "niet over zijn kant laten gaan".

Oud-docent Ponsen bij buluitreiking:

'Meer denken, doen en durven bij UNA'

WILLEMSTAD — De Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) moet meer denken, doen en durven. Op die manier zal dit instituut haar uitstaling binnenshuis, naar potentiële studenten en de gemeenschap in het algemeen kunnen verbeteren. Dat zal niet alleen voor de studenten meer leven in de brouwerij brengen, maar de UNA tevens een belangrijkere rol geven bij de overdracht van kennis en de toepassing daarvan naar de samenleving en in het bijzonder het bedrijfsleven. Dat is de belangrijkste boodschap die gisteren oud-UNA-docent, ir. Hans Ponsen, uitsprak ter gelegenheid van de buluitreiking aan 42 UNA-studenten.

Het was de eerste maal dat aan studenten van de drie faculteiten tegelijk tijdens een feestelijke en druk bezochte ceremonie de bul werd uitgereikt. Het tot in de puntjes verzorgde programma op de patio van de UNA - deze keer door de studenten zelf georganiseerd - duurde daardoor wel wat aan de lange kant, maar voor de afgestudeerden en hun ouders is dat waarschijnlijk niet zo erg geweest. Zes studenten van de Juridische Faculteit studeerden af, tien van de Technische Faculteit en 26 van de faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen kregen gisteren het fel begeerde papiertje. Daarnaast werden verschillende door bedrijven beschikbaar gestelde ereprijzen uitgereikt aan studenten die uitblinken.

Rector dr. Valdemar Marcha deed op de afgestudeerden een beroep hun alma mater vooral niet de rug toe te keren nu ze hun studie hebben afgerond. Het gaat trouwens goed bij de UNA: was de belangstelling voor een studie aan dit instituut tot voor kort dalende, dit jaar heeft zich een record aantal studenten ingeschreven. Dat betekent, volgens Marcha, niet alleen dat de promotie-activiteiten vruchten afwerpen, maar ook dat degenen die er al studeren vertrouwen uitspraken. De rector deed op de studenten een beroep vooral ook deel te nemen aan de wetenschappelijke en culturele actviteiten die op de UNA worden georganiseerd.

Ir. Johan Ponsen, die vijf jaar als hoofdwetenschappelijk medewerker bij de Technische Faculteit van de UNA werkte en sinds maart verbonden is aan de Universiteit van Twente, meent dat de UNA meer aan 'imagebuilding' moet doen. 'Denken, doen en durven ' liep als een rode draad door het betoog van de oud-UNA-docent, die meent dat nu nog te weinig studenten rondlopen die echt trots zijn op 'hun' UNA.

Kennisoverdracht van universiteit naar gemeenschap. Ook dit gebeurt zeker op de Antillen te weinig, bracht de spreker naar voren. Dat ligt deels aan de UNA zelf, maar ook de overheid en het bedrijfsleven schakelen dit instituut te weinig in. Dat zal mede te maken hebben met het nu niet voldoende ontwikkelde imago van de UNA. Een betere interactie tussen gemeenschap c.q. bedrijfleven zal zowel voor de samenleving als de UNA vele voordelen met zich meebrengen, aldus de spreker, gisteravond tijdens de ceremonie.

Na de buluitreiking sprak Renard Hurtado namens de afgestudeerden een dankwoord. Daarbij zei hij trots te zijn aan de UNA te zijn afgestudeerd, omdat deze lokale instelling van hoger onderwijs heeft bewezen niet onder te doen voor Amerikaanse en Nederlandse universiteiten. Een bewijs hiervoor is, volgens hem, het feit dat afgestudeerden van de UNA moeiteloos en in nominale tijd hun vervolgstudies hebben voltooid aan b.v. Yale, de Erasmus Universiteit en de T.H. in Delft.

Hurtado pleitte voor verhoging van de overheidssubsidie aan de UNA, zodat in de toekomst meer kan worden gedaan aan verbetering van de onderwijsprogramma's. Tevens vroeg hij aandacht voor de financiële regeling van de studenten, daar die in de afgelopen tien jaar niet is verhoogd. Hierdoor zijn er volgens Hurtado talloze studenten die zich niet volledig kunnen concentreren op hun studie, omdat zij zich moeten bezig houden met hun eigen financiële problemen.

Milieubeweging: 'Hek is van de dam'

Windmolenpark volgend jaar operationeel op Hatovlakte

WILLEMSTAD — Gisteren zijn de financieringsen leveringovereenkomsten getekend voor het windmolenpark op de vlakte van Hato. Dit geschiedde door vertegenwoordigers van Novem en Nedwind en door de gedeputeerde A. Arrindell. In november wordt met de bouw van de twaalf molens begonnen en midden volgend jaar moet het project operationeel zijn.

Het contract met de EG werd reeds eind april getekend. Voorwaarde voor financiering door de EG was dat voor die datum een overeenkomst getekend moest zijn.

De lokatie van het windmolenpark is nogal omstreden. Carmabi en de milieubeweging zijn van mening dat de vlakte van Hato in de huidige staat behouden moet blijven. Carmabi heeft dit gebied zelfs aangewezen als een van de acht gebieden op Curaçao die van buitengewone waarde voor het eiland zijn.

Kodela en de Novem beweren 'intensief overleg met milieu-instanties gevoerd te hebben'. Lloyd Narain, vertegenwoordiger van Defensa Ambiental en in dit geval tevens voor Amigu di Tera sprekend, ontkent dit. "Wij zijn gehoord nadat de beslissing al genomen was. In feite zijn wij er alleen voor de franje bij gehaald".

Volgens H. Lopez van Kodela is niet voorbijgegaan aan de bezwaren van de milieubeweging. "We hebben ernaar geluisterd en gemeend dat we wel deze lokatie konden kiezen. De overheid heeft de vergunning gegeven, nadat ze alle feiten op een rijtje had gezet".

Ir. D. Kooman van het Nederlandse bedrijf Nedwind, dat de windmolens levert, voegde daar aan toe, dat bij voorbeeld de Nederlandse maatstaven voor wat betreft het geluid zijn aangehouden. "Dat betekent dat de bladen langzamer draaien en dat er dus minder elektriciteit opgewekt wordt".

Narain meent dat het contract nooit getekend had mogen worden. "Toen er van onze kant bezwaren kwamen, had men minstens consideratie kunnen tonen. Maar er is helemaal niets gebeurd. Wij zijn fel gekant tegen deze lokatie".

"Het hek is van de dam", zo gaat hij verder, "Het ene project roept het andere op. Nu is het toch al geen natuurgebied meer, zal men denken. En dat maakt de weg vrij voor bij voorbeeld de aanleg van een weg op de vlakte van Hato om de weg naar Westpunt wat te ontlasten".

"De biodiversiteit, momenteel wereldwijd punt van discussie, is ook op de vlakte van Hato van groot belang, maar daar trekt niemand zich kennelijk iets van aan".

Duidelijk werd gisteren dat zowel de Novem als Nedwind het hele project op Curaçao zien als een springplank voor het Caribisch gebied. Kooman: "Verscheidene landen (onder andere Cuba en Barbados) hebben belangstelling getoond, maar ze durven de stap nog niet aan. Die wachten nu de resultaten af. Curaçao heeft wat dat betreft wel durf getoond".

De financiering door Novem (Nederland: 26 procent) en de EG (23 procent) is te danken aan de mogelijkheid die het project op Curaçao biedt voor het opdoen van ervaring met grote windmolenparken.

Een duidelijk energieplan heeft Kodela niet. Gevraagd hiernaar kon T.B. Statia van het electriciteitsbedrijf niet meer zeggen dan dat Kodela de "mogelijkheden van alternatieve energie onderzoekt en kijkt welke conventionele energie door deze alternatieve energie vervangen kan worden".

Gedeputeerde A. Arrindell vertelde dat hij na zijn aantreden als gedeputeerde alle informatie over energiebesparing op het eiland had opgevraagd. Deze rapporten worden nu door hem bestudeerd en geïnventariseerd.

Tevens maakte hij bekend dat zelfs overwogen wordt om in de toekomst op Curaçao windmolens te gaan bouwen.

Het onderhoud van de molens wordt een zaak van Kodela. Enkele mensen van het bedrijf worden in Nederland direct bij de bouw van de molens betrokken. Op die manier wil Nedwind kennis en ervaring overdragen. Op Curaçao zal daarna nog een onderhoudsleerprogramma worden gestart.

Kodela zal de uit twaalf windmolens verkregen stroom toevoegen aan de totale leverantie. De turbines hebben een vermogen van elk 250 kw. De totale produktie van 3.000 kw is ongeveer 1,5 procent van de huidige electriciteitsbehoefte.

Het project vergt een investering van 9,5 miljoen gulden. Kodela neemt daarvan 51 procent voor zijn rekening.

Paramaribo in Willemstad

WILLEMSTAD — De delegatie uit de Nationale Assemblee van Suriname, die van 17 tot en met 25 juni een bezoek aan de Nederlandse Antillen brengt, werd na aankomst door gouverneur mr. Jaime Saleh ten gouverneurspaleis ontvangen. De delegatie werd begeleid door de voorzitter en enkele leden van de Staten van de Nederlandse Antillen.

De delegatie, die een druk programma afwerkt, en behalve autoriteiten ook diverse bedrijven bezoekt, verblijft dit weekeinde op de Benedenwinden. Volgende week zal het programma besloten worden met een slotverklaring van beide parlementen. Aruba heeft de ex-rijksgenoten uitgenodigd na hun Antillenbezoek naar Oranjestad te komen.

Op de foto gouverneur Saleh (m) in gesprek met de voorzitter van de Nationale Assemblee van Suriname mr. Jagernath Lachmon (r) en de voorzitter van het Antilliaanse parlement drs. Rufus McWilliam, onder toeziende ogen van de andere Surinaamse delegatieleden.

WILLEMSTAD — Donderdagochtend omstreeks half acht is te Piscadera een grote hoeveelheid gestolen geluidsapparatuur gevonden in een bouwvallig huis. Douanepersoneel deed de vondst en alarmeerde de politie. Er werd gevonden: een CD-spelerr, twee geluidsboxen, twee radio's, een koptelefoon een platenspeler een versterker, een 'amplifier', een cassettedeck, een 'audiorack' en een binnenantenne. De complete geluidsinstallatie werd in beslag genomen.

Geen vergadering over windmolens

De Mey (MAN): 'PNP minacht eilandsraad'

WILLEMSTAD — De contracten voor een windmolenpark zijn al getekend, terwijl een vergadering van de centrale commissie van de eilandsraad over dit onderwerp aangevraagd, maar nooit bijeengeroepen is. Benny de Mey van de MAN, die deze vergadering aanvroeg, is hier niet verbaasd over. "Het geeft aan hoe zij (PNP) denken over de eilandsraad".

Half april vroeg de MAN een vergadering van de centrale commissie aan, om te praten over de consequenties van de lokatie van het windmolenpark. Tot nog toe is deze vergadering niet bijeengeroepen. Benny de Mey zal vragen stellen over de handelwijze van het Bestuurscollege (BC), die hij 'absoluut niet correct' noemt, maar is bang dat het niets uithaalt.

"Zij (PNP) hebben de meerderheid en zij beslissen, dat is hun houding", aldus De Mey.

Parlementair kan het eilandsraadslid weinig doen. Er is geen sanctie voor het overtreden van de regels. De Mey: "Alleen de bevolking kan een dergelijke houding sanctioneren bij de verkiezingen, maar ja, die zijn nog ver weg".

"Maar zoiets kan grote gevolgen hebben", zo vervolgt hij. "Wanneer zo met de regels van de democratie omgesprongen wordt, kunnen we in een situatie belanden waarin Suriname ruim tien jaar geleden kwam te verkeren: de dictatuur wordt door de bevolking toegejuicht. De PNP werkt dit in de hand zonder zich daar zorgen om te maken".

Pierre Lauffer Stichting

WILLEMSTAD — Op vrijdag 19 juni bracht de stichting Pierre Lauffe r een bezoek aan minister voor ontwikkelingssamenwerking Rudi Ellis. Doel van het bezoek was de presentatie van het project van de Fundashon Pierre Lauffer, 'Di Nos: Antalogía di nos Literatura', met het oog op financiële ondersteuning uit het ontwikkelingsfonds van de EG. Het verzoek tot een dergelijke ondersteuning wordt verzorgd door het departement voor Ontwikkelingssamenking, waarvan Rudi Ellis de verantwoordelijke minister is.

Het betreffende project behelst de geheel herziene en tot op heden bijgewerkte uitgave van Pierre Lauffers gelijknamige bloemlezing van de Papiamentutalige literatuur. Lauffers 'Di Nos', dat is voorzien van een uitgebreide inleiding en verzameling fotografisch materiaal, werd in 1971 gepubliceerd. Het is tot op de dag van vandaag het enige in zijn soort en is reeds meer dan vijftien jaar niet meer in de handel.

Inmiddels is de literaire produktie in het Papiamentu en de kennis van de geschiedenis van de Papiamentutalige literatuur dusdanig gegroeid, dat een nieuwe anthologie hoogst wenselijk is. De beoogde publikatie zal naast de bloemlezing een uitgebreide inleiding in de literaire geschiedenis van het Papiamentu bevatten, alsmede een bibliogratie, biografische schetsen van auteurs en heel wat fotomateriaal.

Dit initiatief van de Fundashon Pierre Lauffer ondervond dan reeds steun van het eilandgebied Curaçao, dat als project-redacteur dr. Aart G. Broek voor een half jaar ter beschikking stelde van de stichting. Tevens heeft een aantal gezaghebbende personen uit de Benedenwindse samenleving, waaronder gouverneur mr. Jaime Saleh, het project warm aanbevolen.

Op de foto minister Ellis temidden van het bestuur van de Fundashon Pierre Lauffer met uiterst rechts dr. Broek.

WILLEMSTAD — Irma Fonseca de Turco is in afwachting van het exequateur voorlopig erkend en toegelaten als honorair consul van Panama te Willemstad, Curaçao. Zo heeft minister-president Maria Liberia-Peters haar bericht.

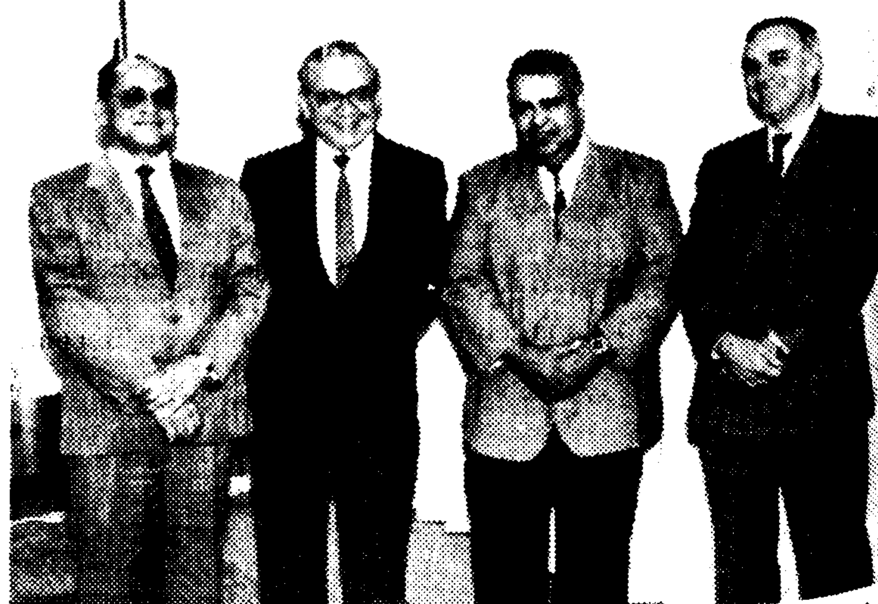
O.M. onderzoekt 'kasten vol' documenten

WILLEMSTAD — In het onderzoek Landsradio noch in de zaak Kodela is het stadium bereikt dat er een strafzaak geformuleerd of een verdachte bekend is. Speculaties in de pers zijn prematuur, misplaatst, ongewenst en komen het onderzoek niet ten goede. De door het Openbaar Ministerie ingeschakelde accountants zijn nog druk bezig letterlijk "kasten vol" met documenten door te worstelen.

Opmerkingen van PG Robert Pietersz. In verband met de Landsradio / PTT-Telecom-kwestie zijn op vier plaatsen op Curaçao invallen gedaan. Op andere eilanden zijn geen huiszoekingen verricht. Reeds tijdens overleg in Nederland had het Openbaar Ministerie met de ingeschakelde accountants van de Centrale Recherche Informatiedienst afgesproken dat als er tijd beschikbaar was niet alleen investigatie zou zijn naar een vermoede steekpenningen-affaire bij onderhandelingen tussen Landsradio en PTT-Telecom, maar dat ook de Kodela-administratie doorgelicht zou worden.

"Op zo'n manier slaan wij twee vliegen in één klap", aldus de procureur generaal van het Openbaar Ministerie. Hij sluit de mogelijkheid van drie of meer vliegen in diezelfde klap uit. "De ter beschikking stelling van de accountants is gelimiteerd. Wij kunnen ze niet tot in het oneindige op Curaçao houden."

ABN-AMRO-top bij minister

WILLEMSTAD — Periodiek werkoverleg voerde Durk Visserman, concern-directeur van de ABM-AMRO Bank Amsterdam belast met de toezicht op de kantoren in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, onder meer naar de vestigingen op Curaçao. Van deze gelegenheid werd tevens gebruik gemaakt om beleefdheidsbezoeken af te leggen aan minister Gilbert de Paula van financiën en de directie van de Bank van de Nederlandse Antillen.

Op de foto vlnr: Herbert Ignacio (general manager ABN-AMRO Bank Curaçao), Visserman, minister De Paula en Piet Eemsing (regionaal directeur ABN AMRO Bank voor Centraal-Amerika en het Caribisch gebied).

Witwas-info onbekend bij PG Pietersz

WILLEMSTAD — Informatie uit Nederland dat twintig procent van de daar door banken aangemelde verdachte banktransacties boekingen betreft van en naar de Nederlandse Antillen is verrassend. "Het is niet de eerste keer dat ons berichten uit Nederland bereiken die ons overvallen." Dat zegt procureur-generaal Robert Pietersz namens het Openbaar Ministerie.

Vorige week berichtte onder andere de Amigoe over een uitspraak van de Centrale Recherche Informatiedienst waarin dat percentage werd genoemd. Pietersz zal het CRI om een toelichting vragen tijdens geplande besprekingen. Hij vertrekt voor twee weken naar Nederland. Tijdens zijn dienstreis zal hij met diverse instanties overleg voeren. Welke dat naast het CRI zijn, wilde de PG nog niet aan de publiciteit vrijgeven.

Gedeputeerde Claude Wathey:

'Geen sprake van uitvoering Commissie Pourier-rapport'

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG —De aanbevelingen van het rapport van de commissie Pourier zullen nooit worden ingevoerd. Invoering van de aanbevelingen betekent namelijk dat de gezaghebber een dictator wordt. Of beter gezegd een nog grotere dictator, want door zijn huidige bevoegdheden is hij dat in feite al. Het rapport moet daarom eerder als een onuitvoerbaar 'verhaal' worden beschouwd.

Claude Wathey, de belangrijkste politieke baas van St. Maarten, wiens invloed ook ver buiten de eilandsgrenzen reikt, heeft gesproken. DP-leider Wathey, die sinds enkele maanden gedeputeerde is in het DP-PDP Bestuurscollege, deed deze uitspraak tijdens het eerste interview dat hij als gedeputeerde gaf. Hij bevestigde dat hij geen portefeuilles beheert, maar dat kan op zich wel. Hij is als lid van het Bestuurscollege vooral bezig met verschillende projecten. Die hebben onder meer te maken met de privatisering van het water- en elektriciteits-produktiebedrijf Gebe en de St. Maartense telefoondienst Telem. Wathey noemde in deze kontekst ook de landsradio-dienst.

Wathey, die weinig lovend is over het rapport van de commissie Pourier en geen enkele heil ziet in de uitvoering ervan, legde deze verklaringen af voordat van het gehele Bestuurscollege van het eiland een officiële reactie is gekomen. De Amigoe berichtte al dat leden van het BC het rapport onlangs met premier Maria Liberia en andere leden van het kabinet hebben besproken. De opstelling, op schrift, van een officiële reactie volgt spoedig, zo werd afgesproken. Na de bespreking bleek al duidelijk dat het BC niet staat te springen om de punten in het rapport uit te voeren.

Afgaande op hetgeen de DP-leider nu reeds losliet, lijkt de kans op realisering van de aanbevelingen de commissie steeds kleiner. Waarnemers voorspelden dit trouwens al. De aanbevelingen zijn immers zeer ingrijpend en politiek gevoelig. De meest ingrijpende stap zou zijn de beslissingsbevoegdheid van de gezaghebber voor een bepaalde periode uit te breiden waardoor zijn greep op het bestuursgebeuren uitgebreid wordt. Dit zou ook bekenen dat de gouverneur c.q. de regering van de Antillen een veel belangrijker en vooral intensiever toezichthoudende taak zal hebben. De premier kondigde enige weken geleden aan dat de commissie Pourier benaderd zou worden voor meer toelichting op dit punt. Tot ongeveer een week geleden echter was commissie-voorzitter Miguel Pourier nog niet met een dergelijk verzoek benaderd.

Claude Wathey wil niets weten van meer bevoegdheden voor de gezaghebber. Volgens hem zou eerder aan beperking van diens zeggenschap gedacht moeten worden. bracht Wathey naar voren. "Hoeveel meer macht zou je de man moeten geven? Hij is al een dictator die zeggenschap heeft over zaken als politie. immigratie en werkvergunningen," zo redeneerde Wathey, die meent dat hij ook al beslist over het eventueel sturen naar de gouverneur van besluiten van het BC ter vernietiging. "Meer bevogdheden brengt ons terug naar de koloniale tijd."

Volgens Wathey heeft de commissie over het hoofd gezien dat nu reeds heel wat Nederlandse deskundigen op het eiland werken aan verbetering van het bestuurlijk functioneren. Hij zei verbaasd te zijn dat een Antilliaan (i.c. Pourier) derhalve met dergelijke voorstellen is gekomen die niet meer zijn dan 'een verhaal'.

Wathey was ook erg kritisch over de rol van Nederland dat, zo zei hij, tegen alle regels in de afzonderlijke eilanden het recht van zelfbeschikking ontneemt. Hij doelt op de afwijziging door Den Haag om afzonderlijke banden met de eilanden (à la Aruba) aan te gaan en enkel met de Antillen als een entiteit te willen onderhandelen. Vreemd is dat overigens niet: Nederland is immers bezig met het uitvoeren van een plan om deze eilanden min over meer bestuurlijk over te nemen. Zo verklaarde DP-leider Claude Wathey eerder deze week tijdens een interview met de Amigoe-correspondent.

Find it!

WILLEMSTAD — Find it! Find it! Met deze opzwepende aanmoediging liet topspeurder Hanny merken in staat te zijn tussen dozen chocola een hoeveelheid cocaïne trefzeker op te sporen. De enscenering vond plaats op Hato. De douane intensiveert haar investigatie naar smokkel van drugs via goederenvervoer.

Er zijn vier snuffelhonden 'in dienst' en twee vaste begeleiders. Volgens trainer Donny Balentina, commies verificateur bij de douane, worden dagelijks in de haven en op het vliegveld opgeslagen of op transport staande goederen gecontroleerd op narcotica.

Ook al biedt de gevoelige neus van de viervoetige speurders niet altijd een honderd procent garantie, het inzetten van drugshonden is een belangrijk wapen in de campagne in de doorvoer van verdovende middelen.

Snappy, Tobby en Princess worden samen met Hanny regelmatig ingezet als er verdachte schepen of luchtvrachten binnenkomen. Zij worden in staat geacht heroïne, cocaïne, base en marihuana te traceren. Ten onrechte gaat men ervan uit dat zulke honden verslaafd worden gemaakt. Een hardnekkig misverstand.

'Hato Handling kan woensdag draaien'

WILLEMSTAD — Als het even meezit kan Hato Handling vanaf woensdag operationeel zijn. De vergunning waarmee deze vrachtafhandelaar in zijn nieuwe loods kan opereren ligt al klaar. Het enige wat ontbreekt zijn een bankgarantie en een aantal voorzieningen die Hato Handling nog moet treffen voor afsluiting van de loods en voor het personeel van de douane dat in de opslagruimte controle werkzaamheden moet uitvoeren.

"Het is een kwestie van een paar gegevens invullen, op een knop drukken en de vergunning die al sinds september in conceptvorm in de computer zit, wordt uitgedraaid." Dat zegt adjunct-inspecteur der invoerrechten en accijnzen mr L. James.

Hij zegt nadrukkelijk: "Dit is essentieel: ook wij willen dat Hato Handling zo spoedig mogelijk gaat draaien. Elk bedrijf dat op Curaçao begint, betekent voor onze belastingdienst en derhalve ook voor het staatsgebied der Antillen meer inkomsten. Wij hebben heel zorgvuldig onderhandeld met Hato Handling. Alleen zullen zij zich net als wij erbij moeten neerleggen dat op de eilanden niet de Nederlandse regelgeving van toepassing is. Wij zijn allen gehouden aan de Antilliaanse voorschriften. Dat leverde nogal eens vragen op bij onze gesprekspartners. Keer op keer moesten we de verschillen opnieuw uitleggen. Temeer daar de bezetting van de aandeelhoudersgroep achter de nv steeds wisselde."

FOEFJES

James vervolgt: "Ondanks ons tekort aan personeel hebben wij allerlei foefjes bedacht om op een 'creatieve wijze' Hato Handling ter wille te zijn en het bedrijf toch spoedig te laten draaien. Ons personeel staat klaar en beseft ook dat er extra inspanningen nodig zijn in deze krappe situatie, maar aan de andere kant beseft het ook dat het hier gaat om activiteiten die extra inkomsten opleveren voor het land. Er is zelfs aangeboden dat Hato Handling informeel aan de slag kan in afwachting van de officiële vergunning. Een inspectie van de bedrijfsruimte wees echter uit dat er aan bepaalde vereisten nog niet was voldaan. Zo ontbreekt een deel van het hekwerk dat nodig is om de loods hermetisch af te sluiten bij controle of om onregelmatigheden tegen te gaan. Daarnaast was het personeel van de douane niet van plan om in een kaal kantoor zonder vloerbedekking, tafels en stoelen werk te verrichten."

■ *Mr. L. James, adjunct-inspecteur invoerrechten en accijnzen.*

BANKGARANTIE

Een goed onderkomen is een redelijk arbeidseis, zo mag uit de toelichting van James geconcludeerd worden, die daarmee lijkt aan te geven dat de ABVO op de achtergrond toekijkt. De inspectie der invoerrechten wacht ook nog op een voorgeschreven bankgarantie.

Hato Handling wordt geplaagd door 'kinderziekten'. Het bedrijf had zes maanden geleden al operationeel willen zijn. Maar Curinta en de aannemer hadden de loods niet op tijd kunnen afleveren. Enthousiast aangetrokken medewerkers van de vrachtverwerker staan werkeloos af te wachten en Hato Handling had kennelijk ook moeite met de van het Nederlandse systeem afwijkende voorschriften stelsel uit de douanewetgeving van de Antillen.

Langer op school en nieuwe taalmethode

VBC bekritiseert onderwijsbeleid

WILLEMSTAD — De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao (VBC) schaart zich in de rij der critici van het onderwijsbeleid. Invoering van een nieuwe taalmethode in het basisonderwijs en uitbreiding van de schooltijden dienen de hoogste prioriteit te hebben, zo laat de vereniging in een commentaar weten.

Deze week hebben onder andere de onderwijsvakbond Sitek en E. da Camara (exvoorzitter van het bestuur van de PA) reeds felle kritiek geuit op het beleid of, liever gezegd, het gebrek aan beleid van de overheid. Aanleiding is de bekendmaking van het aantal geslaagden op mavo en havo (respectievelijk 52,8 en 44,6 procent). Deze percentages worden elk jaar lager.

De VBC vraagt zich af of de overheid zich wel realiseert wat voor gigantische, negatieve gevolgen deze ontwikkeling heeft op de toekomst van onze samenleving. "Nu reeds blijkt dat grote groepen jongeren niet inzetbaar zijn in het arbeidsproces vanwege de gebrekkige kennis en vaardigheden. Het is onaanvaardbaar dat wij als samenleving een systeem in stand houden dat jongeren opleidt voor galg en rad", aldus de VBC.

Volgens de vereniging is Nederland bereid om geheel kosteloos een aan de tijd aangepaste taalmethode aan Curaçao te schenken. Het Bestuurscollege hoeft de beslissing maar te nemen, maar durft dit niet vanwege bezwaren 'uit bepaalde hoek'.

Zij meent dat je niet hele generaties kunt opofferen aan de discussie over de introductie van het Papiamentu als voertaal. "Zelfs de grootste voorstander weet dat de mogelijkheden van het Papiamentu vooralsnog gelimiteerd zijn".

De VBC is voorts van oordeel dat uitbreiding van de schooltijden zeer zeker kan bijdragen aan verbetering van het niveau van het onderwijs.

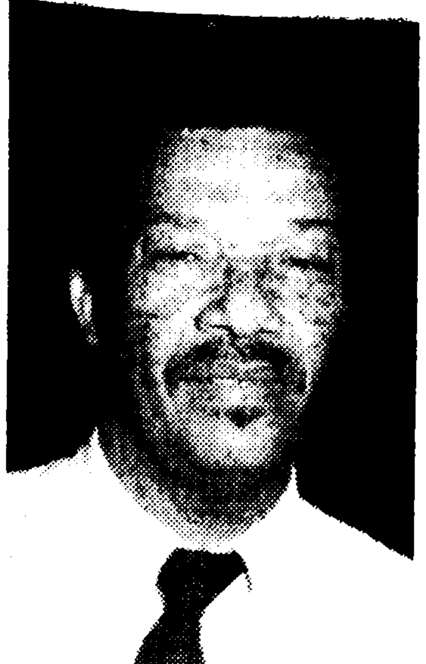
Verder denkt de VBC dat voor de leerkrachten het beginsel 'loon naar prestatie' ingevoerd dient te worden.

"Maar wat er ook gebeurt, er dienen met spoed maatregelen te worden getroffen", zo besluit de VBC haar commentaar.

Vier maatregelen tegen een bottleneck op Hato

WILLEMSTAD — Niet op staande voet, maar binnen afzienbare termijn zal er een oplossing komen voor de bottleneck die volgens vrachtafhandelaren op de luchthaven 'douane' heet. Er zijn vier maatregelen aangekondigd door de inspectie der invoerrechten en accijnzen.

Het aanzienlijke aantal formulieren dat de douane gebruikt voor in- en uitklaring van goederen zal teruggebracht worden tot één standaard formulier overeenkomstig

■ *Mr Etzel M. Rosenda, inspecteur der invoerrechten en accijnzen.*

internationale richtlijnen. De douane-administratie wordt geautomatiseerd. De oneigenlijke taak van douaniers om formulieren in te vullen voor vrachtexpediteurs wordt afgestoten en de aangevers van vrachtzendingen zullen door deskundigen geleerd worden hoe zij formulieren voor hun cliënten zelf moeten gaan invullen. Als vierde maatregel is men bezig met een personeelswerving voor de douane. Ongeveer zestig sollicitanten zijn door een voorlopige selectieprocedure gerold.

ONDERBEZET

Het personeelsbestand van 274 van douane en inspectie accijzen is onvoldoende gebleken. Hoofd van dienst mr Etzel M. Rosenda zegt dat goed personeel moeilijk te werven is: "De spoeling is dun".

Aerocargo signaleerde in het verleden al dat het loket waar vrachtformulieren ingeleverd worden, zwaar onderbezet is. De enkele douaniers kunnen de stroom van honderden formulieren niet verwerken, hetgeen soms spoedzendingen voor medicijnen en reserve onderdelen voor industrie en haven vertraagt. De vrachtafhandelaars zien hun onkosten ook stijgen omdat niet afgehandelde vracht langer opgeslagen moet worden en de cliëntèle dit onmogelijk in rekening kan worden gebracht.

Douaniers zullen bekend gemaakt worden met het internationale formulier. Vrachtaangevers zullen ook instructies krijgen voor het zelf invullen van gegevens. De rechterhand van Rosenda is mr L. James; hij zegt: "Een T-biljet wordt toch ook niet door personeel van het belastingkantoor ingevuld.

'Gezamenlijk optreden is de redding voor Caribisch toerisme'

WILLEMSTAD — Overheid en particulieren moeten samenwerken op het gebied van toerisme. Alleen dan zal het toerisme in het Caribisch gebied floreren. De particuliere sector moet begrip hebben voor de politiek, terwijl de politiek zal moeten beseffen hoe de hotels zaken doen. Die woorden sprak de vice-president van de Caribische Hotel Associatie, John Bell, gisteren tijdens een door de Chata georganiseerde 'toerisme lunch'.

Bell hamerde erop dat de verschillende (ei)landen samen moeten optreden en dat het Caribische gebied als een enkele bestemming gepresenteerd dient te worden. Het belang van een gezamenlijk optreden van de Caribische eilanden werd eerder deze week ook al door de leden van de CTO (Caribbean Tourism Organization) naar voren gebracht.

Nu de verschillende overheden hebben ingezien dat bevordering van het toerisme ook in hun belang is en dus ook hun taak, kan er op grote schaal promotie worden gemaakt. In totaal vijftien miljoen dollar is beschikbaar, de bijdrage van de overheid daarin bedraagt vier miljoen. "Alleen kunnen we het niet. Dan worden we overstemd door Florida en Mexico. Tot nog toe hielden de overheden een gezamenlijk optreden een beetje tegen, maar die zijn nu 'om'. Dit is onze enige en laatste kans", zo hield hij zijn publiek voor.

Een Caribisch reserveringssysteem voor hotels is inmiddels opgezet. Via een gratis telefoonnummer kan vanuit de Verenigde Staten gereserveerd worden. Bell heeft groot vertrouwen in dit systeem en verwees in dat verband naar de autoverhuur bedrijven. "Zeven jaar na invoering gaat tachtig procent van de auto-reserveringen via een dergelijk systeem. Het kost tijd, maar met de hotels zal het dezelfde kant uitgaan".

Enkele zaken waar volgens Bell hard aan gewerkt moet worden zijn de achteruitgang van het milieu, opleiding van het personeel en de kwaliteit van de service.

Hij deed een dringend beroep op de hotels en de overheden om vooral veel aandacht aan opleiding te besteden. "Mensen zijn de hoeksteen van het toerisme. Daarom is het van groot belang dat zij de beste opleiding ontvangen".

Drie ton van Food Center blijft zoek

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — De ruim 3 ton aan cash en cheques afkomstig van de supermarkt Food Center en bedoeld voor storting op de Windward Island Bank op St. Maarten is nog steeds zoek. De bank zegt deze gelden nooit ontvangen te hebben, het bedrijf Panamerican Protective Services NV beweert over bankbewijzen te beschikken dat de stortingen wel degelijk gedaan zijn.

De politie van St. Maarten is al enige tijd bezig met een onderzoek naar de vermiste middelen. Volgens het security bedijf werden op 30 maart en 24 april twee stortingen verricht van Food Center en zou een bewijs van ontvangst getekend zijn door de W.I. Bank. Bij de MCB-dochter op St. Maarten, W.I. Bank, spreekt men dit tegen. Een intern onderzoek heeft uitgewezen dat geen enkel personeelslid van de bank als verdachte kan worden aangemerkt. Manager Glenn Hassel zegt dat zijn security-bedrijf evenmin blaam treft voor de vermiste f 385.254. Hij beschikt immers over de nodige 'vouchers' als bewijs.

Politiecommissaris op de Bovenwinden Walter Kramers deelde mee dat beide partijen gehoord werden en dat het onderzoek verder uitgebreid zal worden. Het advocatenkantoor Winkel, Soliana en Grul heeft intussen de bank verantwoordelijk gesteld voor het zoekgeraakte geld en cheques.

Roekeloze rijder

WILLEMSTAD — De 19-jarige jongen L.M. is in de nacht van donderdag op vrijdag aangehouden op de Weg naar Welgelegen in verband met roekeloos rijgedrag. De politie heeft het vermoeden dat hij aan het joy riden was met een gestolen auto.

Dia di Tata

Awe ta Dia di Tata.
E hòmber fèrfulu.
E hòmber pulushi.
E hòmber severo
ku no sa malkriá.

E tata ku fast ta bisa
e kompañenan di trabou
ku kombidé ban dal un kos:
mi yunan ta sperami.
Un otro biaha podisé.

E tata ku tur dia
ta toka e mes un piesa
pa su yunan kresiendo:
Ken ku ke logra algu,
e mester sakrifiká!

E tata chapo, antikuá,
ku ni e yu mayor edat
no ta pèrmitì bai fiesta
sin bisa ta na unda,
bin bati porta mardugá.

Despues di tempu, kada yu
ku si a logra subi seru,
lo sa di gradisí su tata
fèrfulu, pulushi,
severo, antikuá.

ELIS JULIANA
Curaçao

Minister Römer:

Legalisatie van illegale werknemers op St. Maarten

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG —Een mogelijke oplossing voor enige problemen waarmee St. Maarten kampt is de legalisatie van illegale werknemers die er al vele jaren arbeid verrichten.

Zo maakte minister van justitie, Susanne Römer, bekend na een oriëntatiebezoek aan de Bovenwinden. Mevrouw Römer, die intussen alle eilanden bezocht en er de relevante diensten sprak, zal na alles op een rijtje te hebben gezet terugkeren, maar dan voor een werkbezoek. Zo deelde een woordvoerder van de RVD mee.

Ze bezocht deze week de drie Bovenwindse eilanden na Curacao en Bonaire en kwam tot de conclusie dat alheowel elk der eilanden zeker bepaalde specifieke problemen heeft, ze ook erg veel overeenkomsten vertonen: een tekort aan politie, criminaliteit, drugs. Wat betreft St. Maarten meent ze dat de mogelijkheid onderzocht moet worden van de legalisatie van een bepaalde categorie illegalen en wel degenen die al tijden ingezet zijn in het arbeidsproces. De werkloze illegalen zouden daarentegen het eiland uitgezet moeten worden, aldus de minister.

WILLEMSTAD — De 'Zongo di Vakansi', een muzikale happening op de Koredor, begint dit jaar op 3 juli met een 'jump up'.

Gedurende drie dagen (3, 4 en 5 juli) is de Koredor omgetoverd in een muzikaal centrum. Muziekgroeper, brassbands, DJ's, reggae-bands, rappers en populaire Wonderland-figuren zoals Donald Duck, Mickey Mouse, alsmede Bart Simpson, Ninja Turtles en Barbie zullen de boulevard aan het Rif bevolken.

Uiteraard zijn er ook talloze eetstands, waar de hongerige magen en de dorstige kelen gelaafd kunnen worden.

Verkeersdode

WILLEMSTAD — C. M. is het achtste verkeersslachtoffer van dit jaar op Curaçao. De zondag 51 jaar geworden man is op de Jan Noorduynweg ter hoogte van Da Silva Snack als voetganger aangereden door een automobilist van een huurauto. Hij overleed later aan de ernstige verwondingen. De automobilist reed na de botsing door, maar kon door een ooggetuige gespot worden. Samen keerden zij terug naar de plek des onheils. Het ongeluk deed zich voor omstreeks 20.30 vrijdagavond.

Verhuizing van Coastal

ORANJESTAD — De ... raffinaderij Coastal Aruba heeft de afgelopen ... maanden haar hoofdkantoor, in het verleden bekend als ... G.O.B. van de Lago, ... laten vernieuwen. Dit ... 700.000 dollar gekost. ... nemers van de Coastal administratie zijn bezig ... verhuizen van hun tijdelijke werkruimte naar het ... nieuwde hoofdkantoor.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08 30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815 445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

****

BIOSCOPEN
zaterdag
DRIVE-IN 20.30+24.00 uur **Beethoven** (comedy, 14 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Bugsy** (comedy; 14 jr.).
zondag
DRIVE-IN 21.00+24.00 uur **Beethoven** (comedy, 14 jr.)
PRINCIPAL 20.30 uur **Bugsy** (comedy; 14 jr.).

****

WACHTREGELING DOKTOREN
zaterdag+zondag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. van Veen, Tanki flip 24. Tel.: 27100.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas (tel. 48833) of via Alarmcentrum (115).

****

BOTICA'S
(nachtdienst)
Pabao brug: Santa Anna, Noord 41-B/41-C Tel.: 68181
Pariba di brug: San Lucas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat (San Nicolas), tel.: 45119.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel. 115) op te bellen.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel 24696

****

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur. woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00-18.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 18.50 Movie: 'For the Honor of Their Country'; 19.15 Elsa Klensch; 19.35 Big Story; 20.00 Government Program; 20.30 Nos cu Nos; 21.30 Movie; 23.30 Sports Tonight, 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 14.15 Live uitzending EK-voetbalwedstrijd: Duitsland vs Zweden; 16.15 Studio Sport; 16.45 Documentary; 17.35 Small Wonder; 17.52 Movie; 19.30 Show-Time; 20.30 CNN International News; 20.50 Movie; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

****

DIVERSEN
TONEELGROEP THEATRUM (Curaçao): 19.30 uur musical 'De Tijdmachine' - Cas di Cultura

****

ZONDAG
DIVERSEN
TONEELGROEP THEATRUM (Curaçao): 11.00 uur musical 'De Tijdmachine' - Cas di Cultura

SPORT
ATLETIEK **(COA)**: 18.00 uur start 5-km 'Olympic Day Run' bij San Nicolas Sportpark door de straten van San Nicolas terug naar San Nicolas Sportpark.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

****

Telegraaf pakt uit over hotelaffaire

Premier Oduber: 'De Koning en Eman hadden toch nattigheid moeten voelen'

AMSTERDAM/ORANJESTAD — "Toen ik aan de macht kwam, zat ik met deze verwoestende erfenis opgescheept. Ik kom niet eens meer aan mijn normale regeringswerkzaamheden toe. Zelfs hier in mijn huis struikel ik over de dossiers. Ik vocht om Aruba te redden. Er moeten nieuwe financiers komen om die hotels af te bouwen. Daar heb ik honderd miljoen gulden voor nodig". Dat zegt de Arubaanse premier Nelson Oduber in de zaterdageditie van De Telegraaf die een pagina-groot artikel wijdt aan het Arubaanse hoteldrama.

Foto's van de onvoltooide Plantation Bay en Ramada Renaissance Hotels verluchten de reportage, waarin Oduber dr. Vincenco Bertucci het financieel brein achter het miljoenenschandaal noemt. Hij regelde volgens Oduber de financiering via de Italiaanse exportbank SACE. Deze eiste een honderd procent-garantie van de Nederlandse en Arubaanse overheid. Die garantie werd verleend door Hennry Eman, die minister De Koning van Koninkrijkszaken op de hoogte had gebracht.

De Koning zelf zegt in het ochtendblad dat Nederland formeel destijds alleen een zogenaamde 'verklaring van geen bezwaar' heeft afgegeven door de verstrekking van leningen die in het buitenland werden afgesloten. "Aruba was en is souverein in het aantrekken van financiers. Natuurlijk hebben premier Eman en ik dit specifieke hotelproject wel besproken. Maar dat was tijdens een kop koffie en onder vier ogen. Het zou niet gepast zijn daarover nu uit de school te klappen".

Volgens Oduber hadden De Koning en Eman zeker nattigheid moeten voelen toen plotseling met Italiaanse namen werd geschermd. "Op exact dezelfde wijze hebben deze Italianen namelijk in China, Rusland en op Antigua toegeslagen. De truc is heel simpel. De aannemers uit Italië schrijven voor een uiterst laag bedrag in, krijgen vervolgens de opdracht en als zeventig procent van het project is voltooid, staken ze alle werkzaamheden, omdat ze 'failliet' zijn gegaan of omdat ze niet zouden kunnen werken tegen de afgesproken bouwsom".

Voor wat het Ramada Hotel aangaat, schrijft De Telegraaf dat de bouw werd uitbesteed aan Sicel Beico uit Perugia. Het bedrijf wordt geleid door Spartaco Ghini, een Italiaan die jarenlang op Aruba woonde. Volgens Oduber onderhoudt Ghini nauwe contacten met de georganiseerde misdaad. In zijn dossier heeft Oduber daarvoor de bewijzen, die afkomstig zijn van de Franse justitie. Ghini's medewerkers waren ook verantwoordleijk voor de bouw van het Beta Hotel te Basiruti.

Bij de bouw van het derde hotel, Plantation Bay, is een hoofdrol weggelegd voor de Nederlandse ex-registeraccountant drs. Martin Vlietman, meldt De Telegraaf. "Onder de naam Billy Folly Development Corporation n.v. beheert hij sinds einde jaren zeventig in de Antillen een groot aantal gokhuizen en bordelen. Vanaf zijn landgoed te Jan Sofat op Curaçao zwaait hij de scepter over een imperium".

Jan de Ruijter, jarenlang voorzitter van de Arubaanse hotelvereniging, zegt in het blad dat Vlietman 'zich op een sluwe wijze in het Plantation Bay-project heeft weten te werken' De Ruijter is oprichter van Plantation Bay Beach Resort & Casino n.v. en zorgde voor een deel van de financiering via onder meer de Dresdner Bank. Later sloot zich daarbij de Nationale Investeringsbnak (NIB) uit Den Haag aan. De totale verplichtingen van de NIB bedroegen 17.5 miljoen dollar. Daarnaast heeft een volle dochtermaatschappij van de NIB, de Nederlandse Participatiemaatschappij voor de Nederlandse Antillen (NPMNA) een lening van vijf miljoen dollar verstrekt.

Ook in dit project werd op voorwaarde van SACE een Italiaanse aannemer exclusief betrokken bij de bouw: CMF uit Livorno, onderdeel van de staatsonderneming Italim Pianti. In januari 1991 weigerde CMF het inmiddels voor driekwart voltooide project voort te zetten voor de afgesproken bouwsom. Volgens hetzelfde scenario kwam de bouw stil te liggen.

Jan de Ruijter zegt in De Telegraaf dat zijn bedrijf daarop het contract met CMF verbrak. "We wilden in zee gaan met een andere bouwer, maar de NIB ging niet akkoord. Later bleek dat ze contact hadden met drs. Vlietman, van wie iedereen in de Antillen weet dat hij een uiterst dubieuze reputatie geniet. Vlietman zette mij op zijn spoor en bood vervolgens de Marriot Hotel Corporation mijn project aan. Inclusief de Italiaanse figuren op de achtergrond. Die besprekingen hebben tot niets geleid".

Wiebenga, Tweede Kamerlid van de VVD en voorzitter van de vaste commissie koninkrijkszaken, zegt: "Het is nog erger dan ik al vreesde. Deze onthullingen maken duidelijk dat de onderste steen boven moet komen. Nederland moet nu — samen met Aruba — de Italiaanse justitie inschakelen. Al deze projecten zijn gelieerd aan de georganiseerde misdaad. Rest ons land niets anders dan naar de rechter te stappen om zo te pogen aan betaling te ontkomen".

De heer Vlietman verblijft momenteel niet op Curaçao en was niet in de gelegenheid om een reactie te geven.

Nelson Oduber:

'Telegraaf is een roddelblad'

ORANJESTAD — Naar aanleiding van een voorpagina-artikel over de premier en de problemen met de hotelgaranties noemt minister-president Nelson Oduber het Nederlandse dagblad De Telegraaf een roddelblad. "Het is de zoveelste keer dat Nederlandse journalisten naar Aruba komen, interviews afnemen, alles verkeerd interpreteren en dat ook nog verkeerd opschrijven".

Over het Telegraaf-artikel, vertelt Oduber dat hij bij zijn woning op het punt stond om met zijn auto weg te rijden toen hij benaderd werd door "twee Telegraafjongens". Oduber zou tegen hen hebben gezegd dat hij geen interesse had voor een gesprek omdat het toch alleen op sensatie zou uitdraaien. De twee journalisten vertelden vervolgens dat zij hadden gesproken met ex-premier Henny Eman. Hij had hen verteld dat de regering Oduber de hotelprojecten boycotte. Oduber: "Ik zei toen tegen die twee dat wij geen enkel projekt boycotten. De groei van het toerisme is daar een voorbeeld van".

Op de vraag wie te maken hebben met de problematiek van de hotelgaranties, zou de premier geantwoord hebben: "Dat moeten jullie maar aan Henny Eman en Jan de Koning vragen".

Oudercommissie voor Macuarima

ORANJESTAD — Een oudercommissie, bestaande uit zes personen, werd onlangs gevormd voor de wijk Macuarima. Een van de belangrijkste taken van de commissie, is het zoeken naar activiteiten voor de Macuarima-jeugd om haar vrije tijd op gezonde wijze te kunnen doorbrengen.

Onlangs werd een vergadering voor ouders gehouden om het resultaat te vernemen van de bezoeken die de educatief werkster van OSTI-CEBA, Maria Vrolijk, aan de gezinnen in de wijk aflegde. Uit het resultaat blijkt, dat de meerderheid van de bezochte ouders voorstander is voor een plaats die na schooltijd aan de jeugd activiteiten biedt tot 18.00 uur. Een grote groep ouders vindt dat er gebrek is aan een plaats voor kinderen van alle leeftijden gedurende de gehele dag. De gedachte gaat naar een buurthuis en, gezien de groei van deze wijk, ook naar een eigen gebouw voor de kleuterschool en uitbreiding van de Cacique Macuarima school met twee lokalen.

ORANJESTAD — Commandanten van de brandweerkorpsen van Aruba, Bonaire en Curaçao bespraken onlangs hoe de beste samenwerking bereikt kan worden op het gebied van opleidingen, materiaal en brandpreventie. Deze eerste vergadering werd bijgewoond door de directeur van de Arubaanse brandweer, ing. Juan Lopez, R. Pietersz (Bonaire) en voor Curaçao commandant C.M. Ravelli.

Naamsverandering Smithboulevard

ORANJESTAD — De Lloyd Gaston Smithboulevard wordt 4 juli om 17.00 uur met het nodig ceremonieel veranderd in Juancho Irausquinboulevard. De naamsverandering is alleen van toepassing voor het gedeelte gelegen tussen het Tamarijn Beach hotel en Holiday Inn Aruba.

De Irausquinboulevard wordt de middenmoot van de Smithboulevard die bij Talk of The Town hotel begint, tussen Tamarijn en Holiday Inn een naamsverandering ondergaat om daarna weer als Smithboulevard te vervolgen tot Malmok. Minister van vervoer en communicatie, Elio Nicolaas, verklaarde dat het moeilijk is de inauguratie op zaterdag 20 juni te houden vanwege de andere activiteiten op die dag in verband met de dertigste sterfdag van Juancho Irausquin.

Honderd dagen voor anderhalve kilo marihuana

ORANJESTAD — Honderd dagen gevangenisstraf, waarvan 63 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar, luidde het vonnis tegen de zakenman A.T. (32) die anderhalve kilo marihuana in zijn bezit had.

De verdachte had reeds zes weken doorgebracht op de politiewacht. Dat was voor rechter mr. Mohamed de reden om onmiddellijk vonnis te wijzen, zodat de verdachte dezelfde dag nog naar huis kon. Bij de behandeling van de zaak bleek dat A.T. voor vierhonderd florin marihuana voor eigen gebruik kocht. De officier achtte het bewijs geleverd en eiste zes maanden gevangenisstraf. Zijn verdediger, mr. John van der Kuyp, benadrukte het eigen gebruik en dat verdachte ineens een grote hoeveelheid kocht om niet steeds weer naar een verkoper te moeten gaan. Hij wees er de rechter op dat zijn cliënt geen verkoper van drugs is en voor de eerste maal terecht stond.

Consul op bezoek

ORANJESTAD — De nieuwe consul generaal, Jesus Marquez Moreno, (midden) heeft een kenningsmakingsbezoek gebracht aan Statenvoorzitter Felix Flanegien. De consul is in gesprek met Flanegien in het bijzijn van de griffier der Staten. mr. René Sommer.

Bareño, Oduber en Croes:

MEP ontkent contact en omkoping Mansur

ORANJESTAD — De MEP en de regering distantiëren zich van de uitlatingen die zakenman Luis Mansur enkele dagen geleden deed. "Een bevriend MEP-Statenlid" zou bij hem hebben aangeklopt met de opdracht tot omkoping. Hierbij werd een bedrag genoemd en door het Statenlid gezegd: "Hendrik heeft het zo gezegd". Minister van justitie, mr.Hendrik Croes, zegt dat hij geen enkele parlementariër heeft gevraagd om met een van de Mansurs te gaan praten. Volgens Nelson Oduber heeft Mansur "op lage en vulgaire wijze de MEP en de regering aangevallen". Ook fractieleidster Grace Bareño ontkent de beschuldigingen. "Die zijn niet uit de MEP-hoek afkomstig".

Mansur vertelde ook over een pamflet met beschuldigingen naar zijn familie toe, en met aanvallen op Glenbert Croes, Charro Kelly, Carlo Mansur en Luis Mansur. Bareño: "Waarom zou het van de MEP afkomstig zijn als coalitiegenoot Charro Kelly ook wordt aangevallen?" Op de verklaring van Mansur dat een bevriend Statenlid hem benaderde en hem vervolgens probeerde om te kopen, stelt de fractieleidster: "Mansur moet zich als een man gedragen en niet met vaagheden voor de dag komen. Als hij lef heeft, noemt hij de naam van het Statenlid. Mansur hoeft niet te wachten tot hij voor de rechter wordt gedaagd, want daar heeft de MEP geen geld voor". In dit verband haalde Bareño de zaak aan waarbij een Statenlid werd beschuldigd een zwangere vrouw met uitzetting te hebben gedreigd en waar ook geen naam werd genoemd. "Met in de lucht geuite beschuldigingen komen we geen steek verder. Daarom moeten er namen worden genoemd, zodat wij onze conclusies kunnen trekken. Zonder vermelding van namen, trek ik Mansur's verklaringen dan ook ernstig in twijfel", aldus Bareño.

Oduber ontkent ten stelligste dat de partij of regering een parlementariër naar Mansur zou hebben gestuurd en dat het pamflet afkomstig zou zijn van de MEP. Oduber vindt het laf dat Mansur over "een bevriend Statenlid" praatte, zonder diens naam te vernoemen.

Minister van justitie, mr. Hendrik Croes, voegt daaraan toe dat er geen enkele behoefte is geweest voor een transactie of onderhandeling met wie dan ook. Hij heeft geen enkele parlementariër gevraagd om met een van de Mansurs te gaan praten. "Mansurito wordt niet nerveus", adviseerde Croes tenslotte.

INGEZONDEN

Majesteitsschennis

IEDEREEN DIE MIJ kent, weet dat ik enorm veel geduld heb. Maar een artikel dat ik gisteren in een Papiamentstalig ochtendblad las, heeft mij echt heel kwaad gemaakt. Daarin stond namelijk beschreven dat de naam van het Wilhelmina Stadion wordt veranderd in het Stadion Guillermo Trinidad. Is dit de manier waarop wij hier op Aruba de leden van onze koninklijke familie behandelen? Of moet ik zeggen ont-eren?

Toen het Wilhelmina Stadion een smerige ruïne was, mocht het wel de naam van een voormalig staatshoofd dragen maar nadat het gerenoveerd was niet meer. Wat heeft Guillermo Trinidad méér voor Aruba gedaan of betekend dan koningin Wilhelmina? De naamsverandering van het Wilhelminastadion zou in Nederland wel eens als een soort van majesteitsschennis kunnen worden gezien, en dat zou de goede betrekkingen die Nederland nog met Aruba heeft zeker niet verbeteren.

Ik had eigenlijk al kwaad moeten worden bij de naamsverandering van de Nassaustraat in Caya G.F. Betico Croes. Hier alweer de vraag: Wat heeft Betico Croes méér voor Aruba gedaan dan onze koninklijke familie van Oranje Nassau? Al voordat Betico Croes en Guillermo Trinidad waren geboren, bestuurde Nederland, onder leiding van het koningshuis, Aruba en op een veel betere manier dan de zogenaamde landskinderen nu doen. Om slechts één voorbeeld te noemen: toen werkte het níet overbezette ambtenarenapparaat veel beter! Het was bij voorbeeld ondenkbaar dat er in een periode van 1 jaar tijd vijf of meer belastingaanslagen (overigens van vijf of meerdere jaren geleden) in je brievenbus werden gestopt. Het merendeel van deze aanslagen is dan ook nog voorlopig met gefingeerd hoge bedragen, want dat is minder werk voor de ambtenaar met zijn 'futuru brillante'. En zo zou ik nog wel een poosje door kunnen gaan. In de hoop dat het betreffende artikel op een misverstand berust en in afwachting van de werkelijke 'futuru brilliante pa un y tur', teken ik,

Jan van Kibaina,
Aruba

June 21, Father's Day

Wine & Dine Guide

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

****

ZATERDAG
VOETBAL
(Federashon di Futbòl Korsou)
eerste divisie
17.00 uur Jong Holland vs Undeba - Stadion Dr. Antoin Maduro.
(Kiwanis Club Piscadera)
'Terrific Kids of Curaçao'-toernooi
08.45-16.00 uur voor de Curaçaose jeugd - sportvelden van Scherpenheuvel.

BASEBALL
(Curaçao Little League)
play-off
11.00 uur Senior League
13.00 uur Little League - Curaçao Little League Ballpark te Suffisant

SOFTBAL
(Liga Divi Divi)
10.30 uur Lovers vs Caribe;
13.00 uur Rosiri vs Athletics;
14.30 uur Cobras vs Dal Pega;
16.00 uur Stimurol vs Alegres - Suvek Ballpark.

ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
06.00 uur start 14e 17-km int. Schottegatloop te Pietermaai (Punda) naar het eindpunt in het Rifstadion

Major League

NEW YORK - De uitslagen van de gisteren in de Amerikaanse honkbalbalcompetitie gespeelde wedstrijden luiden:

AMERICAN LEAGUE: Baltimore Orioles - New York Yankees 10-7, Cleveland Indians - Milwaukee Brewers 5-3, Seattle Mariners - Minnesota Twins 1-0, Kansas City Royals - Toronto Blue Jays 11-4, Texas Rangers - Boston Red Sox 4-1, Detroit Tigers - Chicago White Sox 8-3 (13 innings), Oakland Athletics - California Angels 12-8.

NATIONAL LEAGUE: Chicago Cubs - Philadelphia Phillies 5-2, Montreal Expos - Pittsburgh Pirates 2-1, Atlanta Braves - Cincinnati Reds 3-2 (10 innings), New York Mets - St. Louis Cardinals 4-3, Houston Astros - Los Angeles Dodgers 2-1 (12 innings), San Diego Padres - San Francisco Giants 3-2 (10 innings).

Zelf houdt Spanjaard nog alle opties open

Vele speculaties over vertrek van IOC-voorzitter Samaranch

BARCELONA - Zal Juan Antonio Samaranch, de Zeus van de moderne Olympus, zich terugtrekken nu zijn carrière wordt bekroond met de organisatie van de Spelen in zijn eigen geboortestad, of zal hij nog vier jaar doorgaan?

Die vraag is een gewild onderwerp van gesprek in de hoogste kringen van sportofficials nu de goed gemanierde voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité over een maand de opening van de Zomerspelen verricht.

Samaranch zelf houdt alle opties open. Mocht hij voor zichzelf al tot een beslissing zijn gekomen, dan laat hij de buitenwereld daarvan nog in het ongewisse. De Spanjaard gaf leiding aan het immense veranderingsproces, waarbij de Olympische Beweging werd omgevormd van een burcht van amateuristische behoudzucht tot een multimiljoenen dollarindustrie.

"Het juiste moment van aftreden bepalen, is niet gemakkelijk", zei Samaranch onlangs. Hij kruidde zijn antwoord met de opmerking, dat hij een zucht van verlichting zal slaken als de vlam dooft en het einde van de Spelen van Barcelona op 9 augustus een feit zal zijn.

Velen verwachten dat de 71-jarige Samaranch na Barcelona terug zal treden. Hij kan dan bogen op het succes van de eerste Olympische Spelen uit het tijdperk van de nieuwe wereldorde na de koude oorlog: vrij van boycots, schulden of ernstige tegenstellingen.

Anderen menen echter, dat hij de uitdaging ook Atlanta 1996 en daarmee het honderdjarig bestaan van de moderne Spelen mee te maken, niet zal kunnen weerstaan.

Koppigheid en gewonde trots kunnen daarbij een rol spelen. De Spanjaard voelt zich gekwetst door het verschijnen van een boek van twee Britse journalisten, waarin zijn rol als vooraanstaand lid van het Franco ja-zeggersparlement nogal breed wordt uitgemeten. Zijn Olympische stralenkrans wordt verduisterd door de wolken van het verleden. Samaranch heeft de schrijvers aangeklaagd wegens smaad en laten doorschemeren dat deze zogenaamde aanslag op zijn karakter doorslaggevend zou kunnen zijn bij zijn beslissing al of niet door te gaan als voorzitter van het IOC.

LANDGENOTEN

"Als iemand een oordeel mag vellen over mijn verleden, zouden het mijn landgenoten moeten zijn. Niet twee Engelse journalisten. Als je zoiets leest, is je eerste gedachte: doorgaan, nooit opgeven", zei hij. In Spanje zelf is de kritiek op de rol van Samaranch in het Franco-tijdperk verstomd. Zelfs tegenstanders, die zich aanvankelijk lieten horen, doen er het zwijgen toe.

Jordi Pujol, de president van de autonome provincie Catalonië, met Barcelona als hoofdstad, werd onder Franco gevangen gezet en gemarteld. Dat was ook het geval met de zuster van de socialistische burgemeester Pasqual Maragall. Maar beiden wierpen zich op als pleitbezorgers voor de man, die op belangrijke posten deel uitmaakte van het dictatoriale bewind, waartegen zij zich teweer stelden.

"Voor Catalonië is het niet nodig dat twee Engelse journalisten ons komen vertellen wie Samaranch eigenlijk is. Zijn zienswijze in het verleden strookte niet met die van mij, maar hij is wel in zijn positie van groot belang voor Catalonië geweest", aldus Pujol.

"Ieder van ons is geconditioneerd door de generatie, waarin wij zijn geboren, maar niemand kan ontkennen, dat het de verdienste van Samaranch is geweest, dat de Spelen naar Barcelona zijn gekomen."

SPECULATIES

Maragall zei dat Samaranch het slachtoffer is geworden van een campagne van speculaties en naijver van zowel binnen als buiten Spanje. "Op de lange lijst van mannen, die het mogelijk hebben gemaakt dat Barcelona de Spelen organiseert, hoort de naam van Juan Antonio Samaranch bovenaan te staan", zei de burgemeester, terwijl hij de naast hem zittende Samaranch met de elleboog kon aanraken.

Samaranch zelf heeft geen problemen met zijn verleden. "Ik ben trots op mijn politiek verleden waarin ik heb bijgedragen aan de vreedzame overgang naar de democratie", zei hij.

Hoe de toekomst er ook zal uitzien, Samaranch heeft een onuitwisbaar stempel gedrukt op de Olympische Beweging. Algemeen wordt hij gezien als de meest daadkrachtige voorzitter die het IOC ooit heeft gehad.

Hij werd gekozen in 1980, vlak voor de opening van de Spelen in Moskou, waar de toenemende spanning tussen oost en west de Olympische Beweging dreigde te verscheuren. Moskou werd geboycot door het westen uit protest tegen de Sovjet-interventie in Afghanistan enkele maanden eerder. Vier jaar later kon Samaranch niet verhinderen dat de Sovjetunie wraak nam met een Oosteuropese boycot van de Spelen van Los Angeles.

BEKWAAMHEDEN

Maar zijn bekwaamheden als diplomaat wierpen wel vrucht af in de jaren nadien. Vooral toen het Sovjet-blok in 1988 de uitnodiging aanvaardde voor de Spelen van Seoul. Barcelona was de grootste uitdaging voor hem. De boycot-vrije organisatie van Spelen met meer dan 170 deelnemende landen, waarvan er velen ontstonden of opnieuw tot leven kwamen na de ineenstorting van het Sovjet-blok.

Samaranch is afkomstig uit een welgestelde familie van Barcelonese textielfabrikanten. Hij werd geboren op 17 juli 1920. Hij studeerde aan een Duitse school en een Jezuitencollege en behaalde een graad in handel en economie. Op negentienjarige leeftijd kreeg hij last van tbc, waarvoor hij vijf jaar werd behandeld in de bergen rond Barcelona. Om zijn genezing te bevorderen meldde hij zich bij een rolschaatsclub. Hij realiseerde zich al snel dat hij nooit een groot sporter zou worden. Inplaats daarvan wierp hij zich of als trainer en financier van hockeyteams.

Met succes streefde hij zowel een sportieve als politieke loopbaan na. Hij werd in 1963 voorzitter van het Spaans Olympisch Comité en tegelijkertijd Franco's directeur-generaal voor sportaangelegenheden. Drie jaar later werd hij opgenomen in het Internationaal Olympisch Comité. Franco maakte hem regionaal gouverneur van Barcelona in 1973. Na de dood van de dictator knoopte Spanje opnieuw diplomatieke betrekkingen aan met Moskou en vier jaar later werd Samaranch benoemd tot ambassadeur in de Sovjetunie. De eerste in veertig jaar.

Iedereen vrij om te doen wat hij wil

Ongedwongen dag voor Oranje na behalen zege op Duitsers

VARBERG - De spelers van het Nederlands elftal mochten vrijdag van bondscoach Rinus Michels doen en laten wat ze wilden.

De avond tevoren was het laat geworden. Met prominenten als prins Willem Alexander en Pieter van Vollenhoven was de "galavoorstelling" tegen de aartsrivaal gepast gevierd. De dag erna hoefde niet te worden getraind. Oranje hield zelfs geen persbijeenkomst.

Vrijwel alle spelers besloten in het badplaatsje Varberg te gaan fietsen met hun vrouwen. Dat leidde tot enige consternatie omdat in het trainingskamp geen damesfietsen voorhanden waren.

Verder werd het een leuke dag. Zo besloten Roy en Winter te gaan winkelen in Goteborg. De Boer ging tennissen. Tientallen supporters van Oranje keken bij alle activiteiten vol bewondering toe.

Bondscoach Dick Advocaat blikte nog even terug. "Het was een leuke overwinning", vond hij. "De Denen? Ik heb de rapporten nog niet ingekeken. Dat komt nog wel. Hun stijl is bekend. We zullen niet voor verrassingen komen te staan."

Alvorens ook aan een fietstocht door de duinen van Varberg te beginnen, keek ook Ruud Gullit nog even achterom. "Ik ben niet verrast door ons goede spel. We wisten allemaal dat het eraan zat te komen. Alleen moest die goal een keer vallen. Dat is gelukkig eindelijk gebeurd. Het was nu eens niet met naast of ten onrechte afgekeurd. Ze telden. Het werd tijd."

ALTIJD GELUK

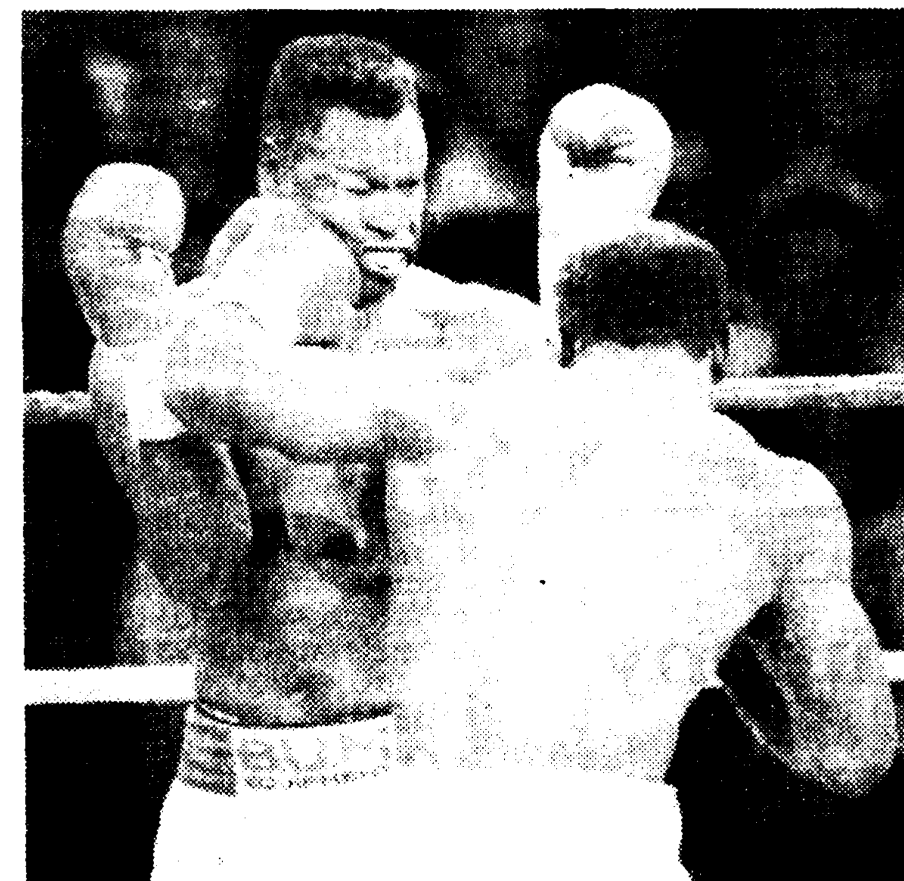
Dat ook Duitsland ondanks de nederlaag doorgaat deerde de aanvoerder van Oranje niet. "Maar daaruit blijkt wel dat dit land altijd geluk heeft. Hadden wij verloren, dan had het GOS ongetwijfeld gewonnen. Daarom waren we donderdag vast van plan te winnen. Het is gelopen zoals we ons dat hadden voorgesteld."

Gullit wilde Nederland nog geen zekere finalist noemen. "Natuurlijk zijn we favoriet tegen Denemarken. Dat land heeft echter Frankrijk uitgeschakeld. Dat had ook niemand verwacht. Op dit toernooi is blijkbaar veel mogelijk."

Bergkamp, de maker van het derde doelpunt tegen Duitsland, keek met de fiets in de hand nog steeds met enig onbegrip terug.

"Ik snap nog steeds niet waar die Duitsers de eerste helft mee bezig waren. Het was zelfs stil in het veld, niemand van hen zei wat, er was geen agressiviteit. Pas na de rust hebben ze wat omgezet, waardoor het ineens veel beter ging."

Bergkamp zei zich met de wedstrijd beter te gaan voelen in het Nederlands elftal. "In het begin waren er wat problemen. Pettersson is een andere speler dan Van Basten. Maar de samenwerking verloopt steeds beter. Het kostte enige aanpassing, nu voelen we elkaar goed aan. Ik heb er wel vertrouwen in."

LAS VEGAS - Wereldkampioen zwaargewicht Evander Holyfield van de Verenigde Staten heeft gisteren in een partij om de titel zijn uitdager Larry Holmes verslagen en zo de titel behouden. Holyfield won in het twaalf ronden durende gevecht op punten van Holmes. De veteraan Holmes was niet opgewassen tegen het geweld van de jongere Holyfield, maar wist toch de volle 12 ronden op de been te blijven.

Platini denkt aan aftreden

PARIJS - Michel Platini overweegt terug te treden als coach van het Franse nationale voetbalelftal na de wanprestatie bij het EK.

Het Franse sportdagblad l'Equipe schrijft vrijdag dat Platini voor 10 juli zal bekend maken of hij doorgaat met zijn werk.

Platini begon als coach in 1988 en speelde sindsdien met zijn ploeg 29 landenwedstrijden, won zestien en verloor vijf. Frankrijk plaatste zich voor Zweden ten koste van onder meer Spanje en Tsjechoslowakije.

De 36-jarige Platini was in Zweden de jongste bondscoach en behaalde als international zijn grootste succes bij het Europees Kampioenschap van 1984 in eigen land. Frankrijk veroverde daar de Europese titel en Platini werd topscorer van het toernooi.

GOTEBORG - De Spanjaard Emilio Soriano Aladren is door de UEFA aangewezen als scheidsrechter voor de halve finale tussen Nederland en Denemarken aanstaande maandag in Goteborg.

De andere wedstrijd in de halve eidnstrijd tussen wereldkampioen Duitsland en gastland Zweden wordt zondag geleid door de Italiaan Tullio Lanese.

Sithoc met veel geluk langs Victory Boys

WILLEMSTAD — Sithoc, terug van een schitterende prestatie in Suriname, heeft gisteravond de supporters danig teleurgesteld in hun ongetwijfeld hooggespannen verwachtingen. Weliswaar werd met 1-0 gewonnen van Victory Boys, maar dit was meer het resultaat van geluk dan van voetbaltechnisch en taktisch kunnen.

Zowel Sithoc als Victory Boys, van welke ploeg ook veel werd verwacht op basis van zijn laatste resultaten, speelden een slechte eerste helft. In deze malaise, waarin alle 22 spelers op het veld deelden, 'kreeg' Sithoc toch een doelpunt waarmee meteen ook de partij in zijn voordeel werd beslecht.

Een fout achterin bij Victory Boys, verergerd door traag reageren van de verdedigers, bood Derrel Dorotal ruimschoots de kans om zich in schietpositie op te stellen en te scoren. Het was een tam schot dat tergend langzaam maar zeker buiten bereik van de uit positie gespeelde Waldi Graanoogst het doel inrolde. Geen verdediger die snel genoeg was om Dorotal bij het schieten te hinderen of om Graanoogst te hulp te schieten.

Na de samenvatting werkte een veel energieker Victory Boys hard aan een gelijkmaker maar Vrouw Fortuna stond aan Sithocs zijde. De Sta. Rosaploeg zette de Collegialen onder een aanhoudende druk, maar het bleef bij goede pogingen van Eric Juliana (een keer zelfs duidelijk in buitenspelpositie en alleen voor doelman Hensley Ignacio), Lionel Fraai en Rutsel Boutisma en een groot aantal hoekschoppen.

Sithoc kan de punten overigens goed gebruiken nu de FFK is overgegaan tot annulering van de wedstrijd die het met 3-1 van De Koning had gewonnen. De Collegialen stelden in deze wedstrijd, zoals bekend, een ongerechtigde speler op die één wedstrijd had moeten uitzitten, omdat hij in de laatste wedstrijd van het vorige seizoen de rode kaart had gekregen. De Collegialen hebben nu dus niet vier maar drie overwinningen en een gelijkspel en derhalve zeven winstpunten. De wedstrijd tegen De Koning zal moeten worden overgespeeld.

Intussen wordt de competitie morgenmiddag om vijf uur voortgezet met de ontmoeting tussen Jong Holland en Undeba.

Mozart Plus Festival krijgt fraaie start

WILLEMSTAD — De opening van het Mozart Plus Festival afgelopen woensdagavond in Centro Pro Arte werd verzorgd door het Festival Orkest onder leiding van Eric Gorsira. Het is iedere keer weer verbazingwekkend hoe het Gorsira lukt om een eigenlijk niet bestaand orkest te laten klinken als een orkest dat al een redelijke staat van dienst heeft.

Immer, twee maal per jaar wordt er geronseld op Curaçao, in Nederland, de Verenigde Staten, op Puerto Rico en in Venezuela. De musici uit Curaçao beginnen geruime tijd van te voren aan het programma te werken, de anderen worden er zegge en schrijve een week voor de concertdatum aan toegevoegd en zie daar, een orkest is geboren. Een hachelijke onderneming, want in de werkelijk complete bezetting worden er slechts vier repetities gehouden!

En om dan ook nog het programma met twee Mozart-ouvertures te openen is bepaald uitdagend. Die uitdaging konden Gorsira en zijn mensen echter goed aan. 'Die Entführung aus dem Serail' klonk spits, feestelijk en vol vaart. De 'Don Giovanni'-ouverture met dat mooie contrast tussen de dramatische inleiding en het snelle allegro raffelde hier en daar in de strijkers nog een beetje maar als geheel stond deze 'Don Giovanni' duidelijk omlijnd op het podium.

De Nederlandse pianiste Joke van Kregten speelde vervolgens Mozarts pianoconcert nr. 20 in d KV 466. Heel muzikaal, mooi van frasering, maar misschien iets te bescheiden. Ten slotte gaat het hier om een van de pianoconcerten met een dramatische ondertoon. Die bleef bij voorbeeld in het middengedeelte van de Romanze wat onderbelicht. In de hoekdelen onderstreepte zij vooral de lyrische kanten van deze muziek. De verstandhouding met het orkest was overigens uitstekend.

Na de pauze de zevende symfonie van Beethoven. Gebalde kracht en dynamiek in zijn meest geconcentreerde vorm. Het werk vraagt om vaart, sterke contrasten en precisie in de uitwerking van de details om geheel tot zijn recht te kunnen komen. Eric Gorsira heeft van die voorwaarden heel wat ingevuld en gezien de korte voorbereidingstijd is het toch opmerkelijk zoals dat orkest deze 'zevende' neerzette. De felheid van de strijkers, het alerte reageren van de blazers en het stevige fundament van het slagwerk vormden de basis voor een uitvoering die meesleepte. Dat tijdens zo'n avond niet alle inzetten en overgangen volmaakt verlopen, is volstrekt ondergeschikt aan de musiceerdrift die aan het geheel ten grondslag ligt.

Vanavond is in La Belle Alliance van het Avila Beach Hotel het tweede festivalconcert. Celliste Luise Gorsira en pianiste Joke van Kregten spelen werken van Boccherini, Beetoven, Fauré, Tsjaikowski, Schumann en Prokofiev. Aanvang is om half negen.

●NARDO HENRIQUEZ

Kwade bewoners delven onderspit

ORANJESTAD — Ook in hun beroep bij het Hof van Justitie hebben bewoners van Kas di Paloma het onderspit moeten delven. Zij eisten destijds in eerste aanleg stopzetting van de bouw van dertig volkswoningen te Kas di Paloma. Deze vordering werd toen afgewezen. Het Hof bevestigde dit vonnis.

Het verkavelingsplan Kas di Paloma is bestemd voor de bouw van dertig volkswoningen. Met het schoon maken van het terrein zou een start zijn gemaakt in november 1991. De bewoners verzetten zich hiertegen door middel van een kort geding. Tegen de bouw van volkswoningen in de omgeving van hun eigen middenklasse- en luxe woningen hadden zij veel bezwaren. De bewoners vrezen aantasting van woonkarakter en woonklimaat van de buurt en daardoor waardevermindering van de woningen. Zij protesteerden bij de minister en domeinbeheer waarbij minister Kelly liet weten niet aan hun verzoek te kunnen voldoen.

Het Hof kwam tot de conclusie dat het niet aannemelijk is dat de gewraakte bouwwerkzaamheden jegens de bewoners onrechtmatig zijn. De grieven stranden dus en het bestreden vonnis, waartegen het Hof ambtshalve geen bedenkingen heeft, wordt bevestigd. Appelanten werden veroordeeld in de kosten begroot op 723 florin.

Handhaving van AOV-leeftijd

ORANJESTAD — Ondanks protesten van verschillende organisaties gaat de regering door met het wetsvoorstel voor verlaging van de leeftijd van 62 naar 60 jaar om in aanmerking te komen voor het algemene ouderdomspensioen. Dit verklaarde minister van financiën, ing.Roland Laclé.

De regering ontvangt veel klachten van personen van 55 tot 60 jaar, dat zij niet in dienst worden genomen vanwege hun leeftijd. Deze mensen zouden genoodzaakt zijn om als security guard of pompbediende te gaan werken. De minister zei dat de regering de mogelijkheid bestudeert voor verhoging van de pensioen-uitkering. Over de begroting vertelde Laclé dat deze week de wenselijkheidsbegroting 1993 aan de ministerraad is aangeboden. Deze begroting wordt aanstaande dinsdag met alle departementen besproken. Ook aan de wensen van de vakbonden zal aandacht worden besteed. De minister hoopt dat de begroting 1993 op tijd bij de Staten wordt ingediend.

Schoonheden op Sorsaka

WILLEMSTAD — Gezaghebber Elmer Wilsoe is niet de persoon om tien mooie dames de deur te wijzen als ze bij hem aankloppen. Zo moge ook blijken uit de fotografische vastlegging van het bezoek van de kandidaten van de Miss Curaçao verkiezing 1992 aan Wilsoe op het landhuis Sorsaka.

Foto 1: De drie meisjes links van de gezaghebber zijn in leesrichting: Carmencita Meulens, Irene de Abreau en Franca Cepeda. Rechts van Wilsoe: Lorraine Fingal.

Foto 2: Judsaldra Gonzalez, Thania Samson, Cadé, Cristina Bakhuis en Elsa Rozendal.

Op de foto's ontbreken de missen Giana Prinsen en Giselle McWilliam.

Twee gevangenen ontsnappen in gerechtsgebouw

ORANJESTAD — In het gerechtsgebouw ontstond vrijdagmorgen consternatie toen twee Colombiaanse gevangenen na het aanhoren van hun vonnis werden overgebracht naar een cel in het gerechtsgebouw en kans zagen hun bewakers te ontkomen. Zij werden korte tijd later weer aangehouden.

Nadat de rechter de vonnissen in een drugszaak had uitgesproken, werden de twee verdachten overgebracht naar de cel in het gerechtsgebouw. Hierbij zag het duo kans om op de trap los te komen van de bewakers en nam de benen. Er werd onmiddellijk alarm geslagen en de achtervolging werd ingezet. H.C. kwam niet ver en werd voor het gerechtsgebouw aangehouden terwijl J.V. in het centrum van Oranjestad een schuilplaats zocht. Een van de bewakers die de achtervolging werd met zijn auto in verboden richting inzette, zag hem verdwijnen in het voormalige Hotel Colombia aan de Zoutmanstraat. Met behulp van de politie werd het gebouw omsingeld en korte tijd later werd J.V. uit de ruïne gehaald en zwaar geboeid naar het KIA gebracht. Overigens: de Colombiaan J.V. hoorde zes jaar eisen en de Colombiaan H.C. drie en half jaar.

Schietpartij

WILLEMSTAD — Vrijdagnacht zijn een aantal jongens en een vrouw aangehouden in verband met een schietpartij. Een revolver en een pistool werden in beslaggenomen. De jongeren variëren in leeftijd van zeventien tot en met 22 jaar.

Het begon met een vechtpartij omstreeks 22.00 uur ter hoogte van een restaurant aan de Rooseveltweg. R.C. (20) had gevochten met E.B. (19). De laatste had met een mes toegestoken. C. antwoordde met een doel treffende steen.

Het conflict werd uitgevochten te Sans Soucie waar de politie opgetrommeld werd. De jongeren hadden geschoten en met stenen gegooid bij het huis van B. die zich in zijn woning verschuilde. B. werd aangehouden.

Een 17-jarig meisje R.C., dat kennelijk bij de zaak betrokken was, werd in een autowrak te Sans Souci aangetroffen. Zij had een revolver en een pistool bij zich die zij moest bewaren voor anderen. Zij en haar verloofde G.M. (22) werden ook meegenomen door de politie.

Premier eist excuus Croes

ORANJESTAD — In een telegram aan OLA-leider Glenbert Croes, eist minister-president Nelson Oduber uiterlijk maandagmorgen, openlijk excuus voor de door Croes gedane beledigingen. Als dit niet gebeurt, volgt een rechtszaak "waarvan de gevolgen voor Glenbert Croes zijn", aldus de premier.

Uit de copie van het telegram blijkt dat de premier openlijk excuus eist van de OLA-leider voor zijn leugens en beledigende uitlatingen in een persverklaring, die door het merendeel van de nieuwsmedia werd overgenomen. Het zou gaan om de uitlatingen waarin Croes namens OLA spreekt over de vele corruptiegevallen gedurende de regering van Nelson Oduber, alsmede de uitlating over het smerige pamflet dat volgens Croes door aanhangers van Nel Oduber werd verspreid. Oduber besluit: "Als minister-president voel ik mij zwaar beledigd door deze passages in de verklaring. Indien maandagmorgen 22 juni 1992 geen rectificatie volgt en openlijk verontschuldigingen worden aangeboden, dan ben ik verplicht een rechtszaak tegen Glenbert Croes aan te spannen, waarvan alle gevolgen voor zijn rekening komen".

Minister Nicolaas haalt bakzeil

ORANJESTAD — De advocaat van minister Elio Nicolaas, mr. Rudi Oomen, heeft in een brief aan de rechter laten weten dat zijn cliënt afziet een stelling te bewijzen die hij niet geponeerd heeft in de zaak van Janchi Arends over het ochtendblad Extra. Rechter mr. Mohamed wordt verzocht vonnis te wijzen.

In deze zaak droeg de rechter minister Nicolaas op met bewijzen te komen dat Arends gelden voor Extra zou hebben ontvangen, die hij niet aan Extra zou hebben afgedragen. Volgens Oomen zou de bewindsman dit nooit hebben beweerd. "Hij heeft alleen gezegd dat Arends steeds door Extra werd betaald (geld van en niet voor Extra heeft ontvangen), en dat hij zelf (zijn schulden aan) Extra niet betaalde. Dat Nicolaas alleen dit bedoelde te zeggen, blijkt ook overduidelijk uit de inleiding tot de uitlatingen zoals bij behandeling van de zaak weergegeven en uit het overlegde krante-artikel".

VBC bepleit lijndiensten

WILLEMSTAD — De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao is geen voorstander van het naar Curaçao halen van chartermaatschappijen. Lijndiensten verdienen voor de zakenwereld de voorkeur.

Verscheidene chartermaatschappijen, waaronder Air Holland, hebben toestemming gevraagd voor chartervluchten van Nederland naar Curaçao. Deze zouden echter de bezetting van de lijnvluchten negatief kunnen beïnvloeden. Daardoor behoren vermindering van de lijndienst frekwentie of verhoging van de tarieven tot de mogelijkheden.

Aangezien chartermaatschappijen per definitie alleen in het hoogseizoen vliegen, kan dit gevolgen hebben voor een continue luchtverbinding met Nederland.

Om die reden pleit de VBC dan ook voor het behoud van de lijndiensten. Hotels die om stoelen verlegen zitten, zouden vooraf met de lijndiensten de benodigde stoelruimte moeten reserveren. Op die manier komen alle partijen aan hun trekken.

FC Phoenix naar Suriname

ORANJESTAD — Veteranen-voetbalclub FC Phoenix gaat in Suriname voetballen op uitnodiging van vereniging De Dolfijn die eerder te gast was op Aruba. In verband hiermee wordt een excursie naar Suriname gehouden van 13 tot 25 juli.

Er zullen vier voetbalwedstrijden worden gespeeld, tours worden gemaakt naar Coronie, Wageningen, Nickerie, stuwmeer Afobakka, de aluminiumfabriek te Paranam, de cola-kreek, een riviertocht naar Nieuw-Amsterdam en culturele avonden worden bezocht. Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar en geïnteresseerden kunnen meer informatie krijgen op zaterdag na 17.00 uur op het Phoenix-veld of door te bellen met het nummer 25674.

Libië's fluwelen revolutie zet zich voort:

'Winkeltje van Arabische revolutie' kan best dicht

TRIPOLI - Het Libische Volkscongres of parlement dat sinds zaterdag voltallig in Tripoli daagt, heeft het onderwerp "Buitenlandse zaken" onderaan de agenda van de debatten geplaatst. Terwijl de afgevaardigden confereren over binnenlandse kwesties, rukken Libische lezers elkaar 's ochtends de drie staatscouranten uit handen om het laatste commentaar te lezen op de buitenlandse politiek.

Toen vorige week een door onbekenden geschreven commentaar onder de titel "Sorry Muammar" verscheen, waarin ongehoorzaamheid aan de Libische leider Muammar Gaddafi werd gepredikt en de vloer met zijn buitenlandse beleid werd aangeveegd, was het de Libiërs meteen duidelijk dat de regering zo niet Gaddafi zelf een campagne was begonnen. Er was absoluut geen sprake van een revolutie, veeleer van een stille coup bij de staatskranten Al-Fajr Al-Jadid, Al-Jamahirya en later ook bij Al-Zahf Al-Akhdar. Ook het door Gaddafi niet bijster hoog aangeslagen staatspersbureau JANA deed mee.

BOODSCHAP

Al meer dan een week wordt nu in steeds hardere termen de volgende boodschap uitgedragen: Ten eerste dat Libië zijn steun aan bevrijdingsbewegingen en terroristische groepen moet beëindigen, omdat de Libische belastingbetaler daar toch niets anders voor heeft teruggekregen dan Amerikaanse bombardementen, een internationaal isolement en embargo's. De regering heeft hiermee een begin gemaakt door waardevolle informatie over het Ierse republikeinse leger (IRA) aan de Britse geheime diensten over te dragen.

Ten tweede moet Libië ophouden politieke steun te verwachten van andere Arabische broederlanden, want, is de teneur van de artikelen, die denken ook alleen maar aan zichzelf en laten het als puntje bij paaltje komt afweten, zoals in het geval van de Lockerbie-kwestie, waarin zij zich achter het VN-besluit stelden dat Libië twee verdachten moet uitleveren.

MASOCHISTISCH

Donderdag heette het weer in een van de kranten: "Laten we het winkeltje van de Arabische revolutie maar sluiten. We willen niet meer de rekening van de bevrijdingsoorlogen van anderen betalen."

Het derde punt dat erin gehamerd wordt, is dat Libië een normale staat moet worden. Om dat te bereiken moeten bijvoorbeeld de grenzen weer ingesteld worden, zodat het Libische zakenleven en de Libische arbeidskrachten niet weggeconcurreerd worden door handelaren en werknemers uit de buurlanden, schrijven de kranten. In Libië werken duizenden gastarbeiders, afkomstig uit de Verenigde Staten, Turkije, Thailand, de andere Maghreblanden en een tiental andere landen. Al vorig jaar begon de Libische politie druk uit te oefenen op Arabische ballingen om het land te verlaten, door hun verblijfsvergunning in te trekken en hen een "one-way ticket" naar een vrije bestemming aan te bieden. Blijkbaar is nu de niet-politieke groep immigranten aan de beurt.

De Libische versie van de Oosteuropese fluwelen revoluties - deel van regering pleegt coup tegen zichzelf om bloedvergieten te voorkomen - kent het fenomeen van het doorslaan naar de andere kant. Komt de zelfcorrectie van de campagnevoerders zelf: De campagne wordt in enkele krantecommentaren wat "masochistisch" gevonden.

Kamperen in Guatemalastad

■ GUATEMALASTAD - *Een groep van driehonderd campesino-gezinnen heeft zijn "intrek" genomen op het plein voor het nationale paleis in de Guatemalaanse hoofdstad. Zij werden in het binnenland verdreven van het stukje grond waarop zij woonden. Al een kleine drie maanden "kamperen" zij nu voor op het centrale plein in Guatemalastad. Daar doen zij hun huishouden met behulp van hun grut, daar hangt ook de was te drogen en daar wordt ook de eenvoudige pot gekookt en wordt afgewassen.*

(AFP-satellietfoto)

In paraplumoord:

Jaar voor doen verdwijnen van documenten

SOFIA - De voormalige chef van de Bulgaarse geheime dienst, Vladimir Todorov, is tot één jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens de vernietiging van geheime documenten.

De documenten betroffen de zogenaamde Paraplumoord op de dissident Georgi Markov in Londen. Markov werd in september 1978 op straat vermoord met gif dat hij via een naald uit de punt van een paraplu ingespoten kreeg.

De Centrale Bank van ESTLAND heeft vrijdag de wisselkoers bekendgemaakt van de kroon, die vanaf 20 juni het enige wettige betaalmiddel in het land is als vervanger van de roebel. Er geldt een koers van acht kroon per Duitse mark.

Moet verbod op C-wapens controleren

Internationaal bureau komt naar Den Haag

DEN HAAG - Den Haag is vrijdag in Genève aangewezen als vestigingsplaats van het nog op te richten Internationale bureau dat het verbod op chemische (C-) wapens gaat controleren, OPWC. De Nederlandse stad werd zeker van de vestiging van het bureau nadat Wenen, de laatste concurrent, zich eerder op de dag had teruggetrokken.

Een informatieve peiling onder de 39 lidstaten van de ontwapenings- conferentie van de Verenigde Naties over de chemische wapenconventie had al uitgewezen dat Den Haag kon rekenen op een ruime meerderheid. Omdat aanwijzing bij consensus diende te geschieden, trok de Oostenrijkse hoofdstad zich terug. Eerder al viel Genève bij een stemming af.

Het bureau van de Organisation for the prohibition of chemical weapons (OPWC), wordt het uitvoeringsorgaan van de chemische wapen conventie. Dit verdrag beoogt wereldwijd alle bestaande chemische wapens te vernietigen en er op toe te zien dat er geen nieuwe worden geproduceerd. Naar verwachting wordt de conventie eind dit jaar getekend.

Bij het bureau komen uiteindelijk ongeveer achthonderd tot duizend mensen te werken, onder wie een groot aantal inspecteurs. De gemeente Den Haag verwacht daarnaast enkele honderden banen aan indirecte werkgelegenheid. De Haagse wethouder C. Martini (Werkgelegenheid en economische zaken) toonde zich in een reactie verheugd over de toewijzing. In eerste instantie geeft het bureau werk aan honderd tot tweehonderd man.

Ruim twee derde deel voor Maastricht

EG opgelucht over Iers 'Ja' tegen unie

DUBLIN - De Ierse bevolking heeft zich in grote meerderheid uitgesproken voor verdergaande Europese integratie. Ruim tweederde van de stemmers zei donderdag bij het referendum over de Europese unie "Ja" tegen de verdragen van Maastricht, zo bleek bij de einduitslag vrijdag.

De uitkomst deed bij de andere lidstaten van de Europese Gemeenschap de hoop toenemen dat het ambitieuze plan voor een Europese unie gered kan worden, ondanks haar afwijzing door Denemarken eerder deze maand. Bij een opkomst van 57 procent gaven 69 procent van de deelnemers aan de volksraadpleging hun steun aan 'Maastricht'. Eenendertig procent stemde tegen.

Op het EG-hoofdkwartier in Brussel werd opgelucht gereageerd op het Ierse 'ja'. EG-functionarissen waren bevreesd voor een tweede 'nee' - zoals in Denemarken -waardoor een spoedige realisering van een Europese unie wellicht naar de vuilnishoop zou worden verwezen. "Ik ben uiterst gelukkig", zo reageerde de Portugese minister van Buitenlandse zaken, Joao de Deus Pinheiro, op de uitkomst. "Ik hoop dat dit het begin wordt van een algemeen 'ja' tegen 'Maastricht". Portugal bekleedt tot 1 juli het roulerend voorzitterschap van de Gemeenschap. Pinheiro herhaalde dat de Deense afwijzing tot gevolg heeft dat het Unieverdrag mogelijk moet worden aangepast. Heronderhandelen over het akkoord is echter uitgesloten.

Het gasdistributiebedrijf INTERGAS in Oosterhout heeft vorig jaar 481 miljoen m3 gas verkocht tegen 416 miljoen m3 in 1990. Het gemiddelde aantal aansluitingen steeg van 115.760 tot 118.237. Het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening was met f 14,2 miljoen nagenoeg gelijk aan dat van 1990. Van de winst gaat ruim f 8 miljoen naar de aandeelhouders, de Gasunie en gemeenten in het verzorgingsgebied.

We'll show you the WORLD

m VAKANTIE AVONTUREN

Eastern Highlights

13 daagse bus-tour door USA & Canada.
Vertrek elke zaterdag vanaf 11 april t/m 24 okt,
Maduro Travel en American Express, een ijzersterk duo.
Tour beschrijving:
New York, Boston, Quebec City, Montreal, Ottowa, Toronto, Niagara Falls, Corning, Lancaster, Washington, New York.
Voor NAfl. 2575,- p.p. (double)
2299,- p.p. (triple)
2199,- p.p. (quad)
Inbegrepen in de prijs:
- Vliegreis Cur.- Mia.- Nyc. vica versa
- 12 nachten hotel-accommodatie
- Luchthaven-belasting Curaçao en USA
- Busvervoer inclusief excursies
- Begeleiding door een professionele gids
- Porter-kosten

Southern Highlights

10 daagse bus-tour.
Vertrek elke zondag van 12 april t/m 18 oktober
Maduro Travel en American Express, een ijzersterk duo.
Tour beschrijving
New York, Washington, Wilmington, Savannah, Orlando, Maimi.
Voor Nafl. 2099 p. p. (double)
1950 p.p. (triple)
Inbegrepen in de prijs:
- Vliegreis Curaçao - New York en Miaimi - Curaçao.
- 9 nachten hotel - accommodatie
- Luchthavenbelasting Curaçao en USA
- Busvervoer inclusief excursies
- Entree Universal Studios, 1 dag Magic Kingdom, Epcot Center of Disney MGM studios en Kennedy Space Center.
- Begeleiding van een professionele gids.
- Porter kosten

Western Highlights

12 daagse bus-tour.
Vertrek elke zondag vanaf 12 april t/m 20 dec.
Maduro Travel en American Express, een ijzersterk duo.
Tour beschrijving:
Los Angeles, San Diego, Scottsdale, Grand Canyon National Park, Hooverdam, Las Vegas, Yosemite National Park, San Francisco, Seventeen Mile Drive, Carmel, San Simeon, Hearst Castle, Los Angeles.
Voor NAfl. 2925,- p.p. (double)
2625,- p.p. (triple)
2525,- p.p. (quad)
Inbegrepen in de prijs:
- Vliegreis Curaçao - Los Angeles -Curaçao
- 11 nachten hotel-accommodatie
- Luchthaven-belasting Curaçao en USA
- Busvervoer inclusief excursies
- Begeleiding door een professionele gids
- Entree-kaartjes voor alle te bezoeken Bezienswaardigheden
- Porter-kosten

Costa Rica

8 dagen / 7 nachten
Vertrek elke donderdag met KLM
Vanaf NAfl. 738,- p.p. (double)
Inbegrepen in de prijs;
- Vliegreis Curaçao -San Jose - Curaçao
- 7 nachten hotel-accommodatie
- Luchthaven-belasting te Curaçao
- Transfers bij aankomst van luchthaven naar Uw hotel
- Hotel-belasting en toeristen-belasting in Costa Rica
- Transfers bij het vertrek van uw hotel naar de luchthaven
- Porter-kosten

Excursies kunt u zelf uitzoeken. Indien U dat reeds op Curaçao reserveert, is het goedkoper dan dat u de excursies in Costa Rica boekt.

Guatemala

Geniet van Guatemala vandaag voor het te laat is. Want de KLM is van plan met ingang van het winter-schema de vluchten naar Guatemala stop te zetten.
8-daagse Maduro Hoogland Tour
Tour beschrijving:
Atitlan Meer - Chichicastenango - Antigua - Guatemala City.
Voor **Nafl. 1083,- p.p.** (double)
Inbegrepen:
- Vliegtarief Aruba - Bonaire - Curaçao - Guatemala v.v. (KLM)
- Luchthavenbelasting Curaçao
- Excursies onder leiding van een chauffeur/gids
- Zeven nachten hotel-accommodatie
- Belastingen op het hotel-tarief
- Fooien voor porters op de luchthaven en in de hotels.

Orlando (Florida)

10 dagen / 9 nachten
Vertrek elke dag.
U beschikt over een eigen auto (Avis) dus U kunt gaan en staan waar U wilt.
Voor **Nafl. 1158 p.p. (double)**
Inbegrepen;
- Vliegtarief Curaçao - Miami - Curaçao
- Luchthaven belasting Curaçao en de USA
- 9 nachten hotel-accommodatie
- Avis subcompact auto voor 10 dagen (ongelimiteerde kilometers)

Noot: verlenging per dag is mogelijk voor Nafl. 35,- p/p per nacht, inclusief Avis auto tot max 14 dagen. U kunt de verlengings dagen ook doorbrengen in Miami

Venezuela

Maduro Travel + Candes Turismo/ Caracas
(een uiterst betrouwbaare combinatie)
Samen brengen wij het meest uitgebreide Venezuela-programma op de Ned. [illegible] Zeker niet de goedkoopste, maar wel de best georganiseerde en meest betrouwbare packages. Niet in groepsverband, alles op maat en naar uw keuze samengesteld.

Een greep uit het programma:
Caracas - Margarita - Puerto La Cruz - Cumaná - Coro - Valencia - San Cristobal - Paraguaná - Barquisimeto - Maracaibo - Canaima - Mérida - Ciudad Guayana - Ciudad Bolivar - Amazonas - Los Llanos - Gran Sabana - Orinoco Delta - Los Roques

Sto. Domingo

7 dagen / 6 nachten
Voor Nafl. 1024,-
Inbegrepen ;
- Vliegreis Curaçao - St. Domingo - Curaçao
- Luchthaven belasting Curaçao, Gouvernements-belasting, Toeristenkaart en luchthaven-belasting te Sto. Domingo
- Transfers van luchthaven naar Uw hotel en visa versa
- Drie nachten in Hotel Plaza Naco in St. Domingo
- Stads rondrit - Modern en kolonial Sto. Domingo inclusief gids en entree kaarten voor het museum.
- Tranefer St. Domingo - Puerto Plata v.v.
- Drie nachten Hotel Dorado Naco te Pto. Plata.
- Hotel-belasting

Puerto Rico

[illegible]-daagse package voor NAfl. 905,- p.p. (double)
Vertrek elke dinsdag vanaf 5 mei a.s.
- Vliegreis Curaçao - Aruba - San Juan v.v.
- Luchthavenbelasting te Curaçao
- 5 nachten hotel-accommodatie in het Regency hotel
- Stadstour oud- en nieuw San Juan
- Excursie naar het "El Yunque Rain Forest" en "Luquillo Beach"

Suggesties voor andere interessante excursies kunt u krijgen bij Maduro Travel

Per trein door Europa

Met een Eurailpass kunt u in eerste klas coupé's onbeperkt door 17 landen reizen voor een periode van:
15 dg. voor Nafl. 785,-
21 dg. voor Nafl. 1005,-
1 mnd. voor Nafl. 1240,-

Met een Eurail Saverpass krijgt u korting op bovenstaande tarieven. Een voorwaarde is, dat u met min. 3 personen reist
15 dg. voor Nafl. 620,-

Met een Eurail Flexipass kunt u b.v. 9 dagen reizen in een periode van 21 dagen,

Geldig voor	binnen een periode van	prijzen
5 dg.	15 dg.	Nafl. 511,-
9 dg.	21 dg.	Nafl. 822,-
14 dg.	1 mnd.	Nafl.1113,-

Met een Eurail Youthpass (tot 26 jaar) reist u in de tweede klas
[illegible] voor Nafl. 858,-
[illegible] voor Nafl. 1168,-

Autohuur in Nederland

Maduro Travel + Rijnsburger Autoverhuur
(reeds meer dan 25 jaar partners)

Alle prijzen zijn volledig ALL-IN, echter exclusief 18.5% BTW.

Vanaf Hfl. 330,-/week en Hfl. 1185,-/maand

Bij Rijnsburger Autoverhuur weet u vooraf wat het achteraf gaat kosten...

Ophalen en afleveren op SCHIPHOL!

Nieuw

[illegible]

Aruba

3-daagse package voor
Nafl. 324,- p.p (double)
-vertrek elke dag vanaf 15 april-

- vliegreis Curaçao-Aruba v.v.
- 2 nachten hotel-accommodatie [illegible] incl. [illegible]
- [illegible]
- 2 [illegible]

-extra nacht Nafl. 55,- p.p. in een double.

maduro travel
Plaza : 376700 • Punda : 613553/4 • Iaia : 372576/7 • Colon: 626300/1 • ITC: 636175 • Sta. Maria 693309
Aruba: 25995 • Bonaire: 8653

Bonaire Package

3 dagen / 2 nachten
Vertrekt elke vrijdag vanaf 4 mei 1992
Voor Nafl. 250,- p.p. (double)
Nafl. 235,- p.p. (triple)
Inbergrepen in de prijs:
- Vliegreis Curaçao - Bonaire - Curaçao
- 2 nachten hotel-accommodatie
- Luchthaven-belasting Curaçao
- Autohuur voor 2 dagen

Extra nacht mogelijk voor Fl. 70,- p.p. (double en Fl. 57,- p.p. (triple).

Cruises

Maduro Travel is general agent voor de meeste scheepvaartmaatschappijen en krijgt daardoor speciale kortingen bedingen op cruises. Vraag naar het cruise programma.
NIEUW: Vanuit Curaçao de m.s. OCEANBREEZE naar het PANAMA-kanaal.

Vanuit Curaçao

Boot	Vertrek	Aantal dagen	Prijs (Nafl.)
Seawind Crown	maandag	7	fl. [illegible]
Amerikanis	zaterdag	7	fl. 1085
Oceanbreeze	zaterdag	7	fl. 1450

Vanuit Miami (vliegreis niet inbegrepen in de prijs)

Boot	Vertrek	Aantal dagen	Prijs (Nafl.)
Ecstacy	zondag	7	fl. 1414
Holiday	zaterdag	7	fl. 1095
Celebration	zaterdag	7	fl. 1065
Festivale	zondag	7	fl. 1250
Tropicale	zaterdag	7	fl. 1250
Fantasy	vrijdag	3	fl. 520
Fantasy	maandag	4	fl. 723

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE (Bonaire Animal Shelter Foundation, Lagunweg 26. Tel.: 8080): **openingstijden** maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

****

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Bld. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

****

ZATERDAG
DIVERSEN
NATIONAAL PARK WASHINGTON/SLAGBAAI: 19.30-21.30 uur viering van 23-jarig bestaan - Landhuis Karpata.

****

ZONDAG
DIVERSEN
TENTOONSTELLING
16.00-18.00 uur expositie van 31 werken van de Duitse schilderes Carolin van Vliet - Lac Bay Resort.

****

FEDEBON twijfelt aan onpartijdigheid van WEB-directie

KRALENDIJK — Ofschoon het bestuur van de Fedebon zegt geen bezwaar te hebben tegen het houden van een referendum tussen Fedebon en de AFBW om zodoende na te gaan wie de werknemers van het Water- en Energiebedrijf (WEB) mag vertegenwoordigen, blijkt het bestuur van de Fedebon toch wel enige moeite te hebben met het verzoek van de WEB-directie aan de landsbemiddelaar om een referendum te houden.

In de Antillen wordt zoals bekend een referendum in vrijwel alle gevallen gebruikt, wanneer twee of meer vakbonden opteren voor vertegenwoordiging van de werknemers van een bedrijf. Nu de WEB-directie daarvoor gekozen heeft, zegt het Fedebon-bestuur dat dit toch twijfels oproept over de onpartijdigheid en objectiviteit van de directie van het utiliteitsbedrijf.

De Fedebon zegt momenteel 52 werknemers van het WEB n.v. te hebben ingeschreven als lid van de vakvereniging. Dat is de meerderheid van het aantal werknemers dat lid kan zijn in het geval van het WEB n.v.. Op grond daarvan zegt de Fedebon dat de vakbond het, naar hun mening internationaal erkend, recht kan doen gelden op erkenning als officiële vertegenwoordiger van de werknemers van het bedrijf.

Het blijkt, aldus de Fedebon, dat 48 leden die ook lid waren van de AFBW hun ontslag bij laatstgenoemde vakbond per 1 juli 1992 zullen indienen. De Fedebon zegt dat dit een bewezen zaak is die het WEB in goeder trouw zou moeten aanvaarden.

Het WEB n.v. zegt, volgens Fedebon, dat er geconstateerd is dat er met handtekeningen is gemanipuleerd. Iets dat de vakbond echter resoluut en onvoorwaardelijk van de hand wijst. In zijn brief aan de directie van het WEB n.v. zegt Fedebon-voorzitter Luis Walters, dat de vakbond van de WEB-directie noch van de AFBW dergelijke ongegronde en beledigende beschuldigingen accepteert. Hij zegt te verwachten dat van een zelfrespecterende rechtspersoonlijkheid als het WEB n.v., dat men zich zal bezighouden met het serieus behartigen van de belangen van de werknemers. Insinuaties worden daarbij niet geaccepteerd, aldus Luis Walters.

Inmiddels heeft de Fedebon 44 werknemers een in het Nederlands geschreven brief laten ondertekenen, waarbij een machtiging gegeven wordt om de contributie-inhouding ten gunste van de AFBW in te trekken. Tegelijkertijd vermelden de werknemers dat zij beschouwd wensen te worden als lid van de Fedebon en verzoeken de directie daaruit conclusies te trekken.

Luis Beltran wint fratercup

KRALENDIJK — In een mooi partijtje voetbal heeft Kolegio Luis Beltran beslag weten te leggen op de Kopa Frater Candidus. De school won de finale met 1-0 van de Papa Cornesschool en het enige doelpunt werd gescoord door Danielo Trinidat.

De voetbalwedstrijden werden gespeeld onder auspiciën van de Indebon, een afdeling van de SEF.

Afscheid Maarten Smit

■WILLEMSTAD — *Maarten Smit (rechts) vertrekt binnenkort naar Nederland na drie jaar als hoofd van de onder de gezaghebber ressorterende NV Stadsherstel gewerkt te hebben. Hans Meis (naast hem) zal tijdelijk met de leiding belast zijn. In verband met het vertrek van Smit organiseerde gezaghebber Wilsoe eerder deze week een receptie waar beide heren voor de Amigoe-fotograaf poseerden.*

Jacobs nieuw hoofd St. Bernardusschool

KRALENDIJK — Het heeft wel aanzienlijke tijd geduurd, maar ten slotte heeft het R.K. Schoolbestuur toch op de valreep van de vakantie een nieuw hoofd benoemd aan de Sint Bernardusschool. Jacobs zal daarmee opvolger worden van Hubert Linkels die 21 jaar lang de school heeft geleid.

Jacobs werkt al meer dan twintig jaar bij het R.K. Schoolbestuur. Begon onder schoolhoofd Lammers op Rincon, werd vervolgens overgeplaatst naar de Papa Cornesschool onder Urba Pourier en werd ten slotte onder Hubert Linkels op de St. Bernardusschool geplaatst.

Daar ontplooide Jacobs zich uitstekend en dat heeft nu geleid tot zijn benoeming tot hoofd van deze school. Jacobs zal zijn loopbaan als schoolhoofd met aanzienlijke moeilijkheden beginnen. De school heeft bij het begin van het nieuwe jaar drie vacatures op cruciale plaatsen. Leerjaar 2, leerjaar 3 en leerjaar 6 zijn momenteel nog zonder leerkracht.

De school scoorde bij de gecoördineerde proefwerken van afgelopen week enorm hoog. Geen enkele school kon het resultaat benaderen. Van de zesde klas werden twaalf leerlingen op de HAVO geplaatst en twintig op de MAVO. Een resultaat, dat nog nimmer in de geschiedenis van de school werd bereikt. Het was het mooiste afscheidscadeautje voor het vertrekkende schoolhoofd en een goed begin voor de nieuwe 'sterke' man van de school.

Naar de Amigoe uit betrouwbare bron heeft vernomen, zal de vroegere leerling — en nu onderwijzeres op de school — Carin Thielman-Marchena benoemd worden als waarnemend hoofd. Dat is nodig, omdat samen met het schoolhoofd ook waarnemend hoofd E.S. 'Mona' Carolina voor verdere werkzaamheden aan de school werd bedankt.

Veel doden bij strijd in Moldavië

MOSKOU - In de Moldavische stad Bendery zijn vrijdag, na een maand van relatieve rust, hevige gevechten uitgebroken tussen separatistische strijdkrachten van de Dnjestr-republiek en de Moldavische politie. Er zouden tientallen doden zijn gevallen.

Volgens het ministerie van Binnenlandse zaken zijn daarbij drie separatisten gedood en dertig gewond geraakt. Het aantal slachtoffers onder de burgerbevolking van de op de rechteroever van de Dnjestr gelegen stad met 75 duizend inwoners is nog niet bekend. Volgens de ambulancedienst zijn er bij het geweld, dat zaterdagochtend doorging, tientallen doden gevallen en ten minste vijftig mensen gewond geraakt.

Moldavische eenheden hebben vanmorgen drie Russische tanks opgeblazen in de separatistische Djnestr-republiek. Dit heeft het Moldavische ministerie van Defensie bekend gemaakt. Volgens de verklaring probeerden in totaal vier tanks van het 14e Russische legerkorps de brug naar het op de rechteroever van de Dnjestr gelegen Bendery over te komen.

President De Klerk naar armoewijk Boipatong:

ANC en Pretoria verwijten elkaar schuld aan bloedbad

KAAPSTAD - President F.W. de Klerk van Zuid-Afrika was van plan vandaag (zaterdag) een bezoek te brengen aan Boipatong, waar deze week 39 zwarten gedood zijn.

Een woordvoerder zei dat De Klerk naar Johannesburg vliegt om een bezoek te brengen aan de smerige hutstenstad. Daarmee wordt hij de eerste blanke president van Zuid-Afrika die het toneel van een zwart bloedbad bezoekt. De slachtpartij van Boipatong was de hevigste uiting van geweld in zwarte woonwijken sinds hij in 1990 een begin maakte met het hervormen van de apartheid. De politie heeft vrijdag een quarantaine van 36 uur opgeheven op een 'hostel' in het gebied. De erin wonende Zulu-mannen, die volgens buren verantwoordelijk waren voor de aanval van woensdag, zijn vrij zich te bewegen.

GEEN ROL

Inwoners van Boipatong hebben de bewoners van het hostel Kwamadala, die voor het merendeel aanhangers zijn van de conservatieve Inkatha-vrijheidspartij, ervan beschuldigd dat zij 39 mannen, vrouwen en kinderen gedood hebben. Een woordvoerder van de politie zei dat wapens uit het hostel gehaald zijn, terwijl de bewoners binnen moesten blijven, maar er zijn geen arrestaties verricht.

De regering en het Afrikaans nationaal congres (ANC) van Nelson Mandela hebben elkaar beschuldigd van medeplichtigheid aan het ernstigste bloedbad in het land sinds De Klerk in februari 1990 een wettige status gaf aan politieke activiteit door zwarten. "Boipatong blijft bovenaan de agenda van dit land. Boipatong wordt het Waterloo van De Klerk", aldus secretaris-generaal Cyril Ramaphosa van het ANC. "De ANC legt de schuld ronduit op de schouders van de heer F.W. de Klerk", liet de beweging in een aparte verklaring weten. Minister van Wet en Orde Hernus Kriel verwierp de beschuldiging in een verklaring op de televisie waarin hij verder zei dat "het ANC een belangrijke oorzaak is van het geweld in dit land".

Inkatha-leider Mangosuthu Buthelezi zei in een verklaring dat zijn partij geen rol gespeeld heeft in de slachtpartij. "Ik protesteer met alle kracht tegen elke insinuatie dat ik of iemand in de leiding van Inkatha de aanval op Boipatong beraamd heeft of daarvan op de hoogte geweest is".

VN: Hulp in Eritrea hard nodig

NAIROBI - Een ernstige hongersnood dreigt in de voormalige Ethiopische provincie Eritrea. Dit hebben de Verenigde Naties (VN) dinsdag bekendgemaakt.

Meer dan twee miljoen mensen in het gebied hebben dringend behoefte aan voedselhulp, aldus een verklaring van het Wereld voedsel programma van de VN in Nairobi. Zeven van de tien Eritreërs zijn afhankelijk van voedselhulp. De provincie heeft tot eind van dit jaar 332.000 ton noodvoedselhulp nodig, terwijl tot nu toe donorlanden slechts 195.000 ton aan voedingsmiddelen hebben toegezegd.

Zestigplussers bij Marcultura

KRALENDIJK — De groep 60 Plus van Nikiboko zal op 23 juni een bezoek brengen aan Marcultura. Verschillende instanties en organisaties hebben hun bijdrage geleverd voor de realisatie van deze trip.

Bij Marcultura zullen de zestigplussers rondgeleid worden door directeur Robert Hensen. Medewerking aan de trip werd verleend door Bonaire Sight Seeing Tours en de Tourism Corporation Bonaire.

Mariniers en luchtbrigade voor WEU

BONN - De negen landen welke deel uitmaken van de West Europese unie (WEU) verklaarden zich in Bonn bereid eenheden uit hun conventionele strijdkrachten beschikbaar te stellen voor WEU-taken. Nederland heeft hiervoor in eerste instantie het mariniersbataljon (rond achthonderd man plus ondersteuning) van de Brits-Nederlandse amfibische landingsmacht en in oprichting zijnde luchtmobiele brigade (tweeduizend man) aangewezen.

Krachtens een vrijdag bereikt akkoord tussen de ministers van Buitenlandse zaken en Defensie van de WEU-landen vrijdag in Bonn kan de WEU troepen van haar negen lidstaten gaan inzetten voor humanitaire operaties, vredeshandhaving en voor optreden voor crisisbeheersing, waaronder het met militaire middelen afdwingen van vrede. Tijdens de EG-top van Maastricht was besloten dat de WEU moet gaan uitgroeien tot de defensie-arm van de EG. De besluiten in Bonn vormen daarvan de eerste concrete invulling.

De ministers beklemtoonden dat de militair-operationele rol van de WEU volledig verenigbaar zal zijn met de afspraken die over de collectieve defensie binnen de NAVO zijn gemaakt. Als troepen in WEU-verband worden ingezet zal eerst met de NAVO worden overlegd. Er zal dan ook permanent contact met de NAVO worden onderhouden.

Boutros Ghali:

Permanente vredesmacht

NEW YORK - De secretaris-generaal van de Verenigde Naties (VN), Boutros Boutros Ghali, heeft de lidstaten van de VN opgeroepen om de Veiligheidsraad (V-raad) permanente strijdkrachten ter beschikking te stellen om agressie te voorkomen en de vrede te bewaren.

Boutros Ghali heeft zijn verrassende en verreikende plan in een rapport aan de aan de Veiligheidsraad (V-raad) voorgelegd, zo meldde de "New York Times" vrijdag. Hij stelt daarin voor dat de lidstaten van de VN op permanente basis troepen aan de V-raad ter beschikking stellen als een soort staand VN-leger. Het idee is dat potentiële agressoren daardoor afgeschrikt worden, daar zij weten dat de V-raad tegenmaatregelen kan nemen.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

12de Trekking **Donderdag 18 juni 1992**

TIEN TALLEN	
20	100
37	100
43	100
51	100
71	100
73	100
85	140
90	120
92	100
97	100
98	100
HONDERD TALLEN	
100	100
111	100
113	100
122	100
130	100
138	100
143	100
154	100
178	100
185	140
190	120
221	100
222	100
243	150
252	100
253	100
277	100
279	100
284	100
285	140
290	120
299	100
311	100
314	100
342	100
343	100
343	100
344	100
348	100
358	100
365	100
370	100
385	140
390	100
390	250
400	100
404	100
433	100
442	100
443	100
448	100
456	100
470	100
485	140
490	120
508	100
512	100
520	100
532	100
543	100
566	100
578	100
582	100
585	140
586	100
590	120
594	100
643	100
671	100
682	100
685	350
686	100
690	120
694	100
704	100
708	100
719	100
731	100
743	100
757	100
785	140
790	120
796	100
798	100
799	100
843	100
845	100
848	100
852	100
855	100
872	100
873	100
885	140
890	120
902	100
908	100
910	100
943	100
947	100
953	100
959	100
985	140
990	120
EEN DUIZEND	
1010	100
1029	100
1041	100
1043	100
1071	100
1075	100
1085	140
[illegible]	[illegible]
1090	120
1091	100
[illegible]	100
1115	100
1123	100
1136	100
1143	100
1154	100
1157	100
1169	100
1185	140
1190	120
1213	100
1234	100
1243	150
1258	100
1260	100
1263	100
1285	140
1290	120
1301	100
1311	100
1335	100
1343	100
1345	100
1362	100
1385	140
1390	250
1410	100
1435	100
1443	100
1447	100
1449	100
1451	100
1454	100
1457	100
1485	140
1490	120
1493	100
1500	100
1527	100
1529	1000
1533	100
1543	100
1544	100
1562	100
1563	100
1570	100
1585	140
1590	120
1598	100
1599	100
1622	100
1623	100
1632	100
1643	100
1650	100
1654	100
1657	100
1662	100
1665	100
1671	100
1680	100
1685	350
1686	100
1690	120
1697	100
1703	100
1704	100
1709	100
1722	100
1736	100
1743	100
1746	100
1773	100
1785	140
1788	100
1789	100
1790	120
1798	500
1805	100
1822	100
1832	100
1841	100
1843	100
1876	100
1885	140
1887	100
1889	100
1890	120
1907	100
1915	100
1931	100
1937	100
1943	100
1956	100
1970	100
1974	100
1977	100
1985	140
1990	120
1996	100
1997	100
TWEE DUIZEND	
2002	100
2043	100
2050	500
2063	100
2085	140
2087	100
2090	120
2098	100
2127	100
2134	1000
2143	100
2154	100
2158	100
2168	100
2171	100
2175	100
2185	140
2189	100
2190	100
2190	120
2191	100
2200	100
2211	100
2213	100
2228	100
2242	100
2243	100
2243	150
2260	100
2273	100
2285	140
2289	100
2290	120
2340	100
2343	100
2379	100
2385	140
2390	250
2408	100
2413	100
2422	100
2443	100
2455	100
2469	100
2485	140
2490	120
2515	100
2543	100
2547	100
2570	100
2584	100
2585	140
2590	120
2600	100
2619	100
2624	100
2631	100
2643	100
2661	100
2685	350
2690	120
2691	100
2702	100
2703	100
2722	100
2743	100
2756	100
2771	100
2781	100
2785	140
2790	120
2800	100
2806	100
2843	100
2844	100
2849	100
2885	140
2890	120
2901	100
2921	100
2942	100
2943	100
2961	100
2964	100
2968	100
2979	100
2985	140
2990	120
2991	100
DRIE DUIZEND	
3001	100
3003	100
3005	100
3022	100
3041	100
3043	100
3045	100
3059	100
3062	100
3075	100
3085	140
3090	120
3096	100
3120	100
3143	100
3149	100
3172	100
3179	100
3185	140
3190	120
3193	100
3196	100
3200	500
3235	100
3243	150
3248	100
3249	100
3274	100
3275	100
3278	100
3285	140
3290	120
3292	100
3343	100
3347	100
3361	100
3380	100
3385	140
3386	100
3390	250
3427	100
3433	100
3439	100
3443	100
3485	100
3485	140
3490	120
3515	100
3538	100
3543	100
3572	100
3585	140
3590	120
3594	100
3619	100
3623	100
3643	100
3651	100
3667	100
3674	100
3677	100
3681	100
3683	100
3685	350
3690	120
3710	100
3726	100
3732	100
3735	100
3738	100
3743	100
3748	100
3770	100
3776	100
3779	100
3785	140
3790	120
3792	100
3795	100
3807	100
3811	100
3829	100
3843	100
3853	100
3854	100
3856	100
3877	100
3882	100
3885	140
3890	120
3900	100
3913	100
3927	100
3943	100
3950	100
3973	100
3981	100
3985	140
3987	100
3990	120
3998	100
VIER DUIZEND	
4020	100
4034	100
4043	100
4059	100
4076	100
4085	140
4089	100
4090	120
4091	100
4118	100
4139	100
4143	100
4154	100
4170	100
4182	100
4183	100
4185	140
4190	120
4223	100
4243	150
4245	100
4269	100
4274	100
4277	100
4279	100
4283	100
4285	140
4288	100
4290	120
4298	100
4308	100
4335	100
4343	100
4351	100
4367	100
4368	100
4372	100
4385	140
********** 2DE PRIJS **********	
4389	1500
4390	30000
4391	1500
**********	
4409	100
4410	100
4416	100
4421	100
4431	100
4438	100
4439	100
4443	100
4480	100
4481	100
4484	100
4485	140
4490	120
4494	100
4503	100
4512	100
4527	100
4541	100
4543	100
4555	100
4585	140
4590	120
4597	100
4598	100
4606	100
4611	100
4625	100
4629	100
4639	100
4643	100
4648	100
4649	100
4652	100
4677	100
4685	350
4690	120
4695	100
4730	100
4743	100
4754	100
4769	100
4771	100
4785	140
4790	100
4790	120
4813	100
4819	500
4820	100
4830	100
4843	100
4867	100
4872	100
4876	100
4882	100
4885	140
4890	120
4905	100
4906	100
4918	100
4938	500
4943	100
4985	140
4990	120
4995	100
VIJF DUIZEND	
5017	100
5018	100
5040	100
5043	100
5055	100
5056	100
5061	100
5085	140
5087	100
5090	120
5143	100
5153	100
5165	100
5173	100
5185	140
5190	120
5191	500
5200	100
5211	100
5219	100
5238	100
5243	150
5248	100
5263	100
5266	100
5282	100
5285	140
5290	120
5302	100
5343	100
5345	100
5349	100
5357	100
5385	140
5390	250
5397	100
5416	100
5443	100
5456	100
5485	140
5490	120
5493	100
5528	100
5529	100
5531	100
5543	100
5560	100
5568	100
5576	100
5585	140
5590	120
5598	100
5627	100
5633	100
5635	100
5643	100
5643	100
5664	100
5667	100
5680	100
5685	350
5690	120
5701	100
5704	100
5710	100
5715	100
5730	100
5734	100
5740	100
5743	100
5743	100
5745	100
5757	100
5758	100
5767	100
5772	100
5773	100
5785	140
5789	100
5790	120
5811	100
5812	100
5833	100
5835	100
5843	100
5850	100
5853	100
5884	100
5885	140
5890	120
5900	100
5911	100
5923	100
5926	100
5928	100
5933	100
5943	100
5950	100
5956	100
5959	100
5972	100
5982	100
5985	140
5990	120
ZES DUIZEND	
6005	100
6013	100
6043	100
6060	100
6085	140
6087	100
6090	120
6098	100
6112	100
6125	100
6134	100
6142	100
6143	100
6148	100
6185	140
6188	100
6190	120
6236	100
6243	100
6243	150
6262	100
6277	100
6285	140
6290	120
6291	100
6293	100
6307	100
6331	100
6343	100
6344	100
6356	100
6366	100
6385	140
6390	250
6393	100
6397	100
6398	100
6405	100
6415	100
6425	100
6433	100
6443	100
6464	100
6474	100
6485	140
6490	100
6490	120
6518	100
6530	100
6531	100
6533	500
6543	100
6559	100
6564	100
6585	140
6590	100
6590	120
6604	100
6606	100
6631	100
6637	100
6643	100
6657	100
6665	100
6685	350
6690	120
6717	100
6729	100
6730	100
6735	100
6743	100
6744	100
6756	100
6770	100
6775	100
6785	140
6790	120
6793	100
6821	100
6831	100
6834	100
6837	100
6843	100
6857	100
6863	100
6867	100
6871	100
6885	140
6886	100
6890	120
6943	100
6965	100
6974	100
6985	140
6990	100
6990	120
6991	100
ZEVEN DUIZEND	
7001	100
7024	100
7035	100
7038	100
7043	100
7043	100
7059	100
7066	100
7070	100
7078	100
7085	140
7090	120
7093	100
7101	100
7111	100
7123	100
7138	100
7143	100
7144	100
7160	100
7165	100
7185	140
7186	100
7190	120
7224	100
7226	100
7243	150
7244	100
7260	100
7282	100
7285	140
7290	120
7297	100
7315	100
7324	100
7329	100
7334	100
7337	100
7340	100
7343	100
7355	100
7384	100
7385	100
7385	140
7386	100
7390	250
7396	100
7433	100
7437	100
7442	100
7443	100
7481	100
7483	100
7485	140
7490	100
7490	120
7492	100
7513	100
7537	100
7542	100
7543	100
7556	100
7585	140
7590	120
7594	100
7600	100
7608	100
7629	100
7634	100
7640	100
7642	100
7643	100
7671	100
7674	100
7685	350
7690	120
7709	1000
7714	100
7743	100
7762	100
7785	140
7790	120
7798	100
7805	100
7807	100
7813	100
7817	100
7821	100
7823	100
7843	100
7845	100
7877	100
7880	100
7885	140
7890	120
7896	100
7909	100
7912	100
7943	100
7953	100
7954	100
7956	100
7979	100
7980	100
7985	100
7985	140
7987	100
7990	100
7990	120
7994	100
ACHT DUIZEND	
8019	1000
8036	100
8043	100
8055	100
8061	100
8070	100
8073	100
8082	100
8085	140
8090	120
8116	100
8121	100
8130	100
8141	100
8143	100
8159	100
8160	100
8185	140
8190	120
8213	100
8227	100
8235	100
8243	150
8285	140
8289	100
8290	120
8318	100
8343	100
8344	100
8372	100
8384	100
8385	140
8390	250
8410	100
8426	100
8427	100
8443	100
8474	100
8485	140
8490	120
8492	100
8510	100
8543	100
8553	100
8556	100
8558	100
8571	100
8574	100
8581	100
8585	140
8590	120
8603	100
8607	100
8639	100
8643	100
8650	100
8659	100
8677	100
8685	350
8690	120
8697	100
8716	100
8731	100
8743	100
8747	100
8760	100
8768	100
8769	100
8771	100
8773	100
8776	100
8785	100
8785	140
8790	120
8791	100
8792	100
8813	100
8818	100
8823	100
8843	100
8876	100
8885	140
8890	120
8940	100
8943	100
8957	100
8961	100
8985	140
8990	120
8993	100
NEGEN DUIZEND	
9005	100
9009	100
9031	100
9037	100
9043	100
9044	100
9045	100
9050	100
9060	100
9085	100
9085	140
9086	100
9090	120
9114	100
9131	100
9143	100
9168	100
9182	100
9184	100
9185	140
9190	120
9199	100
9208	100
9220	100
9233	100
9243	150
9245	100
9247	100
9262	100
9285	140
9290	120
9298	100
9313	100
9330	100
9337	100
9342	100
9343	100
9382	100
9385	140
9390	250
9394	100
9402	100
9443	100
9446	100
9458	100
9460	100
9464	100
9484	100
9485	140
9490	120
9500	100
9527	100
9534	100
9542	100
9543	100
9545	100
9548	100
9550	100
9557	100
9563	100
9574	100
9585	140
9590	120
9595	100
9596	100
9608	100
9609	100
9617	100
9623	100
9643	100
9649	100
9666	100
9680	100
9685	350
9690	120
9693	100
9722	100
9743	100
9743	100
9757	100
9782	100
9785	140
9790	120
9791	100
9798	100
9804	100
9820	100
9843	100
9850	100
9852	100
9853	100
9866	100
9870	100
9874	100
9877	100
9885	140
9890	120
9912	100
9918	100
9931	100
9940	100
9943	100
9953	100
9966	1000
9980	100
9985	140
9990	120
9999	100
TIEN DUIZEND	
10007	100
10031	100
10043	100
10044	100
10081	100
10085	140
10090	120
10114	100
10143	100
10150	100
10157	100
10163	100
10168	100
10174	100
10175	100
10179	100
10185	100
10185	140
10190	120
10195	100
10201	100
10207	100
10243	150
10249	100
10260	100
10266	100
10281	100
10285	140
10290	120
10293	100
10296	100
10317	100
10319	100
10327	100
10331	100
10333	100
10343	100
10373	100
10378	100
10380	100
10385	140
10390	250
10391	100
10399	100
10403	100
10409	100
10420	100
10442	100
10443	100
10443	100
10447	100
10449	100
10471	100
10481	100
10485	140
10490	120
10493	100
10510	100
10529	100
10532	100
10533	100
10543	100
10551	100
10552	100
10568	100
10585	100
10585	140
10587	100
10590	120
10595	100
10635	100
10640	100
10643	100
10650	100
10654	100
10657	100
10685	350
10690	120
10699	100
10743	100
10753	100
10775	100
10781	100
10785	100
10785	140
10790	120
10794	100
10813	100
10816	100
10840	100
10841	100
10843	100
10868	100
10869	100
10885	140
10890	120
10938	100
10943	100
10945	100
10953	100
10979	100
10985	140
10990	120
ELF DUIZEND	
11043	100
11046	100
11051	100
11085	140
11090	120
11121	100
11127	100
11129	100
11143	100
11143	100
11145	100
11155	100
11185	140
11190	120
11198	100
11201	100
11211	100
11215	100
11217	100
11223	100
11243	150
11252	100
11277	100
11285	140
11290	120
11297	100
11299	100
11312	100
11329	100
11331	100
11343	100
11354	100
11361	100
11362	100
11375	100
11376	100
11385	140
11390	250
11398	100
11408	100
11418	100
11422	100
11435	100
11443	100
11449	100
11467	100
11485	140
11490	120
11498	100
11523	100
11528	100
11530	100
11541	100
11543	100
11566	100
11572	100
11573	100
11577	100
11585	140
11590	120
11643	100
11648	100
11651	100
11673	100
11675	100
11685	350
11690	120
11696	100
11709	100
11740	100
11743	100
11751	100
11756	100
11778	100
11785	140
11790	120
11792	100
11811	100
11814	100
11822	100
11834	100
11838	100
11843	100
11844	100
11853	100
11864	100
11877	100
11881	100
11884	100
11885	100
11885	140
11890	120
11891	100
11896	100
11908	100
11910	100
11911	100
11924	100
11943	100
11947	100
11949	100
11961	100
11985	140
11990	120
11997	100
TWAALF DUIZEND	
12011	100
12012	100
12015	100
12016	100
12022	100
12024	100
12039	100
12043	100
12055	100
12058	100
12085	140
12090	120
12103	100
12111	100
12114	100
12128	100
12143	100
12143	100
12144	100
12150	100
12159	100
12185	140
12190	120
12195	100
12231	100
12243	150
12247	100
12250	100
12267	100
12285	140
12290	120
12303	100
12311	100
12312	100
12326	100
12332	100
12342	100
12343	100
12359	100
12371	100
12376	100
12383	100
12385	140
12386	100
12388	100
12390	250
12412	100
12426	100
12428	100
12430	100
12439	100
12443	100
12464	100
12472	100
12481	100
12485	100
12485	140
12487	100
12490	120
12500	100
12502	100
12509	100
12526	100
12541	100
12543	100
12546	100
12585	140
12590	120
12591	100
12593	100
12630	100
12643	100
12643	100
12651	100
12657	100
12667	100
12685	350
12690	120
12706	100
12715	100
12717	100
12721	100
12727	100
12732	100
12737	100
12743	100
12743	100
12761	100
12765	100
12770	100
12783	100
12785	100
12785	140
12790	120
12821	100
12838	100
12841	100
12842	100
12843	100
12852	1000
12853	100
12860	100
12885	140
12888	100
12890	120
12911	100
12943	100
12985	140
12990	120
DERTIEN DUIZEND	
13021	100
13042	100
13043	100
13059	100
13078	100
13085	140
13090	120
13094	100
13096	100
13129	100
13143	100
13168	100
13185	140
13190	120
13207	100
13211	100
13217	100
13234	100
13243	150
13246	100
13265	100
13278	100
13279	100
13285	140
13290	120
13292	100
13307	100
13343	100
13345	100
13357	100
13360	100
13362	100
13363	100
13368	100
13383	100
13385	140
13387	100
13390	250
13405	100
13426	100
13443	100
13485	140
13490	100
13490	120
13492	100
13537	100
13543	100
13565	100
13572	100
13585	140
13590	120
13591	100
13643	100
13647	100
13650	100
13655	100
13685	350
13689	100
13690	120
13703	100
13736	100
13743	100
13746	100
13754	100
13763	100
13766	100
13769	100
13771	100
13785	140
13790	120
13805	100
13810	100
13832	100
13843	100
13857	100
13885	140
13890	120
13892	100
13899	100
13918	100
13935	100
13943	100
13943	100
13946	100
13978	100
13985	140
13990	120
VEERTIEN DUIZEND	
14023	100
14025	100
14034	100
14035	100
14036	100
14042	100
14043	100
14043	100
14077	100
14085	140
14090	120
14103	100
14113	100
14123	100
14143	100
14174	100
14185	100
14185	140
14190	120
14191	100
14206	100
14209	100
14228	100
14232	100
14243	150
14266	100
14269	100
14284	100
14285	140
14287	100
14290	120
14322	1000
14336	100
14343	100
14352	100
14358	100
14361	100
14385	140
14390	250
14392	100
14405	100
14435	100
14443	100
14450	100
14464	100
14485	140
14490	120
14491	100
14512	100
14533	100
14543	100
14559	100
14560	100
14575	100
14585	140
14590	120
14626	100
14643	100
14643	100
14665	100
14676	100
14685	350
14688	100
14690	120
14696	100
14701	100
14728	100
14732	100
14743	100
14755	100
14758	100
14779	100
14780	100
14782	100
14785	140
14790	120
14802	100
14806	100
14823	100
14843	100
14844	100
14847	100
14868	100
14874	100
14875	100
14885	140
14890	120
14898	100
14899	100
14900	100
14912	100
14914	100
14943	100
14945	100
14969	100
14985	140
14988	100
14990	120
VIJFTIEN DUIZEND	
15003	100
15009	100
15013	100
15026	500
15043	100
15054	100
15060	100
15067	100
15085	140
15090	100
15090	120
15093	100
15103	100
15106	100
15114	100
15115	100
15123	100
15143	100
15145	100
15150	100
15174	100
15185	140
15190	120
15195	100
15199	100
15202	100
15205	100
15211	100
15220	100
15230	100
15241	100
15243	150
15245	100
15264	100
15265	100
15285	140
15286	100
15290	120
15291	100
15301	100
15304	100
15326	100
15327	100
15343	100
15359	100
15385	140
15387	100
15390	250
15402	100
15418	100
15421	100
15432	100
15443	100
15445	100
15472	100
15475	100
15485	140
15488	100
15490	120
15517	100
15519	100
15529	100
15534	100
15543	100
15548	100
15550	100
15580	100
15585	100
15585	140
15590	120
15594	100
15633	100
15643	100
15654	100
15655	100
15679	100
15683	100
15685	350
15690	120
15706	100
15708	100
15732	100
15735	100
15743	100
15754	100
15778	100
15785	140
15790	120
15804	100
15811	100
15823	100
15833	100
15837	100
15843	100
15847	100
15848	100
15862	100
15864	100
15873	100
15885	140
15890	120
15891	100
15925	100
15937	100
15938	100
15941	100
15943	100
15952	100
15965	100
15967	100
15983	100
15985	100
15985	140
15990	120
15991	100
15999	100
ZESTIEN DUIZEND	
16001	100
16026	100
16043	100
16051	100
16061	100
16085	140
16090	120
16097	100
16114	100
16116	100
16131	1000
16136	100
16140	100
16141	100
16143	100
16150	100
16172	100
16176	100
16185	140
16190	120
16205	100
16208	100
16213	100
16217	100
16233	100
16239	100
16243	150
16259	100
16273	100
16285	100
16285	140
16287	100
16290	120
16295	100
16303	100
16330	100
16343	100
16385	140
16390	250
16401	100
16443	100
16445	100
16448	100
16460	100
16462	100
16463	100
16474	100
16484	100
16485	140
16487	100
16490	120
16518	100
16543	100
16585	140
16590	120
16610	100
16611	100
16643	100
16666	100
16685	350
16690	120
16700	100
16720	100
16730	100
16733	100
16743	100
16764	100
16771	100
16777	100
16785	140
16790	120
16793	100
16795	100
16807	100
16829	100
16836	100
16841	100
16843	100
16855	100
16871	100
16873	100
16885	140
16890	120
16891	100
16909	100
16924	100
16942	100
16943	100
16948	100
16975	100
16978	100
16982	100
16985	140
16990	120
16991	100
16994	100
16997	100
16998	100
ZEVENTIEN DUIZEND	
17000	100
17008	100
17022	100
17043	100
17077	100
17085	140
17090	120
17094	100
17109	100
17118	100
17125	100
17135	100
17143	100
17164	100
17170	100
17185	140
17190	120
17204	100
17207	100
17233	100
17243	150
17256	100
17275	100
17285	140
17290	120
17291	100
17292	100
17302	100
17306	100
17314	100
17320	100
17324	100
17339	100
17343	100
17352	100
17355	100
17363	100
17367	100
17377	100
17385	140
17390	250
17396	100
17399	100
17424	100
17430	100
17437	100
17443	100
17450	100
17458	100
17463	100
17485	140
17486	100
17490	120
17496	100
17515	100
17543	100
17546	100
17550	100
17560	100
17569	100
17583	100
17585	140
17590	100
17590	120
17599	100
17603	100
17622	100
17643	100
17655	100
17683	100
17685	350
17690	120
17691	100
17694	100
17702	100
17743	100
17767	100
17775	100
17785	140
17790	120
17805	100
17832	100
17834	100
17843	100
17885	140
17890	120
17896	100
17900	100
17902	100
17931	100
17939	100
17941	100
17943	100
17947	100
17950	100
17985	140
17990	120
ACHTTIEN DUIZEND	
18027	100
18033	100
18035	100
18043	100
18057	100
18081	100
18084	100
18085	140
18090	120
18102	100
18106	100
18112	100
18129	100
18132	100
18137	100
18143	100
18147	100
18154	100
18173	100
18180	100
18181	100
18184	100
18185	100
18185	140
18190	120
18222	100
18227	100
18235	100
18243	150
18254	100
18276	100
18278	100
18279	100
18285	140
18290	120
18293	100
18304	100
18306	100
18317	100
18343	100
18363	100
18385	140
18390	250
18436	100
18439	100
18443	100
18468	100
18476	100
18485	140
18487	100
18490	120
18492	500
18497	100
18514	500
18542	100
18543	100
18549	100
18585	140
18590	120
18617	100
18620	100
18632	100
18640	100
18643	100
18659	100
18666	100
18685	350
18687	100
18690	120
18698	100
18724	100
18743	100
18745	100
18764	100
18785	140
18787	100
18790	120
18814	100
18820	100
18821	100
18831	100
18835	1000
18843	100
18862	100
18867	100
18872	100
18885	140
18890	120
18897	100
18943	100
18957	100
18979	100
18985	140
18990	120
18999	100
NEGENTIEN DUIZEND	
19000	100
19007	100
19017	100
19030	500
19032	100
19041	100
19043	100
19044	100
19055	100
19064	100
19069	100
19070	100
19073	100
19075	100
19085	140
19090	120
19102	100
19135	100
19143	100
19157	100
19185	140
19190	120
19191	100
19212	100
19228	100
19233	100
19243	150
19245	100
19249	100
19256	100
19266	100
19269	100
19283	100
19285	140
19290	120
19316	100
19320	100
19323	100
19343	100
19344	100
19374	100
19379	100
19385	100
19385	140
19390	250
19393	100
19399	100
19410	100
19423	100
19443	100
19465	100
19467	100
19473	100
19485	140
19490	120
19521	100
19526	100
19543	100
19549	100
19551	100
19573	100
19585	140
19590	120
19613	100
19636	100
19643	100
19653	100
19656	100
19667	100
19670	100
19678	100
19685	350
19690	120
19713	100
19725	100
19731	100
19736	100
19738	1000
19743	100
19748	100
19767	100
19778	100
19785	140
19790	120
19800	100
19805	100
19819	100
19830	100
19841	100
19843	100
19858	100
19873	100
19876	100
19881	100
19885	140
19890	120
19928	100
19934	100
19936	100
19943	100
19957	100
19960	100
19970	100
19971	100
19976	100
19985	100
19985	140
19990	120
19996	100
TWINTIG DUIZEND	
20010	100
20041	100
20043	100
20048	100
20061	100
20085	100
20085	140
20090	120
20098	100
20125	100
20143	100
20155	100
20182	100
20185	140
20188	100
20190	120
20238	100
20243	150
20250	100
20251	100
20285	140
20289	100
20290	120
20294	100
20328	100
20343	100
20369	100
20372	100
20375	100
20385	140
20390	250
20398	100
20409	100
20416	100
20436	100
20439	100
20440	100
20443	100
20461	100
20485	140
20486	100
20490	120
20499	100
20503	100
20510	100
20516	100
20532	100
20534	100
20543	100
20562	100
20577	100
20585	140
20590	120
20598	100
20601	100
20638	100
20643	100
20643	100
20660	100
20674	100
20684	100
20685	350
20690	120
20708	100
20717	100
20721	100
20732	100
20736	100
20743	100
20755	100
20781	100
20785	140
20787	100
20790	120
20794	100
20803	100
20810	100
20818	100
20834	100
20843	100
20883	100
20885	140
20890	120
20896	1000
20911	100
20913	100
20916	100
20937	100
20943	100
20946	100
20947	100
20985	140
20990	120
20999	100
EEN EN TWINTIG DUIZEND	
21014	100
21018	100
21041	100
21042	100
21043	100
21046	100
21049	100
21050	100
21059	100
21085	140
21086	100
21090	120
21095	500
21114	100
21121	100
21130	100
21138	100
21143	100
21149	100
21150	100
21151	100
21157	100
21161	500
21170	100
21178	100
21185	140
21189	100
21190	120
21193	100
21204	100
21215	100
21216	100
21232	100
21243	150
21244	100
21248	100
21279	100
21285	140
21290	120
21293	100
21302	100
21340	100
21343	100
21343	100
21362	100
21366	100
21385	140
21390	250
21404	100
21410	100
21412	100
21417	100
21424	100
21440	100
21443	100
21447	100
21451	100
21455	100
21480	100
21485	140
21486	100
21490	100
21490	120
21491	100
21492	100
21506	100
21520	100
21528	100
21535	100
21540	100
21543	100
21543	100
21552	100
21558	100
21569	100
21570	100
21573	100
21574	500
21577	100
21585	100
21585	140
21590	120
21594	100
21596	100
21609	100
21612	100
21618	100
21619	100
21633	100
21638	100
21641	100
21642	100
21643	100
21643	100
21659	100
21665	100
21681	100
21685	350
21689	100
21690	120
21720	100
21743	100
21785	100
21785	140
21788	100
21790	120
21817	100
21832	100
21843	100
21853	100
21855	100
21870	100
21873	100
21885	140
21890	120
21891	100
21894	100
21906	100
21943	100
21944	100
21945	100
21954	100
21971	100
21985	140
21990	120
21995	100
TWEE EN TWINTIG DUIZEND	
22002	100
22003	100
22043	100
22046	100
22061	100
22071	100
22085	140
22089	100
22090	120
22093	100
22098	100
22116	100
22123	100
22143	100
22159	100
22178	100
22185	140
22190	120
22195	100
22196	100
22230	100
22231	100
22243	150
22250	100
22274	100
22284	100
22285	140
22290	120
22304	100
22305	100
22306	100
22320	100
22343	100
22366	100
22375	100
22378	100
22382	100
22385	140
22389	100
22390	250
22425	100
22436	100
22439	100
22443	100
22446	100
22459	100
22463	100
22466	100
22485	140
22490	120
22505	100
22509	100
22513	100
22532	100
22543	100
22545	100
22561	100
22578	100
22585	140
22590	120
22592	100
22607	100
22613	100
22643	100
22650	100
22666	100
22685	350
22690	120
22694	100
22708	100
22727	500
22735	100
22743	100
22747	100
22754	500
22760	100
22777	100
22785	140
22790	120
22827	100
22829	100
22832	100
22834	100
22843	100
22844	100
22845	100
22863	100
22885	140
22890	120
22931	100
22938	100
22943	100
22952	100
22958	100
22972	100
22973	100
22985	140
22990	120
DRIE EN TWINTIG DUIZEND	
23011	100
23023	100
23029	100
23043	100
23043	100
23052	100
23055	100
23059	100
23064	100
23069	100
23076	100
23078	100
23085	140
23086	100
23089	100
23090	120
23108	100
23109	100
23143	100
23148	100
23150	100
23170	100
23178	100
23185	140
23190	120
23196	100
23200	100
23208	100
23233	100
23237	100
********** 3DE PRIJS **********	
23242	1000
23243	10000
23244	1000
**********	
23265	100
23281	100
23283	100
23285	140
23290	100
23290	120
23305	100
23323	100
23331	100
23343	100
23380	100
23385	140
23390	250
23398	100
23432	100
23435	100
23437	100
23443	100
23464	100
23485	140
23490	120
23512	100
23513	100
23537	100
23541	100
23543	100
23550	100
23566	100
23570	100
23580	100
23585	140
23588	100
23590	120
23596	100
23624	100
23629	100
23634	100
23637	100
23643	100
23645	100
23655	100
23660	100
23664	100
23682	100
23685	350
23686	100
23690	120
23692	100
23703	100
23711	100
23715	100
23743	100
23755	100
23764	100
23785	140
23790	120
23791	100
23794	100
23798	100
23800	100
23829	100
23835	100
23836	100
23837	100
23843	100
23852	100
23861	100
23872	100
23877	100
23885	140
23890	120
23914	500
23943	100
23951	100
23968	100
23979	100
23985	140
23990	120
VIER EN TWINTIG DUIZEND	
24018	100
24043	100
24051	100
24085	100
24085	140
24090	120
24103	100
24111	100
24121	100
24123	100
24129	100
24133	100
24138	100
24143	100
24166	100
24185	140
24186	100
24190	120
24204	100
24223	100
24235	100
24243	150
24246	100
24249	100
24251	100
24259	100
24266	100
24285	140
24290	120
24302	100
24306	100
24323	100
24324	100
24334	100
24335	100
24338	100
24343	100
24347	100
24355	100
24385	140
24390	250
24414	100
24415	100
24420	100
24443	100
24455	100
24485	140
24487	100
24488	100
24490	120
24494	100
24513	100
24517	100
24530	100
24543	100
24543	100
24559	100
24568	100
24573	100
24578	100
24585	100
24585	140
24589	100
24590	120
24601	100
24643	100
24667	100
24675	100
24684	100
24685	100
24685	350
24690	120
24693	100
24699	100
24719	100
24743	100
24755	100
24762	100
24765	100
24785	140
24786	100
24790	120
24793	1000
24806	100
24832	100
24843	100
24850	100
24852	100
24882	100
24885	140
24890	120
24902	100
24918	100
24928	100
24943	100
24983	100
24985	140
24987	100
24990	120
VIJF EN TWINTIG DUIZEND	
25006	100
25021	100
25022	100
25023	100
25029	100
25030	100
25043	100
25049	100
25064	100
25080	100
25083	100
25085	100
25085	140
25090	120
25096	100
25138	100
25143	100
25144	100
[illegible]	100
25177	100
25181	100
25185	140
25190	120
25194	100
25203	100
25208	100
25210	100
25242	100
25243	150
25255	100
25278	100
25279	100
25285	140
25289	100
25290	100
25290	120
25301	100
25327	100
25338	100
25343	100
25344	100
25348	100
25349	100
25366	100
25373	100
25385	140
25390	250
25396	100
25404	100
25437	100
25442	100
25443	100
25445	100
25446	100
25449	100
25485	140
25490	120
25491	100
25501	100
25505	100
25510	100
25515	100
25543	100
25548	100
25551	100
25564	100
25566	100
25585	100
25585	140
25590	120
25610	100
25614	100
25629	100
25643	100
25655	100
25685	350
25690	120
25716	100
25743	100
25746	100
25757	100
25780	100
25785	140
25786	100
25790	120
25819	100
25840	100
25841	100
25843	100
25865	100
25871	100
25879	100
25885	140
25890	120
25923	100
25941	100
25943	100
25959	100
25968	100
25985	140
25986	100
25990	120
25997	100
ZES EN TWINTIG DUIZEND	
26003	100
26016	100
26043	100
26051	100
26066	100
26084	100
26085	140
26090	120
26092	100
26140	100
26143	100
26150	100
26152	100
26163	100
26185	140
26189	100
26190	120
26192	100
26220	100
26243	150
26251	100
26283	100
26285	140
26290	120
26301	100
26307	100
26337	100
26343	100
26378	100
26381	100
26385	140
26386	100
26390	250
26391	100
26395	100
26420	100
26433	100
26443	100
26443	100
26454	100
26460	100
26466	100
26485	140
26490	120
26502	100
26503	100
26522	100
26526	100
26534	100
26543	100
26573	100
26576	100
26585	140
26588	100
26590	120
26624	100
26628	100
26640	100
26643	100
26643	100
26660	100
26679	100
26685	350
26690	120
26695	100
26696	100
26700	100
26705	100
26716	100
26737	100
26743	100
26758	100
26766	100
26780	100
26782	100
26785	140
26790	120
26822	100
26843	100
26853	100
26860	100
26885	140
26890	120
26893	100
26899	100
26910	100
26919	100
26927	100
26933	100
26934	100
26939	100
26943	100
26979	100
26985	140
26990	120
ZEVEN EN TWINTIG DUIZEND	
27043	100
27085	100
27085	140
27086	100
27090	120
27094	100
27099	100
27106	100
27124	100
27132	100
27136	100
27143	100
27144	100
27159	100
27161	100
27162	100
27185	140
27188	100
27190	120
27191	100
27218	100
27229	100
27243	150
27264	100
27279	100
27285	140
27290	120
27336	100
27343	100
27344	100
27353	100
27368	100
27383	100
27385	140
27390	250
27391	100
27398	100
27401	100
27411	100
27424	100
27434	100
27438	100
27443	100
27452	100
27456	100
27459	100
27463	100
27470	100
27483	100
27485	100
27485	140
27490	120
27503	100
27504	100
27512	100
27526	100
27539	100
27543	100
27573	100
27585	140
27590	120
27591	100
27604	100
27605	100
27610	100
27615	100
27618	100
27632	100
27634	100
27643	100
27655	100
27658	100
27665	100
27669	100
27680	100
27685	350
27690	120
27715	100
27718	100
27731	100
27737	100
27739	100
27743	100
27746	100
27749	100
27764	100
27775	100
27777	100
27781	100
27785	140
27790	120
27792	100
27793	100
27809	100
27843	100
27878	100
[illegible]85	140
27890	120
27893	100
27898	100
27904	100
27943	100
27943	100
27978	100
27985	140
27990	120
ACHT EN TWINTIG DUIZEND	
28013	100
28030	100
28037	100
28038	100
28043	100
28051	100
28062	100
28071	100
28080	100
28085	140
28090	120
28100	100
28116	100
28143	100
28157	100
28185	140
28190	120
28192	100
28197	100
28201	100
28202	100
28211	100
28212	100
28223	100
28234	100
28243	150
28264	100
28272	100
28285	140
28290	120
28292	100
28295	100
28306	100
28315	100
28322	100
28323	100
28343	100
28351	500
28366	100
28368	100
28384	100
28385	140
28386	100
28390	250
28394	100
28400	100
28406	100
28427	100
28443	100
28443	100
28444	100
28463	100
28485	140
28490	120
28498	100
28501	100
28517	100
28522	100
28523	100
28529	100
28532	100
28543	100
28556	100
28559	100
28561	100
28571	100
28585	140
28590	120
28606	100
28622	100
28631	100
28636	100
28643	100
28654	100
28682	100
28685	350
28687	100
28690	120
28700	100
28708	100
28743	100
28778	100
28785	140
28790	120
28800	100
28808	100
28811	100
28820	100
28823	100
28825	100
28843	100
28850	100
28876	100
28879	100
28885	140
28890	120
28893	100
28911	100
28927	100
28929	100
28932	100
28943	100
28956	100
28977	100
28980	100
28985	140
28988	100
28990	120
28991	100
28994	100
NEGEN EN TWINTIG DUIZEND	
29010	100
29016	100
29032	100
29043	100
29048	100
29085	140
29090	120
29099	100
29126	100
29143	100
29151	100
29152	100
29185	140
29190	120
29198	100
29202	100
29233	100
29234	100
29243	150
29247	100
29255	100
29257	100
29262	100
29271	100
29277	100
29285	140
29290	120
29294	100
29307	100
29309	100
29313	100
29328	100
29343	100
29379	100
29383	100
29385	140
29390	250
29401	100
29407	100
29410	100
29412	100
29414	100
29439	100
29443	100
29460	100
29480	100
29485	140
29490	120
29491	100
29527	100
29528	100
29543	100
29576	100
29578	100
29585	140
29590	120
29610	100
29624	100
29629	100
29635	100
29643	100
29657	100
29659	100
29663	100
29664	100
29668	100
29670	100
29685	350
29690	100
29690	120
29702	100
29708	100
29714	100
29724	100
29728	100
29738	100
29743	100
29756	100
29757	100
29762	100
29763	100
29767	100
29768	100
29785	140
29790	120
29817	100
29834	100
29839	100
29840	100
29843	100
29847	100
29866	100
29874	100
29885	100
29885	140
29890	120
29891	100
29898	100
29899	100
29916	100
29938	100
29942	100
29943	100
29963	100
29967	100
29968	100
29985	140
29990	120
29997	100
DERTIG DUIZEND	
30026	100
30043	100
30049	100
30079	100
30085	140
30090	120
30104	100
30107	100
30118	100
30143	100
30144	100
30147	100
30154	100
30185	140
30190	100
30190	120
30196	100
30207	100
30211	100
30226	100
30228	100
30238	100
30243	150
30283	100
30285	140
30290	120
30316	100
30343	100
30350	100
30361	100
30385	140
30390	250
30398	100
30408	100
30425	100
30427	100
30430	100
30436	100
30443	100
30446	100
30463	100
30476	100
30485	140
30490	120
30517	100
30526	100
30533	100
30543	100
30545	100
30560	100
30568	100
30573	100
30585	140
30590	120
30621	100
30642	100
30643	100
30658	100
30685	350
30690	120
30695	100
30704	100
30706	100
30717	100
30724	100
30743	100
30750	100
30757	100
30771	100
30785	140
30790	120
30792	100
30797	100
30809	100
30810	100
30826	100
30829	100
30835	100
30838	100
30842	1000
30843	100
30874	100
30884	100
30885	140
30890	120
30894	100
30895	100
30901	100
30902	100
30940	100
30942	100
30943	100
30947	100
30950	100
30952	100
30975	100
30984	100
30985	140
30990	120
30995	100
30999	100
EEN EN DERTIG DUIZEND	
31008	100
31016	100
31020	100
31026	100
31028	100
31043	100
31061	100
31071	100
31078	100
31082	100
31085	140
31086	100
31090	120
31092	100
31093	100
31096	100
31125	100
31143	100
31167	100
31172	100
31177	100
31181	100
31182	100
31185	140
31190	120
31196	100
31206	100
31214	100
31231	100
31243	150
31255	100
31272	100
31282	100
31285	140
31290	120
31315	100
31343	100
31345	100
31349	100
31371	100
31385	140
31388	100
31390	250
31393	100
31416	100
31419	100
31420	100
31423	100
31442	100
31443	100
31451	100
31476	100
31485	140
31490	120
31491	100
31514	100
31520	100
31524	100
31529	100
31536	100
31542	100
31543	100
31550	100
31557	100
31558	100
31561	100
31585	100
31585	140
31590	120
31601	100
31620	100
31623	100
31643	100
31670	100
31685	350
31690	120
31702	100
31707	100
31724	100
31727	100
31742	100
31743	100
31743	100
31748	100
31754	100
31759	100
31775	100
31785	140
31790	120
31792	100
31797	100
31798	100
31833	500
31843	100
31883	100
31885	140
31890	120
31904	100
31919	100
31920	100
31931	100
31943	100
31944	100
31953	100
31964	100
31969	100
31985	140
31990	120
31999	100
TWEE EN DERTIG DUIZEND	
32013	100
32023	100
32036	100
32043	100
32084	100
32085	140
32090	120
32091	100
32092	100
32120	100
32133	100
32143	100
32184	100
32185	140
32190	120
32202	100
32204	100
32211	100
32234	100
32243	150
32244	500
32247	100
32265	100
32285	140
32290	120
32314	100
32315	100
32317	100
32318	100
32328	100
32343	100
32348	100
32385	140
32386	100
32389	100
32390	250
32398	1000
32405	100
32415	100
32443	100
32448	100
32457	100
32459	100
32467	100
32470	100
32485	140
32490	120
32500	100
32511	100
32543	100
32564	100
32566	100
32569	100
32580	100
32581	100
32585	140
32588	100
32590	120
32607	100
32620	100
32633	100
32641	100
32643	100
32668	100
32676	100
32683	100
32685	350
32686	100
32690	120
32701	100
32712	100
32718	100
32720	100
32743	100
32744	100
32748	100
32758	100
32779	100
32785	140
32787	100
32790	120
32810	100
32829	1000
32835	100
32843	100
32843	100
32846	100
32862	100
32885	140
32889	100
32890	120
32893	100
32898	100
32941	100
32943	100
32949	100
32956	100
32960	100
32969	100
32984	100
32985	140
32990	120
32992	100
DRIE EN DERTIG DUIZEND	
33014	100
33017	100
33043	100
33076	100
33079	100
33085	140
33087	100
33090	120
33102	100
33112	100
33139	100
33143	100
33153	100
33185	140
33190	120
33198	100
33200	100
33201	100
33234	100
33238	100
[illegible]	100
33243	100
33265	100
33285	140
33290	120
33292	100
33297	100
33298	100
33343	100
33359	100
33363	100
33376	100
33385	[illegible]
33390	[illegible]
33402	100
33404	100
33407	100
33408	100
33415	100
33443	100
33456	100
33462	100
33464	100
33471	100
33485	140
33490	120
33495	100
33498	100
33504	100
33518	100
33543	100
33585	140
33588	100
33589	100
33590	120
33597	100
33622	100
33623	100
33627	100
33629	100
33640	100
33643	100
33655	100
33660	100
********** 1STE PRIJS **********	
33684	2000
33685	100000
33686	2000
**********	
33690	120
33695	100
33698	100
33722	100
33738	100
33743	100
33770	100
33776	100
33782	100
33785	140
33790	120
33791	100
33797	100
33798	100
33800	100
33814	100
33817	100
33819	100
33820	100
33843	100
33843	100
33850	100
33855	100
33867	100
33874	100
33885	140
33890	120
33891	100
33911	100
33930	100
33933	100
33939	100
33943	100
33943	100
33952	100
33961	100
33962	100
33969	100
33980	100
33981	100
33985	140
33989	100
33990	120
33995	100
VIER EN DERTIG DUIZEND	
34007	100
34010	100
34043	100
34083	[illegible]
34085	[illegible]
34089	[illegible]
34090	[illegible]
34118	[illegible]
34125	[illegible]
34143	[illegible]
34182	[illegible]
34184	[illegible]
34185	[illegible]
34190	[illegible]
34194	[illegible]
34217	[illegible]
34220	[illegible]
34228	[illegible]
34237	[illegible]
34240	[illegible]
34243	[illegible]
34285	[illegible]
34290	[illegible]
34322	[illegible]
34338	[illegible]
34343	[illegible]
34349	[illegible]
34357	[illegible]
34365	[illegible]
34371	[illegible]
34379	[illegible]
34385	[illegible]
34390	[illegible]
34390	[illegible]
34409	[illegible]
34439	[illegible]
34443	[illegible]
34447	[illegible]
[illegible]	[illegible]
34460	[illegible]
[illegible]	[illegible]
34503	[illegible]
34521	[illegible]
34525	[illegible]
34543	[illegible]
[illegible]	[illegible]
34590	[illegible]
34590	[illegible]
[illegible]	[illegible]
34597	[illegible]
34608	[illegible]
34620	[illegible]
34643	[illegible]
34676	[illegible]
34685	[illegible]
34685	[illegible]
[illegible]	[illegible]
34743	[illegible]
[illegible]	[illegible]
34998	[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door
Namens de Procureur-Generaal M. M. VITOR.
De Direkteur L. E. DIDIEZ.

12de trekking op Donderdag 18 juni 1992.

VOLGENDE TREKKING: WOENSDAG 1 JULI 1992.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
33684	2.000	4389	1.500	23242	1.000
33685	**100.000**	**4390**	**30.000**	**23243**	**10.000**
33686	2.000	4391	1.500	23244	1.000

Getuigen
J. Th. WILSON
O. I. NAHR

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO	: 8.00—15.00 continu (maandag t/m vrijdag)
ARUBA	
Oranjestad	: 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolas	: 8.00—12.00 en 13.00—16.00
BONAIRE	: 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
ST. MAARTEN	: 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA	: s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS	: s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Drukkerij „De Curaçaosche Courant" N.V

Tsjechië en Slowakije akkoord

Opdeling federatie in twee souvereine staten

BRATISLAVA - De leiders van Tsjechië en Slowakije hebben zaterdag besloten Tsjechoslowakije op te delen in twee soevereine staten. Dit hebben Vaclav Klaus en Vladimir Meciar meegedeeld na hun vierde onderhandelingsronde over de vorming van een federale Tsjechoslowaakse regering.

De nieuwe regering "wil, als ze daartoe machtiging krijgt, de voorwaarden voorbereiden voor een soepel functioneren van twee soevereine staten met internationale status", aldus Vaclav Klaus tegen verslaggevers. Klaus is de leider van de Democratische burgerpartij (ODS), die in het landsdeel Tsjechië de grootste partij werd bij de parlements- verkiezingen van begin deze maand. Zijn tegenspeler Vladimir Meciar is voorzitter van de Beweging voor een democratisch Slowakije (HZDS). De HZDS won de verkiezingen twee weken geleden in Slowakije.

"De twee winnende partijen beschouwen het als een gezamenlijke taak, met constitutionele middelen een proces in te leiden dat op 30 september tot een akkoord moet voeren tussen de nationale raden (regionale parlementen) over de vorming van de staat", aldus Meciar.

Stockmarket-NEWS

NEW YORK	PREV.	19-6	FRANKFURT	PREV.	19-6	AMSTERDAM	PREV	19-6
DOW JONES	3274	3285	DAX INDEX	1771	1772	CBS GEN.INDEX	125.80	126.50
AM.EXP.	23.13	23.38	ASKO	761.00	750.00	ABN-AMRO	42.50	43.00
ANHEUSER B	53.88	54.50	BASF	244.60	245.00	AEGON	60.80	61.00
ATT	41.63	42.25	BMW	611.00	613.80	AHOLD	85.80	85.90
BORDEN	29.88	30.00	COMMERZBANK	258.30	256.80	AMEV	53.40	53.40
CAMPBELL S	32.50	32.88	DAIMLER BENZ	803.20	802.20	AKZO	152.80	152.50
CHRYSLER	21.13	21.38	DEUTSCHE BANK	692.50	694.10	BOLS	46.40	46.00
CITICORP	20.63	20.63	HOECHST	259.10	256.00	BUHR TET.	49.30	50.10
COASTAL CO	26.25	26.38	KAUFHOF	511.50	509.50	DAF	22.30	22.70
COCA COLA	39.50	40.38	MAN	388.20	386.50	DSM	111.70	111.40
DIGITAL	36.13	36.00	PREUSSAG	417.00	416.30	ELSEVIER	107.50	108.80
DUPONT	50.50	50.75	SIEMENS	672.20	673.60	FOKKER	32.20	32.50
EAST.KODAK	39.63	39.38	VW	401.50	402.10	GIST BROC.	37.70	38.10
EXXON	61.38	62.50				HAGEMEYER	131.50	132.50
FORD	45.50	46.00				HEINEKEN	165.00	168.20
GEN.ELECT.	76.00	76.00	LONDON			HOOGOVENS	54.80	54.90
GEN.MOTORS	42.88	43.88				HUNT.DOUGLAS	68.50	68.80
HEINZ	35.75	35.75	FT-100 INDEX	2562	2584	ING	48.60	48.40
HOMESTAKE	13.25	13.13				KLM	38.10	38.30
IBM	94.63	95.00	ARGYLL	3.51	3.59	KNP	48.20	48.60
KELLOGG	61.38	64.50	BARCLAYS BANK	3.35	3.46	NEDLLOYD	54.70	54.80
MC DONALDS	45.00	45.50	BASS	6.04	6.15	PHILIPS	29.90	31.10
MERCK	47.75	47.88	BRITISH STEEL	0.71	0.71	ROBECO	94.60	94.70
MINNES.MNG	96.00	96.00	BRITISH TEL	3.42	3.43	ROLINCO	92.60	93.00
MOBIL CORP	64.50	64.50	BTR	4.74	4.74	RORENTO	73.30	73.40
PFIZER	68.75	69.50	CADBURY	4.64	4.73	RODAMCO	48.30	48.20
P.MORRIS	72.00	72.63	CABLE & WIRE	5.55	5.55	ROYAL DUTCH	154.80	154.50
QUAKER	52.00	53.25	GRAND MET	4.77	4.77	UNILEVER	184.80	185.30
SEARS	38.75	38.13	MARKS & SPENCER	3.34	3.35	VMF STORK	44.50	44.70
UP JOHN	31.50	31.50	REDLAND	5.09	5.18	VNU	85.00	85.20
WOOLWORTH	26.63	26.88	TATE & LYLE	3.62	3.54	WESSANEN	91.90	92.30
GOLD	341.90	344.20	TOKYO			TORONTO		
SILVER	4.10	4.03	NIKKEI DOW IND.	16045	16519	TSE 300	3357	3350
CRUDE OIL	22.25	22.18	BRIDGESTONE	1150	1150	ALCAN	20.75	20.88
			CANON	1340	1360	BELL	43.63	43.63
US$/Yen	126.75	126.85	DAI ICHI KANGYO	1100	1160	BANK OF NS	21.75	21.63
			DAIWA SEC.	721	755	CAN.PAC.	18.13	18.13
US$/DMARK	1.57	1.57	HITACHI	751	783	IMASCO	35.38	34.63
			HONDA MOT.	1360	1360	LAIDLAW	12.13	12.25
GBP/US$	186.45	186.05	JAPAN AIRLINES	690	694	MOORE	23.50	23.25
			NOMURA SEC.	1230	1270	NORANDA	18.88	19.00
US$/NLG	1.76	1.77	NIPPON STEEL	260	261	PLACER DOME	12.88	12.50
ECU/US$	130.85	130.65	MAZDA	410	420	POWER CORP.	14.00	14.13
CAN/US$	83.59	83.47	SONY	4010	4160	ROYAL BANK	23.88	23.88

Akkoord in Praag

BRATISLAVA - De Tsjechoslowaakse federatie is de volgende staat in Oost Europa welke aan de beurt is voor herziening. Tijdens de jongste gespreksronde tussen de Slowaakse en Tsjechische leiders is besloten om op 30 september te beginnen met het opsplitsen van de federatie in twee staten. Bij de foto: de nationalistiscbe Slowaakse leider Vladimir Meciar maakte dit na de onderhandelingen van vrijdag bekend. Hij won de onlangs gehouden verkiezingen in Slowakije overtuigend, waarbij hij campagne voer voor de eigen weg van Slowakije.

Venetiaan contra uitspraken Mungra

AMSTERDAM/PARAMARIBO — De Surinaamse president Ronald Venetiaan is bijzonder geïrriteerd over uitlatingen van de voormalige directeur van de SLM, Mungra, in het Algemeen Dagblad. Tijdens een gesprek met de nabestaanden van de slachtoffers van de vliegramp op Zanderij zei de president dat de wijze waarop Mungra nu reageert toch een beetje een indicatie geeft van de wijze waarop hij de maatschappij leidde.

Volgens Munga was de vliegramp met zijn 176 slachtoffers in belangrijke mate te wijten aan de toenmalige regering en vooral aan de NPS, die de SLM om politieke redenen zou hebben verwaarloosd. Mungra, in een geheim rapport als een van de hoofdschuldigen aangewezen, is zelf lid van de VHP.

Volgens president Venetiaan moet nog blijken wie captain Rodgers, die de fatale fout maakte, in dienst heeft genomen: Mungra of een van de onderdirecteuren. Venetiaan verwacht niet dat de uitspraken van de ex-directeur gevolgen hebben voor de huidige regering. Venetiaan sprak gisteren op het Surinaamse consulaat in Amsterdam met een vertegenwoordiigng van nabestaanden van de slachtoffers van de vliegramp. Ook ontving hij een delegatie van de 8 decemberbeweging. Eerder was hij het stralende middelpunt van een Surinaamse volksfeest in de Bijlmermeer, de tweede Surinaamse stad na Paramaribo.

Voorzitter Jaap Ruijgers van de stadsdeelraad Zuid-Oost verwees in zijn toespraak naar de vele Surinaamse inwoners aldaar en vond daarom Venetiaan ook een beetje 'zijn president'.

In Paramaribo is overwegens positief gereageerd op het Raamverdrag dat Nederland en Suriname donderdag ondertekenden. Het dagblad De Ware Tijd constateert dat Venetiaan op papier een succes lijkt te hebben geboekt. Maar de krant vraagt zich af of de uitvoering van het Raamverdrag wel volgens plan zal verlopen. Er wordt op gewezen dat Nederland in het verleden herhaaldelijk nieuww voorwaarden stele aan het vrijgeven van ontwikkelingsgeld dat Suriname toekwam.

"Van de Surinaamse regering wordt verwacht dat ze met vaste hand en alle openheid verder leiding geeft aan land en volk. Wij hopen dat Nedrland zich houdt aan de overeenkomst en zonder vertragingde middelen op tijd ter beschikking stelt", aldus de grootste Surinaamse krant.

De directeur van de Surinaamse Bank, A.J. Brahim, is vooral blij met de reservering van driehonderd miljoen gulden voor steun aan de betalingsbalans en voor de stimulering van de particuliere produktiesector. Hij hoopt dat de bedragen snel worden ingevuld met concrete projecten en dat de regering snel en met kracht het voorgenomen saneringsplan zal uitvoeren. "Dat is hard nodig", vindt Brahim.

Financieel Nieuws

Philips krabbelt weer iets terug

AMSTERDAM - De aandelenmarkt heeft zich vrijdag van een iets vriendelijkere kant laten zien. De EOE-aandelenindex ging omhoog van 305,44 punten tot 307,69. De CBS-stemmingsindex sloot 0,7 punt hoger op 126,5 en de bredere CBS-koersindex ging het weekeinde in met een winst van 0,9 punt op 209,3.

Het herstel van vrijdag had volgens handelaren te maken met het Ierse "ja" tegen het verdrag van Maastricht, maar ook met de stemming op de buitenlandse beurzen, waar hogere koersen werden opgetekend. Tokyo sloot na de malaise van de afgelopen dagen 2,9 procent hoger. De Londense beurs was vriendelijk en ook Wall Street had tegen het sluiten van de markt in Amsterdam het verlies van woensdag (13 punten) al weer ruimschoots goedgemaakt.

De koers van het aandeel Philips heeft kennelijk donderdag zijn dieptepunt bereikt en mocht vrijdag weer omhoog. Het elektronicafonds sloot op f 31,10 tegen f 29,90 de dag ervoor. Woensdag en donderdag kreeg de koers flink te lijden van de onverwachte berichten dat het resultaat van Philips voor het tweede kwartaal aanzienlijk lager zal zijn.

Op dinsdag noteerde Philips nog f 37,80. Vergeleken met de slotkoers van vorige week vrijdag (f 38,10) heeft het aandeel precies f 7 ingeleverd. De omzet in aandelen Philips kwam vrijdag uit op f 88,7 miljoen (dubbeltellingen), waarmee de "flippen" een nipte voorsprong hadden op de traditionele koploper Koninklijke Olie (f 88,6 miljoen). Op de optiebeurs gingen er 22.000 contracten Philips om.

De omzet op de beurs werd vrijdag gevoed door de expiratie van juni-opties op aandelenindices. De totale omzet aan effecten kwam op de laatste dag van de week uit op f 1,15 miljard. Het ging om f 430 miljoen aan obligaties en f 713,7 miljoen aan aandelen. In totaal sloot bijna veertig procent van de aandelen hoger en 28 procent lager.

De koersontwikkeling bij de internationals gaf een verdeeld beeld te zien. Naast Philips boekte ook KLM een koersstijging, in dit geval twee dubbeltjes tot f 38,30. Unilever steeg twee kwartjes tot f 185,30. Koninklijke Olie en Akzo moesten beide met dertig cent omlaag, Unilever tot f 154,50 en Akzo tot 152,50. De uitgevers kregen er alle iets bij. Elsevier steeg van 107,50 tot f 108,80, een plus van f 1,30. Wolters Kluwer kreeg er zeventig cent bij op f 74,30 en VNU klom twee dubbeltjes tot f 85,20.

Daf deed het vrijdag weer beter en steeg in koers van f 22,30 tot f 22,70. Bols leverde veertig cent in op f 46 en Internatio-Muller raakte twee kwartjes kwijt op f 68.

Op de lokale markt en de parallelmarkt ontliepen de aantallen stijgers en dalers elkaar niet zoveel. Op de lokale markt kon Begemann groep er f 6 bijpakken op f 121. Boskalis schuifelde zeventig cent omhoog tot f 22,50. West-Invest leverde f 4,50 in op f 10,50. Op de parallelmarkt leverde het vertrek van president-commissaris mr. R.G.F. Meier Mattern bij het in surséance van betaling verkerende onroerend-goedfonds VHS een verdubbeling van de koers op tot f 1,50.

Ook Wall Street weer in de lift

NEW YORK - Wall Street heeft vrijdag evenals de meeste beurzen in het buitenland een koersherstel laten zien. De Dow Jones-index van de dertig belangrijkste aandelen steeg met 11,23 punten tot 3.285,35. Er sloten 986 fondsen hoger en 709 lager. De omzet kwam uit op een flink totaal van 229 miljoen aandelen tegen 216 miljoen op donderdag.

De gang van zaken op de buitenlandse beurzen, in het bijzonder die in Tokyo, had volgens handelaren een duidelijk positief effect op de stemming. Een andere gunstige factor was het aflopen van optie- en termijncontracten. De Dow Jones-index kwam in de loop van de dag op een winst te staan van 25 punten, maar moest later weer terrein prijsgeven.

Op de valutamarkt in New York lag de dollarkoers tegen het slot van de handel op f 1,7725 na een slotkoers van f 1,7665 in Amsterdam. Donderdag sloot de dollar in New York op f 1,7670.

GATT: EG mag verder onderhandelen over oliezadenconflict

GENèVE - De Europese gemeenschap heeft van de wereldhandelsorganisatie GATT tot begin september de tijd gekregen om met de Verenigde Staten te onderhandelen over een oplossing van het conflict over subsidies voor Europese oliezadenproducenten, zo is vrijdag bekendgemaakt na een bijeenkomst van de GATT-raad.

De Amerikanen hebben in de kwestie al gedreigd met handelssancties, ook tegen Nederland, maar de GATT-raad zegt met de uitspraak in feite dat zij daarmee te hard van stapel zijn gelopen.

Volgens de VS benadelen de EG-subsidies de Amerikaanse soja-exporteurs. Een commissie van de GATT (Algemene overeenkomst inzake tarieven en handel) heeft de steun al tweemaal veroordeeld als handelsverstorend. Volgens de commissie moet het conflict worden opgelost via hervorming van het EG-beleid of onderhandelingen over compensatie van de schade. Van dat laatste zouden onder meer ook enkele Latijns-Amerikaanse landen, Canada, Polen en Hongarije profiteren.

Sleutelen aan het EG-beleid ligt op het ogenblik erg gevoelig nu de Europese ministers het net met veel moeite zijn eens geworden over hervorming van het landbouwbeleid. De EG had daarom op 5 juni een verzoek ingediend om verder te mogen onderhandelen met de VS. Krachtens de gatt-regels geldt daarvoor een termijn van 90 dagen. Die loopt af op 3 september.

De Amerikaanse ambassadeur bij de GATT, Rufus Yerxa, heeft al laten weten dat het voor de EG "zeer dure" onderhandelingen zullen worden. Hij gaf daarmee aan dat de VS belangrijke concessies zullen verlangen. De Amerikanen hebben al een voorlopige lijst gepubliceerd met twee miljard dollar aan sancties per jaar tegen EG-exporteurs. Nederland staat daarop voor ruim 156 miljoen dollar. Het gaat daarbij vooral om snijbloemen, kaas, paprika's en zoetwaren.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Vanmiddag en vanavond licht tot half bewolkt en overwegend droog. In de komende nacht en morgenochtend tijdelijk zwaar bewolkt met kans op een plaatselijke bui.
Matige tot vrij krachtige, af en toe krachtige tot harde, oostelijke wind (tussen twaalf en 34 knopen).

WEEROVERZICHT:
De aangevoerde lucht zal ook in de komende 24 uur weer vrij vochtig zijn boven de Benedenwindse eilanden. De luchtdrukverschillen blijven vrij groot in onze omgeving, waardoor de krachtige wind dan ook zal aanhouden. Ondanks deze wind zal, door een geleidelijk aan toenemende onstabiliteit, de kans op de ontwikkeling van enkele verspreide buien iets groter worden.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	32	27	0.0
Bonaire	half bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	zwaar bewolkt	31	27	0.0
St Eustatius	zwaar bewolkt	31	26	0.0
St Maarten	licht bewolkt	32	27	0.0
Amsterdam	licht bewolkt	23	14	0.9
Atlanta	licht bewolkt	32	19	0.0
Bogotá	nevel	20	08	2.0
Caracas	geheel bewolkt	27	22	0.0
Kingston	licht bewolkt	33	27	0.0
Miami	licht bewolkt	32	24	2.5
New York	nevel	23	19	8.4
Paramaribo	zwaar bewolkt	32	23	0.1
Port-of-Spain	neerslag op afstand	29	24	9.1
San Juan	geheel bewolkt	33	25	0.0
Sto Domingo	zwaar bewolkt	31	23	0.0

Dollarkoers iets hoger

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is vrijdag licht gestegen. Op de wisselmarkt in Amsterdam werd bij het slot van de handel f 1,7665 genoteerd tegen een slotkoers van f 1,7635 op donderdag.

De koerswinst werd door valutahandelaren toegeschreven aan de goedkeuring van het Verdrag van Maastricht bij het referendum in Ierland. Er was rekening mee gehouden dat er bij een afwijzing een vlucht in de Duitse mark zou ontstaan, zoals begin deze maand gebeurde toen de Denen met een krappe meerderheid tegen het verdrag stemden.

MENSEN

Afgestudeerd...

Angèle Corasol mag zich Bachelor of Arts noemen nu zij summa cum laude afgestudeerd is aan de Ohio Northern University . Zij richtte zich tijdens haar studie op 'communication arts' met public relations als concentratiepunt. Zij studeerde ook bestuurskunde. Angèle volgde een jaar lang colleges aan de UNA en studeerde verder drie jaar lang in de VS. Zij is oud-leerlinge van het Radulphus College en is dochter van Harold en Mae Corasol. De kersverse bijna 22-jarige bachelor gaat op Curaçao wonen. Ondernemingen die de waarde van corporate pr kunnen inschatten kunnen vandaag in 'Mensen' kennis maken met een expert op dat gebied.

Aangepaste geslachts-organen svp!

Het college van burgemeester en wethouders van de nieuwe Noordhollandse gemeente Waterland heeft na raadpleging van de raadscommissie algemene zaken besloten een ontwerp voor een nieuw gemeentewapen te laten aanpassen. Men meent dat de ontwerper onder meer de geslachtsorganen van de twee griffioenen **te prominent in beeld** heeft gebracht. Dat heeft chef algemene zaken J. Boskma van Waterland vrijdag meegedeeld. Het ontwerp beeldt een schild af met daarop een zwaan. Aan weerszijde staan griffioenen, heraldische kruisingen van een leeuw en een havik. Volgens Boskma is er in de raadscommissie een discussie ontstaan over de vraag of griffioenen mannelijk of vrouwelijk zijn. "We kwamen daar niet uit", aldus Boskma. De commissie besloot dat griffioenen mannelijk zijn, "maar zo nadrukkelijk hoeft dat ook weer niet te worden uitgebeeld".

Het college heeft gesuggereerd dat de anatomisch correcte griffioenen wel wat hariger kunnen, zodat de fier opgeheven geslachtsdelen enigszins kunnen verzinken in een passende haardos.

Fraude bezien door bril van sociologen

Chrisje en Kees Brandts hebben met hun boek **"De sociale constructie van fraude"** de Willem Nagel prijs gewonnen. De prijs, die is ingesteld door de Nederlandse Vereniging voor Kriminologie, werd aan hem uitgereikt door prof. L. Hulsman. De jury bestond naast Hulsman uit prof. Frank Bovenkerk, de Amsterdamse hoofdcommissaris Nordholt en Vrij Nederland-journalist Hans Smits. De auteurs krijgen hun prijs voor het boek wegens de combinatie van wetenschappelijke eruditie, maatschappelijke relevantie, originaliteit en vormgeving. De prijs bestaat uit een bedrag van duizend gulden en een schilderij van mevrouw Nagel.

...afgestudeerd...

Mugette Bernadina is afgestueerd aan de Johnson & Wales University. Zij heeft een bachelors degree gehaald in de richting travel-tourism management. Zij studeerde af cum laude. Mugette is de dochter van Jose en Sita Bernadina-Hek die wonen aan de Santa Rosaweg.

Diplomatiek diploma

Sheraida McWilliam, oud-leerlinge van het Radulphus College, heeft vrijdag met succes haar attaché-opleiding voltooid aan het instituut Clingendael te Wassenaar. Eerder heeft zij aan de Rijkshogeschool voor tolken en vertalers te Brussel haar licenciaat voor congrestolk behaald in de wereldtalen Spaans en Engels. Zij is geschoold voor de diplomatieke dienst en zal in augustus naar Kenia vertrekken waar haar partner te werk is gesteld bij de Nederlandse ambassade te Nairobi. Sheraida is dochter van Rufus en Herma McWilliam.

Gevonden skelet 3300 jaar oud

Resten van een menselijk skelet dat in juli 1990 werd ontdekt in de bodem bij de aanleg van een surfplas aan de westelijke kant van het Rotterdamse Vlaardingen, dateren uit ongeveer **1300 voor Christus**. Radioactief onderzoek van de Rijksuniversiteit in Groningen heeft dat aangetoond. Tot nu toe was in de **periode 2.000** tot 600 voor Christus geen spoor van bewoning bekend in het gehele Westnederlandse veengebied. Het zoekwerk leverde indertijd een bijna compleet beenderstelsel op: schedel, ribben, armen en een deel van de benen. Spelende jongetjes ontdekten de beenderen als eersten.

Het geslacht van het skelet kon niet worden achterhaald. Het kan zijn dat het een jager is geweest die in de oude getijdenkreken aan het vissen was en daarbij is verdronken. Mogelijk ook is het lichaam bij vloed vanuit de Maasmond de kreek ingedreven.

Fysiotherapeut knijpt hem

Wegens **beledigende opmerkingen** over het uiterlijk en de leefstijl van zijn cliënte is in Nederland een fysiotherapeut berispt door de commissie van toezicht van de verenigingen voor fysiotherapie. Vóór de uitspraak moet de masseur hem danig geknepen hebben.

Opmerkingen over "niet zo sterk ontwikkelde borsten" en over de echtgenoot van de cliënte "met wie hij geen zak had te maken" waren bedoeld om haar te prikkelen zelf wat actiever aan haar fysieke welzijn te werken, zo houdt de aangeklaagde fysiotherapeut vol. De uitspraak is gepubliceerd in het blad van de fysiotherapie-verenigingen.

De vrouw was al langere tijd bij de therapeut in behandeling. De behandelaar is meerdere malen boos op haar geworden omdat ze zelf niet genoeg zou meewerken en zijn adviezen steeds niet opvolgde.

...afgestudeerd...

De familie Walters-Krafft op Curaçao ontving dinsdag het bericht dat hun zoon **Harry Krafft Walters** zijn studie aan de School voor Journalistiek in Utrecht met succes heeft afgerond. Harry Krafft Walters is een oud-leerling van het Peter Stuyvesant College en treedt als journalist in het voetspoor van zijn vader Harry Walters senior die onder andere hoofdredacteur van de Curaçaosche Courant was en correspondent van het dagblad De Telegraaf is.

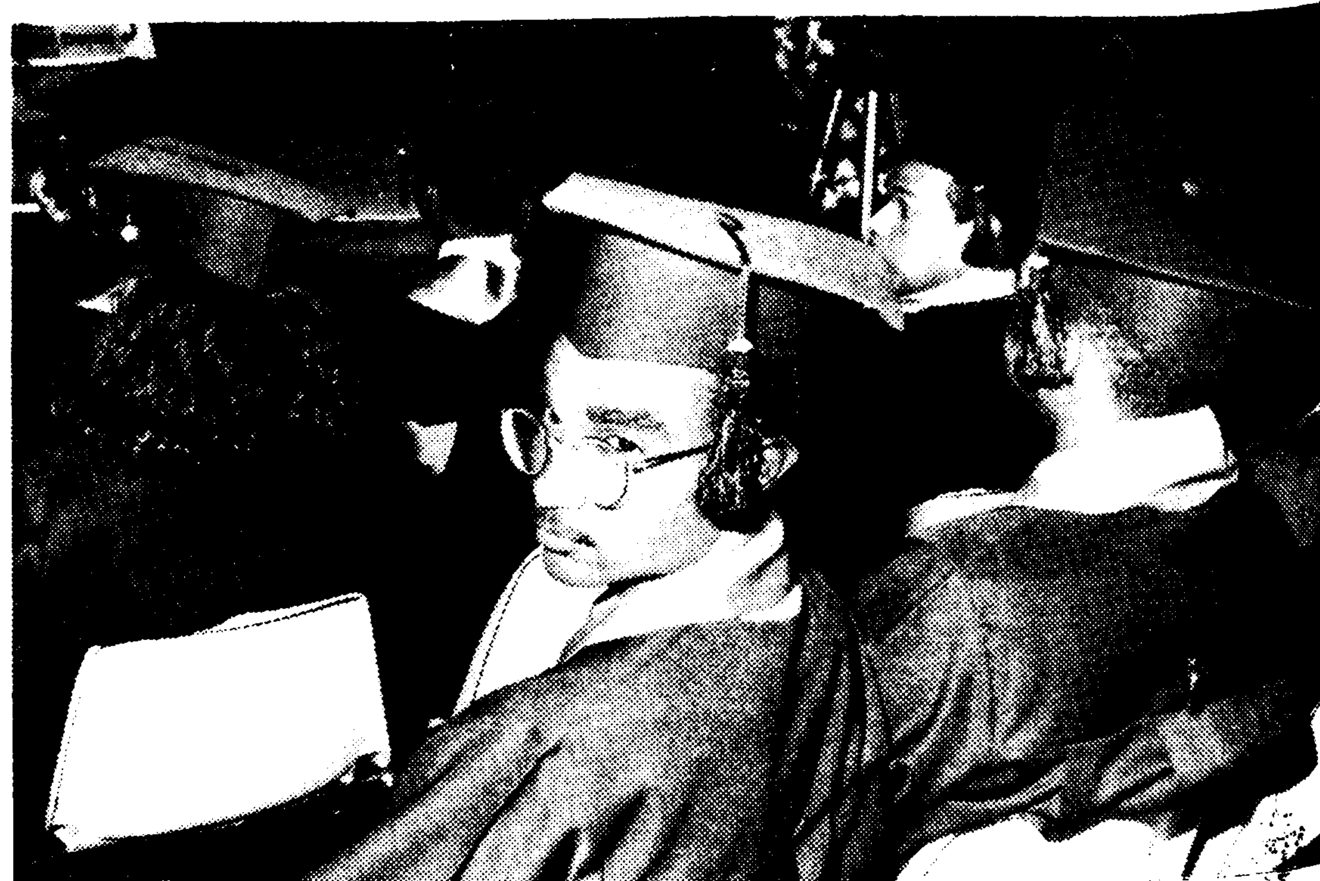
Ex van Liza Minelli dood

De Australische entertainer **Peter Allen**, die ontdekt werd door **Judy Garland** en enige jaren getrouwd was met haar dochter **Liza Minelli**, is donderdag overleden aan een ziekte die met aids te maken heeft. Dit heeft zijn manager meegedeeld. Allen, die 48 geworden is, woonde in de Californische stad San Diego. Allen was tekstschrijver, zanger, danser en entertainer in het algemeen. Hij brak door in 1964, toen Garland hem in Hong Kong zag optreden. Zij trok hem aan voor haar programma in Londen.

De laatste jaren trad Allen op in New York's Radio City Music Hall, speelde hij een rol in Gilbert and Sullivan's "Pirates of Penzance" op de Britse televisie en schreef hij liederen voor films in Hollywood.

Allen werd geboren in de kleine stad Tenterfield in de Australische deelstaat Nieuw-Zuid-Wales in het oosten van het kleinste werelddeel. Zijn vader was kruidenier. Als jochie van vijf maakte hij zijn debuut als imitator van de Amerikaanse negerzanger Al Jolson. Als tiener van twaalf zong hij in plaatselijke cafés. Als jongeman van nog geen twintig vormde hij met Chris Bell de Allen Brothers, die optraden in cafés en voor de Australische televisie.

Allen trouwde op 3 maart 1967 met Liza Minelli. De jaren erna maakte zij een geweldige carrière, terwijl hij betrekkelijk onbekend bleef. Hij moest zich tevreden stellen met veelvuldige verschijningen in het uitgaansleven in New York. Nadat zijn schoonmoeder in 1970 was overleden, ging het bergafwaarts met het huwelijk tussen Peter en Liza. In 1974 scheidden ze van elkaar.

...en afgestudeerd...

Bachelor **Ruchène Wilmans** keek om en haalde daarmee de 'Mensen'-pagina. Vrijdagavond was hij één van de UNA-studenten die een bul in ontvangst mochten nemen ter bekroning van hun leerprestaties. Wilmans bekwaamde zich in de bedrijfskunde en studeerde af in accountancy. De titel van zijn scriptie: A study on the structural characteristics of local organizations. Aan alle bachelors (ook al keken ze niet nieuwsgierig om): van harte gepabiëneerd!

Erven derven

De familie van de vorige jaar met een miljardenschuld overleden Britse mediatycoon **Robert Maxwell** had na zijn dood meer dan twee miljoen pond (ruim zes miljoen gulden) moeten erven. Alleen al zijn vrouw Betty had de directeur van het inmiddels ineengestorte media-imperium bedacht met ruim 1,5 miljoen gulden en drie appartementen in Frankrijk. Dit blijkt uit een testament dat Maxwell op 12 juli 1987 had opgesteld en op 30 december 1990 gewijzigd. Ieder van zijn zeven kinderen zou volgens dit testament ruim zes ton krijgen, zijn zus Sylvia Rosen ruim viereenhalve ton, en een nicht en een neef ieder twee ton. Ook een Israëlische synagoge had Maxwell bedacht. Hier zou voor hem en zijn hele familie gebeden kunnen worden op hun sterfdagen. Een nog op te richten stichting had Israël moeten steunen bij zijn defensie en wetenschappelijk onderzoek bevorderen. Of de erfgenamen ook maar een dubbeltje van de hun toegedachte bedragen zullen krijgen, hangt af van de regeling van de reusachtige schulden van Maxwell. Als de schuldeisers aanspraak maken op het nagelaten particuliere bezit, hebben zij volgens de krant voorrang op de in het testament begunstigden.

150 Auto's à 3 miljoen

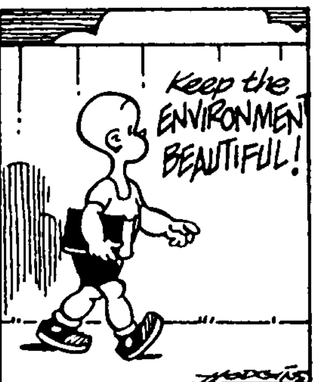
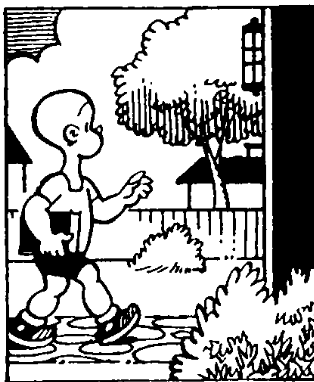
Een 19-jarige Rotterdammer heeft de diefstal bekend van 150 auto's, vooral in de hogere prijsklassen. De politie in het aan Rotterdam vastgegroeide Schiedam schat de totale waarde van de **gestolen auto's** op ongeveer 3 miljoen gulden. De politie zei dat de Rotterdammer werd aangehouden toen hij in een auto reed die hij voor een proefrit uit de showroom van een garage had meegekregen. Hij stal echter niet alleen onder het mom van het maken van een proefrit met een nieuw model. Hij brak ook auto's open of nam ze mee bij een garage. Zijn werkgebied strekte zich uit over het hele land. Mogelijk heeft hij nog meer auto's gestolen maar de Schiedamse **politie heeft zich bij het onderzoek 'beperkt' tot een periode van een jaar.** Niet van alle diefstallen was aangifte gedaan. De autodief kon de auto's volgens de politie "met gemak" kwijt bij helers. De politie heeft er maar een paar teruggevonden. Wie de helers zijn heeft de Rotterdammer niet bekend.

Nederland bouwt feestje nadat Oranje wint

De overwinning van het Nederlands elftal op Duitsland bij het EK voetbal was donderdagavond in Nederland reden voor tal van mensen om de straat op te gaan. In Amsterdam stroomden direct na afloop van de wedstrijd honderden mensen die in bars en cafés op grote tv-schermen het duel hadden gevolgd, het Leidseplein op. Er werd vuurwerk afgestoken en gezwaaid met langwerpige oranje ballonnen. Het meest populaire lied van de avond kende maar een versregel: **"Wat zijn die Moffen stil"**. Voor de deur van een café werd een in oranje t-shirt gehulde pitbull dronken gevoerd met bier. Automobilisten die toeterend door Leidsestraat reden, werden voor de gelegenheid niet op de bon geslingerd.

Ook in het centrum van Rotterdam vierden supporters de 3-1 zege. Juichende feestvierders sprongen in de fontein op het Hofplein. In het centrum van Den Haag sneuvelden enkele winkelruiten. De politie sprak daar om half elf van een "onrustig straatbeeld". De mobiele eenheid heeft donderdagavond in Den de Grote Marktstraat in Den Haag ontruimd. De honderden mensen belemmerden het verkeer in de Haagse binnenstad. Toen auto's werden aangevallen, besloot de politie in te grijpen.

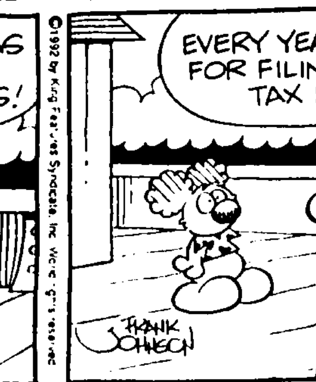
HENRY ® By Dick Hodgins

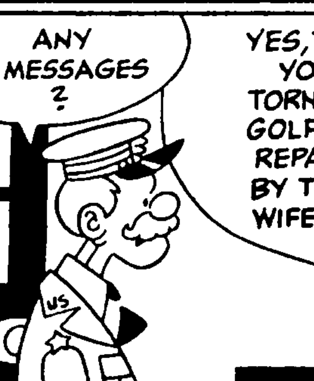
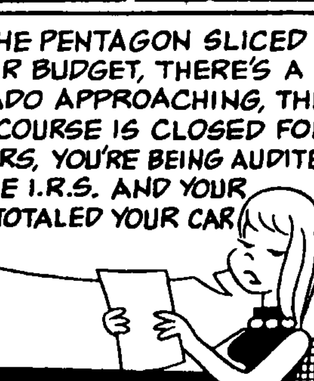
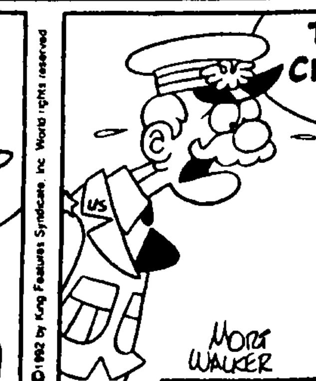

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

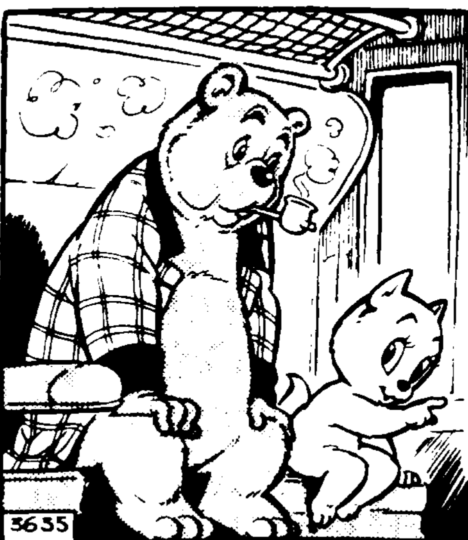
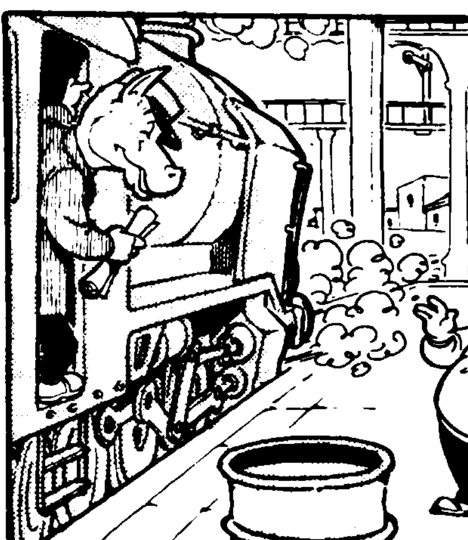
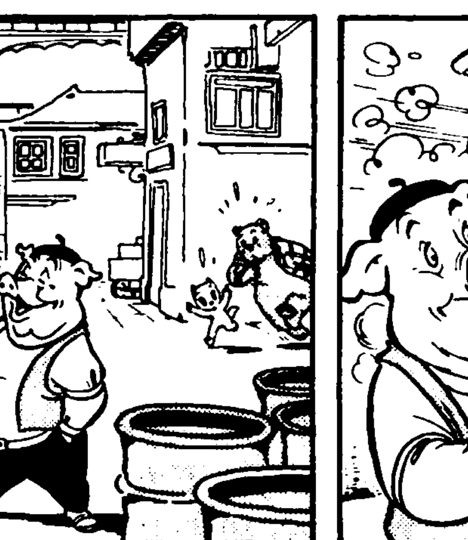

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Heer Bommel en de Dankputters
door Marten Toonder

3635 — Het lokaaltreintje uit Rommeldam remde en reed schokkend het station Stuipendrecht binnen.

"We hebben geluk, heer Ollie!" riep Tom Poes die uit een raam leunde. "Daar staat de vrachtrijder die we hebben moeten. Wat toevallig, hè?"

Heer Bommel schrok op uit zijn neerslachtige houding en een glimlach verhelderde zijn trekken. "Leer van mij, dat er geen toeval bestaat, jonge vriend", sprak hij, haastig uit het rijtuig springend.

Vrachtrijder Todder stond de machinist na te kijken, die op zijn machine klom. Hij was daar zo in verdiept in, dat heer Ollie hem op de arm moest tikken om opgemerkt te worden.

"Goede middag", zei heer Bommel. "Ik kom dat papier terugkopen. Ik bedoel het eigendomsbewijs van die goudmijn, dat van een zekere Prikkramer gekocht hebt, als u begrijpt wat ik bedoel".

De vrachtrijder schrok op. "H-hoezo?" stamelde hij. "Waarom wilt u dat hebben?"

Zijn woorden werden overstemd door het geraas van de locomotief, waarop de machinist geklommen was. Hij was bezig te vertrekken en het op gang brengen van de sneltrein die hij trok, kostte heel wat lawaai en stoom.

Heer Ollie wachtte totdat de wagens het station uitgereden waren. "Ik wil dat papier terughebben", herhaalde hij toen. "Het is eigenlijk van juffrouw Doddel en ik betaal er elke prijs voor. Geld speelt geen rol".

"Dat is nu jammer", zei de heer Todder treurig. "Ik heb het net verkocht aan de machinist van de trein die daar wegrijdt. De trein naar Bazoembo".

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3de district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen in spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
Voor de dienstdoende arts belt U tel.: [illegible]00/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
Voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: [illegible]2222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van [illegible]00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
Santa Maria 17. Tel.: 682344, 682947, 682412 en 682574; geopend vanaf zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags; spreekuur wijkgebouw Bonam: iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur. Tel.: 371865; [illegible]: tel.: 667707; Montagne Abao: tel.: 673711; Kaya Fensu: tel.: 618577; [illegible]yaweg: tel.: 657508; voor informatie omtrent zuigelingen- en peuterbureaus kan men terecht op consultatiebureau Brievengat. Tel.: 373584.
Wachtdienst t/m 23 juni: zuster Felipa. Tel.: 692255.

STICHTING VAN HET WIT GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17. Tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15. Tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Antonia. Tel.: 671064, pageboy 669-0368 b.g.g. 691838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141. Tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Antonia. Tel.: 671064.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen. Tel.: 642798 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 648225 of 672699.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
20 juni 1992 vanaf 08.00 uur tot 22 juni 1992 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Centro Medico Sta. Rosa. Tel.: 676666; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 371661 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
19 juni 1992 vanaf 17.00 uur tot 22 juni 1992 om 07.00 uur:
Dokter Gollo-Henry, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat. Tel.: 624113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 615958 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Develaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
19 juni 1992 vanaf 17.00 uur tot 22 juni 1992 om 07.00 uur:
Dokter Sommer, Spreekkamer: Barber. Tel.: 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 648930 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek.

HYGIËNISCHE DIENST
In het weekeinde van 19 tot en met 21 juni na kantooruren heeft de heer O. Offerman. Tel.: 625800, pagenummer 310-0712. dienst.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda
Union, Breedestraat 137. Tel.: 623575.
Punda
Santa Rosa, Santa Rosaweg 56. Tel.: 377678/372650.
ZONDAG
Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82. Tel.: 625333/625444.
Punda
Brievengat, Corriweg 32. Tel.: 379098/379567.

AMIGOE
Tel: 672000

DIVERSEN

VERLOF

BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
20+21 juni: A. Michel, Dr. Marten Luther King Boulevard 42.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544)
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
11.00-18.30 uur 'Seawind Crown' (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur. zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. [illegible] van Jezus): zat.: 19.00 uur; zon.: [illegible] en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SINT WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fatima): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (Spaans) en 19.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thaddeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goerosbeltsweg, [illegible])
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 08.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold [illegible], [illegible] sant)
zondagavond 19.00 uur Papiamentu dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
17.00 uur dienst.
Muizenberg/[illegible]
10.00 uur dienst.
Buena Vista
08.30 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

NORCH-KAPEL

zaterdag om 19.30 uur kerkdienst (Ned.) -Marinebasis Parera.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur 'Father's Day'; ds. Mercera.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds H. Gilhuis.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. O.G. Haasnoot.

TELECURAÇAO
(kanalen 8/13)

ZATERDAG
17.30 Telefaasig met tante [illegible];
18.00 Studio Sport;
18.30 [illegible];
19.00 Cocktail Turistico met [illegible];
20.00 [illegible];
20.30 Special: [illegible]
La [illegible] de Los [illegible] Humanos;
21.00 Verkiezing [illegible];
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Salsa City (presentator [illegible] Harms): 'Gilberto Santa Rosa/ Sonora Ponceña';
23.30 Sluiting.

ZONDAG
14.15 Live uitzending EK-voetbalwedstrijd: Duitsland vs Zweden;
16.15 Sena di Señor: 'Pastor Josepha met zang van Hermanos Unidos';
17.15 Sala di Konsejo;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bisiña ku...;
19.00 Cocktail Special;
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete Dia;
21.00 Baghdad Café;
21.30 Miniserie: 'Around the World in 80 Days';
22.30 Samenvatting EK-voetbal;
22.40 Superstars of Wrestling;
23.50 Sluiting.

Wega di Number Kòrsou
5563
3011
5136

DE STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

maken met grote verslagenheid het overlijden bekend van

Mr. LESLEY JACOB NAVARRO

Lid der Staten van de Nederlandse Antillen

De STATEN wensen zijn familie heel veel sterkte toe met dit groot verlies.

Moge hij in vrede rusten.

De Voorzitter der Staten,
drs. R.F. Mc William

De Griffier der Staten,
mr. C.M. Grüning.

Senjor ta mi herencia, mi copa,
E tin mi destino den su man.
Continuamente mi tin Dios mi dilanti
si É ta serca mi, mi no por cai.

F.A.L.P.A., Fundacion Arubano pa Lectura papiá i adaptá,
ta cumpli cu e tristo deber di anuncia fayecimiento di:

Sra. Vera Feliciano - Bislip
na bida tesorera di nos fundacion.

Nos ta suplica tur boluntario pa asisti na e acto di entierro cual lo tuma lugar Dialuna 22 di juni pa 4'or saliendo for di Capilla Santa Famia pa santana catolico na Savaneta.

Nos mas profundo condolencia na Candy, Indy, Yuri i demas familia.
Cu Vera sosega na paz.

AGENCIA FUNERARIA EL SEÑORIAL
v. Brakellaan no. 3 Tel 373646 Page - 027 - 866

Ik ben niets dan een zondaar, maar verlost
Jezus heeft leven en de vree mijn gegeven.

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van:

JOHAN FERDINAND SUMTER

In leven broeder Sumter
van het Sanatorium

Namens zijn echtgenote :	Harriette J. Sumter-de Randamie
Zijn kinderen :	Louis S. Sumter en familie
	Siegfried D. Sumter en familie
	Marie R. Casper-Sumter en familie
	Humbert R. Sumter en familie
	Emiel S. Sumter

Alle kleinkinderen en overige familieleden.

De teraardebestelling zal plaats vinden op zondag 21 juni om 16.00 uur p.m. vertrekkende vanuit de rouwkamer van het St. Elisabeth hospitaal naar de Masonieke begraafplaats aan de Roodeweg.
Gelegenheid tot kondoleren vanaf 1 uur in de rouwkamer van het St. Elisabeth hospitaal.

Gelieve geen rouwbeklag aan huis.

IMELDAHOF

Stichting Kinderhuis Imeldahof Aruba
Noord 2
Tel.: 76085 / 72463

STICHTING KINDERHUIS IMELDAHOF

ta cumpli cu e tristo deber di anuncia fayecimento di

Sra. Margaretha Vera Feliciano-Bislip

na bida director adhunto/ administrador di nos Kinderhuis

mirando cuanto Juffr. Vera a nifica pa nos, nos kier a bisa lo siguiente:

Ken lo papia pa e muchanan, esnan cu nan ta bai laga nan so?
Ken lo ser un amiga pa esnan cu no tin cas
Ken lo soña pa e muchanan, esnan cu nan soño a muri
Y ken lo duna nan speransa cu algun dia nan lo ta liber di dolo y odio y mentira

Ken lo stima e muchanan?
Esnan cu a siña odia
Ken lo tuma tempo pa haci algo...
promé cu ta lat?....

Juffr. Vera sosega na paz.

Directiva, Directie, Personal y Muchanan di Kinderhuis Imeldahof.

Noord, 19 juni 1992.

PARTIDO DEMOCRAAT

Ku gran tristesa i dolor nos ta partisipa fayesimentu di nos miembro di Direktiva

Leslie Jacob Navarro

Ridder den Orden di "Nederlandse Leeuw"

Na bida:
- **Miembro di Parlamento di Antia**
- **Miembro di Konseho Insular**
- **Eks-Presidente di Partido Democraat**
- **Eks-Minister di Deporte i Kultura**
- **Eks-Minister di Asuntunan Ekonómiko**
- **Eks-Minister di Hustisia**
- **Eks-Minister di Finansas.**

Un gran luchador den fila di Partido.

Su fayesimentu ta nifiká un gran pérdida pa Partido Democraat, Kòrsou i **Antia en general.**

Kompañero Leslie sosegá na pas.

Direktiva di Partido ta invitá tur su miembronan di Partido, di Adefa, di Hubentud Democrátiko, di ISED, di Partij Raad i di Dr. Jonckheer Stichting na akto di entiero kual lo tuma lugar djaluna awor dia 22 di yüni pa 4.00 or di atardi, saliendo for di misa di Janwé pa Posada Fúnebre "El Tributo" na [illegible].

Partido Democraat

Willemstad, 18 yüni 1992.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Begrafenis Plechtigheden

De Gezaghebber van het Eilandgebied Curaçao maakt hierbij bekend dat in verband met de begrafenis plechtigheden van wijlen Mr. L.J. Navarro is het Wilhelminaplein afgezet voor het publiek op maandag 22 juni vanaf 12 uur 's nachts tot 5 uur namiddag.

De Gezaghebber voornoemd,
Drs. E.R. Wilsoe.

Keer uw gezicht naar de zon dan zal de schaduw achter u vallen.

Tel. 673674

SURINAAMS ETEN BUFFET
EAT ALL YOU CAN!
Zondag 21 juni
van 12 uur tot 4 uur 's middags
f. 18,50 p.p.
Saladbar - Bar-Restaurant
MEETPOINT (Korsóu)
Tel.: 623611

Somanite Nederlandse Antillen
E EKSPERTO DI FLUR
Tel.: 614882 - 657533

TE KOOP
Goede wasmachine Zanussi 220V Naf.300,-; Oldsmobile Omega met airco, zeer mooi, vraagprijs: f.5000,-; Plymouth stationcar, vraagprijs: Naf.1950,-; Transformator, 30.000 Watt Naf.800,-.
Tel.: 676746

De lekkerste
ROTIE'S
pom, pastei, bamie, nassie, Chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie meksie, bruine bonen, bloedworst kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
Tel.: 674103.

Unieke kans
5 juli t/m 22 juli 1992
17 dagen - retour Spanje
Sevilla Expo
$ 3000,-
alles inbegrepen
Bellen na 17.00 uur
Tel.: 375074

TE KOOP
FORD MUSTANG
Bouwjaar 1985
Powersteering, powerbrakes, airco, nummerplaten.
Voor verdere informatie:
Tel.: 676979

Nederlandse ... zoekt ... huurhuis, minimaal 3 slaapkamers omgeving Santa Rosa, straal van ca.10 km prijs tot maximaal fl. 800,=

Te huur gemeubileerde woning met 3 slaapkamers & badkamers in de ... Tel: 663736 (kantoor) 636212 (huis)

Te huur: klein appartement of tuinhuisje omgeving Zeelandia.
Tel. 616232
na 18.00 uur.

TE HUUR
1 sl. k.app. excl. licht NAF. 250.00 p/week 2 pers.
2 sl. k.app. incl. alles NAF. 350.00 p/week 2 pers.
Inlichtingen: Tel. 683459

Te koop:
antieke kast
tel. 375943
Fransche Bloemweg 12

Te koop i.v.m. vertrek leuke fiber speedboot met goede motor. Kompleet met trailer en ski's f 4250,=.
tel. 675417

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 22 juli 1992, des voormiddags om 10.00 uur zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek der Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

het tot 21 maart 2034 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het Stadsdistrict van Curaçao op CHARO kadastraal bekend als Afdeling 5, Sektie 5K nummer 279, ter grootte van zeshonderd vierkante meter (600 m²), met het daarop gebouwde woonhuis, plaatselijk bekend als OHIMWEG NUMMER 24 en al hetgeen daartoe door aard, bestemming of natrekking behoort.

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week vóór de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden onder meer in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. H.A. SPERWER,
Notaris
Neptunusweg 18
Telefoon: 374377

Antilliaanse Verffabriek N.V.

te Willemstad, Curacao

- een bedrijf met ca. 60 medewerkers is gespecialiseerd in de produktie van verf, vernis, beitsen en coatings voor toepassing in de bouw, industrie en scheepvaart - ± 15% van de omzet wordt geëxporteerd in de regio. De Antilliaanse Verffabriek N.V. heeft produktie vestigingen in Aruba en St. Maarten.
De fabrikage van industrie en scheepsverven alsmede jachtlakken vindt plaats onder licentie van AKZO Coatings B.V. Nederland.

Wij zoeken op korte termijn ter versterking van ons financiële team een

ADMINISTRATIE ASSISTENT(E)

Functie informatie:

1. Het assisteren in de administratie.
2. Het tijdelijk kunnen vervangen - na een gedegen inwerkperiode - van het hoofd van de administratie.
3. Het leiding kunnen geven aan een team van medewerkers.

Vereisten:

1. Sollicitanten dienen in het bezit te zijn van minimaal Praktijkdiploma Boekhouden, bij voorkeur een M.B.A. diploma.
2. Ervaring in het werken met computers alswel affiniteit met automatisering strekt tot aanbeveling.
3. Een goede beheersing van zowel de Nederlandse als Engelse taal in woord en geschrift.
4. Zonder administratieve ervaring onnodig te solliciteren!

Wij bieden U een aantrekkelijk salaris gerelateerd aan werkervaring en resultaten alswel goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Schriftelijke sollicitatie zo spoedig mogelijk te richten aan:

Antilliaanse Verffabriek N.V.
P.O. Box 3944
Curacao N.A.
T.a.v.: de General Manager

Zijn jullie gereed?
We staan al klaar voor
PARADIJS: Ervaar het zelf op het strand met muziek van Tipiko Karibiense.
PETITE: Geniet van ... gerechten ...
...
ENERGIE: ... volleybal, ...
Princess Beach Resort & Casino

Le Salon / a la Fin Boutique
Gouverneur van Lansbergeweg 31 (tegenover MIL)
Iets unieks, iets aparts
Voor echte haarverzorging en Europese dameskleding
(weer nieuwe zending kleding binnen)
Tel.: 623488
Openingstijden: ma. - za. 8.30 - 13.00 / 15.00 - 18.00 uur

Wenst u te werken, maar u hebt geen werk?
Wenst u van werk te veranderen?
Wenst u enkel en alleen gedurende een zekere periode van het jaar te werken?
Of wenst u slechts onder bepaalde voorwaarden te werken?
UITZENDBURO PROME ALTERNATIVA
biedt u hiermee gaarne de helpende hand!
Twijfel niet langer!
Kom even bij ons langs op de Bronsweg 27, de straat net tegenover garage Luna Park aan de Caracasbaaiweg.
Om u zo snel mogelijk van dienst te zijn, vergeet niet de originelen van al uw diploma's en certificaten mee te nemen.

Tuincentrum Banda Ariba
Op de weg naar Montagne, t.o. Hoenderberg, Tel. 671793/674342
Vaderdag Special!!!
Kamerplanten Sale!!!

INTERDEC Interiors
GRANDIOZE OPRUIMING
ROTAN MEUBILAIR
10 tot 30% KORTING op rotan meubilair
Tevens 20% KORTING op alle verlichting!!
Deze aanbieding geldt van 17 t/m 23 juni 1992
INTERDEC CARIBBEAN
I.T.C. Building
TM 1.36
Tel.: 636155
Openingstijden:
ma. t/m vr. 08.30 tot 17.00 (non-stop)
zaterdag 09.00 tot 14.00 uur

Zaterdagavond Ambiente avond in
Hotel Holland RESTAURANT 't Kokkeltje
met gezellige live music van 9 p.m. tot 12 p.m. met de band
Coso - Ambiente - ... B.A.S.
Met snacks v/h huis
Geen entree te betalen.
Tot ziens in Restaurant 't Kokkeltje de ... bij uitstek!
Tel.: 688044 - 688014

Kavels te Koop
... gelegen in het ... resort op Curaçao met ... bewaking, tennis ...
... vanaf ...
CURASOL
Tel. ... 61765, Fax. (5999) ...

UPSTAIRS DOWNSTAIRS
viert
DIA DI KORSOU & DIA DI BANDERA
Beantwoord de volgende vragen op een stuk papier en lever het in bij
UPSTAIRS DOWNSTAIRS
vóór 24 JUNI 1992
1) Wat is het adres van UPSTAIRS DOWNSTAIRS?
2) Wat verkoopt UPSTAIRS DOWNSTAIRS op de bovenverdieping?
3) Wat verkoopt UPSTAIRS DOWNSTAIRS op de benedenverdieping?
4) In welk jaar werd de Curacaose vlag ingewijd?
Trekking vindt plaats op 26 juni 1992 en de naam van de winnaar wordt gepubliceerd in de krant van 3 juli 1992.
WINNAARS-PRIJS: f.100,- in contanten en 4 toegangskaarten tot de GROT VAN HATO!

Unieke kavel op Seroe Bottelier 1090 m²
direct aan lagoen
Normaal Ang. 95/m²
Nu Ang. 85/m²
Tel: 601777

Gezocht oppashuis voorzien van 3 slaapkamers in een nette buurt voor een Hollandse professor-chirurg en zijn gezin.
Periode: 17 juli t/m 8 aug. 1992
Info: tel. 614321

BEKENDMAKING;
Advocatenkantoor
Gibson, Duncan, Koeijers & Huyzen
Polarisweg 35A
STAAT NOG NIET IN DE NIEUWE GIDS VERMELD!
Onze nummers zijn: tel. 618718 - fax ...

AFWEZIG
... Huisarts
26 juni t/m ...
Jan Noorduynweg z/n ...
Tel: 686...

CASINO HOTEL HOLLAND
... NIEUW! NIEUW! ...
Voor gezellig uit....... Kom naar HET CASINO VAN HOTEL HOLLAND.
Uitbreiding in HET CASINO VAN HOTEL HOLLAND met nieuwe ...
Op woensdag 17 juni en vrijdag 19 juni ... bij aankoop van ... fiches een lot
(max. 10 ... per avond ...)
Om 21.00 ... uur ... prijzen van NAfl. 250,-

ÑAPA

AMIGOE

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
OPMAAK: Solange Isselt

Weekend Bijlage

ZATERDAG 20 JUNI 1992

HET VERHAAL VAN CURAÇAO MOET VERTELD WORDEN...

Organisatoren derde Caribische schrijfsters conferentie:

"Niet alleen spons zijn voor invloeden uit het buitenland"

IN HET ITC-gebouw op Curaçao vindt op 28, 29, 30 en 31 juli as. de derde internationale Caribbean Women Writers Conference plaats. Tijdens deze conferentie kunnen schrijfsters, critici en wetenschappers uit de regio elkaar op literair gebied ontmoeten, met elkaar discussiëren en gedachten uitwisselen over wat de naaste toekomst, in casu de nieuwe eeuw, voor de schrijfster zal betekenen. Wat zal daarin haar taak zijn, hoe ontwikkelt de visie op het leven en speciaal op het leven van de vrouwen zich?

Twee jaar geleden vond de tweede Caribische schrijfsters conferentie plaats in Trinidad en daar waren als vertegenwoordigsters van de Nederlandse Antillen Jocelyn Clemencia, Diana Lebacs en Jeanne Henriquez bij. Zij hebben de uitdaging aangenomen om de Derde Conferentie op Curacao te organiseren. De leiding van het geheel ligt in handen van Jocelyn Clemencia. Samen met Rosemary Allen van het AAINA vertelde zij ons over de op handen zijnde conferentie.

= door Nel Casimiri =

Jocelyn Clemencia: "Wij voelden ons in april 1990 op Trinidad zeer gestimuleerd door het rijk geschakeerde gezelschap. De deelnemers kwamen overal vandaan, uit de Verenigde Staten, Europa, het hele Caribische gebied en iedereen was zeer toegewijd aan de zaak van de vrouwelijke cultuur en literatuur in het Caribisch Gebied. Aan het eind van de conferentie ging men op zoek naar een gastland voor over twee jaar en Cuba en Curaçao werden voorgesteld. Maar wij wilden ons niet binden zonder eerst ruggespraak te hebben gehouden met ons thuisland, want het was de overheid die onze reis daarheen had gefinancierd. Ook Cuba wilde eerst ruggespraak houden. Wij hebben toen een verslag van de conferentie gemaakt en gevraagd of het vervolg hier gehouden kon worden. Daarop werd heel enthousiast gereageerd. Daarna zijn wij gaan aftasten of het mogelijk was een dergelijke conferentie hier te organiseren".

Waarom viel de keus op Cuba of Curaçao?

Jocelyn Clemencia: "Cuba is natuurlijk heel aantrekkelijk. Het is voor velen onbekend omdat het zo lang geboycot werd. Er is erg veel belangstelling voor Cuba op het moment, ook door de degelijkheid van de studies die daar verricht worden. De inbreng van de twee deelnemers uit Cuba was ook heel serieus.

En dan Curaçao. Wij voelden ons al vanaf de eerste dag geroepen om te zeggen: "Hier zijn wij, wij bestaan ook". Als men over het Caribisch gebied praat, gaat het altijd over het Engelstalige of het Spaanstalige gebied. Af en toe ook over het Franstalige, maar het Nederlandstalige gebied wordt bijna altijd vergeten. Suriname en de Nederlandse Antillen waren erbij vertegenwoordigd, maar ze werden bijna altijd vergeten. Dat gebeurt niet uit onwil, maar eerder uit onbekendheid met ons gebied.

Er werd ook toegegeven: 'Wij weten zo weinig van de Nederlandse Antillen en wij staan open voor een kennismaking'. Vandaar. En dat openstaan is ook gebleken. We krijgen uitnodigingen om mee te doen met *readers*, e.d. Er is veel belangstelli ng vanuit een professioneel oogpunt. Sommige leraren bijvoorbeeld onderwijzen Caribische literatuur en weten niets van dit deel van het Caribische gebied. Dat maakt Curaçao aantrekkelijk. Het is onbekend gebied".

ONBEKEND

Hoe komt het dat de Nederlandse Antillen zo onbekend zijn?

"Ik ben ervan overtuigd dat we zelf debet zijn aan deze situatie door ons superioriteitsgevoel. Wij kijken vaak neer op Haïtianen, Dominicanen en op Surinamers. Wij voelen onszelf beter. Heel lang ook hebben wij onze blik alleen op Europa gericht gehouden. Daar stuurden wij onze kinderen naar toe om te studeren, dan pas was men beschaafd. Daardoor hebben we de boot gemist in het Caribische gebied. We hebben nooit aansluiting gezocht bij de University of the West-Indies, wat een van de beste universiteiten van dit continent is. En nog steeds sturen we onze kinderen niet daar naar toe. Met deze conferentie kunnen we zorgen voor wat meer bekendheid van ons gebied".

Waarom een conferentie van vrouwelijke schrijvers?

"De eerste conferentie werd georganiseerd door het Wellesley College in Massachusetts, de tweede in Trinidad en nu Curaçao. Ook al is het een *Women Writers* conferentie, er mogen ook mannen aan meedoen en al zijn de meeste deelnemers vrouwen, er hebben zich ook verschillende mannen ingeschreven.

Kijk, het Caribische gebied is bezig zich te profileren. Ook de vrouw is zich aan het profileren, dat wil zeggen een gedeelte van de maatschappij dat of systematisch genegeerd wordt of niet belangrijk wordt geacht. Het is een stuk verloochening van de realiteit. De vrouwen zijn erg verwaarloosd in de literatuur. Men denkt vaak dat literatuur geen bezigheid van vrouwen kan zijn. Ook vergeet men gemakshalve graag de orale literatuur.

Ik zal twee voorbeelden geven. Een paar maanden terug heeft Henry Habibe een seminar georganiserd over Caribische literatuur. Daar waren lezingen over o.a. Nicolaas Guillen en Palos Matos. Goede dichters, maar geen enkele vrouw kwam aan bod. En er werd ook geen enkele lezing gegeven door een Antilliaan. Dat is indicatief hoe men denkt over vrouwen en over orale literatuur".

CREATIVITEIT

"Het tweede voorbeeld is de werkgroep ritmische poëzie die Richard Hooi vorig jaar geleid heeft bij de *Club Mama di Kòrsou*. Hij heeft een groep vrouwen begeleid, gewone huisvrouwen, vrouwen die op kantoor werken, in een winkel staan, gewone vrouwen. De bedoeling was hun creativiteit te stimuleren, te laten bloeien. Hooi heeft het heel pedagogisch aangepakt. Aan het eind van de periode was er een festival in de club zelf. Ik zat in de jury. Het was een openbaring voor me wat daar aan talent naar voren kwam.

Jocelyn Clemencia rechts en Rosemary Allen zijn druk doende met de voorbereiding van de Derde Caribische Schrijfsters Conferentie op Curaçao.

"Wij zijn onbekend door ons superioriteitsgevoel"

Maar ook hun verhalen. Hoe ze soms gedichten maakten onder het koken. Hoe ze werden uitgelachen door hun man en kinderen. Echt zo van: 'Jij gedichten?' En dan lachten ze heel hard. Ze hebben veel barrières moeten overwinnen, hun zelfverzekerdheid werd hierdoor ontwikkeld, hun gevoel voor eigenwaarde ook. En door zoveel samen te doen, konden ze ook de klappen beter opvangen. De eerste keer dat ik kwam kijken, las iemand een eigen gedicht voor met gebogen hoofd, vol schaamte. De laatste keer was ze zo trots als een pauw!"

Wat zijn de uitgangspunten van deze conferentie?

"Waar we allereerst naar toe willen is dat literatuur geen aangelegenheid is voor geleerde mensen, geen elite bezigheid is. Vrouwen kunnen dichten onder het koken, het opschrijven op een randje van de krant, alles is mogelijk. Ook is literatuur geen zaak alleen voor mannen. En ten derde, literatuur bestaat ook niet alleen uit geschreven teksten".

Rosemary Allen: "De orale literatuur is een bezigheid die leeft onder de bevolking. Men zet het vaak niet op schrift, de verhalen worden mondeling doorgegeven. En juist vrouwen zijn degenen die die orale literatuur doorgeven. In die verhalen geven zij ook de normen en waarden door net als via gezangen of moppen. In die verhalen vertellen ze hoe zij hun geschiedenis beleefd hebben. Het Caribische gebied is bij uitstek het gebied van de orale literatuur. Het meeste staat niet op schrift, maar het is belangrijk zich te documenteren. Eën van de dingen waarvoor we gaan pleiten op de conferentie is een orale literatuur documentatiecentrum".

VERHALEN

Jocelyn: "We zijn ook bezig met het maken van video-opnames van vrouwen die verhalen vertellen of liederen zingen. We hebben allerlei vrouwengroepen benaderd om hen om hun medewerking te vragen. Ook is het op de radio omgeroepen: wie kent verhalen of liederen? Daar zijn veel reacties op gekomen. Vrouwen denken vaak dat wat zij doen en kennen onbelangrijk is. Een van de vrouwen bedankte ons zelfs omdat we haar in het spotlight hadden gezet. Het is juist zaak veel van deze vrouwen voor het voetlicht te brengen. Het is belangrijk om te laten zien dat ze niet alleen huisvrouw zijn, maar dit ook doen".

Wat zijn de doelstellingen van de conferentie?

"Het centrale thema is het Caribische gebied en de visie van de vrouwen op de twintigste eeuw. Wij hebben iedereen een position paper gestuurd met onze overwegingen. We staan aan de vooravond van de overgang naar een volgende eeuw en er zijn zoveel onzekerheden. Zullen onze kinderen kunnen opgroeien, terwijl er allerlei verwarrende gebeurtenissen om hen heen plaatsvinden. Hoe lang zal het nog duren voor er werkelijke gelijkheid bestaat, ongeacht huidskleur of geslacht, ongeacht de weelde waarin we opgroeien of de lichamelijke gebreken die ons belemmeren? De jeugd wordt bedreigd, wordt niet beschermd door ons. Hoe staat het met de milieuvervuiling, met de stabiliteit van onze samenleving? Hoe kijken wij, vrouwen van nu, daar tegenaan?"

Het is een conferentie voor schrijfsters, maar ook mannen mogen meedoen.

"Er zitten ook wat mannen in de organisatie. Richenel Ansano bijvoorbeeld van de Dienst Cultuur en Eithel Martis van het ILA, Rudy St. Jago van het Centraal Historisch Archief en Eric La Croes van de AAINA. En Ronnie Ravenstein van de UNA helpt ons met de financiële kant'.

ORGANISATIE

Wie zitten er nog meer in de organisatie?

"Rosemary Allen natuurlijk, en Jeanne Henriquez, Diana Domacassé, Emy Maduro van de Openbare Bibliotheek, en ikzelf. Het is de bedoeling dat deze conferentie een platform is waar de schrijfsters van het Caribische gebied elkaar kunnen ontmoeten. Daarbij is het onderwerp culturele ontwikkeling, culturele vorming, essentieel. We willen ontwikkeling per sé niet gedefinieerd zien in termen van economie of van cijfers en voorbijgaan aan het menselijk aspect. Met ongeletterde mensen kun je trouwens geen offshores laten draaien of het toerisme bevorderen. Neen, de aandacht gaat uit naar de cultuur. In die cultuur zijn ook de normen en waarden van een samenleving verankerd. Het is daarbij opvallend hoe juist cultuur altijd het sluitstuk van de begrotingen vormt. Bij bezuinigingen denkt men het eerst aan cultuur. Als we geen aandacht zouden schenken aan onze cultuur zou geen mens het normbesef van onze samenleving meer overdragen. Het vormt de basis van ons eigen zijn.

Als je jezelf niet goed kent, dan sta je open voor zaken als criminaliteit of drugs e.d."

Rosemary Allen: "Met schrijfsters bedoelen we niet alleen schrijfsters van teksten op papier, maar ook vertellers, 'schrijfsters' van orale literatuur. En dat van alle vier de streken van het Caribische gebied. We willen de deelnemers aan de conferentie in de gelegenheid stellen kennis te nemen van de schriftelijke en de orale literatuur van de Antillen en Aruba, maar andersom ook dat wij kennis kunnen maken met leven en werken van schrijfsters uit het overige Caribische gebied".

Literatuur niet alleen voor een elitaire groep

Hoeveel deelnemers zijn er ingeschreven?

Jocelyn Clemencia: "Tot nu toe hebben zich 263 deelnemers opgegeven. Daarvan komt er één uit Afrika, er zijn deelnemers uit Europa: uit België, Spanje, Engeland en Nederland, uit Latijns-Amerika, uit het hele Caribische gebied, ook de Franse en ook de kleine eilandjes, veel deelnemers uit de Verenigde Staten. Sommigen daarvan zijn Caribische mensen die geëmigreerd zijn naar de Verenigde Staten, anderen komen van oorsprong uit de V.S. En alle eilanden van de Nederlandse Antillen doen mee en Aruba natuurlijk. De correspondentie met al die deelnemers is al een verhaal op zich. Er zijn veel steunbetuigingen gestuurd. De mensen zijn blij met deze conferentie en met de voorstellen die we naar voren hebben gebracht".

De officiële opening van de conferentie vindt plaats op 27 juli en de organisatoren hebben premier Maria Liberia Peters gevraagd of zij de opening wil verrichten. Die avond zal ook een aantal gastsprekers een lezing houden.

BREDE VISIE

"We hebben voor onze gastspreker gezocht naar iemand met een brede visie op de Caribische maatschappij en op de ontwikkeling daarvan. We hebben niet gekeken of die persoon uit de literaire hoek afkomstig is, dat vonden we niet belangrijk. Het hoefde ook niet per sé een wetenschapper te zijn, maar wel moest het iemand zijn die zich bezig houdt met het formuleren van ideeën over het Caribische gebied. Wij zijn dan ook erg blij dan Linda Badejo-Richardson de inleidende rede zal uitspreken".

Verder zullen die openingsavond de 'madrina' van de conferentie, waarnemend gouverneur Rosemarie de Paula en Jocelyn Clemencia zelf een speech houden, waarin zij hun visie op de conferentie uiteenzetten. Vanaf dinsdagochtend beginnen de paneldiscussies. Er zijn tien panel-thema's gekozen: *The multi-cultural prism and the indigenizing process, Dominant and resistance discourses, The internationalization of class, color, colonial and gender oppression in the writing of Caribbean women writers, The educational messages of emotions conveyed by children's literature, Theatre as an educational tool for building national consciousness and women's pride, The mystification of gender roles, The mother/grandmother as a role model, Body images as perceived through the eyes of the Caribbean women writer, The single mother and her experience* en *The apprehensionof a new world: a new humanist vision.*

's Middags en 's avonds worden er voor de conferentie deelnemers andere activiteiten georganiseerd. Zo zal woensdagavond het toneelstuk van Diana Lebacs en Rina Penso over vrouwen van boven de veertig dat vorig jaar in het Cultureel Centrum werd gepresenteerd, gespeeld worden in een Engelse vertaling: *Hot Flashes*. Op donderdagmiddag zal in het Hòfi Pachi Sprockel een ontmoeting plaatsvinden met de Curaçaose orale literatuur. Er wordt voorgedragen, toneel gespeeld, er zal *tambú* worden gezongen en dergelijke. Ook is er een toneelstuk van Valery Belgrave opgenomen. Dan zal er gedurende de gehele conferentie een kunst- en boekenexpositie te zien zijn in het ITC zelf. De boekenexpositie is in handen van de Openbare Bibliotheek. De kunst die wordt geëxposeerd, zal zijn van vrouwelijke kunstenaars van Curaçao.

Op vrijdagochtend na de laatste paneldiscussie volgt nog een ronde tafelbespreking onder voorzitterschap van Jocelyn Clemencia, waaraan ook Diana Lebacs van Curaçao zal deelnemen, samen met Astrid Roemer en Thea Doelwijt uit Suriname, Nancy Morejon uit Cuba en Daisy Cocco de Filippis uit de Dominikaanse republiek. Daarna wordt de conferentie afgesloten met een aantal resoluties.

Readers over allerlei onderwerpen

Jocelyn: 'We willen die laatste avond ook een aantal vrouwen voor het voetlicht halen die zich speciaal onderscheiden hebben. Daarvoor hebben we een aantal nominaties gevraagd. We denken aan een hommage aan iemand van het Engelstalige, het Spaanstalige, het Franstalige en het Nederlandstalige gebied".

READER

Tenslotte hebben de organisatoren een *reader* samengesteld met de bedoeling de literatuur van de Nederlandstalige Antillen voor de buitenlandse bezoekers wat meer bekendheid te geven. Het is de bedoeling ze daarmee wat concrete documentatie in handen te geven. In die *reader* zijn 29 inzendingen opgenomen, poëzie en proza, analytisch en creatief. Overal staat de vrouw centraal. Hoe dat gebeurt, verschilt erg. Het zijn essays over de Curaçaose vrouwen in de slaventijd bijvoorbeeld, of over de vrouw in de politiek, de lesbische liefde op Curaçao, immigratie van Engelse dienstbodes, maar ook korte verhalen, fictie dus. De productie van de *reader* verkeert in de eindfase, maar Jocelyn kan niet laten even te zuchten aan het eind van het gesprek. Ze heeft de leiding over de organisatie van deze conferentie, maar het bedelen wat ze heeft moeten doen om de conferentie financieel mogelijk te maken, is niet in haar koude kleren gaan zitten. En nog is niet alles rond, hoewel ze er een groot vertrouwen in heeft dat alles tenslotte goed zal komen.

Zowel Rosemary Allen als Jocelyn Clemencia leggen er de nadruk op dat deze conferentie Curaçao meer bekendheid zal geven in het Caribische gebied: "Het verhaal van Curaçao moet door Curaçaoënaars verteld worden. Niet alleen door academici, maar ook door de gewone vrouwen. Wij moeten niet alleen sponsen zijn die alles opzuigen wat uit het buitenland komt, wij hebben zelf ons eigen verhaal en dat verhaal mag best aan de buitenwereld verteld worden. Onze eigen vrouwen moeten aan bod komen, onze eigen artiesten moeten aan bod komen, onze eigen beroepsbeoefenaren moeten aan bod komen".

Campagne kan maar niet op gang komen

Geen verkiezingskoorts bij Israëlische kiezers

JERUZALEM - De campagne voor de algemene verkiezingen in Israel wil niet goed op gang komen. Op 23 juni kiezen de Israeliërs een nieuw parlement, maar de kiezers lijken daarin niet bijzonder geïnteresseerd. Verkiezingensbijeenkomsten trekken weinig belangstellenden en ook zijn er weinig affiches aangeplakt. Zelfs de gedurende de campagne gebruikelijke beledigingen maken geen indruk.

De desinteresse in opmerkelijk, omdat de komende verkiezingen waarschijnlijk van groot belang zijn voor de toekomst van de joodse staat. De uitkomst zal zeker van invloed zijn op het vredesproces in het Midden-Oosten. De regerende Likud-partij van premier Yitzhak Shamir wil de bezette gebieden niet afstaan, terwijl de arbeiderspartij onder leiding van Yitzhak Rabin land wil ruilen voor vrede en de Palestijnen zelfbestuur wil toestaan.

De kiezers blijven echter in groten getale weg bij verkiezingsbijeenkomsten en kijken niet naar uitzendingen van de politieke partijen op de televisie. De Likud-partij en de arbeiderspartij hebben beide hun plannen voor hun traditionele massabijeenkomsten aan het einde van de verkiezingscampagne in Tel Aviv in de ijskast gezet. Op grond van de huidige cijfers over de opkomst zou het de partijen een vermogen kosten hun aanhangers naar het uitgestrekte Malchei Yisrael-plein in deze stad te vervoeren. "Wij hebben er geen geld voor, wij kunnen het beter op een andere manier besteden", aldus Likud-kandidaat en woordvoerder Yossi Ahimeir. "In het algemeen hebben de mensen voor deze verkiezingen minder belangstelling dan voor de vorige in 1988", zo voegde hij daaraan toe.

GEEN ANIMO

Ahimeirs opvatting wordt gedeeld door de arbeiderspartij. "De geestdrift ontbreekt, de geur van verkiezingen zit niet in de lucht", zo zei Haim Ramon, een parlementslid van de arbeiderspartij. "Er komen minder mensen naar de manifestaties, minder mensen kijken naar de advertenties. De mensen hebben genoeg van de politici. Zij zeggen dat de politici allemaal hetzelfde zijn en dat er niets zal veranderen", aldus Ramon.

Toch zeggen politici en opinieonderzoekers dat de onvrede van de kiezers hen niet ervan zal weerhouden de gang naar het stemlokaal te maken. De opkomst van de verkiezingen bij de laatste verkiezingen was over het algemeen hoog en lag rond de 80 procent. Ook voor de komende verkiezingen verwachten opiniepeilers een hoge opkomst onder de 3,4 miljoen stemgerechtigden.

Politieke waarnemers zeggen dat de onverschilligheid komt voor uit het ontbreken van duidelijke kwesties en het onvermogen van Likud haar aanhangers de straat op te krijgen. De Israelische krant Hadashot publiceerde onlangs een opinieonderzoek over mensen die bij de vorige verkiezingen in 1988 op Likud hebben gestemd. Volgens het onderzoek weet 50 procent van deze Likud-stemmers nog niet op welke partij zij op 23 juni zullen stemmen.

Volgens opinie-onderzoeker Hanoch Smith ontbreken bij deze verkiezingen de scherpe kwesties. "Bij de vorige verkiezingen ging het om de vraag of er wel of niet een Arabisch-Israelisch vredesproces moest komen. Dat vredesproces is er nu. Het bewonen (van bezet Arabisch gebied) is niet langer een probleem dat met 'ja' of 'nee' kan worden beantwoord, maar de vraag is hoeveel nederzettingen wij moeten hebben", zo verklaarde Smith.

BEGIN

Ook de leiders slagen er niet in de kiezers aan te spreken.

Premier Shamir noch de leider van de arbeiderspartij Rabin beschikt over de redenaarstalenten en de persoonlijke aantrekkingkracht van iemand zoals de vroegere Likud-leider Menachem Begin, die grote menigten in zijn ban kon houden. Volgens opinie-onderzoeken heeft de arbeiderspartij op dit moment slechts een geringe voorsprong op de Likud.

Activisten van de Likud en de arbeiderspartij hopen dat zij de komende dagen de verkiezingscampagne nog van de grond kunnen krijgen. Maar gelet op de reactie van de man-in-de-straat lijkt dat zeer moeizame opgave. "Alles wat wij hebben is laster van Likud en laster van de arbeiderspartij", zo zei iemand die opbelde naar een radioprogramma. Hij voegde daaraan toe: "Het probleem is dat zij alle twee gelijk hebben".

Een supporter van de rechtse Moledet partij (links) in heftige discussie gewikkeld met jongeren die aanhangers zijn van de linkse Meretz partij, tijdens de verkiezingscampagne welke momenteel volop aan de gang is in Israel. De discussie ging in dit geval om het al dan niet teruggeven van de door Israel bezette gebieden aan de Palestijnen, een van de belangrijke 'issues' bij de verkiezingen van 23 juni.

Boek over katholieke vrouwen van Nederland

'Roomse dochters' deden meer dan 'kindjes maken'

NIJMEGEN - Op het seminarie van het bisdom Den Bosch was lange tijd de algemene opvatting dat je met een vrouw niet praatte. Haar taak was het krijgen van kinderen en daarmee was haar levenstaak volbracht. Dat vrouwen desondanks in de rooms-katholieke kerk vaak een belangrijke, maar tot dusver onderbelichte rol hebben gespeeld, wordt aangetoond in het boek *'Roomse dochters. Katholieke vrouwen en hun beweging'*, dat recentelijk in Nijmegen is gepresenteerd. De redactie berustte bij de feministische theologen Tine Halkes en Annelies van Heyst en de geschiedkundige Marjet Derks. Het boek is gebaseerd op gesprekken met tien vrouwen die een leidende rol hebben gespeeld in katholieke organisaties als de katholieke actie, de vrouwenorganisatie van het Nederlands katholiek vakverbond en het katholiek vrouwengilde.

Ook is gesproken met de vorig jaar overleden politica Berthe Groensmit-van der Kallen en de journaliste Anne Biegel. Niet alleen de rooms-katholieke kerk, maar ook de geschiedschrijving van deze kerk ziet de vrouw over het hoofd, schrijven Derks en Van Heyst. Zelfs feministische onderzoeksters maken zich daaraan schuldig. Zij zien katholieke vrouwen als onbelangrijk, onmondig en onderdrukt.

Een treffend voorbeeld vormt een onderzoek van twee vrouwelijke historici uit 1981 naar de ervaringen van katholieke vrouwen met het moederschap. Zij presenteerden deze geschiedenis eenzijdig als 'ideologie-overdracht' van 'patriarchaal machtsapparaat' en lieten doorschemeren alleen die vrouwen te geloven die negatieve zaken naar voren brachten.

De interviews in *'Roomse dochters'* nuanceren dit beeld. Jel Severijnen-Cals, van 1954 tot 1965 voorzitter van het katholiek vrouwengilde, had negen kinderen, maar heeft nooit de pastoor op bezoek gekregen die haar vroeg, waar het volgende kind bleef.

In arbeiders- en boerengezinnen lag dat waarschijnlijk anders. Zo zegt Annie Kessel, die actief was in de katholieke arbeidersbeweging, dat men heel vreemd reageerde toen een kapelaan vond dat het huwelijksleven strikt behoorde tot het privédomein van een echtpaar. Van hem zeiden de mensen: "Dat is ook een rare, dat is geen goeie geestelijke".

De geïnterviewde vrouwen behoorden allen min of meer tot de katholieke elite. Ze hebben meestal meer opleiding gehad dan de gemiddelde katholieke vrouw en kwamen uit de midden- en hogere klasse. Zo was Severijnen-Cals, in 1989 overleden, een nicht van oud-premier Cals en is Maria van Nispen tot Sevenaer-Ruys de Beerenbrouck dochter van mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck, die tussen de twee wereldoorlogen drie keer minister-president is geweest.

In de organisaties voor boerinnen en arbeidersvrouwen hadden vrouwen uit de hogere en middenklasse veel invloed. Annie Kessel, die in 1966 bekendheid kreeg toen zij in de nacht van Schmelzer als lid van de KVP-fractie achter het kabinet-Cals bleef staan, werkte voor de arbeidersvrouwen, maar kwam zelf uit een middenstandsgezin.

Het standsverschil werd in de katholieke samenleving sterk gevoeld. Heel wat initiatieven van katholieke dames uit de hogere standen zijn te typeren als een beschavingsoffensief: zij zouden de arbeidersvrouwen en boerinnen leren hoe zij zich in de maatschappij moesten gedragen. Arbeidersvrouwen waren eigenlijk altijd onzichtbaar geweest en voor sommige vrouwen uit andere standen hoefde er in de situatie niet veel te veranderen.

Kessel vertelt hoe een vrouw uit gegoede kring, die voor de oorlog bestuurslid van de RK Vrouwenbond was geweest, haar eens zei: "Maar juffrouw Kessel, u weet toch wel dat later in de hemel de arbeiders onze voetenbankjes zijn". De standsverschillen waren ook af te zien aan de bladen van de vrouwenorganisaties. In het blad van de RK Vrouwenbond, een typische 'damesorganisatie', stonden recepten voor chateaubriand à la royale en tips voor de verwijdering van champagnevlekken uit zijde. De boerinnen, voor wie dergelijke zaken even ver weg stonden als de uitspraken van de gereformeerde synode, kregen recepten voor geschoteld voor spekpannekoeken en karnemelksepap met gort. De verschillen maakten dat het bij sommigen levende ideaal van een katholieke vrouwenorganisatie waarvan ook de boerinnen en arbeidersvrouwen deel zouden uitmaken, weinig kans van slagen had.

Opvallend veel van de geïnterviewde vrouwen zijn ongetrouwd gebleven. Waarschijnlijk hadden zij geen carrière in een vrouwenorganisatie kunnen maken als zij getrouwd waren, want de kerk ging ervan uit dat gehuwde vrouwen voor hun gezin kozen. Vrouwelijke KVP-kamerleden moesten in 1955 heel wat weerstand in eigen kring trotseren om voor een PvdA-motie te stemmen waarin werd verzocht om opheffing van de regel dat vrouwelijke ambtenaren die trouwden, automatisch hun ontslag kregen. Van ongehuwde vrouwen werd verwacht dat ze celibatair leefden. Ook voor de katholieke vrouwenorganisaties leken ongehuwde moeders, samenwonende vrouwen of lesbiennes niet te bestaan.

Binnen de vrouwenorganisaties hadden de geestelijke adviseurs, vaak een plaatselijke kapelaan, een belangrijke rol. De geestelijken met wie Severijnen-Cals als voorzitster van het Katholiek Vrouwengilde in aanraking kwam, legden haar nooit iets in de weg. "Natuurlijk had de kerk andere opvattingen over vrouwen dan wij, maar ik moet zeggen dat we ze nooit gevraagd hebben wat ze van het gilde vonden en we er ook nimmer last van hebben ondervonden". Mia Stollman, actief in de katholieke arbeidersvrouwenbeweging in Limburg, constateert dat de aanwezigheid van de mannelijke geestelijk adviseur vrouwen remde in het uitspreken van hun mening. Bovendien moest zij nogal eens priesters eraan herinneren dat alleen citaten uit encyclieken of de bijbel de arbeidersvrouwen niet aanspraken. Een pastoor die haar opriep de mensen 'goed eenvoudig' te houden, kreeg van Stollman te horen: "Ja, dat is goed, want eenvoud is deugd, maar domheid nooit".

De invloed van geestelijken was vooral groot in het katholiek vrouwelijk jeugdwerk, waarin Beb Twaalfhoven actief was. De leiding daarvan was in tegenstelling tot het werk onder jongens vrijwel geheel in handen van de geestelijken en religieuzen. Dezen hadden hun eigen opvattingen over ontspanning en vonden gezelschapsspelen, zangkoren en volksdansen zeer geschikt voor meisjes. Meedoen aan de verkennerij was verboden: De bisschoppen vonden deze activiteit te ruw en onvrouwelijk.

De vrouwen voelen zich allen nog rooms-katholiek, al wijzen verscheidenen van hen de houding van hun kerk tegenover voorbehoedmiddelen en abortus af. Zij voelen zich in het algemeen geïnspireerd door de feministische theologie en zijn soms geneigd hun werk met terugwerkende kracht als feministisch te omschrijven. "Ik houd van de kerk, ook als ze dement is", zegt Stollman. "Het christendom heeft de mogelijkheid in zich om mensen gelukkig te doen zijn. Al die vrouwen en congregaties die we gehad hebben en voor een deel nog hebben, die hebben zoveel gepresteerd. Dat is ook de kerk".

Ross Perot op bezoek bij Richard Nixon

Geest van Watergate doolt nog rond in politiek Amerika

WASHINGTON - De nieuwe politieke ster van de Verenigde Staten, Ross Perot, maakte dezer dagen zijn opwachting bij een 'grand old man' door wie hij zich twee uur liet inlichten over de buitenlandse politiek. Deze man heette Richard Milhous Nixon. Hij was de 37e president van de Verenigde Staten, en de eerste die tot aftreden gedwongen werd. Geen voorval zou duidelijker kunnen maken dat de Watergate-affaire, die Nixon noodlottig werd, een schandaal is dat tot het verleden behoort.

De 20ste verjaardag van de dag, waarop de affaire op 17 juni 1972 met een 'derdeklasinbraak' in het hoofdkwartier van de Democratische Partij begon, gaat overigens niet in stilte voorbij. De televisiezender CBS heeft een twee uur durende special uitgezonden onder de titel 'Watergate: the secret story'. De Washington Post, wier verslaggevers Bob Woodward en Carl Bernstein de zaak aan het rollen brachten, herinnert in speciale bijdragen aan de gebeurtenissen.

ANDERE 'GATES'

Maar de belangstelling houdt niet over. Intussen is er per slot van rekening 'Irancontra-gate' geweest rond wapenleveranties aan Iran en de illegale betalingen aan de contra-opstandelingen in Nicaragua. En de samenwerking van de Amerikaanse regering met de Iraakse leider Saddam Husayn vóór de Golfoorlog belooft een hoogst actuele affaire te worden.

Twee hoofdfiguren in het drama, dat de VS na de traumatische Vietnamoorlog voor de tweede keer in korte tijd in een nationale crisis stortte, zijn tot de dag van heden nog steeds niet volledig bekend. Richard Nixon, die op 9 augustus 1974 aftrad, heeft nooit persoonlijk schuld bekend. Hij wil slechts kwijt dat er 'fouten' gemaakt werden. Na verscheidene succesvolle boeken is hij als adviseur in de VS en in het buitenland, zoals kort geleden een bezoek aan Rusland aantoonde, erkend en gezocht.

De 79-jarige, die twintig jaar geleden een golf van verachting op zich af kreeg, voelt zich gerehabiliteerd.

De geheimzinnige onbekende, die ervoor zorgde dat de journalistische speurhonden op het spoor van het schandaal bleven, is nog steeds alleen bekend als 'Deep throat'. Zo doopten Woodward en Bernstein hem. Speculaties rond de identiteit hielden het publiek in Washington steeds bezig, zonder dat ze grote golven veroorzaakten. Tot de interessantste 'verdachten' behoort de vroegere minister van Buitenlandse Zaken Alexander Haig, die toen in het Witte Huis werkte.

BEELD

De diepere achtergrond van het schandaal was in de analyse van velen het persoonlijkheidsbeeld van een president, die zich ten tijde van zijn presidentschap als door vijanden omsingeld beschouwde. Ondanks alle buiten- en binnenlandse politieke successen in zijn eerste ambtsperiode sinds januari 1969 wilde Nixon er zeker van zijn dat zijn herverkiezing in 1972 zou gelukken. Hij had medewerkers, die deze wens omzetten in extreme acties en 'smerige trucs'. De inbrekers in het hoofdkantoor van de Democraten in het Watergate-gebouw zochten materiaal dat tegen de politieke tegenstander gebruikt kon worden.

De poging, de achtergronden van de eerst nauwelijks opgevallen inbraak te verdonkeremanen, leidde tot Nixons val. "Wat wist de president, en wanneer wist hij het?" was de beslissende vraag. Het begin van het einde kwam, toen Alexander Butterfield uit het Witte Huis op 16 juli 1973 voor de onderzoekscommissie van de senaat onthulde, dat de meeste conversaties van Nixon op cassette waren opgenomen. Op 24 juli 1974 besloot het Hooggerechtshof dat de banden overgedragen moesten worden aan de speciale aanklager in de Watergate-zaak. Op 30 juli stemde de juridische commissie van het huis van afgevaardigden voor een procedure om Nixon af te zetten (de zogeheten 'impeachment'-procedure).

Op 9 augustus trad hij af. Vice-president Gerald Ford volgde hem op. In 1976 slaagde deze er niet in het Witte Huis voor de Republikeinen te behouden. De voormalige gouverneur van de zuidelijke staat Georgia, de landelijk nauwelijks bekende Jimmy Carter, werd de voorlopig laatste Democratische president van de Verenigde Staten.

RICHARD NIXON

...geest van Watergate doolt nog rond...

WERKELOOSHEID LEIDT VAAK TOT DISCRIMINATIE

Bazjan Karpata werkt aan verbetering leefklimaat

Antillianen en Arubanen in Nederland willen graag werken

BAZJAN KARPATA is een adviescentrum in Nederland, gericht op verbetering van de leefsituatie van Antillianen en Arubanen. Een maand geleden hield deze stichting een open dag in het kader van het minderheden debat. Hierover werd de brochure '*Integratie, integreren met gratie*' samengesteld, die vanuit verschillende invalshoeken weergeeft hoe Antillianen en Arubanen over integratie denken. Op 1 januari 1990 woonden er 2.2 miljoen vreemdelingen in Nederland. Van hen waren er 814 duizend mensen, voor wie het zogenoemde minderhedenbeleid van toepassing is; mensen van wie men verwacht dat zij immigrant in Nederland zijn en daar zullen blijven. Er wonen momenteel ruim 84.000 Antillianen en Arubanen in Nederland.

= door Eef Hermers =

Geneviève Wientjes, directeur van Bazjan Karpata: "Een deel van de Antillianen en Arubanen komt naar Nederland om te studeren en hoopt later een baan te krijgen op één van de zes Caribische eilanden. Een andere groep komt om te werken; de meesten van hen in de hoop ooit terug te kunnen naar de Antillen of Aruba. Dat werk krijgen zij echter niet zo gemakkelijk. Nederland is niet het paradijs waar velen van gehoord hebben. Dat ze geen werk krijgen - toch de belangrijkste voorwaarde om je verder te kunnen ontwikkelen en je weg te vinden in een samenleving - is verbazingwekkend. Al is de schoolcultuur op de Antillen en Aruba verschillend, het onderwijssysteem en de inhoud van het onderwijs is min of meer hetzelfde als het Nederlandse. De waarde van de behaalde diploma's is precies gelijk. Voor vrijwel iedereen is het Nederlands redelijk bekend, al spreekt en begrijpt niet iedereen deze taal perfect. Vrijwel iedereen volgt de noodzakelijke bijscholing of aanvullende scholing in Nederland. En toch zijn er te veel (49 procent) mensen die geen werk krijgen. Zelfs het meest ingewikkelde en verfijnde onderzoek naar de oorzaken van de grote werkloosheid komt tot de conclusie dat negentig procent van de werkloosheid onder de Antillianen en Arubanen onverklaarbaar is".

GRAAG WERKEN

Uit de interviews in de brochure blijkt dat het merendeel van de Antillianen en Arubanen in Nederland graag wil werken. De weg die naar een baan moet leiden is voor ieder verschillend, maar ze willen uiteindelijk allemaal graag een baan. De meesten vinden het geen prettig gevoel om werkloos te zijn. Rudsel: "Nou, ik overleef het wel hoor". Mayra: "Het is niets zonder werk". Eddie: "Je voelt je alsof je niet goed genoeg bent voor het bedrijfsleven. Hoe langer het duurt hoe moeilijker het wordt. Dan denk je vooral over wat de mensen over je gaan zeggen. Ze gaan je zien als nog een zwarte die niet wil werken". Lesley: "Ik vind het niet erg, ik heb mijn uitkering en alles blijft normaal". Marvis: "Toen ik werkte had ik een beter gevoel". Lesley: "Steeds wordt mij verteld dat ik geen ervaring heb, daarom kan ik moeilijk aan een baan komen. Ik heb twee jaar als produktiemedewerker via het uitzendbureau gewerkt en heb geprobeerd aan ander werk te komen, maar dat lukt niet". Rudsel: "Als je op jezelf gaat zoeken is de kans om aan een baan te komen met onze kleur heel moeilijk. Werk zoeken zonder al te veel opleiding is een hele opgave. En zonder hulp daarbij gaat het ook moeizaam". Harold probeert al tien jaar aan de bak te komen en heeft tot nu toe geen werk gevonden. Discriminatie speelt volgens hem hierbij geen rol.

Nederland zit op het moment midden in een debat over het minderhedenbeleid. Een debat waarbij vooral een maatschappelijke discussie in alle geledingen over integratie van allochtonen centraal staat. Veel mensen maken zich zorgen over de berichten van de laatste weken met betrekking tot het minderhedenbeleid. Wientjes: "Dat de Nederlandse samenleving het in hoge mate heeft laten afweten waar het om toegankelijkheid van de eigen samenleving gaat (arbeidsmarkt, volwassenonderwijs, hulpverlening, huisvesting) heeft nauwelijks de aandacht. Dat mensen geweerd worden door grote segmenten in de Nederlandse samenleving wil men nog minder weten. Dat sommigen hierdoor een aanleiding zien hun racisme te uiten door geweldddadige acties tegen voorzieningen van allochtonen, zien wij als een direct gevolg van de eenzijdigheid van het debat".

Antilliaanse en Nederlandse jongeren bespreken onderling elkaars problemen die vooral te maken hebben met het vinden van een passende betrekking. (foto: Bert Spiertz)

DISCRIMINATIE

Het probleem van werkeloosheid zorgt vaak voor discriminatie. Woordvoerder Olaf Stomp van het Landelijk Buro Racismebestrijding (LBR): "De meeste Antillianen en Arubanen die vijftien, twintig jaar geleden naar Nederland kwamen, waren hoger opgeleid. Hoewel ze soms ook donker waren, kenden ze de huidige problemen waarmee hun landgenoten te maken hebben niet. De groep die nu naar Nederland komt, heeft veelal een andere achtergrond. De schijn is gewekt dat alle Antillianen een geweldige voorsprong hebben, vergeleken met andere minderheidsgroepen, omdat ze de taal al redelijk kennen. Die voorsprong is er niet altijd, en anderen hebben zich dat te weinig gerealiseerd". Volgens Stomp is nu in de media de beeldvorming gecreëerd van problematische Antillianen en Arubanen, en de grote groep die dat niet is, lijdt daar ook onder. Daarom moeten de kansarmen onder hen aan een baan worden geholpen, in plaats van te dreigen met terugsturen van criminelen. Stomp: "Er bestaat maar één strafrecht, en die kan niet op basis van etniciteit worden veranderd". Hij ziet meer in verhoging van arbeidskansen, en ziet daarvoor goede mogelijkheden in de detailhandel. "Dan krijgt de autochtone klant ook meer te maken met buitenlanders als hij ze achter de kassa ziet". Stomp heeft goede hoop in de haalbaarheid hiervan. De woordvoerder verklaart: "Twaalf, dertien jaar geleden had je dezelfde wrijvingen tussen autochtone Nederlanders en Molukkers, die een probleemgroep vormden. De werkloosheid en het drugsgebruik onder de Molukkers was toen schrikbarend. Dat is nu allebei enorm teruggelopen en je hoort geen enkele Nederlander meer daarover". Het probleem is verlegd naar andere groeperingen, zoals Antillianen en Arubanen".

TABOE

Ondanks de recente openlijke debatten over migranten is racisme nog steeds taboe in Nederland. Dat merken ze bij het LBR vaak als ze een bedrijf naderen, omdat daar racisme is gesignaleerd. Stomp zegt hierover:"Als wij bedrijven wijzen op hun racistisch gedrag, zeggen ze vaak: 'Wij zijn geen racisten!' Maar je kunt ook discrimineren zonder een racist te zijn; door buitenlanders indirect te benadelen bij voorbeeld. Dat kan zelfs onbewust gebeuren". De voorlichter noemt een geval waarbij een hoog opgeleide allochtoon niet werd aangenomen voor een baan, omdat hij onvoldoende scoorde bij de psychologische test. Het LBR liet een team van psychologen de meest gangbare psychologische testen analyseren, en die bleken inderdaad cultuurgebonden te zijn. Hierdoor veroorzaakten die testen dus moeilijkheden bij buitenlanders die de Nederlandse maatschappij niet goed genoeg kennen".

Jefka Alberto van Bazjan Karpata: "De Antilliaans/Arubaanse bevolkingsgroep verkeert in een uitzonderlijke positie binnen alle migrantengroepen in Nederland. De meesten komen naar Nederland met het plan hun situatie te verbeteren om na zo kort mogelijke tijd weer terug te gaan naar het moederland. Ze komen om te studeren en willen met betere kwalificaties terug naar huis. Of ze komen om te werken en voldoende arbeidservaring of inkomen over te houden, om het later op de eilanden beter te hebben".

STAATSBURGERSCHAP

Volgens Alberto is er een jaarlijks heen en weer gaan, nieuw komen en terugkeren van Antillianen en Arubanen. Vanwege hun Nederlandse staatsburgerschap hebben zij recht op vrij personenverkeer tussen beide landen en op vrije vestiging in Nederland. De voortdurende stroom tussen de landen houdt ook bij de mensen voor wie de terugkeerkansen gering zijn, de wens ooit te remigreren, levend. Wie leeft in het idee zo snel mogelijk weer weg te gaan, zal zich niet snel settelen in Nederland. Alberto: "Dus ook weinig behoefte aan integratie. Dit gegeven heeft grote gevolgen. De terugkeerwens maakt dat mensen zich niet vastleggen op afspraken op de lange termijn. Ze lijken een voorkeur te hebben voor kortlopende programma's en overeenkomsten op de korte termijn. Wellicht verklaart dit ook waarom velen werk zoeken via uitzendbureaus".

Stafleden van het Arbeidsbureau met elkaar in bespreking (foto: Bert Spiertz).

Mariano is 32 jaar en woont al dertien jaar in Nederland. Op Curaçao heeft hij de VWO gedaan. Mariano: "Ik kwam naar Nederland om te studeren. Ik ben twee keer aan een studie begonnen en ermee gestopt". Hij heeft in Nederland verschillende cursussen gedaan en is nu bezig met de avond-HEAO, richting bedrijfsinformatica. Hij werkt voor een uitzendbureau maar wil nog geen vaste baan. "Het belangrijkste voor mij is mijn opleiding af te ronden en terug te gaan naar Curaçao".

Mayra, 25 jaar, volgde twee jaar MAVO en werkte twee maanden bij Mc Donald's op Curaçao. Zij woont sinds 1986 in Nederland en heeft twee kleine kinderen. Mayra: "Ik denk dat ik geen baan heb vanwege het feit dat ik een vrij lage opleiding heb gehad. Ik wil een cursus gaan volgen die aansluiting geeft op een baan in de dienstensector als administratieve kracht. Ik had gedacht om werk te kunnen krijgen in de sociale sector. Maar van iemand bij het arbeidsbureau in Rotterdam kreeg ik te horen dat ik minstens zeven jaar in de schoolbanken zou moeten zitten om maatschappelijk werkster te worden. Dat vind ik te veel gevraagd. Die tijd heb ik niet".

Een eigen zaak. Je eigen baas zijn. Irmgard Kuster: "Ook bij Antillianen en Arubanen in Nederland leeft deze gedachte. Sommigen slagen er daadwerkelijk in om ver van 'huis' een bedrijf te starten. In verhouding met de Europese Nederlanders zijn er misschien niet zo veel, maar bedrijven waarvan een Antilliaan of Arubaan de eigenaar is, zijn wel degelijk aanwezig". Op de Antillen viert het entrepeneurschap hoogtij. De toko's, snackbars, boutiques, kap- en schoonheidssalons kom je op de vreemdste plaatsen tegen. In Nederland is het wat moeilijker. Dat blijkt uit het verhaal van Ana, een 27-jarige Curaçaose vrouw. Vorig jaar besloot zij vanwege privé-omstandigheden naar Nederland te komen. Op Curaçao had ze samen met haar man een bar-restaurant. Graag zouden ze in Lelystad ook weer een eigen zaakje beginnen. Maar wat thuis vrij gemakkelijk ging, blijkt in Nederland wat moeizamer te verlopen. Naast beschikken over de noodzakelijke vergunningen en het horeca-vakdiploma, blijken de huren van geschikte panden ook aanzienlijk hoger te liggen. Ana is vastbesloten de hoop niet op te geven. Inmiddels is ze gestart met diverse gerichte cursussen en hoopt ze ergens een bankgarantie te krijgen. "Door onze kookkunst, kunnen we de Nederlanders kennis laten maken met onze cultuur", concludeert zij.

Maureen Kuster is de trotse eigenaresse van een schoonheidssalon in Breda. Ruim drie jaar geleden besloot zij na de afronding van haar opleiding als schoonheidsspecialiste haar eigen zaakje te beginnen. Haar klantenkring zag ze zienderogen groter worden. Met name de Europese Nederlanders weten de weg naar 'Schoonheidssalon Aimée' te vinden. Maureen heeft weinig tot geen problemen ondervonden bij het opstarten van haar salon. "Mijn Antilliaanse afkomst werd vaak als een voordeel. Mijn klanten, vaak de beter gesitueerden, blijken het zelfs interessant te vinden om door een allochtoon behandeld te worden. Misschien zoiets van: Zie je, wij discrimineren niet". Sinds twee jaar heeft Anthony Hosé in Hoogland een assurantiekantoor geopend. Zowel Antillianen, Arubanen als Nederlanders kunnen zich bij zijn kantoor laten adviseren voor een verzekering. Hosé, naaw bijgestaan door zijn vrouw, richt zich voornamelijk op potentiële klanten in de provincie Utrecht. "En met succes", aldus Hosé. "De zakenwereld is een harde wereld. Het is vallen en opstaan. Niet alleen hier, maar ook op de Antillen en Aruba". Roberts, een Arubaan, die ooit weer eens een bar wenst te openen, beschouwt dit niet als een vorm om in de Nederlandse samenleving te integreren, maar een waarbij de financiële voordelen zwaarder wegen dan iets anders. "Succesvolle middenstanders hoor je niet klagen. Toen mijn bar op de fles ging, had iedereen de schuld, behalve ik zelf. Nu relativeer ik het allemaal beter en weet dat ik een heleboel verkeerd heb aangepakt. Wat allemaal? Oh, ik leefde van dag tot dag en maakte hetgeen ik op een avond verdiend had, gelijk weer op. Ik heb mijn lesje wel geleerd". Of zoals Ana het beschreef: "Ondernemer zijn betekent geld, hard werken, wilskracht en veel, maar dan ook heel veel geluk hebben".

In de brochure 'Op weg naar werk', van Bazjan Karpata, geeft de stichting meer informatie over de groep Antillianen en Arubanen naar betaald werk en de ondersteuning die zij krijgen bij het maken van hun keuzes. In de brochure staat dat er vier gangbare verklaringen worden gehanteerd om de slechte arbeidspositie van Antillianen en Arubanen in de Nederlandse samenleving te beschrijven. Enkele onderzoekers en beleidsmedewerkers zijn van mening dat de slechte positie van Antilliaanse en Arubaanse werkzoekenden hoofdzakelijk te maken heeft met het relatief lager onderwijsniveau. Anderen hebben het over het niet aansluiten van het arbeidsaanbod op de vraag. Sommigen verwijzen naar de verdringing van lager geschoolden door hoger geschoolden op de arbeidsmarkt. Verder wordt het functioneren van de arbeidsmarkt en in het bijzonder discriminatie door de werkgevers, als de voornaamste factor van uitsluiting gezien. De geïnterviewden geven echter aan dat werkgevers het niet hebben van relevante werkervaring steeds hanteren om hen niet in dienst te nemen.

'Samenwerking' lijkt het woord voor de toekomst. Alleen door bundeling van krachten worden problemen opgelost. De stichting Bazjan Karpata wil zich de komende maanden sterk maken door een bijdrage te leveren om de werkloosheidsproblematiek van Antillianen en Arubanen in Nederland op te lossen.

Huisdieren gecremeerd van erfenis NSB'er

De commissie Joods Erfgoed heeft de bestuursleden van de stichting Dieren Lief en Leed in Winschoten dringend verzocht op te stappen. Met behulp van gelden uit de erfenis van de in 1986 overleden Winschotense NSB-agent Willem Siemens subsidieert de stichting de crematie van huisdieren van inwoners van Winschoten.

Namens de commissie herinnert rabbijn L. van de Kamp uit Amsterdam eraan dat Siemens na de oorlog wegens zijn betrokkenheid bij de deportatie van de joden uit Winschoten naar de vernietigingskampen tot een langdurige gevangenisstraf is veroordeeld. De bestuursleden van de Siemens-stichting, die na Siemens' dood de erfenis van ongeveer 300.000 gulden van de oorlogsmisdadiger zouden moeten beheren, traden af, toen hun duidelijk werd, dat het geld waarschijnlijk mede is verkregen door afpersing van joden. De stichting Dieren Lief en Leed is de opvolgster van de Siemens-stichting.

Van de Kamp wijst de bestuursleden erop dat zij door af te treden niet verder verantwoordelijk zullen worden gehouden voor het beheer van fondsen die worden omschreven als 'bloedgelden' en die afkomstig kunnen zijn uit roof en afpersing van joden, van wie de meesten direct na aankomst in het concentratiekamp werden vermoord. "Om eveneens gecremeerd te worden".

De commissie heeft tot dusver afgezien van openlijke getuigenissen over de "misdadige wijze" waarop Siemens zijn kapitaal zou hebben verkregen, opdat het stichtingsbestuur de gelegenheid zou hebben op dezelfde respectabele manier af te treden als het bestuur van de Siemens-stichting. "Geen enkel zichzelf respecterend bestuurder wenst immers geconfronteerd te worden met verantwoordelijkheden over gelden die ook maar iets met misdaad van doen kunnen hebben", houdt Van de Kamp de bestuursleden voor.

De commissie Joods Erfgoed stelt zich tot taak goederen en gelden die tijdens de Tweede Wereldoorlog van joden werden gestolen, terug te geven aan de joodse gemeenschap.

= door Jeannette van Ditzhuijzen=

TUINIEREN IN DE TROPEN

Bodembedekkers houden vocht vast

Een prettige bijkomstigheid van mijn lievelingskleur is dat een aardig aantal blauwe bloemen ook nog eens heel goed tegen de droogte kan.

Zo heb je bij voorbeeld de *Plumbago capensis*, oftewel de *Isabella catolica*, ook wel *Mannentrouw* genoemd. Deze plant met lichtblauwe bloemen krijgt bij mij zelden of nooit water en beloont me voor die verwaarlozing met een zeer rijke bloei. Ze bestaat eveneens in het wit, ook heel mooi, maar niet zo bijzonder als het lichte blauw van haar zusje.

In landen met een regenrijker klimaat zie je de *Plumbago's* tot enorme hoogten uitgroeien; op Curaçao blijven ze vaak wat laag, maar zijn daarom niet minder mooi en gemakkelijk.

Wel heel hoog en ook breed wordt de meer naar het paars neigende *Petrea volubilis*. Een prachtige semiklimmer, die je overal ziet bloeien. Niet het hele jaar door, maar wel regelmatig. Twee keer per week een plens en ze bloeit dat het een lieve lust is, al hoor ik wel eens klachten van mensen, bij wie ze nooit tot bloeien overgaat.

De blauwpaarse Petrea kan door stekken vermeerderd worden (foto: F.A. de Graaff)

BLUE DAISY

De *blue daisy* noemde ik al eens. Ik heb geen idee wat haar 'echte naam' is. Ze werd mij als *blue daisy* verkocht en ik ben er nog niet in geslaagd de Latijnse naam te achterhalen. Het is een beeld van een bodembedekker die het hier uitstekend doet.

Een ander tuincentrum verkocht de plant ook, maar wilde mij om onduidelijke redenen de naam van de plant niet geven. "Dan gaat u daarmee zeker naar de concurrent", was het commentaar. De diepere achtergrond van die geheimzinnigheid ontgaat mij.

Een van de redenen waarom ik zo graag een Latijnse naam wil hebben, is dat ik dan wat meer over de plant te weten kan komen. Zonder naam kun je bij voorbeeld geen eigenschappen opzoeken, en dus moet je je maar behelpen met de uiterlijke kenmerken van de plant. Zo helpt het om de plant zelf goed te bestuderen, als je wilt weten of je een droogteminnaar of een slokop in je tuin hebt. De *blue daisy* heeft bij voorbeeld lichtgrijs, iets behaard blad. Dat duidt op het vermogen om water vast te houden. Door de haren op het blad verdampt er namelijk minder water; en dat is natuurlijk ideaal op Curaçao.

Ik ben dan ook maar direkt met een 'afhardprogramma' voor de *blue daisy's* begonnen. Dat gejammer over veel water is vaak allemaal aanstellerij. Ze zijn gewoon verwend. Op kwekerijen krijgen ze elke dag een flinke scheut, en dan denken ze dat ze dat bij mij ook kunnen eisen. Nee hoor, verkeerd gedacht, daar kan ik niet aan beginnen. Dat water geven kost me elke dag toch al zoveel tijd. Dus zullen ze genoegen moeten nemen met minder dan een dagelijks rantsoen water.

Uiteraard kun je niet van de ene dag op de andere het water drastisch rantsoeneren. Maar als je ze er langzaamaan aan went, hebben ze daar meestal - na wat tegensputteren - geen bezwaar tegen. De ware dronkelappen laten heus wel merken dat het zo echt niet kan, terwijl de verwende nesten gauw genoeg toegeven dat ze het eigenlijk ook wel met wat minder water kunnen stellen.

De eerste tijd geef je ze nog elke dag water. Ze moeten per slot ook al aan hun nieuwe standplaats wennen. Daarna ga je over naar om de dag, en als ze dan nog niet protesteren, probeer je het gewoon met twee keer in de week. Dat laatste lukte wonderwel met de *blue daisy*.

Het afharden is belangrijk, maar daarnaast heeft zo'n bodembedekker ook steeds minder behoefte aan water, omdat ze met haar uitlopers het bodemoppervlak bedekt houdt. Daarop hebben zon en wind dan geen vat meer en dus blijft er meer vocht in de grond zitten. Onder de takjes van de *blue daisy* hangt nu zo'n heerlijk vochtig sfeertje, waarin ze alleen nog maar harder gaan groeien.

De plek die ik ze had toegewezen, hebben ze inmiddels helemaal gevuld, dus het werd tijd om over vermeerdering te gaan nadenken. Zonder naam kan ik daarover niets opzoeken, dus ging ik de plant maar weer eens bekijken om te zien of het stekken, zaaien, afleggen of scheuren zou worden. Dat werd me direct al heel gemakkelijk gemaakt. In dat lekkere micro-klimaatje onder de takken is het al zo vochtig, dat verschillende takjes kleine luchtworteltjes hadden gemaakt.

Dus sneed ik een aantal takjes met wortels af, zette die in potjes met vochtige aarde en liet die op een schaduwrijke plek verder wortel schieten. Na een week of twee waren de potjes al flink doorworteld en konden ze de volle grond en zon in. Heerlijk, nu kan ik overal blauwe kussentjes neerzetten. Ik geniet van de kleur en de planten zorgen voor een goede bedekking van de grond, die daardoor minder snel uitdroogt. Wat heeft de natuur dat toch allemaal mooi geregeld.

Wat woorden ons zeggen

Over koetjes en kalfjes

=door Cor Swanenberg=

OM HET vrouwelijk rund qua etymologie meteen bij de horens te vatten, kan men het beste terecht in het Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche Taal van Franck-Van Wijk en Van Haeringen. Het woord *koe* heeft zich volgens deze autoriteiten ontwikkeld uit Middelnederlands *coe* en correspondeert onder andere met Oudhoogduits *chuo*, met Oudfries *kú* en Angelsaksisch *cú*. Ook wordt melding gemaakt van het Indogermaanse *grôu-*, *grow-*, *gr.w-* voor rund en daarover wordt in het supplement gezegd: "men neemt wel aan dat het Indogermaanse woord voor 'koe' ontleend is aan Sumerisch *gu* (ouder *gud*) 'stier'."

Het Engelse etymologische woordenboek van C.T. Onions maakt uiteraard melding van dezelfde zaken onder *cow*, maar voegt daaraan nog wel de Sanskritvorm *gaús* en het Armeens *kov* toe. Mario Dijkhoff geeft in zijn dikshonario *baka* voor koe en dat is natuurlijk het Spaanse en Portugese *vaca*, dat ook vergelijkbaar is met het Franse *vache*.

Er zijn heel wat volkse spreekwoorden en zegswijzen met de koe in de hoofdrol. Soms zijn het oude boerenwijsheden, zoals *koeien moet je oude hebben en kippen jonge* (die hebben de beste produktie) en *waar een zwaluw woont, gaat geen koe kapot* (zwaluwen brengen geluk. We komen vergelijkingen tegen: *geven als een verse koe* en *spellen* (diarrhee hebben) *als een koe*. De koe is wellicht het boederijdier dat het meest bloemrijk gebruikt wordt in de metaforiek van onze streektalen. Het was waarschijnlijk ook het belangrijkste dier voor onze agrarische voorvaderen.

Bekende zegswijzen uit onze regio zijn: *die heeft al veel koeien op de kop gezien* (zij heeft al vaak (in de vrije natuur) de liefde bedreven); *ze keek als een koe die kalven moet* (ze was onaangenaam verrast); *ze heeft er verstand van als een koe van vogeltjes vangen* (ze heeft er geen enkel verstand van). *Er staat geen koe op het spel* en *het gaat niet om de voorste koe* betekenen beide dat er niet zoveel in het geding is. *Ze horen bij elkaar als melk en koe* zeggen we van onverbrekelijke combinaties. *Hij lacht nog niet al ziet hij een koe met een corset aan* houdt in dat iemand moeilijk aan het lachen te krijgen is en *we zijn met onze koeien van het ijs* betekent dat we de grootste problemen achter de rug wensen te hebben.

Hij blijft liever onder z'n koeien wordt gebruikt voor iemand die nogal mensenschuw is en *hij valt altijd in de koestront* moet beduiden dat iemand voor het ongeluk geboren is. In onze omgeving kent men de volkswijsheid: *als de koeien de wei gezien hebben, vreten ze ook op den dries* (na wat van de wereld gezien hebben, waardeert men de naaste omgeving beter) (*Dries* is de benaming voor de oude huisweide). Een andere oudere wijsheid luidt: *als twee koeien vechten, lijdt het gras het meeste*. Het bekendste gewestelijke spreekwoord in het zuiden is waarschijnlijk: *met magere koeien en een heel vet paard is heel het geboer geen donder (bliksem) waard* (magere koeien en vette paarden duiden op slecht management binnen de boerennegotie).

Met *de koeien lezen van de zomer grote druk* bedoelt men dat het rundvee maar weinig gras te vreten heeft (onderaan is de grasstengel *'grover'*). *De beugel wordt groter dan de koe* verzuchten we wanneer de kosten (van bij voorbeeld een proces) het eventuele profijt te boven gaan. *De laatste koe maakt het hekje toe* wil zeggen dat men verwacht dat de laatste de deur sluit.

Ook het kalf is niet onbesproken gebleven: *daar loopt het kalf de hei in* zeggen we wanneer iets misgaat en als men erg vroom is, kan er schimpend gespot worden: *daar worden de kalveren nog wel gedoopt*. *Wat ben je toch een kalf* is vergelijkbaar met wat ben je toch een lompe koe; het eerst is wel beduidend vriendelijk en betekent ongeveer: wat ben je toch een onbezonnen, dartel individu.

Er zijn beslist nog veel oude koeien uit de sloot te halen, maar wij hebben het gevoel dat ons 'gras' hier opraakt.

Kardamom: een specerij uit de Jndiase keuken

KARDAMOM of Kardemom (Cardamome), een ingrediënt dat genoemd wordt in het recept van deze week, is een specerij, gemaakt uit de rijpe zaden van de Kardamom-plant afkomstig uit India. De smaak lijkt enigszins op die van gember. Kardamom wordt gewoonlijk in poedervorm gebruikt en maakt dan deel uit van verschillende gemengde kruidensoorten (speculaas-koek-worst-kruiden).

Op zichzelf wordt Kardamom ook als kruiderij opgenomen in het deeg van verschillende koekjes. Het is ook een bestanddeel bij het bereiden van kerrie.
Kardamom wordt in India veel gebruikt bij de bereiding van gekruide lamsvleesragoûts.

Voor de Scandinavische landen is het een onmisbare specerij, toegepast bij o.m. de bereiding van kerstgebak en koffiebroodjes. In de Indonesische keuken wordt het gebruikt bij het bakken van spekkoek. (Ind.naam: Kapulaga).

Kook mee met May

Gebakken zoete aardappelen

EEN NIET alledaags recept vandaag: zoete aardappelen. U heeft hiervoor nodig:
4 middelgrote zoete aardappelen
(ongeveer 1 1/2 kilo
6 eetlepels ongezouten boter
1 middelgrote ui fijn gesneden
1 teen knoflook fijn gesneden
1/2 theelepel kardamom (specerij)
1/4 cup whiskey.
U schilt de zoete aardappelen en snijdt ze in plakken van ongeveer 1/2 cm dikte.

In een grote koekepan laat u 2 eetlepels boter heet worden en hierin bakt u de zoete aardappel schijven aan beide kanten bruin (8 à 10 minuten).
Intussen smelt u 2 eetlepels boter in een klein pannetje, voeg de uien en knoflook toe en bak ze al roerend 3 tot 4 minuten. Voeg de rest van de boter toe, strooi de Kardamom en voeg dan voorzichtig de whiskey toe. Laat het geheel 2 minuten doorkoken tot de boter gesmolten is.
Pureer het uienmengsel in de keukenmachine en giet her over de aardappelen. Sluit de pan, draai het vuur laag en laat alles 3,5 minuut pruttelen tot de aardappelen vorkgaar zijn. Eet smakelijk.

MAY

= door Elisabeth Hollander

ONDERWIJS ANDERS BEKEKEN

Spiegeltje aan de wand...

WIE HEEFT ER als kind niet genoten van het sprookje van Sneeuwwitje, wiens jonge leven bedreigd werd door de vermaledijde spiegel van haar boze stiefmoeder? Virginia Woolf, de baanbrekende Britse romanschrijfster en essayiste, merkte echter op, dat spiegels nog steeds en zelfs een even bedreigende rol spelen in onze maatschappij van de twintigste eeuw.

Als voorbeeld haalde zij aan hoe vrouwen door de maatschappij gedoemd worden om als spiegels te fungeren, die mannen weerspiegelen op hun dubbele grootte. Hierbij niet alleen doelend op de mooie representatieve vrouw, tot meerdere eer en glorie aan de arm van de geslaagde zakenman of de gevierde politicus; maar ook op het, met verve gespeelde, spel der veroveringen, waarbij het aantal der veroverde vrouwen als evenzovele spiegels dient om het mannelijk ego te vergroten.

FUNDAMENTEEL

Als dt fundamenteel principe begrepen is, kunnen we ook nog oog krijgen voor de andere krachten, die er in onze "Spiegelmaatschappij" werkzaam zijn en die een gezonde ontwikkeling in de weg staan, zoals:

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand, wie woont er het mooiste in Onderwijsland?

Ongetwijfeld is dat de S.S.C. in haar nieuwe behuizing. Een juweeltje op een eerste klas lokatie, waar zelfs haar overburen — de mensen van het Curaçao Tourism Development Bureau — jaloers op zijn. Toch is de Stichting Studiefinanciering Curaçao feitelijk slechts een administratiekantoor voor het verstrekken en administreren van studiebeurzen en studieleningen en in geen geval bedoeld als vormingsplaats of broedplaats voor onderwijs. Daaar hebben we immers de scholen voor, di —als we de schrijnende foto's die onlangs in de kranten verschenen en de woedende uitbarstingen van getergde schoolhoofden voor de televisie mogen geloven — nog wel enige dringende zaken op hun verlanglijstje hebben staan.

Hoe voelt dat, als je op de top van de onderwijspyramide, in een comfortabele stoel, vanuit een beeldschoon kantoor leningen en beurzen toekent aan leerlingen, wie het gelukt is om met een minimum aan boeken en andere leermiddelen, in een slechte behuizing, een diploma te halen en daarna een fikse rente te berekenen aan ouders, die koste wat koste, hun kinderen vooruit willen helpen in de wereld, want:

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand, is mijn kind niet het knapste in het land?

Ouders, met de beste bedoelingen, 'plannen' het leven van hun kinderen. Zij vragen schijnbaar totaal onzelfzuchtig niets voor zichzelf, alleen voor hun kinderen. Bewust of onbewust klampen zij zich echter vast aan dat, wat de maatschappij hun als waarde zal toekennen: het succes van hun kinderen.

Maar zij *zijn* hun kinderen niet en het gevaar is niet denkbeeldig dat de zonen en dochters opgezadeld worden met de onvervulde dromen van de ouders. Dat *zij* waar moeten maken wat aan de ouders niet gelukt is. Maar ook als de ouders er wel in geslaagd zijn de weg van het succes te betreden, zal de drang naar meer en grotere successen dreigend aanwezig kunnen zijn.

ZICHZELF ZIJN

Kinderen hebben echter het recht zichzelf te zijn. En zichzelf zijn betekent:

- Zelf het roer in handen nemen, wat inhoudt dat iemand zelf kiest en daarna zijn lessen trekt uit de gevolgen van die keuze.
- Dit vereist dat jonge mensen open staan voor hun eigen ervaringen, hetgeen zal leiden tot vertrouwen in zijn eigenheid en inzicht in eigen kunnen.
- Dit vertrouwen in zijn eigenheid is een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot geestelijk evenwicht en creativiteit.

Jonge mensen moeten aangespoord worden vertrouwen te hebben in de ontwikkelingen die zich binnen in hen voltrekken. Zij moeten leren te leven met waarden die zij binnen in zichzelf hebben en leren zich uit te drukken op hun eigen unieke specifieke manier in een beroep. Als dit niet wordt toegestaan, lopen deze jongeren onherroepelijk in de val, omdat ze nooit zichzelf hebben ontmoet en dan zullen ze gegarandeerd de rest van hun leven "spiegels" nodig hebben. De vergrotende spiegels van onze materialistische maatschappij: een nog groter huis, een nog grotere auto, een nog rijkere man of een nog jongere vrouw en golfen op woensdag.

KRITERIA

Hoe kiezen onze jonge mensen hun toekomst en welke kriteria reiken we hen hierbij aan als gemeenschap? Want als schooldekaan gekluisterd aan een formule die neerkomt op één uur per week per honderd leerlingen sta je bij voorbaat met je rug tegen de Spiegelmuren van de maatschappij.

Wat willen we?

— Liever een slechte dokter dan een goede verpleegster?
— Beter een beroerde advocaat dan een goede schooljuffrouw?
— Hebben we meer waardering voor een non-productieve drs., dan voor een producerende M.T.S.-er?
— Laten we onze jongeren met een Mavo-opleiding liever thuis verpieteren dan hen naar een beroepsopleiding te sturen?
— En wordt aan talentvolle leerlingen van het Lager Beroepsonderwijs, automatisch en al bij voorbaat een studiebeurs geweigerd?

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand, wat is er op Curaçao toch aan de hand?

Fiesta Willem III, 25 jaar emancipatie, 'Catiboe tur di Dios'

Letterkunde als begeleidster van allerlei jubilea

'DE MENSCH ALS het voornaamste wezen der Schepping bezit voortreffelijke vermogens. Onder de vermogens waarmede zijn geest begiftigd is, is er wellicht geen grooter, verhevener en dat hem meer doet gelijken aan zijn' Schepper. dan het herinneringsvermogen. (...) Wat is de geschiedenis anders dan de juiste en onpartijdige herinnering van de grootheid of ellende der natiën, der volkeren, der familiën en der individuen? Bestond dat vermogen niet, dan zouden de dichters al het grootsch en schoons dat zij in de literatuur bewonderen, niet kunnen zingen", aldus schreef ene 'Z' heel 'Ranke-iaans' in *Fiesta Willem III,* de jubileumuitgave die ter gelegenheid van een kwart eeuw Emancipatie in 1888 bij Uitgeverij A. Bethencourt e Hijos verscheen. Jubilea en literatuur hoorden einde 19de eeuw onverbrekelijk bij elkaar; geen feestelijke herdenking zonder uitgebreide redevoeringen en gedichten. En er waren heel wat herdenkingen te vieren in de jaren rond de eeuwwisseling, waarvan die rond Bolivar in 1883, Columbus in 1892, De Ruyter in 1907, Brion in 1921 en Willem van Oranje in 1933, van Montefiore in 1884, van 25 jaar emancipatie in 1888 en van driehonderd jaar Nederlands kolonialisme in 1934 wel de grootst gevierde waren. Bij alle feestelijkheden rond deze gebeurtenissen speelde de letterkunde een meer of minder uitgebreide rol. Over enkele van deze jubilea zijn we uitvoerig geïnformeerd wegens de voor die gelegenheid door A. Bethencourt e Hijos gepubliceerde feestgidsen waarin programma's, commentaren, verslagen, redevoeringen en gedichten waren opgenomen.

= door Wim Rutgers =

Op 24 juli 1883 werd de honderdste geboortedag van Libertador Simon Bolivar groots gevierd door zowel "la Sociedad Curazoleña' zelf als haar Venezolaanse en Colombiaanse gasten, onder leiding van een comité gevormd door overwegend de laatsten. Miguel Antonio Baralt, Ramón Goenaga, Victor Antonio Zerpa en Miguel Bethencourt hadden een dertig uur durend herdenkings-programma met optochten, een aubade, een plechtige mis, vuurwerk en een feestavond in de prachtig met historische motieven en vlaggen versierde Buiten-Sociëteit georganiseerd, vol muziek, zang, redevoeringen en poëtische voordrachten. Alle kerkelijke en wereldlijke waardigheidsbekleders waren aanwezig, de vierhonderd beschikbare stoelen waren alle door de dames bezet, zodat de heren moesten staan en de ruimte tot op straat vulden.

Door een gelukkig bewaard gebleven, door A. Bethencourt e Hijos uitgegeven herdenkingsuitgave *El Centenario del Libertador Simon Bolivar en Curaçao* weten we exact hoe de feestelijkheden verliepen en wat de inhoud van de belangrijkste evenementen is geweest, wat ons in staat stelt na te gaan hoe men rond de eeuwwisseling de literatuur een functie bij zo'n herdenking toedacht.

SOIRÉE VOL ELOCUENCIA

Gedurende de in drie delen geprogrameerde feestavond zongen studenten van het Colegio Colonial een 'Homenaje a Bolivar', droeg de Venezolaanse studente Maria Henriquez een gedicht 'a Bolivar' voor, en concerteerde C. Ulder met zijn Harmonie.

Maar het hoogtepunt van zo'n avond waren de redevoeringen, aldus Victor A. Zerpa's uitvoerige verslag, dat daarom van zo'n belang is, omdat het niet alleen de 'discursos' integraal opnam, zodat we daarvan twee voorbeelden hebben, maar ook uitgebreid onder woorden bracht welke waarde deze vertegenwoordigden, zo een beeld gevend welk belang men in die dagen aan de letterkunde toekende. *Ik citeer, "Llegó el momento de la mayor espectación en todo público inteligente; el que culmina siempre en el interés que despiertan estas fiestas del espíritu, donde la faz literaria porporciona el mayor lustre y ornato á esta clase de veladas."* De 'elocuencia' was een in die dagen zeer geapprecieerde kunstvorm. Wonderlijk genoeg hield de gastredenaar van de avond, de om zijn 'elocuencia' alom befaamde Nederlandse advocaat Eduardo I. van Lier zijn 'discurso' in het Nederlands, een taal die V.A. Zerpa (en met hem heel wat 'exilados' waarschijnlijk) niet verstond. Het toonde andermaal de principiële multilinguale situatie van het eiland.

E.I.van Lier gaf een historisch overzicht in een fraaie driedelige compositie: na een inleiding besprak hij algemene aspecten, waarna hij in het slotgedeelte Simon Bolivar in het bijzonder behandelde. Elk van de drie onderdelen werd omsloten door poëzie en was een staalkaart van stijlfiguren als enumeratio, repetitio, antithese en retorische vraag. We zouden zijn standpunt met dit merkwaardige citaat samen kunnen vatten: "Door Nederland werd aan Spanje's macht den eersten stoot gegeven, Amerika gaf haar den laatsten. Wat door onzen onvergetelijken Willem van Oranje begonnen, werd door Bolivar geëindigd."

R. Goenaga hield het in zijn uitvoerig historisch exposé meer op klassieke vergelijkingen en citaten uit oude exotische beschavingen, met het in dit zinnetje samen te vatten thema: *"No obstante, por la ley del progreso, Bolivar era superior á los héroes de Roma." Zijn genie was immers "la encarnación de la idea moderna, que hace libre á todo hombre."*

POËZIE

Naast de 'elocuencia' werd de poëzie gewaardeerd, zeker als ze het produkt was van eigen mensen. Droeg A.D. Capriles na een korte introductie 'Delirio de Bolivar sobre el Chimborazo' voor, de tot nu toe te weinig bekende 'joven poeta curazoleña', 'José Sikman Corsen', had voor de gelegenheid zelf drie sonnetten geschreven die hij voordroeg. Ze werden alter in *Poesías* (1914) opgenomen. Het is hier in het wel in zeer lyrische woorden gestelde verslag over deze dichter, dat we een beeld krijgen welke opvattingen V.A. Zerpa over literaruur koesterde. *Hij trof in Corsens, trouwens aan hemzelf opgedragen, sonnetten aan, "asunto propio, idea bellísima, tendencia clásica, riqueza de sentimientos, sentido clásical y todo lo que constituye la verdadera expresión poética: medida, pausas, ritmos, todo está en donde conviene; y alguna que otra dureza, que queda como resultado de una dificultad vencida, y no como un defecto que rebaje el mérito de la obra, viene á ser la mejor prueba de que el autor es dueño de sí en estas materias, tiene alas para remontarse el Helicón, y ha pulido en la Castilia los dedos con que pulsa su lira curazoleña."*

FIESTA WILLEM III

Was Bolivars jubileumviering in 1883 vooral gericht op de élite, het vijfde lustrum van de emancipatie moest een echt volksfeest voor de hele Curaçaose maatschappij worden.

In scherpe tegenstelling tot de dag van de emancipatie zelf, toen de Curaçaose gelegenheidsdichters het in de krant totaal lieten afweten, klom met de zilveren herdenking iedereen die zichzelf poëtisch iets vond voorstellen met vuur in de bezielde pennen. Wel had men op 1 juli 1863 het officiële door C.M. Nuboer gedichte 'Cantica di e gran dia di Libertad' op de wijze van het 'Wien Neêrlands bloed' en het officieuze en daardoor(?) heel wat kritischer 'Cantica del Pueblo' gezongen, maar daar bleef het kennelijk bij. Geloofde men er nog niet zo erg in, was men wat bang om zich bloot te geven, schrikte de in 1820 ingestelde en pas in 1865 opgeheven preventieve censuur nog af bij zo'n toch wel controversieel onderwerp? In 1888 zijn we een kwart eeuw en een hele generatie verder.

Op 1 juli 1888 gaf een comité van notabelen een compleet door A. Bethencourt e Hijos fraai uitgevoerd, 32 pagina's tellend, gedrukt gedenkboek uit onder de titel: *Fiesta Willem III; CuraçMDNMao; Hulde uit dankbaarheid; 1 juli 1863 - 1 juli 1888.* De opbrengst werd bestemd 'tot stijving der kassen van de Weeshuizen dezes Eilands...., aldus de DANKBAARHEID aan de WELDADIGHEID dienstbaar gemaakt'.

GEDENKSTEEN.

Een blijvend aandenken aan deze feestviering moest worden daargesteld; dit was de algemeene wensch.

Ter voldoening daaraan is aan den ingang van het Fort *Amsterdam*, een Gedenksteen geplaatst, die morgen den 2den Juli, des voormiddags ten 9 ure, zal onthuld worden.

Die Gedenksteen heeft tot opschrift:

HULDE AAN

KONING WILLEM III

ter gelegenheid van het 25-jarig

EMANCIPATIE FEEST

—CURACAO—

1863 - 1 JULI - 1888.

EEN VRIJ EN DANKBAAR VOLK

AAN EEN EDEL EN GOED VORST.

Ook al droeg de Wet op de Emancipatie van 8 augustus 1862 de namen van zeven Nederlandse ministers, de in 1888 op het Fort Amsterdam onthulde gedenksteen gaf alle hulde aan Koning Willem III persoonlijk, een vrij en dankbaar volk aan een edel en goed vorst'.

Het is opvallend dat het comité alleen Curaçaos dacht en de andere eilanden niet bij de bundel betrok, ook de Engelstalige bijdragen waren van Curaçao afkomstig, niet van de Bovenwinden. Het is tekenend voor de tijd dat er geen enkele vrouw in de bundel vertegenwoordigd is.

BIJDRAGEN

We zouden de bijdragen kunnen onderverdelen in drie groepen, n.l. korte uitspraken, langere artikelen en gedichten die alle drie de gedachte van vrijheid en vijfentwintig jaar emancipatie tot onderwerp hadden. In alle drie onderdelen zien we meertaligheid; de commissie had de feestbundel dan ook welbewust naar taal ingedeeld: na een Nederlands-, Spaans-, kwamen daarna een Frans- en enkele Engels- en als laatste Papiamentstalige bijdragen. Opgemerkt moet worden dat het Spaans domineerde, zeker wat de poëzie betreft. Spaans was kennelijk de poëtische taal bij uitstek. Nederlands niet.

De schoolmeesters van het eiland zelf en Venezolanen die als 'exilados' scholen onder hun beheer hadden, domineerden sterk, waarna de journalisten kwamen. Deze twee beroepsgroepen zorgden voor het leeuwendeel, met enkele gezagsdragers, mensen uit handel en nijverheid, een dokter en een dominee als aanvulling. In tegenstelling tot de gewoonte schreven de meesten onder hun volle naam voor deze officiële bundel, slechts enkelen onder initialen. Wie later door John de Pool als officiële dichters genoemd zouden worden, waren aanwezig.

Er zijn heel wat Joodse namen uit de joodse gemeenschap bij, namen van figuren uit de liberale en protestantse hoek, maar geen Nederlandse paters en fraters (die toch al vanaf 1870, resp. 1886 heel actief waren in het Curaçaose culturele leven). Hun afwezigheid is heel opvallend en duidt op segmentering van het culturele leven, juist omdat er in de *Amigoe* veelal ruim plaats was voor jubilea van kerkelijk vooraanstaanden. Bovendien is het zeer opvallend dat in geen enkele bijdrage de naam van Mgr. M.J. Niewindt, die toch later als DE voorvechter van de emancipatie geboekstaafd zou worden, ook maar GENOEMD werd.

CIVILISASHON

De diverse artikelen staan in alle talen bol van ideeën over vrijheid en gelijkheid in waardigheid en verantwoordelijkheid, vooruitgangsbesef en verdraagzaamheid, kortom de beschavingsidee van de moderne gouden 19de eeuw, die na de emancipatie op Curaçao een nieuwe samenleving geboren moest doen worden.

"Niet de geboorte toch maakt den man. Zijn verstand, zijne talenten, zijn karakter, zijne persoonlijkheid wijzen hem de plaats aan, waar hij staan mag, waar hij staan moet."

"De negentiende eeuw, die zich door tal van belangrijke uitvindingen, door vooruitgang op elk gebied kenmerkt en daarom terecht de gouden eeuw genoemd wordt, is niet meer dan het werk harer achttien voorgangsters, waarvan hij het einde der laatste de ondervinding opgedaan in die groote tijdruimte zich glansrijk aan den horizon der natiën vertoonde."

"This century is characterized by many brilliant inventions in arts and sciences; but what would all these have availed, if a portion of humanity were still lingering under the yoke of slavery, which is the reverse of arts, sciences and philosophy?"

"No por tabatin civilisashon, ni orden, ni paz, ni union, ni trankilidad, sin sociedad." Aldus probeerde dit feestelijk gedenkboek bewustzijn te bewerkstelligen ten behoeve van een hechte samenleving van het 'nieuwe volk' in één Curaçaose maatschappij, net als bladen als *The Impuls* en *Civilisadó* dat direct na de emancipatie al hadden geprobeerd.

Men dankte die gezamenlijke vrijheid naast God aan Koning Willem III, niet aan Shon Grandi (de gouverneur) of de talrijke Curaçaose shons (zat er in die verering van de Koning niet een klein beetje een verborgen protest tegen de vroegere meesters?).

Ondanks het streven het hele volk te bereiken, lijkt dit veeltalige feestbundeltje toch een élite-uitgave, geschreven door en voor de bovenlaag van de bevolking. Wie kon al die vier talen lezen, wie kon zich de aanschaf ervan permitteren; het moest toch mede een goed doel dienen? Zijn gelegenheids-optimisme staat in scherp contrast tot uitspraken van historici en hun oordeel over de post-emancipatie maatschappij.

Tussen alle optimisme las ik maar van een persoon, die zich wijselijk achter zijn 'X' verborgen hield een kritische toon: 'De dankbaarheid voor het Curaçaosche volk, ter gelegenheid van de viering van het 25-jarig Emancipatiefeest, zoo ruimschoots en op zulk eene ondubbelzinnige wijze aan den dag gelegd, maakt dat volk ook de vrijheid op politiek gebied ten volle waardig. Het is daarom dan ook wenschelijk dat die vrijheid het spoedig worde geschonken.'

J.B. Prince breidde de emancipatie-idee uit tot een pleidooi voor de vrijheid van taal, door te dichten, "De taal is vrij, / Leve de vrijheid! / Levee onze taal! / Leve ons Volk, dat de Vrijheid lief heeft!' Schreef hij over poëzie en proza ietwat onduidelijk, 'Men zegt, dat de Poëzie is de godentaal; dus zal zeker de Proza de menschentaal zijn, en dit is de reden, waarom men de Poëzie de leugentaal zou kunnen noemen', uit contemporaine bronnen is het wel zeker dat de in deze feestbundel bijeen gebrachte 'menschentaal' met letterkundige bedoelingen geschreven werd: opschriften als 'gedachten' voor de korte bijdragen duiden in de richting van aforismen en sententies, een ondertitel als van leraar Diaz' artikel 'fragmentos' doet eveneens literaire aspiraties veronderstellen. In feite vinden we hier een aantal voorbeelden van geschreven welsprekendheid. Was in die dagen niet de 'elocuencia' een vast en gewaardeerd genre?

A.A. WOLFSCHOON

Wat de 'godentaal' betreft. lijkt die van de Curaçaose aan het Colegio San Tomas verbonden onderwijzer A.A. Wolfschoon wel de op dat moment belangrijkste; hij dichtte een pagina-groot 'Canto del Pueblo' van achttien kwatrijnen met afwisselend koor, waarvan ik hier een strofe overschrijf om een idee te geven van zijn bezielde retoriek:

'Ya no hay esclavos, ya no hay señores,'
Por todas partes se repitió;
'No hay oprimidos, no hay opresores;'
'El hombre es libre, libre nació.''

De geleerde Báez en dokter D.R. Capriles, schooldirecteur N. Geo, Illidge, en de te weinig bekende A.Z. Lopez Penha, vanuit zijn verblijfplaats Barranquilla - ze droegen allen een meer of minder lang gedicht b... veelal geschreven in de 19... eeuwse retorische traditie.

Daarom lijkt het me belan... rijker even stil te staan b... twee Papiamentstalige gedichten, omdat we hi... enkele van de oudste in di... taal geschreven gedichte... onder ogen hebben, waarva... een van niet minder dan v... de grand old man J... Corsen afkomstig! Het Ned... landse 'Wij leven vrij, w... leven blij', werd maar 's lan... gelegenheid vertaald tot vi... sextetten vol herhalinge... dat aldus eindigde:

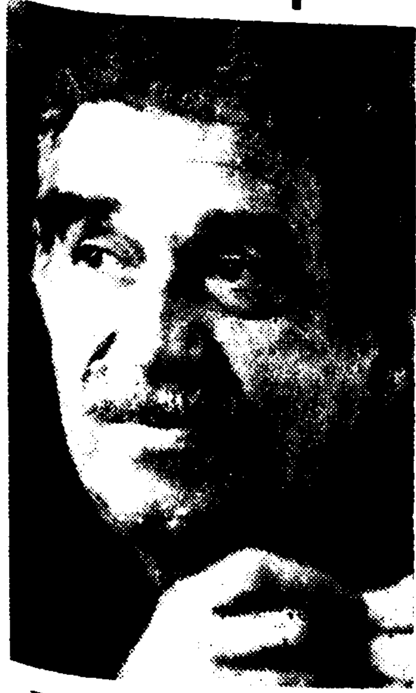
'O Dios, Senjor di pueblo
Rei,
O Dios, scucha nos boz;
Doena lo ke di coerazon
Enteer Corsouw ta pidi,
Dios:
Spaaar e bon Rei, e Rei stim...
Spaar WILLEM III pa nos'

Een op deze wijze gepresenteerd, gezongen lied ... literair-historisch ... overgang van orale naa... geschreven literatuur te zien. Aart Broek rekende he... terecht tot de gelegenheidspoëzie. In zijn onderscheiding tussen 'poetry' en 'verse' die hij in zijn dissertatie hanteert, rekende hij het t... de laatste soort.

Elocuencia en poëzie gingen in de nationale feestbundel veeltalig hand in hand. Samen geven ze o... nu een idee van de stand va... letterkundige zaken: wi... werden er geacht aan een dergelijke feestbundel bij t... dragen, wat en hoe droege... ze bij? Deze momentopname toont ook de toenmalige optimistische maatschappelijke ideeën over het opbouwen van een nationale, Curaçaose samenleving.,

Rest nog dit. De herdenkingen zijn ongewild een voorbeeld van de gesegmenteerde samenleving aan het einde van de 19de eeuw. Deden d... R.K. geestelijken niet mee in de feestbundel van 1888, ze vierden hun eigen jubilea uitgebreid met plechtige missen en poëzie in speciale feestnummers van hun missiebladen *Amigoe* en *La Cruz*. De herdenkingsfeesten van na de eeuwwisseling zouden laten zien hoe de grote rol van de exilados en het Spaans verdrongen werden en plaats moesten maken voor een dominantie van Nederlandse aanleidingen en het Nederlands als voertaal! Het november 1904 opgerichte Algemeen Nederlands Verbond zou zich in de 20ste eeuw over de organisatie en viering van de jubilea ont... fermen.

Nieuw boek van Marquez

DE COLOMBIAANSE schrijver Gabriel García Márquez, winnaar van de Nobelprijs voor literatuur in 1982, zal op 20 juli as. zijn nieuwste boek getiteld 'Doce cuentos peregrinos' (Twaalf pelgrimsverhalen) presenteren in Sevilla. Dat heeft zijn persoonlijke vriend, de journalist Juan Gossaín deze week in de Colombiaanse hoofdstad Bogotá bekend gemaakt. García Márquez, die momenteel in Bogotá herstellende is van een zware operatie, waarbij een kwaadaardige tumor uit zijn linkerlong werd verwijderd, zou zijn nieuwe boek aanvankelijk de titel: 'De amores y otros demonios' (Over de liefde en andere demonen) meegeven. Maar op het laatste nippertje besloot de auteur van 'Honderd jaren eenzaamheid' de naam te veranderen en er 'Twaalf pelgrimsverhalen' van te maken.

In het voorwoord beschrijft García Márquez een droom, waarbij hij zijn eigen begrafenis bijwoont en tot de conclusie komt, dat 'doodgaan zich eenzaam voelen is, als je vrienden weggaan'. De verhalen van García Márquez in de nieuwe bundel, beschrijven volgens de Colombiaanse resencent Alberto Duque, belevenissen van een groep Latijnsamerikaanse bannelingen in Europa.

Ruim zeshonderd bladzijden joods-Nederlandse historie

In ruim 600 bladzijden verhaalt het donderdag gepresenteerde boek 'Pinkas' de geschiedenis van de joodse gemeenschap in Nederland. Bovendien bevat het boek een beschrijving van alle 194 gemeenten waarvan bekend is dat ze binnen het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap een zelfstandige status hebben gehad. Zo blijkt uit een van de aanhangsels dat in 1920 ruim 10 procent van de Amsterdamse bevolking joods was.

In 1960 nam Yad Vashem te Jeruzalem, het centrum ter herinnering aan de joodse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, het initiatief tot een serie encyclopedieën over alle joodse gemeenten in ... de ... be...

Elk deel zou bestaan uit een algemeen historische inleiding en een lexicon van de joodse gemeenten.,

In de serie van Yad Vashem ligt de nadruk op de periode tussen beide Wereldoorlogen en vooral op de vervolging van de joden d... nazi's. In de Hebreeuwse uitgave (uit 1985) is meer dan de helft van de inleidende hoofdstukken hieraan g... ijd. Dit gedeelte k... Nederlandstalige uitgave veel korter zijn omdat er over de lotgevallen van de Nederlandse joden tijdens de oorlogsjaren al veel in het Nederlands is gepubliceerd

De optocht

=door Nel de Jong=

"WAT IS het toch een saaie boel in de mondi", piepte een van de acht muizekinderen van Mama Muis. "Nooit gebeurt er eens iets leuks".

"Ja", knikte de kleinste. "En als we zelf iets leuks

verzinnen, krijgen we op onze kop. Weten jullie nog wel toen we Opa Konijn in een plas water hadden geduwd? Toen mochten we voor straf de hele week niet met Pinkie spelen. Papa's en mama's verbieden altijd alles wat leuk is". De acht kleine muisjes zuchtten ervan.

"Nou, nou", zei kabouter Brr, die net langs kwam. "Wat een gezucht. Hebben jullie soms weer buikpijn?" Hij had ze een paar dagen geleden allemaal een kabouter-aspirientje moeten geven, omdat ze buikpijn van een onrijpe mango hadden gekregen.

"Ai, nee", zei het oudste muisje. "We mogen alleen maar nooit eens iets leuks doen".

"Ga verstoppertje spelen", stelde kabourter Brr voor.

"Dat hebben we al zo vaak gedaan", zeiden de muisjes met een rimpelneusje.

"Offe...... maak het holletje van jullie mama schoon", bedacht het kaboutertje. "Dát zal ze een verrassing vinden".

Maar de muisjes schudden hun kopjes. "Dat laat mama ons elke dag al doen". En de kleinste piepte: "Je krijgt er alleen maar stof van in je neus, zodat je aan één stuk door moet niezen. Brr, nee hoor, dat is helemaal niet leuk".

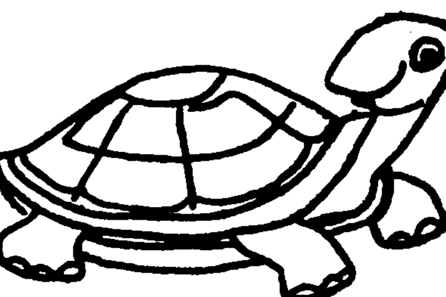
"Tja", zei kabouter Brr, "toen ik nog een klein kaboutertje was, hield ik het meest van optochten. Vinden jullie dat niet leuk?"

"Kun je dat eten?" vroeg het dikste muisje.

"Nee", legde kabouter Brr uit. "De kaboutertjes liepen dan in een lange rij met grappige kleren aan en ze zongen en maakten muziek. En het was heel leuk om er naar te kijken".

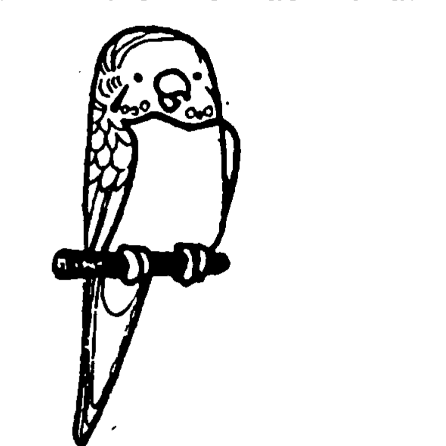
"Maar dat is toch veel te moeilijk voor ons", zeiden de muisjes. "Wij zijn geen kaboutertjes met grappige kleren aan en muziek maken kunnen we ook niet".

Maar kabouter Brr gooide zijn puntmuts in de lucht en lachte: "Dat zullen we nog wel eens zien. Kom maar mee".

En vrolijk dansten hij en de muisjes door de mondi naar het kabouterhuisje. Ze maakten zo'n lawaai dat een heleboel dieren hen nieuwsgierig volgden. Konijntjes en muisjes, hagedisjes, parkietjes en troepialen en oh, nog veel meer.

"Precies, wat we nodig hadden", lachte kabouter Brr. "Het wordt de mooiste optocht van de hele wereld! Vooruit Jojo, ga alle dieren van de mondi

maar vertellen dat er een optocht komt van mijn huisje tot de grote rots, vanmiddag om twee uur".

En Jojo, het parkietje, maakte dat hij wegkwam om alle dieren te waarschuwen. Die middag was het een drukte van belang op het paadje tussen het kabouterhuisje en de grote rots. Hagedisjes, muisj en konijntjes, geitjes en vogeltjes, de familie schildpad en Harisemper het ezeltje, allemaal waren ze er.

"Weet jij wat een optocht is?" vroegen ze aan elkaar. Een hagedisje dacht dat het een grcot beest was en een konijntje

meende, dat het een soort mens was. "Als hij maar geen geweer bij zich heeft", bibberde het. En voor alle zekerheid ging het dicht bij de grote rots zitten. "Dan kan ik me vlug verstoppen, als de optocht gevaarlijk is", zei het.

Maar de andere dieren waren niet zo bang. "Kabouter Brr is er toch bij", zeiden ze. "Ze zeggen, dat het een grappig beest is, dat kan zingen", balkte ezeltje Harisemper. En daar werden ze allemaal nog nieuwsgieriger van. "Opzij! Opzij!" Twee krijsende parkietjes verschenen op het paadje. "Allemaal aan de kant. Het gaat beginnen!"

En ja hoor, ze hadden

gelijk. Daar kwam de optocht aan.

"Maar dat is Jojo het parkietje", zeiden de dieren verbaasd. "Met de politiepet van Pinkie op. "Haha, wat staat dat grappig!" De dieren keken hun ogen uit en zwaaiden met hun staartjes van plezier. Want achter Jojo stapten trots de acht muizekinderen van Mama Muis.

Ze hadden allemaal een soldatenpet van papier op en een geweer van karton in hun voorpootjes. En ze liepen van één-twee, links-rechts, keurig in de maat.

Toen kwamen er tien konijntjes aan. Ze hadden een jagershoedje op en

schoten met hun kartonnen geweren alle kanten uit. "Wij zijn de wilde jagers, boe!" riepen ze. Wat moesten de dieren lachen!

En "Oooooh!" zuchten ze allemaal toen Pinkie met zijn speelgoedkarretje langs kwam. Pinkie zag eruit als een echt prinsje met zijn gote hoed met pluimen. En in het karretje zat de koningin van de optocht: Mira Muis met een gouden kroontje op haar kopje en een rode fluwelen mantel om. "Ze is nog mooier dan een échte koningin", zuchtten de dieren. Mira Muis zwaaide trots met haar voorpootje.

De hagedisjes deden ook mee. Ze bliezen vrolijk op fluitjes van bloemstengels. En tot slot kwamen kabouter Brr en Poetsje in een clownspakje. Ze sprongen als echte paljassen en deden net of ze over hun grote schoenen struikelden. De dieren hielden hun buikjes vast van het lachen en wilden maar dat de optocht nog veel langer was.

En de acht muizekinderen van Mama Muis!

"Zoiets leuks hebben we nog nooit gedaan!" piepten ze. "En we kregen er niet eens van op onze kop. Kunnen we niet elke dag een optocht houden, kabouter Brr?"

Maar dat ging natuurlijk niet..........

Verkeerde hand

DIT is een leuk lachspelletje. Geef iedereen een vel papier en laat ze er een paar figuren op tekenen. Bij voorbeeld een vierkant, een driehoek en een cirkel. Die moeten ze nu zo snel en netjes mogelijk uit knippen. Dat is toch niet zo moeilijk, zul je zeggen. Valt best tegen, want je mag alleen knippen met de hand, waarmee je *niet* schrijft. Iemand die rechts is, knipt dus met zijn linkerhand en iemand die links is, knipt met zijn rechterhand. Degene die het eerst klaar is en het ook nog netjes gedaan heeft, is de winnaar.

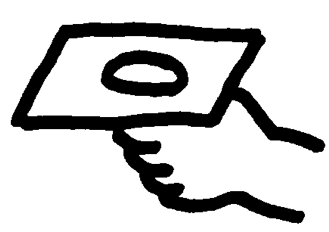
Om te kleuren

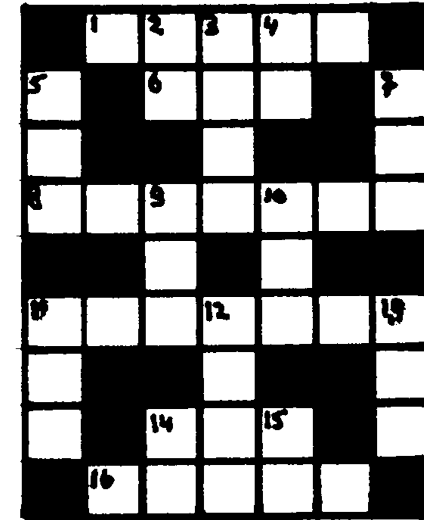
Goocheltrucje

MAAK VAN je linkerhand een stevige vuist. Als je links bent, doe je het met je rechterhand. Leg op die vuist een speelkaart en op de kaart een gulden. Vraag nu aan iemand, of hij kans ziet de kaart van je hand weg te krijgen zonder de munt aan te raken. Dat lukt natuurlijk niemand, Oplossing: Knip met duim en wijsvinger van je andere hand tegen de kaart. Die schiet dan weg, terwijl het geldstuk blijft liggen. Ik zou wel even goed oefenen, voordat je het bij je vrienden gaat proberen.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. het mannetje van de kat; 6. knaagdier; 8. heb je nodig als je verkouden bent; 11. niet gisteren en ook niet morgen; 14. grootmoeder; 16. toneelstuk, waarbij iedereen zingt.

VERTICAAL: 2. slee; 3. deel van de mond; 4. bekend filmfiguurtje; 5. etc.; 7. dierenmond; 9. deel van het hoofd; 10. de man van oma; 14. horizontaal; 11. zeedier; 12. vrouw; 13. schreeuw; 14. boven; 15. slee.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van de puzzel van **30 mei** is:

Maarten Strating
Mercuriusstraat 3
Curaçao

en de winnares van 6 juni is:

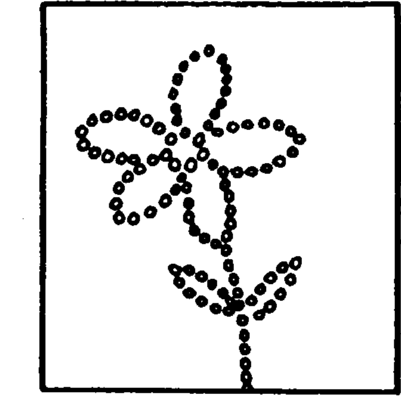
Wendy Versteeg
Mampurituweg 7
Curaçao

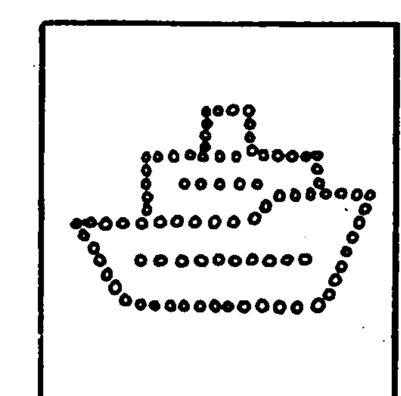
Zij ontvangen een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING vorige keer: 1. slak; 2. lade; 3. ader; 4. kerk.

Geduld!

HEB je dat? Want dat heb je bij het volgende echt wel nodig. Om een leuk schilderijtje te maken, moet je namelijk eerst de doppen van limonade-flessen sparen. Als je er genoeg hebt, schik je ze op een stuk gekleurd karton in de vorm van een bloem, een boot, een boom of wat dan ook. En is de 'tekening' naar je zin, dan plak je de doppen op het karton vast.

Raadsels

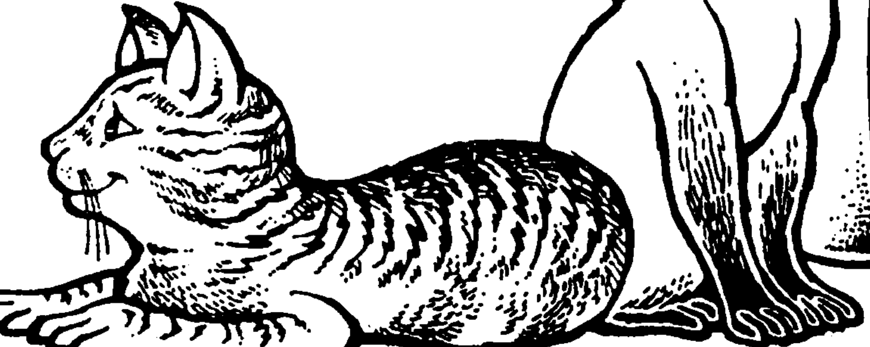
1. Mijn staart is lang, mijn jas is bruin,
Ik houd van de stad, ik houd van de tuin.
Ik kan wonen in een huis, of in een hut,
En kom voor de dag als jij bent ingedut.

2. Ze heeft een mond en kan niet praten.
Ze heeft een bed en kan niet slapen.

3. Mijn eerste letter zit in lucht, maar niet in licht.
Mijn tweede zit in kip, maar niet in kop.
Mijn derde zit in vliegen en in vliegmachien.
Mijn geheel is een dier, dat 's nachts is te zien.

4. Mijn eerste zit in klap en niet in flap.
Mijn tweede in hap en ook in pap.
Mijn derde in thee is makkelijk te vinden.
Mijn geheel is een dier en we zijn goede vrienden.

Onze vriendjes

IK HEB TWEE poezen. De kater Minou en de kat Liena. Minou is zo vlug als water en houdt ervan buiten op avontuur te gaan. Maar Liena is een echte aanhalige lieve dame. Als Minou slaap krijgt, zoekt hij eerst een geschikt plekje. Maar Liena niet. Als ze moe wordt, ploft ze neer, waar ze net op dat moment loopt en valt in slaap.

Ik heb Liena 2 jaar geleden uit het asiel gehaald, omdat ik gezelschap voor mijn 16 jaar oude kat Julia wilde hebben. En toen Julia vorig jaar dood ging, heb ik Minou gehaald. Ook uit het asiel. Gelukkig kunnen ze heel goed met elkaar opschieten.

CARMEN

OPLOSSING Raadsels: 1. muis; 2. rivier; 3. uil; 4. kat.

Wist je dat ???

VATICAANSTAD, DE stad van de paus, heeft ook een televisiebedrijf. Mocht je ooit in Rome komen en een bezoek bij de paus afleggen, dan kun je daar de volgende dag een videotape van kopen. Voor dat geld salueren zijn Zwitserse lijfwacht ook nog voor je.

* * * * * * * * * *

ALLES LIEP verkeerd en je hebt een pestbui. Dat kan iedereen overkomen. De kunst is om er weer vanaf te komen. En dat kan met een heel eenvoudig middeltje: beweging. Hardlopen, zwemmen, fietsen, gewoon flink doorwandelen, het helpt echt. Maar ook kleuren zijn een goede 'medicijn'. Als je heel erg kwaad bent en iedereen je irriteert, ga dan rood uit de weg. Heb je een pestbui en geen zin om hard te lopen, ga dan zwart en donkerblauw uit de weg en kleed je in vrolijke kleuren. Zit je in angst of spanning voor een of ander moeilijk proefwerk, kies dan een kleur die kalmerend werkt. Zachtblauw bij voorbeeld. Ziekenhuizen verven hun ziekenzalen vaak in die kleur, omdat het kalmerend op de patiënten werkt.

* * * * * * * * * *

DIKKE MENSEN zijn gezellig en altijd vrolijk. Dat vinden alle mensen, maar eigenlijk is het nooit echt bewezen door geleerde onderzoekers. Maar een van die wijze mensen heeft wel iets anders ontdekt: dikke mensen zijn slimmer! Maar liefst negenduizend mensen heeft hij gevraagd wat ze gewoon waren te eten. En daarna liet hij ze zo snel mogelijk antwoord geven op allerlei vragen. Toen bleek tot zijn stomme verbazing, dat mensen die de meeste kroketten, chips, worstjes en andere dikmakende lekkernijen aten, de hoogste punten haalden. Nu weet je wat je doen moet als je morgen een moeilijk proefwerk hebt.

Xingoe de hond

WEET JE het nog? Xingoe is een hond, die zo'n honderd jaar geleden in het oerwoud van Brazilië leefde. Zijn moeder Detta en zijn baas Andreas leren hem van alles.

In de zomertijd heeft het veel geregend. De rivier is nu geen rustig kabbelend water meer, maar een woest stromende rivier met overal wilde draaikolken. Vaak drijven er dode dieren in voorbij.

Detta gaat er vaak naar toe en Xingoe gaat met haar mee. Alleen durfde hij nooit, maar nu Detta erbij is, steekt hij zijn snuit in het water, niets en proest en slaat met zijn poten het water in het rond. Detta begint te blaffen. Ze wil Xingoe leren zwemmen. Als ze een stuk hout in het water ziet drijven, duikt ze de rivier in en zwemt er naar toe. Xingoe loopt achter haar aan. Maar als het water tot zijn buik komt, gaat hij gauw terug.

Andreas heeft de honden bezig gezien. "Wacht Detta, ik zal je helpen", zegt hij. "Onze kleine bangerd zal best zwemmen leren". Hij neemt een stuk hout en houdt het voor Xingoes neus. Die hapt er dadelijk naar.

Ieder rukken ze aan een kant van de stok. Xingoe geniet! Vooral als Andreas de stok loslaat. Trots loopt hij ermee weg, gaat liggen en bromt. Maar als Andreas hem de stok niet probeert af te nemen, is de pret eraf. Hij brengt de stok bij zijn baas en duwt hem in zijn hand.

Met een wijde boog gooit Andreas het stuk hout een klein eindje van de oever af in het water. Even staat Xingoe te kijken. Maar hij wil de stok zo graag pakken, dat hij toch het water inspringt.

(wordt vervolgd)

Vissen met duikboten op 400 meter diepte bestudeerd

Levende getuigen uit oertijd geven hun geheimen prijs

SEEWIESEN - In diep liggende grotten in het westelijk deel van de Indische Oceaan is de evolutie van de kwastvinnigen of coelacanthini 400 miljoen jaar stil blijven staan. De wetenschap kende deze grote vis uit de fossielen die zij hadden gevonden. Aangenomen werd dat het dier 70 miljoen jaar geleden was uitgestorven totdat bij toeval een levend exemplaar van deze diersoort, *latimeria chalumnae* geheten, gevonden werd. Professor Hans Fricke van het Max-Planck-instituut voor gedragsfysiologie in Seewiesen bij München bestudeerde samen met zijn medewerkers Karen Hissmann en Jurgen Schauer nauwkeurig allerlei aspecten van deze voor de wetenschap bijzonder interessante vis. Hij wist diverse geheimen aan de kwastvinnige, die zich zo lang voor de nieuwsgierige onderzoekers schuil wist te houden, te ontfutselen.

= door ANP-verslaggever Carel Wiemers =

Met de duikboten Geo en Jago daalde de Duitse geleerde met zijn collega's af naar een diepte van 400 meter om de vis in zijn dagelijkse omzwervingen te volgen. Een film en vele foto's van de moeilijk te volgen roofvis gaven het een en ander prijs over het leven van deze diersoort. Gebleken is echter dat het dier zijn jachtgronden op veel grotere diepten heeft.

NIEUWE BOOT

Daarom heeft Hans Fricke het plan opgevat een nieuwe duikboot te laten bouwen waarmee hij de vis op zijn rooftochten kan volgen. De twee miljoen Duitse marken die daarvoor nodig zijn, liggen gereed. Binnen niet al te lange tijd zal de onderzoeker in staat zijn de ontdekkingsreizen naar de oceanische oertijd voort te zetten.

In Seewiesen toont de hoogleraar wetenschappelijk waardevol materiaal over de kwastvinnige. Ingevroren bij een temperatuur van 80 graden Celsius onder nul liggen in zijn laboratorium enkele jonge exemplaren van deze diersoort en een volwassen dier van 140 cemtimer lang. Dankzij een intensieve studie van deze exemplaren is Fricke onlangs veel meer te weten gekomen.

Duiken en bestudering van de dode vis in het laboratorium zijn tot nu toe de enige mogelijkheden de nu nog beperkte wetenschappelijke kennis van de kwastvinnige aan te vullen. Wanneer men tracht een exemplaar boven water te halen, overleeft de vis deze actie niet. Omdat hij altijd op grote diepten leeft, bezwijkt hij aan de zogenoemde 'duikersziekte'. Dit verschijnsel doet zich voor bij de wisseling van de druk van het water op verschillende diepten.

De oervis, die door zijn vorm en gedrag de overgang kenmerkt van het gewervelde zeedier naar het land, wordt door Hans Fricke samen met vele andere collega's uit de wetenschap gezien als de voorloper van de amfibie.

De *latimeria*, zo vertelt hij, is een viseter. Overdag verschuilt hij zich in diepe lavaholen. De dieren bevinden zich daar in groepen van wisselende grootte tot twaalf stuks en van wisselende samenstelling.

's Nachts gaan de vissen op rooftocht en voorzover de hoogleraar bekend dalen zij daarbij af tot diepten van ongeveer 700 meter. Het bevreemdt Hans Fricke dat de *latimeria* zover naar beneden gaat, omdat de daar te behalen buit gering is. Met zijn nieuwe duikboot hoopt de gedragsfysioloog daar wat meer over te weten te komen.

In vergelijking met alle andere vissoorten heeft de kwastvinnige een bijzondere manier van voortbewegen. De hoogleraar heeft elf verschillende bewegingsvormen waargenomen, waardoor het dier op de meest extreme manieren kan manoeuvreren. Een opmerkelijke eigenschap is dat de vis zich verticaal door het water kan voortbewegen.

De *latimeria* kan, zo schatten de onderzoekers in Seewiesen, tien tot twintig jaar oud worden. Ze sluiten echter niet uit dat de vis een hogere leeftijd kan bereiken. Daar zijn enkele aanwijzingen voor. De exemplaren kunnen twee meter lang worden en honderd kilo wegen.

In vergelijking met vissen van soortgelijke grootte heeft de kwastvinnige verreweg de langzaamste stofwisseling. Om in zijn dagelijkse energiebehoefte te voorzien hoeft hij slechts tien tot twintig gram vis te eten. Waarschijnlijk is volgens Hans Fricke dit ook de reden waarom de oervis in gebieden die arm zijn aan buit, kan bestaan.

Ook het feit dat het dier in zijn prehistorische vorm miljoenen jaren kon overleven, heeft naar zijn mening iets met deze stofwisseling te maken. "De kwastvinnige leert ons hoe organismen uit de begintijd van de werveldieren ondanks hun primitieve fysische en gedragskenmerken met moderne levende wezens kunnen concurreren," aldus de hoogleraar.

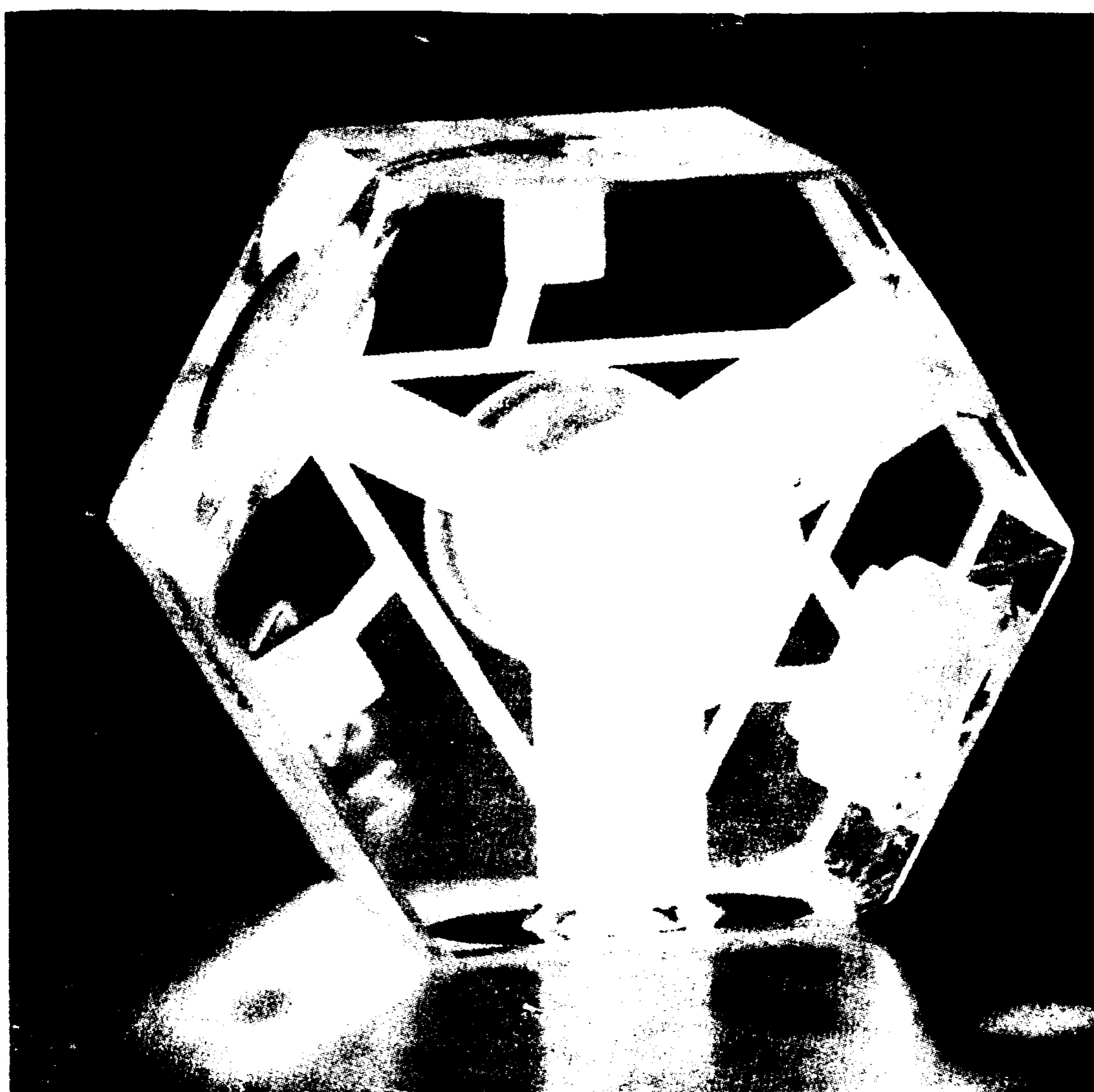
Latimeria zijn levendbarend, hetgeen blijkt uit de studie die de onderzoekgroep van het Max Planck instituut naar het dode materiaal verrichtte. Zij hadden een 98 kilo wegend vrouwtje dat vorig jaar bij Mocambique werd gevangen, daarvoor ter beschikking.

In haar baarmoede had het dier 26 volgroeide jongen die 30 tot 35 centimeter groot waren. Zij wogen 410 tot 508 gram elk. De onderzoekers vinden dat de jonge vissen 'wonderlijk groot' ter wereld komen. "Hun gebit duidt er op dat ze direct naar de geboorte op rooftocht kunnen", zo concludeert professor Fricke.

De draagtijd schijnt dertien maanden te zijn. Dit is voor vissen ongewoon lang. De eieren van de kwastvinnigen behoren met hun 9 centimeter doorsnee en de rijke omvang van de dooier tot de grootste onder de eitjes van vissen.

De *latimeria* mag dan 400 miljoen jaar hebben overleefd, op het ogenblik wordt hij met uitsterven bedreigd. Hans Fricke maakt zich daar zorgen om. De populatie is betrekkelijk klein. Naar schatting leeft bij de Comoren een groep van minimaal 150 tot maximaal 510 dieren. Het is niet bekend of er nog populaties op andere plekken verblijven.

Op verzoek van de medewerkers van het Max Planck instituut is de kwastvinnige op de lijst de meest bedreigde diersoorten van de Washington-conventie geplaatst. Inheemse vissers vangen jaarlijks een paar exemplaren. Deze worden op de zwarte markt verkocht of door de Comorezen zelf gegeten. "Waardevol wetenschappelijk materiaal gaat op die manier verloren", zo besluit Hans Fricke zijn verhaal.

Het hart van de ringlasergyroscoop bestaat uit een blok Zerodur-glas, dat een uitzettings-coëfficiënt van nul heeft, waarin kanalen zijn uitgeboord. De lichtbundels worden met behulp van drie spiegeltjes door het driehoekige (op zijn kant staande) circuit vele malen 'in het rond' geleid. Draaiing resulteert in interferentie in de lichtbundels.

Telescopen beter te richten met optische gyroscopen

HET RICHTEN van een telescoop en het volgen van een ster (of een ander hemellichaam) is een zaak van steeds grotere precisie aan het worden. Tot nu toe maakte men hierbij gebruik van zogeheten *encoders:* ringen om de assen van de telescoop die de draaiïng van deze assen met behulp van elektrische of optische contacten coderen in series elektrische impulsen. Uit deze pulsen kan men precies afleiden in welke richting de telescoop draait en hoeveel hij in die richting is gedraaid, dus of hij goed is gericht.

Bij de moderne, grote telescopen is het gebruik van deze *encoders* echter moeilijker geworden, omdat men de assen graag vrij wil houden voor de doorvoer van het licht van de hoofdspiegel naar verschillende soorten brandpunten. Bovendien wil een goede stand van de rotatie-as niet automatisch zeggen dat ook de telescoopbuis zelf precies in de juiste richting wijst. Daarom gaan er al enkele jaren stemmen op om de telescoopbuis in de toekomst te gaan voorzien van een optische gyroscoop.

De werking van een optische gyroscoop is gebaseerd op een effect dat voor het eerst werd beschreven door de Franse fysicus Georges Marc Marie Sagnac in 1913. Een bundel licht wordt gesplitst in twee delen, die in tegengestelde richting een gesloten circuit doorlopen en dan weer worden samengevoegd. Op dit punt ontstaat dan een patroon van interferentiestrepen. Als de interferometer niet draait, is de reistijd voor de twee lichtbundels gelijk en staat het interferentiepatroon stil. Bij draaiïng om een as loodrecht op het vlak van de lichtbundels ontstaan er echter weglengteverschillen en verschuiven de interferentiestrepen.

Bij een optische gyroscoop is het aantal interferentiestrepen dat door het beeldveld beweegt een maat voor de hoekverdraaiïng. Het hoekoplossend vermogen neemt toe met de weglengte van de lichtbundels.

Net als bij hun mechanische tegenhangers geven optische gyroscopen absolute rotaties aan en moeten ze dus voor gebruik eerst worden ingesteld aan de hand van vaste referentiepunten. Het voordeel van een optische gyroscoop is dat hij vrijwel geen gewegende delen bevat, dus minder storingsgevoelig is.

Er bestaan twee soorten optische gyroscopen. In het ene type bewegen de lichtbundels door twee glasvezels van vele honderden meters lengte, opgewonden tot spoelen. In het andere type worden de lichtbundels door drie of meer spiegels vele malen in het rond gekaatst door een stuk glas waarin kanalen zijn uitgespaard: het ringlasertype.

DRIFTSNELHEID

Optische gyroscopen doen in snel tempo hun intrede in vliegtuigen, satellieten, onderzeeboten en dergelijke. De standaardmodellen bieden echter nog niet de hoekresolutie en gering *driftsnelheid* (het 'wegdrijven' uit zijn vaste nulstand) die bij telescopen wordt vereist.

De ESO, de Europese organisatie die een groot telescopenpark op La Silla in Chili heeft, startte vorig jaar een onderzoek naar de mogelijkheden van optische gyroscopen in de sterrenkunden. Het Institut für Physikalische Sensorik van de Fachhochschule Offenburg in Duitsland, lanceerde daarna het voorstel van een gecombineerde glasvezel-ring-laser-combinatie voor het controleren van de richt- en volgbeweging van een telescoop. Een eerste prototype van het glasvezel-deel is nu aan de ESO gepresenteerd.

Het systeem (INFOG 2000) bestaat uit een spoel met 1100 meter glasvezel. Het blijkt al te voldoen aan de eisen die aan de richtnauwkeurigheid van de toekomstige Very Large Telescope (VLT) van de ESO worden gesteld: een hoekresolutie van beter dan 0,02 boogseconden en een volgnauwkeurigheid van beter dan 0,1 boogseconde. Aan de bouw van een verbeterde versie, die gecombineerd zal worden met een in de handel verkrijgbare ringlasergyroscoop van Litton Guidance Control, is al begonnen. De combinatie zal volgend jaar worden getest op de 3,5 meter New Technology Telescope (NTT) van de ESO.

AFWIJKINGEN

Doordat een optische gyroscoop direct op de telescoopbuis zit, omzeilt men met dit controlesysteem de afwijkingen die met het systeem van *encoders* niet kunnen worden voorkomen. Doorbuigingen in de telescoop, spelingen in lagers en tandwielen en andere effecten maken dat er verschillen kunnen optreden tussen de werkelijke richting die door de *encoders* wordt gedicteerd. Als de gyroscopen eenmaal zijn ingesteld, zouden zij telkens wanneer de telescoop naar een ster van bekende positie wijst kunnen worden 'bijgesteld'. Dit proces zou zodanig kunnen worden geautomatiseerd dat het effect van *drift* verwaarloosbaar blijft.

Optische gyroscopen zullen een gewicht van slechts enkele kilo's hebben en een ruimte van nog geen halve kubieke meter in beslag nemen. Sommige astronomen menen dat het gebruik van optische gyroscopen ook een zekere verlichting kan betekenen van de strenge eisen die er nu aan de mechanische preciesie van telescopen worden gesteld. Dit zou door een 'substantiële reductie van de kosten kunnen leiden'.

Milieusatellieten worden niet efficiënt gebruikt

VOORHONDERDEN miljoenen guldens worden steeds nieuwe satellieten in de ruimte gebracht om de natuur en het milieu op aarde te bewaken. De uitwerking van de door de aard-observatie-satellieten verzamelde gegevens blijft echter achter bij de verwachtingen, aldus prof. H. Grassl, directeur van het Max-Planck instituut voor meteorologie in Hamburg.

Er worden vanuit de ruimte vele mooie kleurenplaatjes van de aarde gemaakt, waar menige kalender mee wordt opgesierd, stelt de hoogleraar. Maar van een systematische uitwerking van de wetenschappelijke gegevens is volgens hem geen sprake. Men haalt uit de beschikbare gegevens bij lange na niet wat er in ligt opgesloten.

'KERKHOF'

Grassl heeft het over een 'kerkhof' van gegevens in de ruimte die daar onaangeroerd liggen te wachten op het moment dat ze eindelijk bewerkt kunnen worden. Wanneer deze zouden worden uitgewerkt, kunnen ze naar zijn mening een juist beeld geven van de veranderingen in de natuur en het milieu gedurende de afgelopen twintig jaar.

Professor Grassl verwacht dat de achterstand in de uitwerking van de gegevens alleen maar groter wordt door de krapper wordende ruimtevaart- budgetten. Op het wetenschappelijk onderzoek naar de in de ruimte verzamelde gegevens wordt het eerst bezuinigd.

De meteoroloog stelt daarom voor de uitwerking van de gegevens over te dragen aan een instituut dat onafhankelijk is van de ruimtevaartorganisaties, bijvoorbeeld de Europese gemeenschap. De kosten daarvan hoeven volgens hem niet veel meer te bedragen dan eenvijfde van wat de ontwikkeling en lancering van een enkele aard-observatie- satelliet kost.

Verschillende landen moeten gebruik kunnen maken van de gegevens waarover een dergelijke instelling in de toekomst zal beschikken. Zo krijgen ook landen, die geen satelliet bezitten, zoals de ontwikkelingslanden, eerder toegang tot de gegevens. Als voorbeeld van een dergelijk open en wereldwijd systeem noemt Grassl het Europese Meteosat-programma, waarvan ook Afrikaanse landen voor hun weersvoorspellingen gebruik maken.

Met de instelling van een onafhankelijk instituut heeft Europa volgens de meteoroloog een unieke kans systeem aan te brengen in de verwerking van wetenschappelijke gegevens uit de ruimte. De Europese aardobservatie- satelliet ERS-1, die zich sinds juli vorig jaar in de ruimte bevindt, stuurt thans vanaf een hoogte van 800 kilometer een stroom van waardevolle gegevens naar de aarde. De satelliet die zich bij de observatie niet door licht of donker, wolken of slechte weersomstandigheden laat afschrikken, tast alle gebieden van de aardbol regelmatig af.

Idee geboren in dertiger jaren

Oplevende belangstelling voor de Stirling-motor

HALVERWEGE de jaren dertig had Philips zich zo'n comfortabele positie verworven op de Europese markt voor radiotoestellen dat de onderneming naar nieuwe afzetgebieden uitkeek. Het oog viel op Afrika en Azië, maar men zag in dat de verkoop van radio's daar gehinderd zou worden door het ontbreken van een openbare elektriciteitsvoorziening. Twee ingenieurs van Philips' Natlab zetten zich daarom in 1938 aan de taak een generatortje van een paar watt te ontwerpen dat klein, compact en robuust was, geruisloos zijn werk deed en petroleum als brandstof kon gebruiken.

Dat was het begin van een avontuur dat tot op de dag van vandaag voortduurt en waarvan de goede afloop nog steeds niet zeker is: de herintroductie van de negentiende eeuwse Stirling hete lucht motor voor elektriciteitsopwekking in tractie.

Veel wijst erop dat er binnen de komende vier of vijf jaar definitief over het lot van de Stirling beslist wordt.

Onlangs werd het eerste in serie geproduceerde voortbrengsel van het Stirlingwerk ten doop gehouden: het boek dat alle vorderingen en teleurstellingen die men in de laatste 53 jaar boekte of incasserde op chronologische wijze rangschikt. De bijeenkomst kreeg speciaal cachet met het verschijnen van dr Frits Philips, de promotor van het project, en dr Roelf J. Meijer die het project in de VS als president van het éénmansbedrijf Stirling Thermal Motors levend hield toen bijna iedereen het voor gezien hield.

Ook de Britse auteur C.M. Hargreaves zat op de voorste rij. Niet zozeer het verschijnen van het boek is een mijlpaal die aandacht voor de Stirling motor rechtvaardigt als wel de plotseling oplevende internationale belangstelling voor de

Vervolg op pag. 9

Musical 'De Luie Lift' van het Radulphus

Goed verhaal, 110 medewerkers en strenge regie: leuke avond

WAT BEDREMMELD zitten leerlingen en docenten van het Radulphus College in de kantine van *Centro Pro Arte*. Ze hebben zojuist de eerste repetitie van de musical *'De Luie Lift'* op het 'echte' toneel achter de rug, en dat viel na maanden repeteren in een schoollokaal best tegen. "Het lijkt wel alsof hier op het grote toneel je teksten in de ruimte verdwijnen", zo verwoordt Paul Didden de ervaringen van de meeste spelers. "Maar verder ging het wel goed hoor", zegt hij sussend.

In een hoekje zit een van de hoofdrolspelers, Julie Hengeveld, haar Engelse woordjes te leren. Haar reactie: "Ach, we zijn gewoon niet in de stemming, zo midden in de proefwerkweek. Het gaat straks heus wel goed". En met een licht verwijtende blik in de richting van haar docent Engels (Freddy Burgos) "De proefwerkstof is wel erg veel hoor, meneer".

= door Jeannette van Ditzhuijzen =

> De musical 'De Luie Lift' gaat op dinsdag 23 juni in het Centro Pro Arte in première. Leerlingen en docenten van het Radulphus College spelen, zingen en dansen onder leiding van Pieter Wiemers (regisseur), Ramon Williams (dirigent) en Jean Louis Cesario (choreograaf). Na de première volgen nog drie optredens op woensdag 24, donderdag 25 en vrijdag 26 juni, telkens om 20:00 uur. Kaartjes à fl. 12,50 zijn nog verkrijgbaar bij Mensing's Caminada, Salas (Fokkerweg) en bij de administraties van de drie middelbare scholen.

Het koor onder leiding van Ramon Williams swingt lekker mee met de muziek.

Docent Burgos speelt net als leerlinge Julie een rol in de musical. Levert dat geen problemen op, docenten en leerlingen naast elkaar? Regisseur Pieter Wiemers (docent economie) geeft toe dat hij met zijn collega's iets voorzichtiger is dan met de leerlingen. "Het ligt gewoon wat moeilijker met collega's, maar aan de andere kant is het mijn plicht om ook hun duidelijk te vertellen wat er aan schort. Anders weten zij niet waar ze aan toe zijn. Af en toe moet je gewoon goed kwaad zijn, ook op je collega's".

En kwaad is hij die avond. Spelers vergeten hun tekst, komen niet op of kijken de verkeerde kant op. Wiemers: "Aan het begin van een repetitie vraag ik de spelers altijd: 'Wat is het magische woord?' Dan antwoorden zij in koor: CON - CEN - TRA -TIE. Nou, die concentratie was vanavond ver te zoeken. En dan moet je er wel hard tegenaan, want de première van de musical staat voor de deur".

Voor de spelers is het allemaal ook wel erg spannend, voor het eerst in zo'n groot theater. Er valt van alles te ontdekken tussen de coulissen en in de orkestbak. Want het koor repeteert mee. Dirigent Ramon Williams (docent muziek) is die avond ook nog niet helemaal tevreden over de zangkunst van zijn pupillen. Of liever gezegd, over hun discipline. Terwijl na het zingen de orkestbak langzaam naar beneden zakt, krijgt het koor er van langs: "Als je meedoet aan de musical, doe je dat volgens mijn regels", is de teneur van Williams' 'toespraak'. De koorleden kijken schuldbewust, - er is ook zoveel nieuws te zien vanavond: op het toneel erboven wordt intussen ijverig verder gerepeteerd.

Met weidse gebaren geeft de regisseur aanwijzingen aan de acteurs.

NIET ONTMOEDIGD

Pieter Wiemers heeft gelukkig voldoende ervaring met het regisseren van musicals om niet geheel ontmoedigd te raken. Op zijn school in Nederland heeft hij in totaal vier musicals geregisseerd. "Ik vind het zo leuk om met een grote groep mensen in korte tijd iets op te zetten, dat door een groot publiek wordt ervaren. Ik doe graag iets meer dan alleen maar lesgeven".

Dat laatste is hem ook wel aan te zien. Hij bruist van energie en levenslust. Geen seconde staat hij stil. Alles beweegt aan deze dynamische man, en zo treedt hij zijn spelers ook tegemoet.

Niemand krijgt de kans om even niet op te letten. De regisseur registreert alles. Terwijl hij een scène links op het toneel volgt, roept hij de figuranten rechts tot de orde: "Hee, jullie moeten daar niet als een stel zoutzakken staan, doe iets, beweeg, of praat met elkaar".

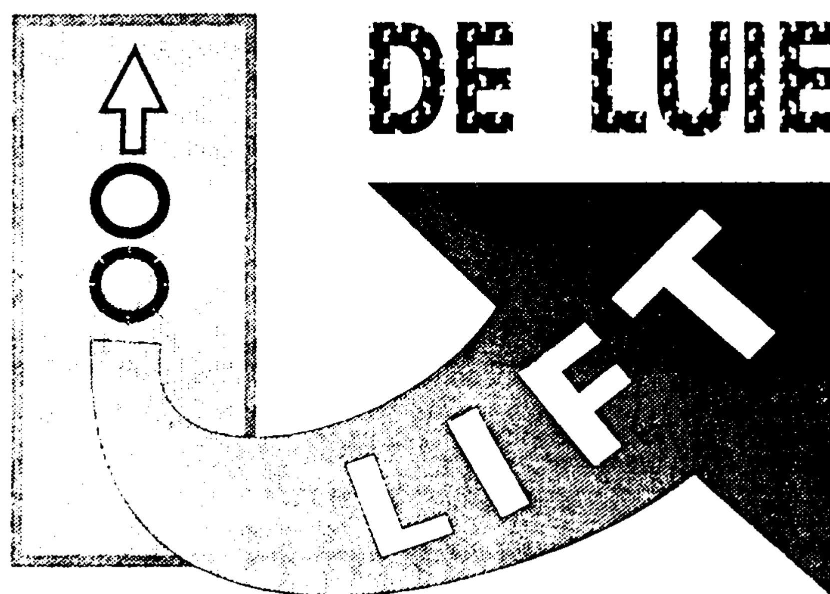
Lily Snijders, een van de kamermeisjes uit hotel *'De Luie Lift'*, vindt het zeer terecht dat zij soms zo worden afgekat door de regisseur. "Zo gaat het gewoon beter. Vanavond is het veel te rommelig, we zijn geen familie samen".

Angeline Bak, het kamermeisje dat het hart van een van de sjeiks in vuur en vlam zet, is er echter van overtuigd dat het door deze repetitie veel beter gaat. "Hoe dichter we bij de première komen, des te groter de zenuwen. Dan worden we vanzelf wel beter".

Angeline moet tijdens een gezongen scène als 'stuk van het stuk' allerlei verliefde blikken in de richting van de sjeik werpen. "Moeilijk hoor, tegen zo'n grote jongen. Bovendien ben ik helemaal niet verliefd op hem, dat maakt het ook niet gemakkelijker".

Ook leerlinge Anouk Laponder heeft het moeilijk met haar verliefdheden in de musical. Zij wordt geacht haar echtgenoot, docent Burgos, innig te omhelzen. "Dat is wel een beetje vreemd hoor. Het maakt me verlegen, het is toch anders dan met een jongen uit je klas. Maar verder vind ik het contact met de docenten wel leuk".

Sjeik Paul Didden beaamt dit. "Het creëert een extra band met een docent als je ook les van hem hebt. De band is hechter dan op school en dat versterkt het contact dat je op school hebt. Maar het kan het ook verzwakken natuurlijk".

Regie : Pieter Wiemers
Muziek : Ramon Williams
Decor : Fifi Allee
Choreografie : Jean-Louis Cesario

Wat hij vooral moeilijk vindt tijdens zo'n repetitie is het wachten. "Tussen je optredens door heb je eigenlijk niet zoveel te doen. Dan kijk je naar een stuk dat je al honderden keren hebt gezien en dat is wel vervelend. Niet dat het een saai verhaal is. Het is juist heel leuk met al die sjeiks, de kapotte lift en een gekke ontknoping".

Deze grote repetitie heeft hij wel als zeer zinvol ervaren. "In het begin oefende ik thuis mijn rol, maar later deed ik dat helemaal niet meer. Ik oefende als we onze wekelijkse repetitie op school hadden. Maar in zo'n grote zaal is het toch weer heel anders. Ik ga nu maar weer eens ijverig thuis oefenen, dat is toch wel nuttig. Je gaat langzamerhand je teksten door elkaar halen".

"Sommige beginzinnen zitten heel vast in je hoofd", vult Anouk aan. "Dat wordt gewoon een soort obsessie. Maar soms vergeet je dan de rest van de tekst. En vanavond was het extra moeilijk. We moeten nu leren heel hard en duidelijk te spreken. Ik dacht te veel aan dat luide spreken en daardoor te weinig aan mijn tekst".

Anouk zal moeten blijven oefenen, dat ziet zij wel in. In dat opzicht werpt zo'n grote repetitie duidelijk haar vruchten af. Iedereen wordt weer eens met de neus op de feiten gedrukt: meespelen in een musical kost veel tijd en veel energie.

LIFTMOTOREN

Dat geldt in de eerste plaats voor de twee motoren van deze *Lift*: Pieter Wiemers en Ramon Williams. Sinds de eerste audities in september zijn zij vrijwel continu in de weer geweest om de musical tot een succes te maken. Vrijwel al hun vrije tijd werd in de musical gestoken.

Wiemers: "Na de audities zijn we eind oktober met de eerste repetities begonnen. Eigenlijk hebben we al te lang gerepeteerd. Dat klinkt misschien gek op dit moment, maar als je zo lang repeteert kun je geen spanning opbouwen. Maar ja, Centro Pro Arte was helemaal volgeboekt, dus we konden daar niet eerder terecht. Eind juni is niet echt een ideale tijd in verband met examenleerlingen die weggaan, repetities en de naderende vakantie".

Voor Wiemers is dit het eerste jaar op het Radulphus. Williams zit er al langer. Hij heeft vele koren onder zijn hoede en wilde graag een musical van het Radulphus dirigeren. Voor hem kwam de inmiddels ervaren regisseur Wiemers dus als geroepen. Samen bestudeerden zij de mogelijkheden.

Scène uit de repetitie van De Luie Lift. Op de voorgrond Hans Rademakers, Diana Masar, Angelique Berend en Sally en te zien.

Een toneelstuk over Curacao, *'Het Christoffelpark'*, dat op een vergeten plekje in de school lag te verstoffen, werd afgekeurd. "Het was een beetje een oubollig jaren zestig stuk", aldus Wiemers.

Dus werd besloten tot *'De Luie Lift'*. Het stuk werd in Nederland besteld en hier bewerkt. "We hebben het aan Curaçao, zelfs aan het Radulphus College aangepast. Voor de toeschouwers wordt het daardoor veel herkenbaarder".

'ONTSLAG'

De vele repetities zijn geenszins zonder slag of stoot verlopen. Wiemers, zelf een consciëntieus man, eist de uiterste discipline van de acteurs. Wie regelmatig te laat kwam, werd er dan ook zonder pardon uitgegooid. Ook collega's konden op 'ontslag' rekenen, als ze zich niet aan Wiemers' regels hielden.

"Tja, die discipline, dat ligt hier op het eiland wel wat gevoelig", zegt Wiemers diplomatiek. "Daardoor is dit de moeilijkste musical die ik ooit geregisseerd heb. Maar als je dan ziet dat je met de overgebleven, wel gemotiveerde acteurs resultaat bereikt, geeft dat toch weer veel bevrediging".

Het is geen sinecure, waar Wiemers en Williams aan begonnen zijn. In totaal hebben zij 110 medewerkers onder hun hoede. Spelers, zangers en dansers plus nog een aantal leerlingen dat achter de schermen meehelpt. Allemaal verschillende karakters, die onder de deskundige leiding van deze twee 'oude rotten in het vak' naar de uitvoeringen van volgende week geleid worden.

BETER

Drie dagen later is de volgende repetitie. De proefwerkweek zit erop. Goed uitgeslapen en vol nieuwe energie staat iedereen weer op de planken. De schrik van de vorige repetitie zit er nog goed in. Er wordt luider en duidelijker gesproken, teksten worden niet of nauwelijks vergeten en ook de concentratie is merkbaar beter.

"Het heeft gewerkt", verzucht Wiemers na afloop. "Ik heb me de vorige keer niet voor niets zo boos gemaakt. We gaan nu de goede kant op. Je zult het zien, dat wordt een fantastische première op dinsdag".

Wat gebeurt er na Juliana en Bernard?

Het CDA-kamerlid Gualtherie van Weezel maakt zich zorgen over de positie van de Nederlandse monarchie na het overlijden van **prinses Juliana** en **prins Bernhard**. Hij zegt dat in een interview in het weekblad Elsevier. Volgens het Kamerlid heeft het vorstenhuis aan warmte verloren. "Het is nu veel zakelijker. **Beatrix** doet het perfect hoor, het is een vakvrouw, misschien past haar werkwijze meer bij deze tijd, maar onder Juliana en prins Bernhard was het kleurrijker, gezelliger. Net zo goed als het minister-presidentschap van **Van Agt** leuker was dan dat van **Lubbers**. Het tijdsbeeld is zakelijk, mensen als koningin Beatrix en Ruud Lubbers passen daarin." Gualtherie van Weezel stelt dat de monarchie wordt gedragen door een harde kern in de Nederlandse samenleving, die niet voor het hoofd gestoten mag worden. "De achterban van het huis van Oranje is primair de Oranjevereniging in Barneveld. En de Prinses Irene-Brigade, het korps commandotroepen, de mariniers, de marechaussee, de garderegimenten, de schutterij in Gronsveld. Dat is de ruggeraat van de natie.

ROBERTO TEJADA BEZOCHT CURAÇAOSE KUSTENAARS

'Artes de Mexico' besteedt nummer aan kinderdood:

Begrafenis van 'angelitos' feest met mariachi en vuurwerk

HEEL RIO de Janeiro heeft wekenlang in het teken gestaan van de grote milieuconferenties waar zovele milieu-experts en regeringsleiders samenkwamen om te proberen gezamenlijk maatregelen te treffen om een verder achteruit gaan van onze leefomgeving te voorkomen. Niet alles ging daarbij van een leien dakje en de grote idealisten zullen teleurgesteld naar huis gegaan zijn. Toch is er veel bereikt, al is het alleen maar dat iedereen heeft laten zien dat het milieu de aandacht heeft en dat bijna alle landen ervan overtuigd zijn dat er maatregelen genomen moeten worden omdat anders de zaak op een ramp uitloopt die nog groter wordt dan zij nu al is. Dat niet iedereen dezelfde maatregelen voorstaat is een zaak voor volgende conferenties. Maar niet alleen de conferentie zelf is van wereldbelang. Ook om de conferentie heen zijn vele zaken in Rio aan de orde geweest. Heel Rio de Janeiro stond in het teken van de ecologie.

= door Nel Casimiri =

Het grote museum voor moderne kunst organiseerde b.v. een tentoonstelling onder de naam ECO-ART. Die expositie werd gesponsord door de Banco Bozano Simonsen en de uitgeverij van kunstboeken SPALA in Rio gaf een speciale expositiecatalogus uit: een klein boekje van zo'n tien centimeter in het vierkant, maar ook zo'n tien centimeter dik. In dat blok-boek zijn alle 120 schilderijen van de ECO-ART expositie opgenomen. Lula Freda reisde door Noord-, Zuid- en Midden-Amerika om allerlei galerieën en musea te bezoeken om kunstenaars uit te zoeken voor deze speciale expositie. Speciaal, want elk kunstwerk, een werk per kunstenaar, moest als thema de ecologie hebben. Aan de expositie was ook een prijs verbonden: twaalf kunstenaars, vijf uit Brazilië zelf en zeven uit andere landen, kregen een prijs van 15.000 dollar voor hun werk. Die prijswinnaars waren: Arcangelo Ianelli, Beatriz Milhazes, Daniel Senise, Flavio Shiro en Joao Camara uit Brazilie en Jorge Tacla (Chili), Kenneth Kemble (Argentinië), Miguel Angel Rojas (Colombia), Miguel Castro Lenero (Mexico), Miguel von Dangel (Venezuela), Nelson Ramos (Urugay) en Geoff Rees (Canada). Een van de juryleden die deze prijzen toekende was de Mexicaan Roberto Tejada. Hij is dichter en kunstcriticus. Tejada is onderweg van Rio naar Mexico gestopt op Curaçao om een familiebezoek te brengen aan zijn tante en bracht naast de catalogus van de ECO-ART-expositie voor zijn tante ook enkele exemplaren mee van het Mexicaanse kunsttijdschrift waarvoor hij schrijft.

ARTES DE MEXICO

Artes de México is een dik full color tijdschrift dat per kwartaal verschijnt en elk nummer is gewijd aan een thema van de Mexicaanse kunst. Het tijdschrift startte in 1950, maar stierf een trieste dood in 1980. In 1988 besloot Alberto Ruy Sanchez samen met presidente Fernando Chavez Roa de rechten op te kopen en het tijdschrift nieuw leven in te blazen. Alberto Ruy Sanchez verzamelde een groep schrijvers en kunsthistorici om zich heen en sindsdien bloeit het tijdschrift als nooit tevoren. Niet alleen in Mexico is de belangstelling groot, maar een deel van de oplage gaat ook naar de Verenigde Staten en zelfs vanuit Europa is er belangstelling voor. Het ziet er heel mooi uit. Ook de advertenties, die samen met de abonnementen het tijdschrift financieel moeten dragen, worden gemaakt door beroepsontwerpers, dus zelf beeldende kunstenaars.

Het eerste nummer van 1992 heeft als thema de ceramische kunst uit de omgeving van Guadalajara. En het eerste artikel gaat over keramiek uit de tijd voor de komst van de Spanjaarden, dan artikelen over keramiek in de vijftiende eeuw, vervolgens de koloniale tijd om zo langzaam te komen tot de twintigste eeuw en de moderne tijd. Niet alleen de keramiek zelf komt aan bod, maar ook de schilderijen waarop deze keramiek wordt afgebeeld. Zo is er bijvoorbeeld een schilderij van Diego Velasquez (Las Meninas) uit de zeventiende eeuw, waar een ouder meisje een jonger meisje een dienblaadje aanreikt waarop een klein karafje van rood aardewerk staat. Op een detailfoto is dat karafje beter te zien: een Mexicaans karafje te vergelijken met andere karafjes uit hetzelfde tijdperk in Mexico. En niet alleen de mooie museumstukken, ook de volkskunst komt aan bod.

Arte de Mexico wordt uiteraard in het Spaans uitgegeven, maar van alle artikelen wordt achterin een Engelse vertaling opgenomen. Ook bevat het tijdschrift een overzicht van belangrijke tentoonstellingen in Mexico en een gids naar alle galerieën.

LOS ANGELITOS

Het tweede nummer van 1992 van *Artes de Mexico* is een heel speciaal themanummer. In Mexico is het de gewoonte om als een jong kind sterft, dit niet als een verlies te zien, maar als een vreugde. Het kind, dat als kind nog geen zondes heeft begaan, maar wel gedoopt is, zal immers rechtstreeks naar de hemel gaan. Het is dus een vreugdevolle gebeurtenis: het kind is opgenomen bij God.

Overal in de katholieke kerk kent of kende men de *Engelenmis*, waarbij de familie niet in het zwart maar in het wit gekleed gaat, als er een klein kind gestorven is. Maar de tranen blijven. In Mexico maakt men er een feest van, een volksexpressie van een katholiek dogma. Het is een gedenkwaardige gebeurtenis, waarbij van het overleden kind met zijn familie, vader, moeder, broertjes en zusjes, een portret gemaakt wordt. Dat kan een foto zijn, maar ook een olieverfportret.

Een scholier bracht die gewoonte naar voren bij de redactie van *Artes de México*. Hij had enkele oude foto's ontdekt en vond dat deze traditie, die nog steeds in de kleinere plaatsen in Mexico tot de gewoontes behoort, ook een plaats moest krijgen in de *Artes de México*. Het gaat om kunstwerken, al zijn ze naar een aanleiding gemaakt. Er werd en wordt ook prachtige poëzie geschreven over de dood van die kleine kinderen en het tijdschrift neemt verschillende van die gedichten op. Maar de hoofdzaak vormen de foto's en de schilderijen. De fotograaf Juan de Dios Machain specialiseerde zich zelf aan het eind van de vorige eeuw en het begin van deze eeuw in zulke familiefoto's van ouders met gestorven kinderen. Soms ingekleurd, soms gewoon sepia-kleurig, zijn die foto's zo in-triest om te zien. De kleine kinderen, gekleed in hun mooiste kleren, omringd door bloemen, liggend op een doodskist of in de armen van de moeder. De rest van de familie staat er omheen. De kinderen zien er prachtig en vredig uit. De een nog mooier dan de ander. Maar de familie houdt het niet zo gemakkelijk vol. Zij hebben het moeilijk om voor de fotograaf zo lang hun tranen te moeten inhouden en stil te staan. Dat lukt ook niet altijd, maar de kinderen liggen in vrede. Zij zijn naar de hemel. Daarom gaat de begrafenis van zo'n jong kind ook gepaard met vuurwerk en gehuurde mariachigroepen begeleiden het van huis of de kerk naar de begraafplaats. De liederen die gezongen worden zijn allemaal Marialiederen en daarin worden de deugden en kwaliteiten van het kind, de *angelito*, vergeleken met die van de 'onbevlekte' H. Maagd. In een apart artikel worden versjes en spelletjes verhaald die in de regio van Puebla voor deze gestorven kinderen gespeeld worden.

Foto's als deze, gepubliceerd in het tijdschrift 'Artes de México' doen voor ons wellicht wat morbide aan, maar men moet ze zien in het licht van de Mexicaanse traditie en vooral het volksgeloof in Mexico.

TRADITIE

Die afbeeldingen en portretten van overledenen is al een heel oude Mexicaanse traditie. Verschillende olieverfschilderijen met hetzelfde thema uit de achttiende en negentiende eeuw heeft Gutierre Acevas verzameld voor het uitgebreide essay dat hij hierover heeft geschreven. Ook voor moderne Mexicaanse schilders vormen de oude foto's en schilderijen van gestorven kinderen en de nog steeds bestaande tradities op het platteland een bron van inspiratie. Frida Kahlo, David Alfaro Siqueiros, Gabriel Fernandez Ledesma, Olga Costa en Jesus Reyes Ferreira laten allemaal wel een keer in hun werk zo'n kinderdood zien, zij het dat ze naast de tradities ook hun eigen belevingswereld een rol mee laten spelen.

Ook op Haïti en in Santo Domingo kent men deze tradities bij het overlijden van een klein kind, maar daar, noch in Mexico heeft men deze schilderijen veel geëxposeerd. Roberto Tejada vertelde dat men nogal geschokt gereageerd heeft op dit nummer van *Artes de México*. Voor de mensen van nu zijn de beelden weliswaar bijna prachtig, maar ook erg verwarrend. "Wat meteen de vraag weer oproept wat nu eigenlijk kunst is. Je voelt je bijna als een indringer in iets dat zo heilig is".

ROBERT TEJADA
...veeltalig tijdschrift...

Er is op de wereld grote interesse voor Mexicaanse kunst en dat is versterkt door de grote expositie van Mexicaanse kunst in het Metropolitan Museum in New York twee jaar geleden onder de titel: *Mexican Splendors*. Die expositie reist nu rond door de Verenigde Staten en Mexico. Hij was al te zien in San Antonio, in Los Angelos en nu in Monterrey. De Spaanse versie van de catalogus van die expositie werd ook verzorgd door Roberto Tejada.

Maar niet alleen Mexicaanse kunst interesseert hem. Hij schrijft ook over kunst uit andere delen van de Amerika's, vandaar ook dat men hem voor de jury van de ECO-ART tentoonstelling in Rio de Janeiro heeft gevraagd. Het viel hem op dat bij een zo verschillende jury, en vooral bij een zo grote diversiteit van schilderwerken die beoordeeld moesten worden, de jury toch een grote overeenstemming had voor wat betreft de keuze van de winnaars. Er waren wel eens twijfels, maar nooit grote meningsverschillen.

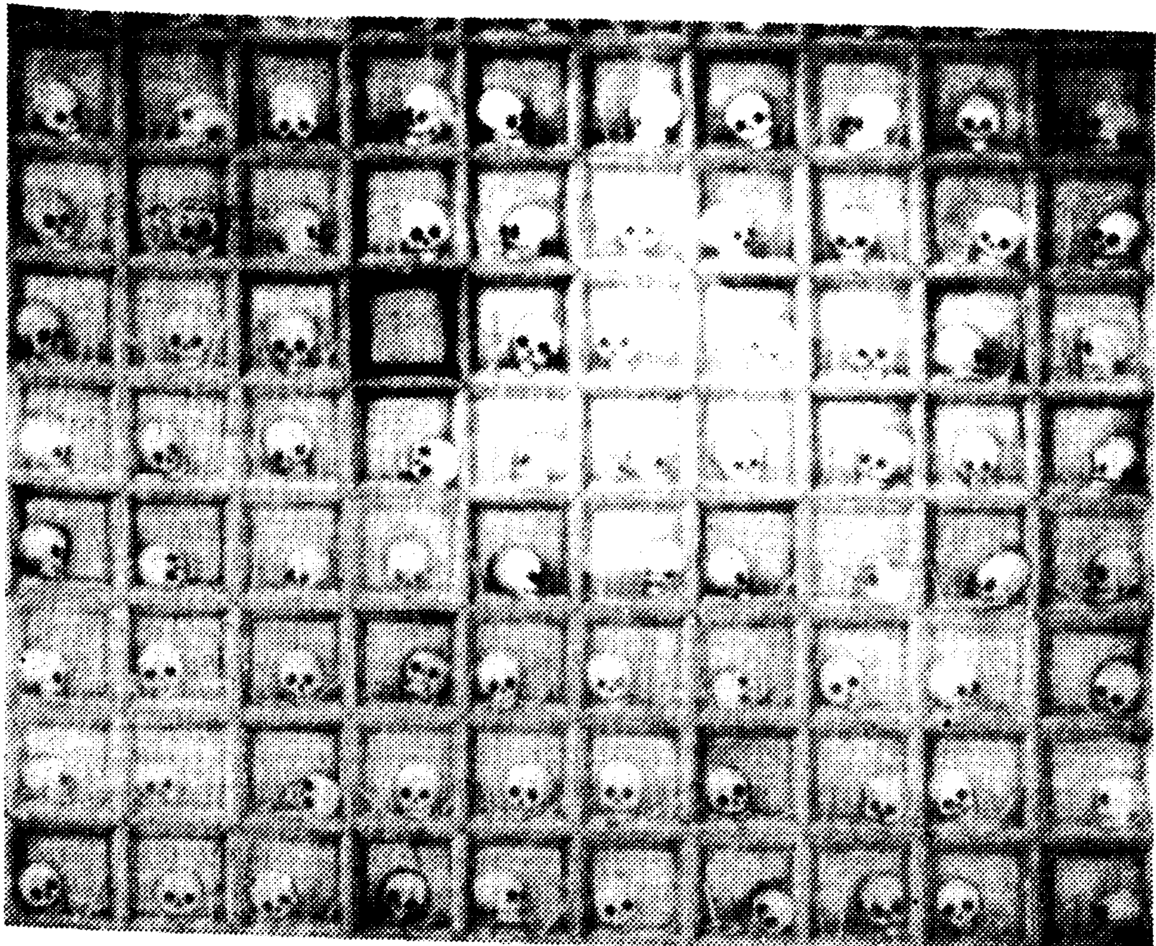
Die jury heeft ook onderling besproken hoe jammer het is dat er zo weinig communicatie bestaat op kunstgebied tussen de verschillende landen en regio's en er zijn plannen gemaakt om hier verandering in te brengen.

POEZIE

Nu hij op Curaçao is, heeft Roberto Tejada ook al bij enkele Curaçaose kunstenaars een bezoek gebracht en hij is van plan over hun werk ook in Mexico artikelen te publiceren. Dat kan zijn in het kunsttijdschrift, maar hij geeft ook zelf een letterkundig tijdschrift uit. In een van de volgende nummers van dit tijdschrift *Mandorla* (ondertitel: *New writing from the Americas*) zullen fragmenten opgenomen worden uit *'De Rots der Struikeling'* van Boelie van Leeuwen. Dat boek is al in het Spaans vertaald en door een Mexicaanse uitgeverij uitgegeven.

Maar Roberto Tejada wil zijn tijdschrift graag uitbreiden met artikelen uit alle delen van de Amerika's, eventueel ook in de eigen talen van de verschillende landen (met een vertaling in het Spaans erbij). Er staan speciale nummers op stapel van Braziliaanse poëzie en van Frans-Canadese poëzie en hij denkt ook aan een speciaal nummer over de Nederlandssprekende Caribische schrijvers.

In Mexico wonen en werken zoveel goede schrijvers dat er maar weinig literatuur voorhanden is uit andere Spaans sprekende Latijnsamerikaanse landen. Uit Colombia, Venezuela en Argentinië zijn nog wel wat boeken te vinden, maar de rest van het Zuidamerikaanse continent komt er bekaaid van af. Toch wordt er ook daar veel gepubliceerd en er wordt ook veel Braziliaanse literatuur in het Spaans vertaald bijvoorbeeld. Roberto Tejada wil van zijn tijdschrift graag een veeltalig tijdschrift maken, waarin dichters in het Engels, Spaans, Frans, Portugees en ook Nederlands samen kunnen publiceren. Een spreekbuis voor Latijns-Amerika. Een Mandorla is een symbool, het snijvlak van twee cirkels, het snijvlak waarin vele verschillende volkeren elkaar zouden kunnen vinden.

Consultatiebureaus tegen gokautomaten

Gokautomaten moeten verdwijnen uit snackbars, cafetaria's en broodjeszaken. Als die automaten daar nog langer blijven staan, zal de gokverslaving **nog explosiever** toenemen en zou gokken, zeker voor de jeugd, binnen enkele jaren tot verslavingsprobleem nummer een kunnen uitgroeien. Dat zeggen de Consultatiebureaus voor Alcohol en Drugs (CAD's) in een woensdag uitgegeven persverklaring.

De laatste zes jaar is het aantal mensen dat wegens gokken aanklopt bij de CAD's vertienvoudigd: van 400 in '86 tot 4.000 in '91. Dat is nog maar het topje van de ijsberg want het totaal aantal mensen met gokproblemen wordt in Nederland geschat op 200.000.

Ter vergelijking: Het aantal mensen met een alcoholprobleem wordt geschat op circa 700.000 en het aantal verslaafden aan harddrugs op 20 tot 25.000. Verontrustend vinden de CAD's het ook dat ruim 50 procent van de 'gokcliënten' jonger is dan 25 jaar. Kinderen van elf jaar die overmatig gokken zijn al lang geen uitzondering meer.

Uit onderzoek is gebleken dat de meeste gokkers hun 'carrière' beginnen in cafetaria's, sportkantines, buurthuizen en dergelijke. De drempel in deze gelegenheden is in vergelijking met cafés en automatenhallen laag. Dat heeft er toe geleid dat de gokautomaten inmiddels vaak uit sportkantines, jeugdhonken en buurthuizen zijn verdwenen.

Volgens de CAD's is dat niet genoeg en moeten de automaten ook uit de zogeheten 'droge horeca' (zoals snackbars) worden geweerd. Probleem is echter dat de eigenaren van deze gelegenheden er geen belang bij hebben het gokken te ontmoedigen.

Stirling-motor

Vervolg van pag. 7

machine. Opeens blijken zowel in de VS (Westinghouse en Cummins Engine) als in Japan (Mitsubishi, Sanyo, Toshiba en Aisin Seiki) ondernemingen grote en minder grote 'Stirlings' in ontwikkeling hebben. Plotseling lijkt het besef te zijn doorgebroken dat hier een motor voor het oprapen ligt die geruisloos loopt, een uitzonderlijk lage emissie van schadelijke gassen heeft en die zouden kunnen koelen of verwarmen zonder de ozon -gevaarlijke freonen (CFK's). Zweden heeft een experimentele onderzeeboot in de vaart die zijn accu's door een Stirling generator laat opladen. De Stirling hete lucht motor mag dan niet helemaal het eigen idee zijn van dominee Robert Stirling, hij was wel de man die de machine in 1816 patenteerde en die hem zover wist te verbeteren dat een machine van 34 kW (45 pk) bij Dundee in 1843 zelfs een rendement had van 18 procent. De Dundee machine was een reus met een vliegwiel zoals men dat van stoommachines kent. Een trage reus die 28 slagen per minuut maakte. De huidige experimentele Stirling motoren hebben een hoog toerental (tot 1800 tpm) zijn compact van bouw en hebben een gecompliceerde werking.

Onder de loupe

door Victor Hafkamp

Oorlog blijft sterk thema

ENKELE JAREN GELEDEN besloot de Nederlandse PTT Post met ingang van het jaar 1980 elke twaalf maanden een zegel uit te geven, die de Tweede Wereldoorlog tot thema heeft. De gebeurtenissen in Nederland in de rampzalige jaren 1940-1945 blijven zo ook door middel van de postzegel in de herinnering van velen. Na de zegels die de februaristaking van 1941 en het bombardement op Rotterdam in 1940 herdachten, komt in augustus as. een zegel (70 cent) aan de beurt met als onderwerp het Kamp Westerbork in Drente dat in de oorlog door de Duitse bezetter als doorgangskamp werd gebruikt. De ontwerper Victor Levie uit Amsterdam heeft op zijn ontwerp niet het accent willen leggen op de vernietiging van het leven, maar de destructie van het familieleven willen benadrukken.

Hij deed dat uitsluitend met woorden: "Grootvader, grootmoeder, vader, moeder, broer, zus, oom, tante, neef, nicht, buurman, buurvrouw, vriend en vriendin". Levie heeft gezegd geen beelden of afbeeldingen te kennen die het onderwerp op een zegel recht zouden doen. "Woorden zijn abstracter en krijgen hun betekenis door de context: ieder kan ze invullen met eigen gedachten en herinneringen", aldus de Amsterdamse ontwerper. De zegel (oplage 11.6 miljoen stuks) wordt op 25 augustus officieel aangeboden aan dr Lou de Jong, oud-directeur van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie en schrijver van het standaardwerk over Nederland (en de overzeese gebiedsdelen) in de oorlogstijd. De presentatie zal zijn in het Kamp Westerbork te Hooghalen.

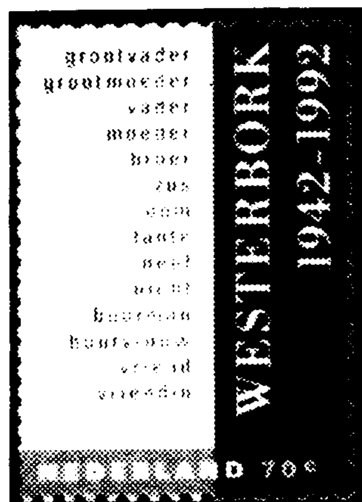
Het thema "Tweede Wereldoorlog" is weliswaar niet het allervrolijkste dat een verzamelaar kan bedenken, maar een collectie zegels die op 1940-1945 betrekking heeft, kan toch interessant genoeg zijn. In een eerder aflevering van "Onder de loupe" schreef ik al eens over de vele uitgiften die de oorlog tot onderwerp hebben. Sindsdien is het aantal emissies op dit gebied weer met enkele uitgebreid.

ARTILLERISTEN

Zo gaf *Malta* in de Middellandse Zee 15 april drie zegels uit ter herinnering aan zijn heroïsche strijd tegen de Duitsers die dankzij de strategische ligging van het eiland sterk in zijn inname geïnteresseerd waren. Op een zegel van 4 cents staan Maltezer artilleristen die Malta tegen een Duitse luchtaanval beschermen. De zegels van 10 en 50 cents tonen o.a. een vrijheidsklok en de boeg van de Amerikaanse tanker "Ohio", die voor de kust tot zinken werd gebracht. In het verleden gaf Malta al eens zegels uit met het portret van Churchill en diens bekende uitspraak dat Malta tot elke prijs voor de geallieerden behouden moest blijven.

Zinkende schepen, tankers en gevechtsvliegtuigen zijn ook afgebeeld op zegels, resp. velletjes die de eilanden Palau en de Marshall-archipel eerder dit jaar uitbrachten met als centraal thema de slag in de Javazee resp. de strijd in de Stille Oceaan tussen de Japanners en de geallieerden.

De zegel van 29 cents van de Marshall-eilanden is een eerbetoon aan de Britse, Amerikaanse en Nederlandse zeelieden die een bijdrage leverden in de strijd tegen de gemeenschappelijke vijand. Palau heeft op een velletje met tien zegels van 29 cents diverse strijdtonelen in de Pacific in beeld gebracht. Eind vorig jaar gaf een aantal landen zegels en velletjes uit in verband met de vijftigste verjaardag van de Japanse aanval op Pearl Harbour, het startsein voor de

Amerikaane betrokkenheid bij de strijd in de Pacific. *Sierra Leone* in Afrika en voormalig *Brits Guyana* kwamen met (veel te grote) vellen met diverse zegels die op de strijd om Pearl Harbour betrekking hadden. Ongeveer tegelijkertijd verscheen in *Trinidad en Tobago* een serie van zes zegels en een blok met beelden van de strijd in de Tweede Wereldoorlog. Twee zegels van 2.50 dollar tonen vliegtuigen, voor de aankoop waarvan de lokale bevolking geld bijeen bracht.

Polen kwam rond de jaarwisseling ook weer met zegel die op de periode 1940-1945 betrekking hebben. Een van 2000 zloty met de Slag om Tobroek als thema en een serie van vijf met portretten van bekende Poolse bevelhebbers die een rol in de oorlog speelden.

Het eiland *Man* in de Ierse gaf in februari drie dubbele zegels (2x23, 2x28 en 2x39 pence) uit ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van het eilandelijke parachute-regiment dat zijn sporen in diverse oorlogen verdiende. Zo was het actief tijdens de Tweede Wereldoorlog bij de Slag om Arnhem en meer recentelijk in het Midden-Oosten en bij de strijd om de Islas Malvinas of — voor de bevolking van Man — de Falkland-eiladnen.

Het eiland Norfolk in de Pacific kwam 4 mei met zes zegels die de oorlog in de Pacific in herinnering brengen, met name de slagen van Midway en die in de Koraalzee. Voor elk van beide slagen zijn zegels van 45, 70 c. en 1.05 dollar gedrukt.

BURGEROO0RLOG

Een oorlog van veel vroeger datum is de Engelse burgeroorlog (1642-1651) tussen troepen van het parlement en die van koning Karel de Eerste. De Slag bij Edgehill tijdens die burgeroorlog wordt herdacht op vier *Britse* zegels, die deze maand verschijnen en die afbeeldingen tonen van militairen uit die strijd: respectievelijk een piekenier, een trommelslager, een musketier en een vlaggedrager (24, 28, 33 en 39 pence).

Wat moderner zijn de strijdkrachten die *Singapore* vorige maand toonde op drie zegels (20, 35 c. en 1 dollar). Zij werden uitgegeven omdat het Zuidoostaziatische gebied 25 jaar dienstplicht kent.

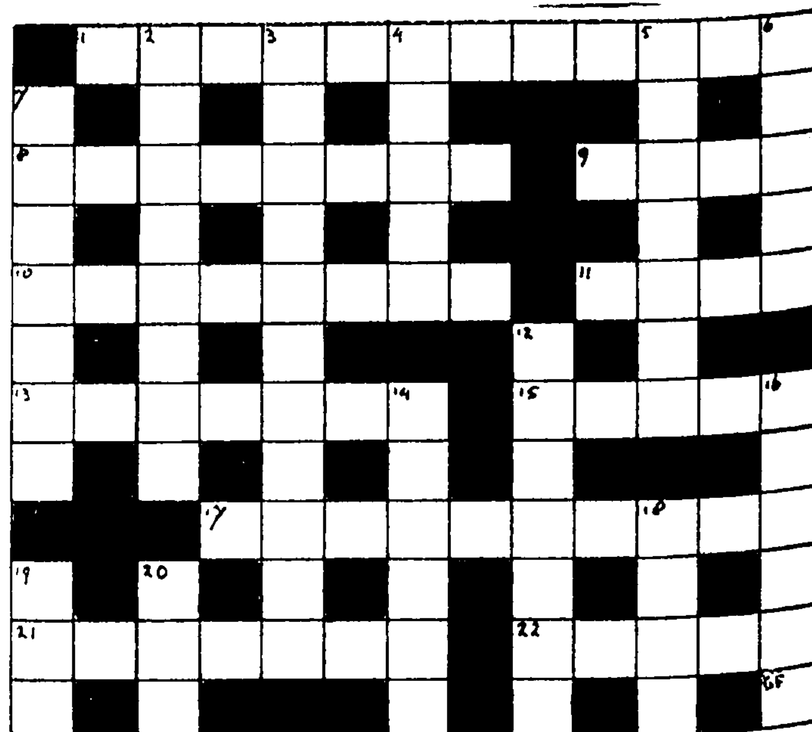
In *Israël* komen ook vrij regelmatig zegels uit die herinneren aan strijd en verdediging. Israël heeft een grenswacht die in het verleden veelvuldig onder vijandelijk vuur heeft gelegen en zijn gelederen veel slachtoffers telde. Het monument voor de gevallenen van die grenswacht is te zien op een exemplaar van 85 agorot dat Israël onlangs liet verschijnen.

Het waren verwegend rustige dagen op de internationale postzegeltentoonstelling in Granada in zuid-Spanje. Alleen op 1 mei, de dag van de arbeid, was er een redelijke stroom bezoekers die ook kennis kon maken met de stands en de zegels van de Nederlandse Antillen en Suriname. Beide posterijen hadden voor het evenement een velletje laten drukken en de Spaanse elementen op de Antilliaanse uitgifte deden het bij het publiek bijzonder goed. Dat kon ook de minister van verkeer en vervoer, tevens belast met postzaken, B. Nisbeth, met eigen ogen constateren. U las er al eerder over in de "Amigoe". Suriname kwam met een herdruk van vier zegels die het eerder uitgaf in de reeks Amerika-uitgiften van de UPAE, de postunie van Spaans- en Portugees sprekende landen. Suriname verkocht er in Granada — evenals trouwens de Antilliaanse postdienst — ook een special eerste dag-enveloppe bij die ter plaatse kon worden voorzien van een speciaal stempel. Stempeltjes in paspoorten horen kennelijk tot de grote mode op de huidige internationale tentoonstellingen, want de reeks jeugdigen die met zo'n paspoort langs de stands trokken was — als overal elders in het verleden — weer groot.

Degenen die nieuwsgierig zijn naar het uitgifteprogramma van de Nederlandse post, zullen nog even geduld moeten betrachten. De filatelistische dienst deelde mee dat het programma pas zal worden bekend gemaakt tijdens de viering van de Dag van de Postzegel begin oktober. PTT Post heeft inmiddels wel een klein tipje van de sluier opgelicht. Er komt namelijk in 1993 een speciale postzegel voor de viering van de nationale dag van de postzegel die in het weekeinde rond de negende oktober plaats heeft. Het zal de eerste maal zijn dat PTT Post zo'n zegel uitgeeft.

Andere landen kennen al jaren een geregelde uitgifte voor de postzegeldag. Zoals Oostenrijk dat 22 mei de tweede zegel uitgaf in een jaarlijkse reeks met gecalligrafeerde letters van het alfabet. Dit maal zijn de letters "R" uit het Duitse woord "Briefmarke" (postzegel) en "H" uit Philatelie afgebeeld op een exemplaar van 7+3 schilling. Zuid-Afrika gaf 9 mei al vijf zegels van 27 cents uit die een stukje Zuidafrikaanse posthistorie uitbeelden, die deels door Nederlanders werd geschreven. Vijf schepen onder bevel van commandeur Dirk van der Lee verbleven van 3 tot 20 april 1632 in Tafelbaai na een overtocht vanuit Batavia, nu Jakarta. Een deel van de vloot is op een van de vijf zegels te zien. Verscheidene andere landen gaven of geven nog zegels voor hun nationale postzegeldagen uit. Voor wie nog een leuk verzamelthema zoekt, zijn dergelijke uitgiften de moeite waard.

CRYPTOGRAM

Horizontaal:

1. geen hoop zonder raam (12)

8. volmaakt te eten geven (8)

9. geest in de fles (4)

10. reislustig beest (8)

11. die jongen z'n been zit in het klooster (4)

13. weer klaar om te eten (7)

15. vrouwelijke letters (5)

17. het politieman zijn (10)

21. zee-eilanden (7)

22. zo druk dat er geen kip meer bij kan (5)

Verticaal

2. tussen tegels stoppen (8)

3. het kijken van de kijkers is zichtbaar (11)

4. pannekoekenstof? (5)

5. komt hier een vetplant uit? (7)

6. toelage van een muzikaal lichaamsdeel (5)

7. de klank van die buitenlandse auto is om te lachen (7)

12. de heldin van het plasje is doorzichtig (7)

14. Vader Klaas wordt plotseling bang (6)

16. bom achter de boom (6)

18. dit bezit is een eindeloze 20 (4)

19. speelgoedgeld (3)

20. dierlijke aanlegplaats (3)

WINNAAR VORIGE WEEK

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Jeane Tjon En Fa
Walvisstraat 10
Ponton - Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Bekeren; 6. stokken; 10. re; 11. erf; 12. ra; 13. bak; 15. mug; 17. eek; 19. aks; 21. aard; 23. ketel; 25. pret; 26. klerk; 27. nor; 28. koele; 29. na; 32. n.n.; 33. net; 35. spekken; 39. aan; 41. boer; 42. ozon; 43. pop; 45. kegelen; 47. alt; 49. e.d.; 51. eb; 52. lager; 54. tam; 56. stere; 58. egel; 59. genot; 61. sein; 62. Nel; 63. lijk; 64. ree; 66. los; 67. ei; 68. ene; 69. me; 71. stinken; 72. losgeld.

VERTICAAL: 2. Egaal; 3. er; 4. rem; 5. negen; 6. sfeer; 7. ork; 8. ka; 9. enkel; 13. baken; 14. krent; 16. uk; 18. el; 19. arena; 20. steen; 22. dra; 24. tolk; 25. pon; 30. speen; 31. bezem; 34. ego; 35. sok; 36. erg; 37. kol; 38. non; 40. aal; 43. Polen; 44. pegel; 46. elan; 47. abeel; 48. trens; 50. del; 51. ets; 53. agent; 54. teken; 55. morel; 57. riool; 59. gij; 60. te; 63. lik; 65. ems; 67. en; 70. eg.

Ziek en Gezond

Huidkanker als regel goedaardig

=door dr. M. de Grood=

IN DE LAATSTE tien jaar is op de gehele wereld waargenomen dat het aantal getallen van kanker van de huid duidelijk toeneemt. Deze toename wordt onder meer toegescheven aan het dunner worden van de ozonlaag, die onze aarde omringt. Hierdoor zou de hoeveelheid ultraviolette stralen die onze huid bereikt een intensiteit halen, zodat huidkanker gemakkelijker kan ontstaan.

Wat is kanker eigenlijk? Het is een aandoening, waarbij zich bepaalde cellen in ons lichaam gaan delen en dit ongeremd blijven doen. De kwaadaardigheid van kanker schuilt in twee factoren: het gezwel groeit door zonder de grenzen van de andere weefsel te respecteren en doordat het via de bloedbaan of via de banen van het weefselvocht kunnen uitzaaien naar andere delen van het lichaam en daar nieuwe gezwelsgroei geven. We noemen dat laatste metastasering. Beide factoren kunnen maken dat een patiënt aan kanker overlijdt.

Hoe zit dat nu met huidkanker? De meeste gevallen van huidkanker zijn zogenaamd basaliomen, dat wil zeggen gezwellen die van de basale cellen van de huid uitgaan. Van deze basaliomen is bekend, dat ze als regel weinig van de kwaadaardigheid van andere soorten kanker hebben. Het doorgroeien in andere weefsels geschiedt lang niet in alle gevallen en ook met dat uitzaaien valt het nogal mee.

Deze vorm van huidkanker treedt meestal in het gelaat op, ook vaak op de haargrens. Meestal begint het als een klein wratje, wat na enige tijd een zweertje vormt. Het gaat dus open en er komt wat bloed of wat etter uit. Het duurt vaak jaren voor deze zweertjes groter worden. Inderdaad kan een teveel aan ultraviolette straling het ontstaan van dit kankerproces bevorderen. In de regel zien we het meestal bij oudere mensen optreden, die veel met zonlicht of met de vrije buitenlucht in contact komen. Er zijn ook andere oorzaken bekend: blootstelling aan röntgenstraling of veelvuldig contact met teerachtige produkten. Ook een chronische mechanische prikkeling van de huid kan invloed hebben.

Wanneer een oudere man of vrouw een dergelijk zwerend puistje op het gelaat of op de hoofdhuid heeft, moeten we altijd aan huidkanker denken. Het is echter zeker geen reden om u ongerust te maken: het gezwelletje groeit maar uiterst langzaam. Raadpleeg wel een arts!

Door een klein stukje uit de afwijking weg te nemen en dit te laten onderzoeken, kan gemakkelijk de diagnose worden gesteld.

WEGHALEN

De beste behandeling is nog altijd het chirurgisch verwijderen van de aandoening, waarbij ervoor zorg moet worden gedragen dat het hele gezwelletje wordt weggenomen. Zit de afwijking op een plaats waar dit moeilijk is, bij voorbeeld op het ooglid, dan zijn er tal van andere behandelingsmethoden: het bevriezen door middel van een zogenaamde cryosonde (deze bevat vaste koolzuur van -72 gr.), het wegbranden met diathermie of met röntgenbestraling. Soms wordt ook een combinatie van deze behandelingsmethoden toegepast.

Er komen wel enkele andere vormen van huidkanker voor, die minder goedaardig zijn en wel snel doorgroeien en uitzaaien. Berucht is het zogenaamde melanoom, wat als een zwart of gepigmenteerd vlekje begint en snel uitzaait. Het is daarom zaak dat u met een dergelijke huidafwijking onder controle van een arts gaat die u snel op het goede spoor kan zetten.